

Sınavlara Hazırlıkta ▶ 35 YILLIK DENEYİM ◀

TYT

Felsefe

Soru Bankası

- ▶ **YENİ SINAV SİSTEMİNE UYGUN**
ÖSYM TARZINDA SORULAR
- ▶ **YENİ MÜFREDATA UYGUN**
- ▶ **AKILLI TAHTAYA UYUMLU**

UYGUR MELEK

 AYDIN
YAYINLARI

Bu kitabın her hakkı saklıdır ve MİRAY EĞİTİM HİZMETLERİ YAYINCILIK İNŞ. TUR. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.'ne aittir. 5846 sayılı yasanın hükümlerine göre kitabın düzeni, metni, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir şekilde alınıp yayımlanamaz, fotokopi ya da başka bir teknikle çoğaltılamaz.

ISBN: 978 - 605 - 9529 - 71 - 6

Yayıncı Sertifika No: 41263

YAYIN YÖNETMENİ/KOORDİNATÖRÜ

BETÜL BİBEROĞLU

YAZAR

UYGUR MELEK

YAYIN EDITÖRÜ

AYŞE İPEKÇİ GÜLTEKİN

DİZGİ/GRAFİK

AYDIN YAYINLARI DİZGİ BİRİMİ

BASIM YERİ

ERTEM BASIM LTD. ŞTİ./ 0312 640 16 23

www.aydinyayinlari.com.tr

0312 418 10 02 • 0850 577 00 71

0312 418 10 09

0533 051 86 17

aydinyayinlari

aydinyayinlari

info@aydinyayinlari.com.tr

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

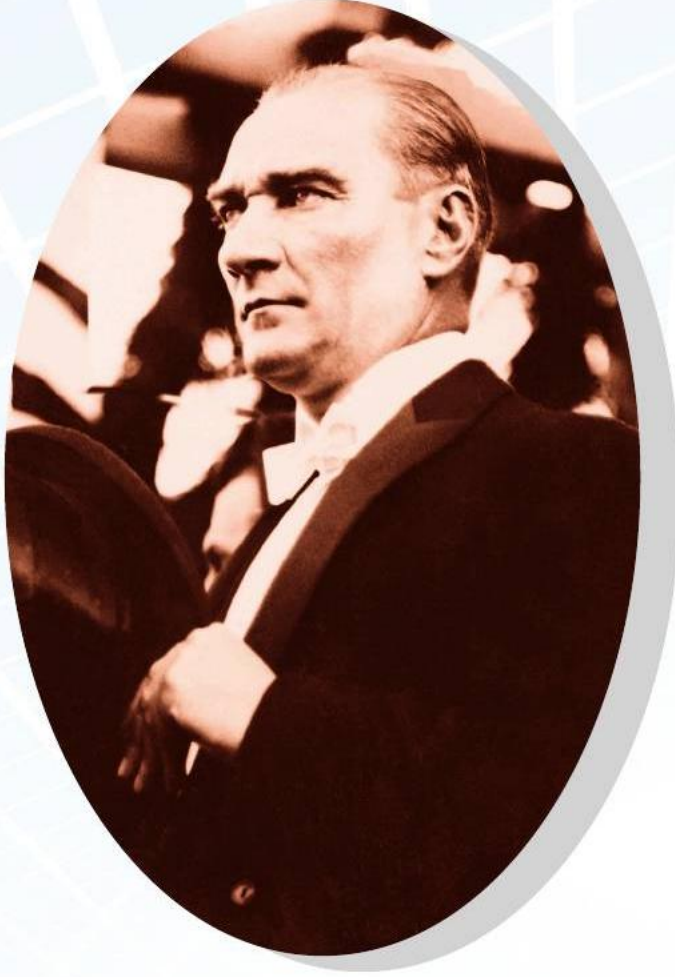
Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden îlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerâhamdan îlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif ERSOY

GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

ÖN SÖZ

Sevgili Genç,

Sen sandığından çok daha fazlasısın! Geleceğin mimarı, bir bütünün parçasısın. Bireysel olarak kendini ne kadar geliştirirsen geleceğe en büyük, en güzel katkıyı sağlamış olacaksın. Bu yolda ilk hedefin; kendini ifade edebilen, iletişim kurabilen, bilgi ve teknolojiyi hedefleri doğrultusunda kullanabilen bir birey olmak olmalı. Bütün bunları yaparken insana, düşünceye, ahlakî değerlere ve kültürel mirasa saygılı olmalı ve bu değerleri yaşatmalısın. Bütün bu beceri ve değerlere sahip olabilmek için yapacağın yegane şey aldığın eğitim ve öğrenimi doğru şekillendirebilmek. Bu yolda yazarlarımızın çok boyutlu düşünüp planlayarak hazırladıkları bu kitabın eğitim – öğrenim hayatına sağlayacağı en küçük katkı bile bizi son derece mutlu edecektir.

Değerli Öğretmenler,

Geleceğimizin teminatı gençlerin yukarıda belirttiğimiz nitelikte bireyler olarak yetişmeleri kuşkusuz önce ailelerinin sonra da sizlerin katkılarıyla gerçekleşecek. Bu kutsal görevde başarınızın sırrı başta insanî değerleriniz olmak üzere yöntem ve teknikleriniz olacaktır. Bu büyük sorumluluğu gerçekleştirme yolunda elinizdeki bu kaynak belki çok küçük bir etken olacak ancak küçük adımların büyük yeniliklerin habercisi olduğu düşüncesiyle AYDIN Yayınları olarak AYDIN Nesiller yetiştirme yolunda daima yanınızda olacağımızı bilmenizi isteriz.

Küçük adımlarınızla büyük değişimlere katkı sağlamanız dileğiyle...

AYDIN YAYINLARI AİLESİ

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM: FELSEFEYE GİRİŞ

Felsefeyi Tanıma.....	9
Felsefeyle Düşünme.....	19

2. BÖLÜM: FELSEFENİN TEMEL KONULARI VE PROBLEMLERİ

Varlık Felsefesi	31
Bilgi Felsefesi	41
Bilim Felsefesi	51
Ahlak Felsefesi	61
Din Felsefesi	71
Siyaset Felsefesi.....	81
Estetik Ve Sanat Felsefesi	91

3. BÖLÜM: FELSEFE TARİHİ

MÖ 6.yy - MS 2. yy Felsefesi.....	103
MS 2.yy - MS 15. yy Felsefesi	123
15. yy - 17. yy Felsefesi	143
18. yy - 19. yy Felsefesi	163
20. yy Felsefesi	183

Felsefe Terimleri Sözlüğü	203
---------------------------------	-----

Cevap Anahtarı	209
----------------------	-----

1. BÖLÜM

FELSEFEYE GİRİŞ

1.

Aynı soruyu iki filozofun birbirinden çok farklı şekilde yorumlaması normaldir. Fakat aynı filozofun bir görüşünde çelişkili cevaplara yer vermesi normal karşılanmayacaktır. Düşüncelerinde çelişkiye düşmüş bir kişinin ortaya koyduğu fikirler felsefi nitelik taşımayacaktır.

Bu durum felsefi düşüncenin hangi temel özelliğini vurgulamaktadır?

- A) Birleştirici olma B) Sorgulayıcı olma
C) Öznel olma D) Tutarlı olma
E) Genel olma

2.

- Bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olunamayacağını gösterir.
- Ön yargılardan kurtulmayı ve hoşgörülü olmayı sağlar.
- Toplumdaki herkesin fikirlerini özgürce ifade etmesinin gerekliliğini anlatır.

Verilenlerin, aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı olduğu söylenebilir?

- A) Felsefi bilginin doğruluğu kanıtlanabilir mi?
B) Felsefi bilgi birikimsel olarak ilerler mi?
C) Daha rahat ve konforlu bir yaşam mümkün mü?
D) Evreni bir bütün olarak açıklayabilir miyiz?
E) Felsefeye neden ihtiyaç duyarız?

3.

İlk filozoflar dış dünyaya baktıklarında öncelikle bir çokluk gözlemlemişlerdir. Bu nedenle ilk filozoflar doğa filozofları olarak adlandırılmışlardır. Onlar madde dünyasında, nesnenin en son bölünemeyecek bileşkesini araştırıyorlardı.

Bu parçaya göre felsefenin ilk ortaya çıkan alt dalı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Etik B) Estetik
C) Ontoloji D) Epistemoloji
E) Siyaset felsefesi

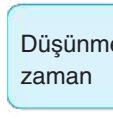
4.

Felsefe öğretmeninin öğrencilerine yönelttiği, “ Bir toplumda felsefi düşüncenin gelişmesi için gerekli şartlar nelerdir?” sorusuna öğrenciler şu şekilde cevap vermişlerdir:

Ada

Refah düzeyinin gelişmiş olması

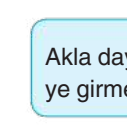
Burak

Düşünmeye ayrılacak boş zaman

Yiğit

Özgür düşünce ortamının bulunması

Elif

Akla dayalı düşüncenin devreye girmesi

Ayşe Naz

Mitsel düşüncenin güçlü ve gelişmiş olması

Buna göre, öğretmenin sorusunu cevaplayan öğrencilerden hangisinin cevabı hatalıdır?

- A) Ada B) Ayşe Naz C) Yiğit
D) Burak E) Elif

5.

Bilgi üretme ve ürettiği bilgiyi aktarabilme yetisi ile diğer varlıklardan ayrılan insan, aynı zamanda bu özelliği üzerinde düşünme niteliğine sahiptir. Bilginin değeri, nelerin bilgi nesnesi olabileceği, gerçek bilgi ile bilgi sanılanı neyin ayıracağını bilen yine insandır.

Bu parçada felsefenin hangi alt dalı vurgulanmıştır?

- A) Ontoloji B) Etik C) Estetik
D) Epistemoloji E) Bilim felsefesi

6. Eski felsefenin çıkışı, mitolojinin toplumsal bilincin üzerinde hâlâ egemen olduğu, sınıflı toplumun oluşum dönemiyle çakışmaktadır. Gerçekten, ilk filozoflar, geleneksel mitolojik dünya görüşüyle çatışmaya girdikleri için filozof idiler.

Bu durum felsefenin aşağıdaki özelliklerinden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Eleştirelilik
B) Evrensellik
C) Refleksiflik
D) Temellendirilebilirlik
E) Bütünsellik

7. Fransız maddecilerinin öğretisine göre, felsefi bilgelik soğukkanlı bir düşünüş ve olup bitenin değerlendirilmesinden ibaret olmamalıdır. Çağrısı militan olmalı; geçmişe, tiranlığa, bilgisizliğe ve tembelliğe kölecesine tapınmayı açığa vurmali, hakikati, insanlığı ve mutluluğu yaymalı, insan yaşamının akılcı biçimde yeniden düzenlenmesini geliştirmelidir.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Bilgelik, akli dışlayamaz.
B) Bilgelik, temeline sorgulamayı almalıdır.
C) Bilgelik, bitmek bilmez bir hakikat arayışıdır.
D) Bilgelik, salt mantığa indirgenebilir.
E) Bilgelik, bilgisizliğe açılmış bir savaştır.

8. "İyi de ne, kötü ne ki! Benim kendi işim, ben kendimim, ben kendim de ne iyiyim ne kötüyüm. İyinin de kötünün de benim için anlamı yoktur."

Bu parçada Stiner, felsefe alt dallarından hangisinin temel kavramlarını sorgulamaktadır?

- A) Etik
B) Estetik
C) Ontoloji
D) Epistemoloji
E) Metafizik

9. Bilgelik vardır, çünkü insan soyu için yaşamsal önem taşıyan yanıtlanması gereken büyük sorular vardır; bu sorular insanların zihninde biçimlenir ve yanıtlanmadan bırakılamaz. Yanıtlar hazır ve tam bir çözüm sağlamasa bile, her zaman daha gelişmiş soruların doğru olarak ortaya konulmasına ve böylece de, er geç ortaya çıkması kaçınılmaz olan çözüme yardım ederler.

Bu parçada;

- I. felsefede soruların yanıtlardan daha önemli olması,
II. soruların yeni sorulara temel oluşturması,
III. felsefede aynı konuda çok sayıda farklı fikirlerin birikmesi

durumlarından hangileri dile getirilmiştir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) Yalnız II
D) I, II ve III
E) Yalnız III

10. Felsefenin ortaya çıktığı dönemin hemen öncesinde bilgelik, Tanrılara (en azından onların kimilerine) atfediliyordu. Bilgelik Tanrıçası olarak Athena'ya tapılıyordu. Onun heykelleri, ayaklarına tünemiş bir baykuşla birlikte yapıldı; baykuş, herhâlde karanlıkta görebildiği içindir ki, kutsal bir kuş kabul ediliyordu. O zamanlar insanların bilgelik olarak gördüğü şey, bilmedikleri ya da anlayamadıkları şeyler konusunda bilgi sahibi olmak, özellikle kehanetti. Mitolojiye göre, Tanrılar kehanetlerle, öbür seçkin kişiler ise bilgelikle donatılmıştı. Tüm seçkin insani erdemler gibi bilgelik de Tanrıların armağanıydı.

Buna göre, sözü edilen dönemdeki "bilgelik" anlayışı, felsefenin anlayışından hangi açıdan ayrılmaktadır?

- A) Bilginin peşinden koşmakla
B) Bilgeliği bir sevme biçimi olarak görmekle
C) Bilgiye sahip olduğuna inanmakla
D) Bilmeyi laik bir insan etkinliği kabul etmekle
E) Bilgeliği ulaşılabilir bir hedef olarak görmekle

1. Felsefe özel bir bilgi alanıdır. Onu başlıca bilgi alanlarından ayıran nitelikler, sorduğu sorular ve yanıtlarını verme şeklidir. Din gibi dogmaya yaslanmaz, bilim gibi kesinlik iddiası taşımaz, teknik gibi kolaylaştırmanın peşinden koşmaz, sanat gibi güzellik ideali aramaz. Yine de sıralanan tüm bilgilerle ortak yanları vardır.

Aşağıda verilen bilgi alanlarına ait niteliklerden hangisi felsefenin de paylaştığı bir nitelik değildir?

- A) Din – Varoluşun kaynağını açıklama
B) Sanat – Yaratıcılık içermek
C) Bilim – Varlığı anlama ve açıklama
D) Teknik – Yaşamı kolaylaştırma
E) Bilim – Evrensel bilgi üretme

2. Düşünmek onaylamaktan çok karşı çıkmayı düşünür bize. Gerçek anlamda düşünebilen insan hayır demeyi alışkanlık edinmiş insan değildir ama gerektiğinde kesin bir biçimde hayır diyebilen insandır.

Parçada sözü edilen "hayır deme" eyleminin felsefedeki karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Öznellik
B) Evrensellik
C) Eleştirelilik
D) Kavramsallık
E) Kümülatiflik

3. B. Russell şöyle diyor:

Bütün kesin bilgi bilime, kesin bilgiyi aşan dogmalar tanrıbilime ilişkindir. Fakat tanrıbilimle bilim arasında her iki bilimin de saldırsına açık bir tampon bölge bulunmaktadır. İşte bu tampon bölge felsefedir.

Buna göre;

- I. refleksiflik,
II. özü sorgulama,
III. bütünsellik

verilenlerden hangileri, din ve bilimde olmayıp, yalnızca felsefede bulunan özelliklerdir?

- A) Yalnız I
B) I, II ve III
C) Yalnız II
D) II ve III
E) Yalnız III

4. Felsefe, sahici yanıtlar vermeden önce, yanlış yanıtların onu inandırmamasının nedenlerini açıklığa kavuşturmalıdır. Düşünüp tartıştıktan sonra bilmek başka bir şeydir, hiç kimsenin düşünmeye zorlanmamak için tartışmaya açmadığı bir bilgiyi benimsemek başka bir şeydir. Bilgiye ulaşmadan önce felsefe yapmak, başkalarının yanlışlarını yinelemekten kendini korumaktır.

Parçada felsefenin;

- I. temellendirilebilirlik,
II. eleştirelilik,
III. evrensellik,
IV. tutarlılık,
V. kavramsallık

niteliklerinden hangisinin sözü edilmemiştir?

- A) I ve II
B) I, II ve III
C) I, IV ve V
D) II, III ve IV
E) III, IV ve V

5. Avutucu peri öykülerinin desteği olmaksızın yaşamak istiyorsak felsefeye ihtiyacımız var. Felsefenin sorduğu soruları unutmamız ya da onlara, üzerinde kuşku duyulmayan karşılıklar bulduğumuz yolunda kendimizi kandırmamız iyi olmaz. Ortada bir kesinlik olmaksızın, çekinmelerle felce uğramaksızın nasıl yaşayacağımızı öğretmek, çağımızda kendisiyle uğraşanlara, felsefenin yapacağı belki de en belli başlıca yardımdır.

Buna göre, felsefenin kişi yaşamında etkili olurları aşağıdakilerden hangisini mümkün kılacağı söylenemez?

- A) Gerçeklerle yüzleşmeyi sağlama
B) Temele alınan ilkeleri her yönüyle sorgulama
C) Dogmatik kabullerden uzak tutma
D) Belli doktrinlere ön kabul ile bağlanma
E) Nasıl yaşanabileceği konusunda seçenek sunma

6. Filozoflar zorunlu olarak köktenci insanlardır. Her konuda temel nedenlere inmek ve her sorunu bütün boyutlarıyla ele almak köktencinin vazgeçilmez tutumudur. Çünkü kökler gövdeyi koşullar ve açıklar, köke inmek eksiksiz kavramanın baş koşuludur.

Parçada söz edilen "köke inme" benzetmesini aşağıdaki felsefi niteliklerden hangisi karşılar?

- A) Öznellik
B) Özü sorgulama
C) Kümülatiflik
D) Bütünsellik
E) Refleksiflik

7. Sokrates Yunanlılığını, Kant Almanlığını, Russell İngilizliğini aştığı ölçüde, dünyalı ve filozof olmuşlardır. Demek ki filozof olmak için yapılacak şeylerden biri, dünyanın bütün sorunlarına ve tüm düşünce birikimine sahip çıkmaktır. Filozoflar bu yüzden kendilerini iyi tanıyan, anlayan ve kendilerine ihtiyaç duyan bütün insanların ortak değerleri olmak durumundadırlar.

Bu parçada anlatılan durum felsefi düşüncenin hangi özelliği ile ilgilidir?

- A) Felsefe eleştirel bir tutum olarak ortaya çıkar.
B) Felsefede cevaplardan çok sorular önemlidir.
C) Felsefi düşünce sistemli ve tutarlı bir düşüncedir.
D) Felsefede sürekli bir soruşturma olduğu için olmuş bitmişlik yoktur.
E) Felsefi düşünce tüm insanlığı hedef alan ve kendini insanlığa sunan evrensel bir bilgidir.

8. "Phedon, tek başına yaşayan dalgın, şaşkın halli bir adamdır. Hep başkalarının söyledikleriyle yetinir. Onların düşüncesine uyar. Oturması istendiği zaman sandalyenin ucuna ilişir..."

La Bruyere parçada bahsettiği kişide, felsefenin özelliklerinden hangisinin olmamasına dikkat çekmiştir?

- A) Kümülatif
B) Eleştirelilik
C) Tutarlılık
D) Temellendirme
E) Akıl ve mantığa dayanma

9. 20. yüzyılın önemli filozoflarından Bertrand Russell "Biraz felsefe herkese gereklidir ama en düşüncesizlere değil. Bilgi olmayınca felsefenin aptalca olacağı neredeyse kesindir. Bunun sonucunda insan soyu, rekabet eden fanatik gruplara ayrılır. Her grup kendi saçmalığının kutsal doğru, karşı tarafının yoldan çıkma ya da sapkınlık olduğuna iyice ikna olmuştur" diyordu.

Russell'in görüşlerinden yola çıkarak aşağıdaki yargılardan hangisinin doğru olduğu söylenebilir?

- A) Bilgi sahibi olmadan fikir sahibi olamayız.
B) Mutlak doğrulara ulaşmak mümkündür.
C) Felsefeye ilkeli bir hayat sürebilmek için ihtiyaç duyarız.
D) Felsefeyle zıt duyguların dengesini sağlarız.
E) İnsan kendisinden ne yaratırsa ondan ibarettir.

10. Batı felsefesinde ilk filozof Thales, "Evrenin ana maddesi nedir?" sorusuna "su" yanıtını verirken filozoftur. Aynı zamanda evrendeki doğal değişimlerle ilgili olarak "güneş tutulmasını" önceden haber verirken de bir astronomdur.

Bu parçayı özetleyen yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Felsefe tutarlı bir etkinliktir.
B) Bilimdeki gelişmeler felsefeyi etkiler.
C) Başlangıçta felsefe ile bilim iç içedir.
D) Felsefede önemli olan sorulardır.
E) Bilimin yargıları kesindir.

1. Thales'in öğrencisi Anaximandros'a göre yer, Thales'in düşündüğü gibi düz tepsi biçiminde değildir; o, bir silindir, bir yuvarlak, bir sütun olarak durur. Gök de yerin etrafında döner. Yer, önce denizle kaplı idi, yeryüzünde ilk meydana gelen canlılar da, suda yaşayan, balık gibi yaratıklardı. Bu iki filozof arasındaki karşıtlık felsefe için sorun değildi, çünkü bunlar onu zenginleştiriyordu.

Bu parça aşağıdakilerden hangisini destekler niteliktedir?

- A) Felsefede önemli olan önceki görüşlerin izinde gitmektir.
- B) Felsefe birikerek ilerleyen bir süreçtir.
- C) Ortaya atılmış karşıt görüşler felsefeyi beslemektedir.
- D) Felsefe önceki görüşlerin olduğu gibi ele alınmasına dayanır.
- E) Felsefe insanların kabullerinden yola çıkar.

2.

Felsefi anlamdaki "Nedir?" sorusunu da başka alanlarda sorulan nedir sorusundan ayırmak gerekmektedir. Günlük hayatta kullanılan "Nedir?" sorusu, genelde bir nesnenin adını öğrenmeye yöneliktir: "Bu nedir?"

gibi. Yine başka bir nedir sorusu da bıkkınlık belirtir: "Nedir senden bu çektiğim?" gibi. Felsefe soruları ise bir ad bildirme çağrısı değildir. "Ruh nedir?" diye sorulduğunda adı bilinen bir şey sorulur. Aslında burada bilinmek istenen ruhun adı değil, ruha ilişkin başka şeylerdir.

Nermi Uygur'un bu sözlerini dikkate aldığımızda, "Nedir?" sorusunun aşağıdakilerden hangisine yönelmiş olduğu sonucuna ulaşırız?

- A) Özelliği bilmeye
- B) Özü sorgulamaya
- C) Sözlük anlamını öğrenmeye
- D) Yorum yapmaya
- E) Kanıt getirmeye

3.

Her gün nedenler üzerinde konuşuruz ama neden nedir? Sayılar kullanırız ama sayı nedir? Adaletten söz ederiz ama adalet nedir? Zamanda önce ve sonradan söz ederiz, iyi ama zaman nedir? Bu soruların sorulması felsefi anlamda önem taşır.

Dersine bu sözlerle başlayan öğretmenin açıklamasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kavramların çözümlenmesiyle karışıklığın önlenmesi
- B) Öznel görüşlerin ortaya çıkmasının engellenmesi
- C) Dogmatik bir tavır içine girilmesi
- D) Fayda amacı güderek sorgulama yapılması
- E) Geçmişin daha iyi anlaşılabilmesi

4.

Şüphenin ve sorgulamanın riskinden, zaman zaman kaygıya yol açabilen yapısından kaçan insanlar, çoğu zaman alışkanlıklara bel bağlarlar. Böylece çoğu zaman bireyselliklerini yitirip kolektif kimliklerine bağlanırlar.

Bu durumu yaşayan bir kişinin aşağıdaki davranış kalıplarından hangisine sahip olması beklenir?

- A) Farklı düşünce tarzlarına açıktır.
- B) İdeolojiye, grup ya da kitleye sığınmaya ihtiyaç duymaz.
- C) Dogmatik kalıpların cenderesine sıkışır.
- D) Özgürce karar verir.
- E) Sorgulayıcı bir tavır takınır.

5.

"Ne kadar bilersen bil, söylediklerin karşıdakinin anlayabildiği kadardır."

Mevlana

Mevlana'nın bu sözü ile felsefe arasında aşağıdaki ilişkilerden hangisi kurulabilir?

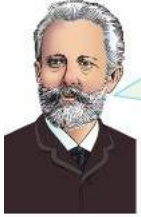
- A) Felsefe ve bilim ilişkisi
- B) Felsefe ve yaşam ilişkisi
- C) Felsefe ve dil ilişkisi
- D) Felsefe ve sanat ilişkisi
- E) Felsefe ve siyaset ilişkisi

6. Romalı filozof Cicero, Sokrates'le ilgili şöyle söylemiştir: "O, felsefeyi gökyüzünden dünyaya indirip şehirlerde barındırdı. Felsefeyi evlere sokup insanları hayat ve töreler, iyilik ve kötülük üzerine düşünmeye zorladı."

Cicero bu görüşleriyle aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Sokrates, akademik nitelikteki sorunlardan çok insan yaşamı ile ilgilendi.
- B) Sokrates kimseye bir şey öğretmek peşinde olmadı.
- C) Sokrates inandığı doğruyu kendi hayatının önüne koydu.
- D) Sokrates insanların ne kadar az bildiğini söyleyecek cesaretteydi.
- E) Sokrates bilginin temelini bulmanın önemli bir şey olduğunu düşünüyordu.

7.

"Bence, varsayım yoluyla dünya görüşümüzü genişletmek felsefenin sağladığı yararlarından biridir. Aynı ölçüde önemli olan bir başka yararı da bize, bildiğimizi sandığımız şeyleri bilmediğimizi göstermesidir."

Parçadaki gibi düşünen birisi aşağıdaki sorulardan hangisine cevap vermiş olabilir?

- A) Felsefe nedir?
- B) Felsefe ile bilim arasındaki fark nedir?
- C) Felsefenin işlevi nedir?
- D) Felsefenin yönetimi nedir?
- E) Felsefe niçin bütün bilimlerin anasıdır?

8. Giton, yaptığı iyiliklerin söylenmesinden büyük zevk duyan bir adamdır. Daima kendisine önem verilmesini ister. Yürürken yanındakilerin de yürümesini, durduğu zaman onların da durmasını ister. Konuşmak istediği zaman, sözü kesilmeden dinlenmeli, düşüncesi kabul edilmeli, yalan söylese inanılmalıdır.

La Bruyere'nin anlattığı Giton karakterinin felsefi düşüncenin hangi özelliğine sahip olmadığı öncelikle vurgulanmıştır?

- A) Evrensellik
- B) Bütünsellik
- C) Birleştiricilik
- D) Varsayımsallık
- E) Sorgulanabilirlik

9. Felsefi düşünen, her şeye sorgulayarak felsefi bir tutumla yaklaşan insan, bu anlamda, hayatı ıskalamayan insandır; o, hayatın yüzey tabakasının ötesine nüfuz edebilen bir kişidir.

Paragrafta "yüzey tabakasının ötesine nüfuz edebilmek" ile vurgulanan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özü sorgulama
- B) Olanı inceleme
- C) Varsayımsal yaklaşma
- D) Kesinlik içermeme
- E) Yüzeysel yaklaşma

10.

Üç tür aristokrasi vardır; birincisi yaş ve kıdem, ikincisi servet, üçüncüsü akıl ve bilgidir. Bunlardan en değerlisi ve şerefli üçüncüsüdür.

Schopenhauer bu görüşleriyle, felsefenin alt dallarından hangisinin önemine dikkati çekmektedir?

- A) Etik
- B) Epistemoloji
- C) Estetik
- D) Metafizik
- E) Ontoloji

11. "Kara Balık yorulmuştu, amaçsız gezinmekten sıkılmıştı. Boşuna ileri geri gidip gelmekten yaşadığı ırmaktan ibaret değildi bu evren. Yollara düşmeliydi, çok geçmeden uzaklarda olup bitenleri öğrenmeliydi durup dinlenmeden."

Samed Behrengi'nin eserindeki Küçük Kara Balık'ın tavrı ile felsefe arasında nasıl bir bağlantı kurulabilir?

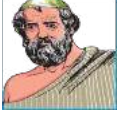
- A) Felsefe bitmeyen merak hâlidir.
- B) Felsefe refleksiftir.
- C) Felsefe kümülatiftir.
- D) Felsefe öznel bir etkinliktir.
- E) Felsefe olanı olduğu gibi ele almaz.

1. Felsefe için;

Sokrates

"Felsefesiz bir yaşam düşünülemez."

Platon

"Felsefe ruhun kendisiyle yaptığı sessiz bir diyalogdur."

Aristoteles

"Her insan doğası gereği öğrenmeye yatkındır."

cümlelerini kullanmıştır.

Bu tanımları dikkate alarak felsefeye dair aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Anlamak isteyen insanın, zorunlu ihtiyacıdır.
- B) İnsanın kendisini tanımasına yardımcı olur.
- C) Filozoflar tarafından farklı şekillerde tanımlanabilir.
- D) İnsanın tüm sorunlarına çözüm üretebilir.
- E) İsteyen herkesin öğrenebileceği bir etkinliktir.

2. Felsefede önemli olan şey, arayış ve araştırma sürecidir, bununla birlikte bu süreç, nereden çıkıp nereye vardığımıza ilişkin sağlam bir bilgi ile takip edilmelidir. Başka bir deyişle, kabullerimiz ve inançlarımız sürekli bir sorgulamaya tabi tutulduğu için "sonuçlar"ın özel bir statüsü yoktur. Onlar, daha sonraki araştırmalara giden yolda, bir yapı iskelesi olmaktan öteye gidemezler.

Bu durumda felsefi eylemle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ulaşılan her çözüm yeni bir sorunun çıkış noktasını oluşturur.
- B) Kullanılan akıl yürütmenin dayandığı temeller belirleyicidir.
- C) Önyargılar ve önkabuller elde edilecek sonucu etkilerler.
- D) Amaç kabul edilebilir bir sonuç üretebilmektir.
- E) Sorgulamalarda önemli olan cevabın yeni sorulara yol açmasıdır.

3. Felsefi sorular, doğası gereği, onlar karşısında, kendiniz için ve kendi başınıza şaşırıp afallamak durumunda kaldığımız sorulardır. Ve bir cevabın, o kendi düşüncenizin ürünü olmadıkça, kendi düşünmemiz yoluyla ortaya çıkmadıkça, hiçbir değeri yoktur.

Buna göre;

- I. Felsefede sorular cevaplardan daha önemlidir.
- II. Felsefe düşünceleri değil, düşünmeyi öğrenmeyi gerektirir.
- III. Felsefede ilerleme değil, aynı konuda farklı düşüncelerin birikimi vardır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız II
- D) II ve III
- E) Yalnız III

4. Büyük düşünürler arasında yer alan Sokrates, en çok bilme ihtiyacı duyduğumuz şeyin, doğanın nasıl işlediği konusu değil de nasıl yaşamamız gerektiği hususu olduğunu ve dolayısıyla, bizim öncelikle ve büyük ölçüde ahlaki problemleri ele almaya ihtiyaç duyduğumuzu öne sürmüştü.

Buna göre, felsefede öncelikle ele alınması gereken alan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ontoloji
- B) Etik
- C) Epistemoloji
- D) Metafizik
- E) Estetik

5. Felsefenin basit bir yöntemi vardır. Araştırmak ve kurgulamak. Filozofun araştırma laboratuvarı kendi zihnidir; filozofun başlangıç verisi zihnindeki sorular, söylenmiş ya da yazılmış sözcüklerle sonunda berraklaşmış öznel gerçekliklerdir.

Buna göre;

- I. düşünme,
- II. soru sorma,
- III. kişisel sonuç oluşturma

eylemlerinden, hangileri felsefede yer alır?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

6. Felsefe yapmak, "nedir"li sorular sormak demektir. Ele alınan kavram, durum veya olgu derinlemesine tanımlanmalı, doğası ve onu o yapan nitelik açığa çıkarılmalıdır.

Bu açıklama, felsefenin aşağıdaki niteliklerinden hangisine yönelik olarak yapılmıştır?

- A) Çözücü ve kurucu olma
B) Refleksif davranma
C) Özü sorgulama
D) Tümüli ele alma
E) Varsayımsal sonuç üretme

7.

Üretilmiş bir fikrîsel dizgede ya da felsefi bir metinde; o metnin ya da dizgenin düşünsel değerini ortadan kaldıracak tek şey, çelişkileri içinde barındırması olacaktır. Bu yüzden felsefede dikkate değer ürün içinde hiçbir çelişki barındırmayan üründür.

Bu durum felsefi üretimin aşağıdakilerden hangisini bünyesinde barındırmasının zorunlu kıl- lar?

- A) Bütünsellik
B) Doğruluk
C) Kavramsallık
D) Öznellik
E) Tutarlılık

8. Filozofun kendisinin de içinde bulunduğu ve bir parçasını oluşturduğu dünyayı anlamak ve kavramak için kendisine sunulan her türlü bilgi, deney, algı ve sezgi sonuçlarından oluşan malzemeyi kendi bilgi, deneyi algı ve sezgi yetilerine göre yeniden düşünmesi gerekir.

Parçada felsefenin;

- I. bütünsellik,
II. eleştirelilik,
III. evrensellik,
IV. temellendirilebilirlik,
V. çözümleyicilik

hangi özelliğinden söz edilmiştir?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

9. Her filozof, çocuklukla öncekilerin mirasına bağlı kalmasına karşın, felsefesinde kendine özgü felsefi yöntemi de özenle işler.

Bu parçada felsefenin aşağıdaki özelliklerinden hangisinden söz edilmektedir?

- A) Eleştirelilik
B) Evrensellik
C) Öznellik
D) Refleksiflik
E) Kavramsallık

10. Felsefe, insanın geçmişine ait zengin deneyimini göstererek, ona kendi kaderini çizmesinde yardım edebilir; felsefe insan için bugününü değerlendirebileceği, geleceğini görebileceği gerçekten eşsiz bir araçtır. Çünkü insan sürekli yolcu olan bir varlıktır. İnsan tamamlanmamıştır; yaşar ve her bir anda farklıdır. Yaşamak, içkin bir varoluşa sahip olmak değil onu aramaktır; insanın kendi düşüncelerinden, sözcüklerinden ve eylemlerinden yarattığı tarihiyle miras aldığı doğasını uzlaştırmaktır.

Parçaya göre felsefe aşağıdakilerden hangisi- dir?

- A) Varlığı tanıma yolu
B) Bilgiye ulaşma yöntemi
C) Erdeme ulaşma aracı
D) Kendini anlama rehberi
E) Güzeli yaratma serüveni

11. Kant, felsefeyi "kendisini akla dayanan nedenlerle meşru kılmak veya haklı çıkarma iddiasında olan bir zihinsel etkinlik biçimi" olarak tanımlamıştır.

Tanımda geçen "meşru kılma" eylemini kavram- sal olarak aşağıdakilerden hangisi karşılar?

- A) Temellendirme
B) Refleksif olma
C) Çözücü ve kurucu davranma
D) Özü sorgulama
E) Bütüne yönelme

1. Felsefi düşünce deneye dayalı bir düşünce değildir; onun daha ziyade kavramsal olduğu söylenebilir. O, kavramlardan ve dünya hakkında kazanılmış bilgilerden hareketle oluşturulan soyut bir düşüncedir. Bu yüzden felsefi düşüncede ispat ya da kanıtlaama söz konusu olamaz. Felsefede söz konusu olan şey daha ziyade haklı kılma veya gerekçelendirmedir. Buna göre, felsefeci öne sürdüğü düşünce ya da tezi başka birtakım düşünce ya da önermelere dayanarak gerekçelendirir; tezinin dayanaklarını ortaya koyar.

Bu paragrafta felsefede hangi kavramın öneminden bahsedilmiştir?

- A) Tutarlılık B) Kümülatiflik
C) Temellendirilebilirlik D) Sistemlilik
E) Evrensellik

2. Filozof ya da felsefeciyi karakterize eden en önemli özellik, onun "bilgeliği arayan" kişi olmasıdır. Felsefeci, "bilgeliğin dostu" olduğunu ifade eden biridir. Filozof, bilgi ya da bilgeliğe sahip olmaktan ziyade onu arayan kişidir.

Bu parçadaki görüşleri özetleyen cümle aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Felsefe, varolanların bilimidir.
B) Felsefe, yolda olmaktır.
C) Felsefe düşünmeye cesaret etmektir.
D) Felsefe, varlık üzerine düşünmektir.
E) Felsefe, direnmektir dünyaya.

3. Sokrates, insanlara belli yanıtlar veya çözümler listesiyle yaklaşmamıştır. Onun amacı, insanların zihinsel uyumsuzluklarının üstüne gitmek ve insanları kavramlarını, inançlarını ve ön yargılarını gözden geçirmeye zorlamak olmuştur. Onun yaptığı şey, insanları şaşırtmak, onların kafalarında soru işaretleri oluşturmak ve nerede yanlış yaptıklarını görmelerini sağlamaya çalışmak oldu.

Bu paragrafta felsefenin hangi özelliği ön plana çıkartılmıştır?

- A) Refleksiflik B) Sistemlilik C) Tutarlılık
D) Evrensellik E) Eleştirelilik

4. Felsefenin temel niteliklerini birbirinden ayırmakta zorlanan Yunus Emre, öğretmeninin önerisi üzerine, en çok karıştırdığı kavramlara ilişkin bir tablo oluşturmaya karar verir ve tabloyu hazırlar.

No	Kavram	Anlamı
I.	Refleksiflik	Düşüncenin kendi üzerine dönerek, yeni bir sorgulamaya konu olması
II.	Kümülatiflik	Aynı sorulara verilen farklı cevapların belli bir birikim oluşturması ve ilerlemek yerine kümelenmesi
III.	Özü sorgulama	Bireyin kendi varoluşunu sorgulayarak, kim olduğunu araştırması
IV.	Evrensellik	Felsefenin tüm insanlığı ilgilendiren sorunlarla ilgilenmesinin yanında, cevapları herkesin kullanımına açması
V.	Varsayımsallık	Felsefede kesin cevapların olmamasının, verilen cevapların doğruluk değerini varsayımsal kılması

Yunus Emre'nin hazırladığı tabloda, hatalı olan eşleştirme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Sokrates, "Doğruyu bilen, doğru davranır." diyor, doğru bilginin, doğru eylemi gerçekleştireceğine inanıyordu. Yalnızca doğru davranan kişi "doğru kişi" olabilirdi. Kişiler bilmedikleri için kötüdürler, bil-seler kötü olmazlardı.

Sokrates'in bu görüşleriyle felsefenin aşağıdaki hangi alt dallarına dikkat çektiği söylenebilir?

- A) Epistemoloji – Etik
B) Etik – Estetik
C) Estetik – Ontoloji
D) Ontoloji – Etik
E) Etik – Metafizik

6. Felsefe tarihinin gösterdiği gibi, hemen hemen tüm filozoflar kendi öğretilerinin felsefenin değişmeyen özünün bir anlatımı olduğuna inanmışlardır.

Bu durum felsefenin aşağıdaki özelliklerinden hangisiyle ilgilidir?

- A) Kişisellik B) Evrensellik
C) Mantıksallık D) Tutarlılık
E) Kavramsallık

7. "Dostum dostum güzel dostum

Bu ne yaman çizgidir bu

Bu ne çıldırtan denge

Yaprak döker bir yanımız

Bir yanımız bahar bahçe."

Verilen şiirde bahsedilen "denge" durumu felsefede hangi kavramla adlandırılabilir?

- A) Diyalektik B) Refleksif
C) Kümülatif D) Öznel
E) Sorgulayıcı

8. • Anaksagoras, güneşin ateşten bir küre olduğunu iddia ettiği için Atina'dan kovulmuştur.
• Sokrates devletin tanrılarını tanımadığı ve gençlerin düşüncelerini bozduğu gerekçesiyle ölüme mahkum edilmiştir.
• "Kralın Yeni Giysileri" masalında olduğu gibi çocuk, kralın çıplak olduğunu haykırır, işte felsefe tarihi böyle cesur çocuklarla doludur.

Örneklerden yola çıkarak felsefe etkinliğiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Felsefenin konuları evrenselidir.
B) Felsefe etkinliği kümülatiftir.
C) Felsefe sorgulama içerir.
D) Felsefede olanı olduğu gibi ele alır.
E) Felsefe olgusal bir etkinliktir.

9. İlk Çağ'ın ünlü filozoflarından biri olan Platon'a, Atinalılar soru sormuşlar. Birinci soru, "İnsanoğlunun sizi en çok şaşırtan iki davranışı nedir?" şeklindeymiş. Platon tek tek sıralamış: "Çocukluktan sıkılırlar ve büyümek için acele ederler. Ne var ki sonra çocukluklarını özlerler. Para kazanmak için sağlıklarını yitirirler. Ama sağlıklarını geri almak için de para öderler. Yarınlarından endişe ederken bugünü unuturlar. Sonuçta, ne bugünü ne de yarını yaşarlar. Lakin hiç yaşamamış gibi ölürler..."

Platon'un soruya verdiği cevaptan yola çıkarak felsefe etkinliği için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Felsefe olanı olduğu gibi ele alır.
B) Felsefe normatif (kural koyucu) bir etkinliktir.
C) Felsefenin anlamı çağdan çağa değişebilmektedir.
D) Felsefe hayata dair bir bilgelik arayışıdır ve yaşamdan kopuk değildir.
E) Felsefe, hayatın getirilerini ve sorgulamadan kabul etmektir.

10.

Kant

Felsefe öğrenilmez, sadece felsefe yapmak öğrenilebilir.

Jaspers

Felsefe, yolda olmaktır.

Farabi

Felsefe, var olanların bilimidir.

Verilen felsefe tanımlarından yola çıkarak aşağıdaki görüşlerden hangisine ulaşılabilir?

- A) İlgileri farklı olan kişiler, felsefeden farklı şeyleri anlarlar, felsefenin farklı dallarını öne çıkarırlar.
B) Felsefenin herkes için geçerli olabilecek bir tanımı söz konusudur.
C) Felsefenin anlamını eksiksizce yansıtmak mümkündür.
D) Bir şeyin ne olduğunu söylemenin kabul gören en iyi yolu, o şeyi tanımlamaktır.
E) Felsefeyi açık seçik bir biçimde tanımlayarak, onun tam olarak ne olduğunu gözler önüne serebiliriz.

1. Gündelik dil çoğu kez doğru ve gerçek kelimelerini birbirine karıştırır. Aslında onlar arasında özenle ayırım yapmak daha uygun olur. Bu nesne (şu bardak, şu sandalye), bir varlık, "gerçek" diye nitelendirilir. Bu bardak gerçektir, başka deyişle vardır. Bu sandalye gerçektir. Buna karşılık "Bu bardak doğrudur, bu sandalye doğrudur (veya yanlıştır)" demenin hiçbir anlamı yoktur. Örneğin, "Bu bardak vardır, bu sandalye ahşaptır." yargısı, doğru bir yargıdır veya yanlış bir yargıdır. "Doğruluk" veya "yanlışlık" o hâlde, bir nesneyi değil, benim yargımın değerini nitelendirir.

Buna göre, doğruluk ve gerçeklik için,

- I. Doğruluk, yargıyla ilgili bir değerdir.
- II. Gerçeklik özne zihninden bağımsızdır.
- III. Varlık değil, varlığa ilişkin yargılar, doğruluk değeri alır.

saptamalarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) I, II ve III E) I ve III

2. B'nin doğru olduğunu farz ederek A'nın doğru olduğunu kanıtlarım, A'nın doğru olduğunu farz ederek B'nin doğru olduğunu kanıtlarım. Önergeleri birbirleriyle kanıtlamam beni çıkmaza sokar. Örneğin, aklımın değerini kanıtlamak için akıl yürütmem, yani tam da değeri şüpheli olan söz konusu akli kullanmam gerekir.

Bu parçada sözü edilen "çıkamaz" ile kastedilen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tutarsızlık B) Yanlışlık
C) Kısırdöngü D) Geçersizlik
E) Anlamsızlık

3.

Spinoza şöyle diyor:

"Doğrunun işareti bizzat kendisidir. Doğru bir fikre sahip olan, aynı zamanda doğru bir fikre sahip olduğunu bilir ve bilgisinin doğruluğundan şüphe edemez. Doğru bir fikirden

daha açık ve daha kesin hangi doğruluk ölçütümüz olabilir? Nasıl ışık hem kendini, hem de kendisiyle birlikte karanlıkları gösterirse, doğrunun ölçütü de kendisidir ve o aynı zamanda yanlışın da ölçütüdür."

Spinoza'nın kullandığı bu doğruluk ölçütü "apaçıklık" olarak adlandırılır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinde apaçık bir doğruluk söz konusu değildir?

- A) İnsan olduğum için düşünüyorum.
- B) Aynı şeye eşit olan iki şey birbirine de eşittir.
- C) Bütün papağanlar konuştuğuna göre bu papağan da konuşur.
- D) Hava tahmini doğru çıktı, gerçekten kar yağıyor.
- E) Bütün insanlar düşünür, bütün düşünenler insandır.

4. Yaşamına bir merkez kazandırmak, karışıklığı düzene koyup sınıflamada kullanmak üzere bazı güvenilir kategoriler bulmak isteyen bir kişiyi düşünelim. Sayısız uyarıcının saldırısı altındadır, kendisine çelişik kanaat ve yargılar dayatılır. Bu uyarıcıları kanaat ve yargıları ayırtedebilmesini, örgütleyebilmesini ya da yargılayabilmesini sağlayacak yerleşik bazı ölçütler olmazsa, kendini kaybolmuş ve yön­süz hissedecektir. Eğer bağlanmaya değer bir ya da daha çok temel önerme bulabilirse, tecrübesini bütünleştirme, korumaya değer olanı olmayandan ayırma ve bilgisini örgütleme gücüne sahip olacaktır.

Buna göre;

- I. tutarlılık,
- II. uygunluk,
- III. tümel uzlaşım

ölçütlerinden hangileri parçada önerilmektedir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I, II ve III
D) Yalnız II E) Yalnız III

5. Akıl yürütme, bir şeyin doğruluğunu başka bir veya daha fazla şeye dayanarak ileri sürmedir. Bir başka deyişle, birbiriyle ilgili önermeler arasında bağ kurmaktır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi akıl yürütme türlerini niteleyen bir kavram değildir?

- A) Çıkarım B) Analoji
C) Tümevarım D) Tümdengelim
E) Çelişiklik

6.

Felsefe bilgilerimizin bütününe içeren şeyi bilmek ister. Yalnızca otantik bilgileri değil, maskeli bilgisizlikleri bile! Çünkü felsefe her zaman öncelikle bilim insanlarının olduğu gibi, açık seçik diye kabul ettikleri şeyleri sorgular.

Hatice Öğretmen'in bu açıklaması, aşağıdaki sorulardan hangisine bir yanıt niteliğindedir?

- A) Felsefenin doğduğu kaynak nedir?
B) Felsefi düşüncenin hedefi nedir?
C) Felsefi bakışın bilimsel bakıştan farkı nedir?
D) Felsefenin ürettiği sonuçlar kesin midir?
E) Felsefenin eleştirelilik özelliği ne anlama gelir?

7. Son derece küçük bir zaman aralığında, saatte 120 kilometre hızla giden bir otomobilin fotoğrafını çekerseniz elde ettiğiniz resim, nesnesine "sadık" olmakla birlikte "yalancı"dır, çünkü size mutlak olarak hareketsiz bir nesnenin izlenimini verecektir.

Bu parçada aşağıdaki doğruluk ölçütlerinden hangisine yönelik bir eleştiri yapılmaktadır?

- A) Tutarlılık B) Uzlaşım
C) Uygunluk D) Açıklık
E) Yararlılık

8. Dünyada hiç insan kalmasa, örneğin büyük bir nükleer patlama insanlığı yok etse; dünyadaki diğer varlıklar var olmayı sürdürecektir. Bunun anlamı, "gerçek" var olmaya devam ederken, "doğru"nun insanla birlikte yok olacağıdır.

Bu durum "doğru"nun aşağıdaki niteliklerinden hangisiyle ilgilidir?

- A) Gerçekle bağlantısıyla
B) Düşünen zihne gereksinimiyle
C) Nesnenin bir özelliği olmasıyla
D) Dış dünyaya yönelikliğiyle
E) Zihinden bağımsızlığıyla

9. Bütün insanlar ölümlüdür.

Kant insandır.

O hâlde Kant filozoftur.

Verilen akıl yürütme geçersizdir. Bunun gerekçesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sonucun öncüllerden zorunlu olarak elde edilmemesi
B) Öncüllerin kendi aralarında çelişik olması
C) Çıkarımın özdeşlik ilkesine aykırı olması
D) Öncüllerin sonucu değiller nitelik taşıması
E) Sonucun geçerli, öncüllerin tutarsız olması

10. Doğrunun kişilik dışı ve nesnel olmasına karşılık, yanlışlarımız tüm varlığımızla bizi yansıtır. Bundandır ki; Aristoteles, yanlışın çok yüzlü olduğunu altını çizmiştir.

Bu bakış açısı yanlışla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisini kabul etmez?

- A) Doğrunun tersidir.
B) Bireysel etkiden kaynaklanabilir.
C) İnanca dayalı olması muhtemeldir.
D) Ön kabullerce şekillenir.
E) Bulanık bilgi temelli olabilir.

1. Halil Cibran "Ruhumuz çoğu zaman bir savaş alanıdır. Mantığımız ve sağduyumuz tutku ve arzularımıza karşı savaş verir." demiştir.

Benjamin Franklin ise "Tutkunuzla hareket edecek-seniz, bırakın dizginleri mantığınız tutsun." demiştir.

Bu ifadelerden yola çıkarak mantıkla tutkular arasındaki çekişmede felsefenin bireye aşağıdakilerden hangisini kazandırdığı söylenebilir?

- A) Duygularını serbest bırakma
- B) Mantığı geçici olarak ortandan kaldırma
- C) Yaşam bilgeliği sağlayarak; mantık ile tutku arasındaki dengeyi kurma
- D) İnsanın sahip olduğu kaygıları hafifletme
- E) Hayatın akışı içinde karşılaşılan sorunların çözümünde yardımcı olma

2. Epiktetos'a göre, "İnsanlar olaylar yüzünden değil, o olaylar hakkındaki düşünceleri yüzünden rahatsız olur." Marcus Aurelius, "Mutluluğunuz düşünceleri-nize bağlıdır." demiştir.

Verilen iki düşüncenin ortak noktası aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilimsel düşünceleri dikkate almaları
- B) Dogmatik fikirleri önemsemeleri
- C) Faydaya dönük düşünceleri önemli bulmaları
- D) Düşüncenin niteliğinin önemini vurgulamaları
- E) Mutluluğu önemli saymaları

3. Bu kavram bir tezi, bir görüşü desteklemek, doğrulamak veya güçlendirmek üzere getirilen, bir ya da daha fazla sayıda öncül ya da kabulden belli bir sonucun çıkarsandığı kanıtlama tarzıdır. Buna göre, geçerli ya da geçersiz olduğu söylenebilirken doğru ya da yanlış olduğu söylenemez.

Tanımı verilen felsefi kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Temellendirme
- B) Tutarlılık
- C) Önerme
- D) Argüman
- E) Gerçeklik

4. Bir felsefe sorusu, bir "Nedir?" sorusudur. Bu nedir'de şaşmayla karışık bir araştırma dileği açığa çıkar. "Nedir?", doğrudan doğruya anlama yapışıktır. "Nedir", "- - - anlamı nedir?" ile aynı şeydir. Bütün felsefe sorularını bu kalıba dökebiliriz. Örneğin, "iyi nedir?" sorusunu soran, kendisine bir felsefe sorusu sormuşsa, aslında "iyi sözünün anlamı nedir?" sorusunu sormuştur.

Buna göre, bir felsefe sorusunun amacı nedir?

- A) Kavram ya da kavram öbeğinin açıklanması
- B) Yanıtın kendisine dönük sorgulamasının yapılması
- C) Etiğin temel kavramlarının belirlenmesi
- D) İyi eylemin doğasının ne olduğunun ortaya konulması
- E) Dilin olanaklarının açığa çıkarılması

5. "Güneş Dünya'nın etrafında dönmektedir." önermesi Batlamyusçu gök bilginlerine doğru görünmüş olabilir, ancak biz bugün onların yanıltmış olduklarını biliyoruz. Çünkü, "Dünya Güneş'in etrafında dönmektedir." önermesi doğrudur ve bu doğruluğun güneş ve dünyanın bize nasıl görüldüğüyle bir ilgisi yoktur.

Bu durum aşağıdaki yargılardan hangisini destekler?

- A) Bir önermenin doğru gibi görünmesiyle doğru olması arasında fark vardır.
- B) Önermelerin doğruluğunu belirleyecek yöntem mantıksal analizdir.
- C) Bilimsel önermelerin doğruluğu kesin kanıtlara dayanır.
- D) Doğruluk, insan zihninin bir ürünü olduğundan görelidir.
- E) Önermeler ortaya atıldıkları zaman dilimine bağlı olarak doğru veya yanlış olurlar.

6. Tümdengelim tipi akıl yürütmeyi sınıfta açıklayan ve örnekleyen öğretmen, öğrencilerinden birer tümdengelim örneği vermelerini ister. Verilen cevaplardan bazıları şöyledir.

Ada

Annemim tüm yemekleri çok lezzetli olduğundan, bu akşam yiyeceğimiz yemek de lezzetli olacaktır.

Uygar

Can Yücel'in bütün şiir kitaplarını çok beğeniyorum, babamın hediye ettiği yeni kitabını da beğeneceğimden eminim.

Eda

Edip Cansever de Turgut Uyar da ikinci yeni şairidir. Turgut Uyar'ın şiirlerini sevdiğime göre, Edip Cansever'in şiirlerini de seveceğim demektir.

Burak

Ezber gerektirmeyen bütün dersleri çalışmaktan hoşlanıyorum, felsefe ezber gerektirmediğinden felsefe çalışmayı seviyorum.

Elvan

Yakınlaştığım insanların bir kısmı güvenilmez çıktığından herkesle yakınlaşmamaya karar verdim.

Buna göre, örnekleri yanlış olan öğrenciler aşağıdakilerden hangisinde gösterilmiştir?

- A) Uygar - Ada B) Eda -Burak C) Elvan - Ada
D) Eda - Elvan E) Uygar - Eda

7. "Bir sınıftaki 30 öğrenciye öğretmen gökkuşağındaki en güzel rengin ne olduğunu sorarsa pek çok değişik cevap alabilir. Ancak 3 kere 8'in kaç ettiğini sorarsa tüm sınıf aynı cevabı vermek zorundadır. Çünkü ikinci durumda cevap veren aklın ta kendisidir."

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılır?

- A) Mantıksal doğruluk kesinlik içerir.
B) Bilginin doğruluğu insana göredir.
C) Çoğunluğun kabulleri doğruyu belirler.
D) Çelişki içermeyen yargı doğrudur.
E) Kullanım değeri doğruluğun ölçütüdür.

8. "Günlük yaşayışımızda soruların çoğu eylemlerle ilgilidir; pratiğin içine gömülmüştür. Sorandaki belli bir gereksinmenin, eylemlerden ayrılmayan bir eksikliğin dile getirilmesidir. Bu eksiklik ya bir yaptırma ile giderilir ya da yapmada belirmiştir. Günlük sorular pratik yönelmelerimizin önemli bir kurucusudur."

Aşağıdakilerden hangisi parçada açıklanan tarzda bir soru değildir?

- A) Öğrenmelerimi nasıl daha verimli hâle getirebilirim?
B) Nasıl daha çok arkadaş edinebilirim?
C) Toplumsal saygınlığımı yükseltebilmemin yolu nedir?
D) Niçin ahlaklı davranmalı, iyi eylemlere yönelmeliyim?
E) Ekonomik ihtiyaçlarımı karşılamanın kolay yolu var mıdır?

9. "Felsefede nihai sorular önceden belirtilemez. Felsefe bir araştırmadır. Araştırma, sorularını sık sık yenileyen bir çalışma biçimidir. Her araştırma biçimi felsefede yeni sorulara açıktır. Nerde sorular hep aynı kalmışsa, felsefe orada araştırma olmaktan çıkmış demektir."

Nermi Uygur'un, "Bir Felsefe Sorusu Nedir?" adlı makalesinden alıntılanan bu parçaya göre felsefe için yapılan;

- I. soruların cevaplardan önemli olduğu,
II. aynı sorulara farklı cevapların verildiği,
III. yeni sorularla düşünce evreninin genişletildiği bir alan.

saptamalardan hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) Yalnız II E) Yalnız III

1. Analoji tipi akıl yürütmenin mantıksal biçimi şudur; A ve B, R bakımından benzerdirler. A aynı zamanda F özelliğine sahiptir. O hâlde B de F özelliğine sahiptir.

Buna göre, analogik düşünmede zihnin yola çıkışında aşağıdakilerden hangisi vardır?

- A) Önergeler arası benzerlik
B) Tümel önergeler
C) Tikel önergeler
D) Önergelerin niteliği
E) Önergelerin niceliği

2. Bir yorum ustaca, kendi parlaklığından ötürü ikna edici olabilir, ama gene de keyfi olarak kalır; gerektiğinde onu çürütmeye, yanlış olduğunu göstermeye imkân verecek deneysel bir aygıt yoktur.

Buna göre, aşağıdaki yargılardan hangisi "yorum" olarak değerlendirilemez?

- A) Dünyayı konu alan tutarlı yargılar, bilimsel akıl-sallığı tanımlar.
B) Dünya, güzel fikirleri cisimleştirir.
C) Hegel, akılsal olanla akılcıca olanı birbirine karıştırmaktadır.
D) Thales evreni oluşturan ana unsurun su olduğunu iddia etmiştir.
E) Her şeyi anlamak, her şeyi mazur görmektir.

3. Filozof, araştırmalarını bir dil çerçevesinde yürütür ama asıl araştırdığı dil değildir. "- - - anlamı nedir?" felsefede bir sözü, bir söz-görünümü olarak deşmez. Sözü, kendisi için değil de dile getirdiği görünüm açısından sorar. Filozofun kaygısı dil olarak dil değil, dilin dile getirdiği şeylerdir.

Buna göre felsefenin dile bakışı ile ilgili verilen

- I. düşüncenin görünümü,
II. düşünmenin aracı,
III. düşüncenin dışlaşma yöntemi.

nitelemelerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) Yalnız II E) I, II ve III

4. "Acaba filozofun yanıtları soruları mıdır?" diye sorar Nermi Uygur. Bu sorunun, kelimenin düz anlamıyla –bir felsefe sorusu olması bir yana, sorudan haberdar olanın zihnini, felsefede soru-yanıt bağının derinliğini kavramasına neden olur. Soru yanıtı çağırır, yanıt soru tarafından biçimlendirilir. Zihin; sorudan yanıtla, yanıtta soruya geçiş yaparak derin bir düşünme macerasını icra eder.

Bu parça aşağıdakilerden hangisini temellendirir?

- A) Felsefe bir soru geliştirme etkinliğidir.
B) Felsefede yanıtlar da sorular kadar önem taşır.
C) Soru sormanın amacı, bir yanıtta çok düşünmeyi sürekli kılmaktır.
D) Felsefede soru-yanıt özdeşliği söz konusudur.
E) Bir felsefi soru, bir çok sorunun doğumunu haber verir.

5. Bir inancımızın, inançlarımızın geri kalanlarıyla tatmin edici bir şekilde uyduğunda, doğru bilgiyi oluşturacağını iddia eden doğruluk ölçütüne tutarlılık denir.

Buna göre, tutarlılık ölçütünün bilgide aradığı nitelik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şüphe içermeme
B) Dış gerçeklikle uyuma
C) Çelişmeme
D) Çoğunluğa ters düşmeme
E) Uygulanabilir olma

6. Argüman, sonucun desteğiyle, tartışmanın tüm taraflarının kabul edeceği iyi sebepler sunmaktır. Ortaya atılan iddianın desteğiyle birlikte verilmesidir.

Buna göre, bir argümanda aşağıdakilerden hangisine gerek yoktur?

- A) Öncül fikirler
B) Temellendirme
C) Mantıksal kanıt
D) İddia
E) Deney

7. Her şey değişir, bununla birlikte değişikliklere rağmen bir şeyi aynı şey diye adlandırırız. Biri masayı çizerse, o hala aynı masadır. Bir kimse onu kırmızıya boyarsa, biz yine de ona aynı masa deriz. Renk değişmiştir ama masa aynıdır. Eğer birisi onun ayaklarını keser atarsa o artık ayakları olmayan bir masadır, deriz. Ama eğer masayı parçalara ayırıp ateşte yakarsak artık ona hiç masa diyemeyiz. O artık bir masa şeklini taşımaz ve bir masa işlevi görmez.

Bu örnek aşağıdaki yargılardan hangisini temelendirir?

- A) Nesne değişse de adlandırılması aynı kalır.
- B) Adlandırmalar zihinden bağımsız olarak vardır.
- C) Adlandıramayan yoktur.
- D) Nesne-kavram ilişkisi yapay bir ilişkidir.
- E) Varlığın varlığı bir ada sahip olmasına bağlıdır.

8. "Neden", "amaç", "akıl" ve "anlam" gibi sözcükler tipik felsefi sözcüklerdir. Biz bu sözcükleri günlük hayatımızda kullanıyoruz ama çoğu insan onları çok dikkatli ve çok açık şekilde kullanmıyor. Felsefe bunları daha dikkatlice kullanmak zorundayız; böyle yapmazsak sıklıkla birbirimizi, aynı şeylerden bahsediyor sanır iken sadece başka şeylerden konuşuyor halde buluruz ve söylediklerimize itina göstermeksizin ileri geri manasız tartışmalar içine gireriz.

Buna göre;

- I. kavramların açık seçik tanımlanması,
- II. kavramların özünün açıklığa kavuşturulması,
- III. kavramların günlük dil kullanımlarının dikkate alınması

eylemlerinden hangileri yapılmalıdır?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III
- E) Yalnız II

9. Doğruluk kuramlarıyla, mantıksal akıl yürütme biçimleri arasında paralellikler vardır.

Buna göre;

- I. Uygunluk – tümevarım
- II. Tutarlılık – tümdengelim
- III. Apaçıklık – analogi

eşleşmelerinden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız II
- D) II ve III
- E) Yalnız III

10. Şempanzeler gibi bazı hayvanlar, bazı sözcükleri hatta cümleleri onları icat etmiş olmasalar da anlayabilirler. Bununla birlikte insanlar icat etmekle kalmaz, aynı zamanda başka bir canlının anlayamayacağı kadar karmaşık veya soyut düşünce ve soruları iletmek için bu icat ettiği sözcüklerin binlercesini kullanırlar.

Buna göre insan dilin;

- I. yaratıcısı,
- II. kullanıcısı,
- III. çeşitlendiricisi,
- IV. tekrarlayıcısı

nitelemelerinden hangileri doğru değildir?

- A) I, II, III ve IV
- B) Yalnız II
- C) I, II ve III
- D) Yalnız III
- E) Yalnız IV

1. Kız istemeye giden damat adayı kendisini tanıtır: -"Aylık gelirim 20 bin lira, beş tane evim var, iki üniversite bitirdim. Ayrıca herkes tarafından sevilen birisiyim." der. Gelin tarafı, damat adayına kötü bir alışkanlığı olup olmadığını sorar.

Bunun üzerine damat adayı şu cevabı verir: -"Tek kusurum var, yalan söylerim:"

Bu olayda, damat adayının sözlerinde aşağıdakilerden hangisini göz ardı ettiği söylenebilir?

- A) Gerçek B) Argüman C) Tutarlılık
D) Analoji E) Görüş

2. Herakleitos'un temel!.....si:

1. Varlığı, karşıtların birliği oluşturur.
2. Değişmeyen tek şey değişmenin kendisidir.
3. Ateş, varlığı oluşturan arkhedir yani en temel unsurdur.

Herakleitos'un felsefi!!.....ü şudur; Herakleitos'a göre bir bütünü oluşturan unsurlar arasındaki çelişkiyi kaldırırsak o bütünü de yok ederiz. Çatışma; değişim, gelişim, çürüme ve hareketin özüdür. Öyleyse her şey bir hâlden başka hâle doğru akış içindedir.

Verilen boşluklara sırasıyla aşağıdaki hangi kavramlar gelmelidir?

	I	II
A)	tümdengelim	- analoji
B)	önerme	- görüş
C)	görüş	- tutarlılık
D)	doğruluk	- görüş
E)	önerme	- tümdengelim

3. En az iki kavram ve önermeden kurulmuş bir felsefi sistem, bu kavram ve önermeler arasında kurulan ilişkiler, anlam ve biçim bakımından çelişkiler içermediğinde - - - - olur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) tutarlı B) çelişik C) gerçek
D) argüman E) önerme

4. – Akıl, gerçeğin bilgisini edinebilir.
– Evrensel hakikatler vardır.
– Soyut, kavramsal ve tümel bilgi mümkündür.

Bu görüşleri savunan bir filozof aşağıdaki hangi yargıyı söylerse tutarlı olur?

- A) Gerçeği hiç kimse bilemez.
B) Tartışmalara yol açtığı için bilgi faydasızdır.
C) Bir bilginin doğru olduğunu tespit edecek bir ölçütümüz yoktur.
D) Mantığımızı ve ilkelerini uygun kullandığımızda doğruyu bilmek mümkün olacaktır.
E) Nesneler, bilgilerimizin ölçütü olamaz. Nesnelere fiziksel olarak hangi açılardan baktığımız anları nasıl göreceğimizi belirler.

5. Zihnin tümel önermelerden özel sonuçlar çıkarma işlemine tümdengelim denilir. Tümdengelim, çeşitli bilimlerde nedenlerden sonuçlara, yasalardan olaylara, prensiplerden sonuçlara geçiş şeklinde de yapılır.

Örneğin;

.....
Menekşe bitkidir.
O hâlde menekşe de canlıdır.

Verilen akıl yürütmenin ilk öncülü aşağıdaki önermelerden hangisi olmalıdır?

- A) Bütün bitkiler menekşedir.
B) Menekşe bir bitkidir.
C) Bazı menekşeler bitkidir.
D) Bütün bitkiler canlıdır.
E) Bazı canlılar menekşedir.

6. Birbirine benzeyen iki olaydan biri hakkında verilen yargının diğeri hakkında da verilmesine Analoji denir. Örneğin;

Erzurum yüksek bir kenttir ve kışları soğuk geçer.

.....

O hâlde Kars'ta da kışlar soğuk geçer.

Verilen akıl yürütmeye eksik olan öncül aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Erzurum'da kışlar soğuk geçer.
B) Kars ve Erzurum'da kışlar soğuk geçer.
C) Kars da yüksek bir kenttir.
D) Erzurum yüksek bir kenttir.
E) Erzurum ve Kars yüksek kentlerdir.

7. Verilen önerme veya önermelerden zihnin zorunlu sonuç çıkarma işlemine - - - - denir.

Tümdengelim (dedüksiyon), tümevarım (endüksiyon), analoji (benzeşim) olmak üzere üçe ayrılır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) görüş B) argüman C) gerçeklik
D) doğruluk E) akıl yürütme

8. Felsefenin esas olarak ilgilendiği sorunlar diğer bilgi türlerinin ilgilendiği sorulardan farklıdır. Bu sorunlar, insan hayatının ve insanın içinde yaşadığı evrenin anlamının ne olduğuyla ilgilidir. İnsan hayatının içinde gerçekleştiği evrenin, insanın yazgısı ile ilişkisi bakımından genel yapısı nedir? Bu yazgının kendisi nedir? İnsan, kendi eylemleriyle hangi ölçüde yazgısını değiştirebilir ve kendi seçiminin sınırları içinde hangi eylem ve çabaların peşinden koşmalıdır? Gerek bireysel, gerekse toplumsal olarak ne tür bir hayat, en iyi hayattır, gibi sorular felsefi sorulardır.

Buna göre, aşağıdaki sorulardan hangisi felsefi soru niteliğinde değildir?

- A) Hayatın anlamı nedir?
B) Bilginin sınırları ve ölçütleri nelerdir?
C) İçinde yaşadığımız evren gerçek midir?
D) Özgür irade var mıdır?
E) Toplumsal normlar kültüre göre mi şekillenir?

9. Düşüncenin temelini oluşturan kavramların dildeki veya iletişim düzlemindeki karşılığı sözcüklerdir. İletişimde hemen her zaman kavramları dışı vuran, dış dünyadaki şeylerin yerini tutan sözcükleri kullanırız. Düşüncelerimizin açıklığı, onları ifade etme tarzımızla veya kullandığımız sözcüklerle yakından ilişkilidir. Uygun sözcükleri seçmemişsek, sözcükleri doğru bir biçimde değil de bulanık veya belirsiz bir şekilde kullanıyorsak, düşüncelerimizi aktaramayız, amacımızı anlatamayız.

Bu durumda, aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?

- A) Felsefi sorunları konuşurken tek bir iletişim yolu vardır.
B) Bir argümanı analiz ederken, dil kullanım açısından da değerlendirilir.
C) Dili doğru kullanmakla düşünceyi doğru aktarmak arasında ilişki vardır.
D) Argümanı analiz ederken düşüncenin dayanakları ön plana çıkartılmalıdır.
E) Düşüncenin temelinde dilin analiz edilmesi yatar.

10. Bir argüman geçerli ya da geçersiz, güçlü veya güçsüz olabilir; bir önerme ise doğru ya da yanlış olabilir. Örneğin Descartes kuşku yöntemini kullanıp, düşünen kendisi dışında şüphe edeceği hiçbir şey olmadığı sonucuna ulaşır. Bu noktada nihai amacımız argüman ve temel kavramları anlamak, onlarla uğraşmak, eleştirmek ve yorumlamak olmalıdır.

Buna göre, bir argümanı değerlendirme sürecinde aşağıdaki hangi soru sorulmamalıdır?

- A) Filozof ne demek istiyor?
B) Argümanların dayanakları nelerdir?
C) Temel varsayımları doğru mudur?
D) Hangi bakış açısıyla sorunu ele almıştır?
E) Argümanın içeriği doğru mudur?

1.

Var olan şeylerin anlam kazanmasını mümkün kılan şey, insanın düşünmesidir. Düşünme ise ancak kavramlar aracılığıyla hayata geçirilebilir. Düşüncelerimiz ancak onları başkalarına açtığımız zaman gelişme imkânı kazanabilir. Düşünce, kavramlar aracılığıyla gerçekleşiyor ve dil yoluyla başkalarına iletiliyorsa, kavramların dış dünya ile dil arasındaki araçlar olduğu söylenebilir.

Derse bu şekilde başlayan öğretmen, aşağıdaki konulardan hangisine giriş yapmayı amaçlamaktadır?

- A) Felsefi soruların özellikleri
- B) Felsefi düşüncenin yapısal özellikleri
- C) Felsefede merak ve hayretin önemi
- D) Dilin toplumsal ve bireysel işlevi
- E) Dilin ifade etme ve kavramlaştırma işlevi

2. Tekil olandan, özel olandan genel olana giden, tek tek olgulardan genel önermelere varan yöntem; burada ve şimdi gözlenilmiş olanlardan belli bir türün bütün durumları için geçerli olan yasaya gidişi ifade eder.

Tanımı verilen akıl yürütme yöntemi, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tümevarım
- B) Tümdengelim
- C) Analoji
- D) Tutarlılık
- E) Doğruluk

3. Felsefe; varlık, bilgi, gerçek, adalet, güzellik, doğruluk, akıl ve dil konularında genel ve temel sorunlarla ilgilenen düşünsel bir etkinliktir. Din adamı, bilim insanı ve sanatçı da düşünmektedir, filozof da. Fakat filozofun düşünme biçimi diğerlerinkinden farklıdır.

Buna göre, aşağıdaki sorulardan hangisi bir filozofun soracağı soru değildir?

- A) Devlet nasıl yönetilmelidir?
- B) Tanrıyı bilebilir miyiz?
- C) Kaç türlü varlık vardır?
- D) Herkesin güzel dediği bir nesne olabilir mi?
- E) Gökyüzü neden mavi görünür?

4. Platon'un temel ____ leri.

- 1. Hakikat tektir ve değişmez.
 - 2. İki evren vardır; değişen ve değişmeyen.
- Platon'un felsefi ____ leri.

Doğada sonsuza dek değişmeden aynı kalan maddeler yoktur. Şu gördüğümüz evren bir yanılsamadır; değişmeyen idealar evrenin bir gölgesidir. Mutlak ve değişmez olan fiziksel nesneler değildir.

Parçada verilen boş bırakılan yerlere sırasıyla gelmesi gereken kavramlar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) önerme - argüman
- B) önerme - görüş
- C) görüş - argüman
- D) görüş - yargı
- E) yargı - argüman

5. – Bilimlerin cevaplayabildiği sorular felsefi sorular değildir.
– Geçmişte meydana gelen olaylar hakkındaki sorular, felsefi sorular değildir.
– Sıradan algılara dair ifadeler, felsefi soru değildir.

Buna göre, aşağıdaki sorulardan hangisi felsefi soru niteliği taşımaz?

- A) Hayatın anlamı nedir?
- B) İnsan eylemlerinde özgür müdür?
- C) Bir milyon yıl önce yeryüzünde kimler yaşadı?
- D) Tüm insanların iyi dediği bir davranış var mıdır?
- E) Evrenin bir başlangıcı var mıdır?

6. Doğruyu zihindeki tasarımın yine zihinde ki bir başka tasarımla uyuşması olarak tanımlayan filozoflar vardır. Yani iki bilgi arasındaki uyuşmadan söz ederler.

İki bilgi arasındaki uyuşma aşağıdaki hangi kavramla ifade edilebilir?

- A) Tümdengelim
- B) Gerçeklik
- C) Önerme
- D) Tutarlılık
- E) Çelişiklik

7. Akılcı bir perspektif içinde doğruyu bir yargılar sisteminin çelişmemesi olarak tanımlayabiliriz.

Örneğin;

Bütün insanlar ölümlüdür.

Sokrates bir insandır.

O hâlde Sokrates ölümlüdür.

"Sokrates ölümlüdür." sonucu, mantıksal açıdan düzgündür. O, öncüllerle çelişki içinde değildir.

Buna göre, sonucu mantıklı kılan aşağıdaki hangi kavramdır?

- A) Tutarlılık B) Analoji
C) Deneysel doğru D) Gerçeklik
E) Doğruluk

8. Gündelik dilde çoğu kez gerçek ve doğru kavramları birbirine karıştırılır. İkisi arasında ayırım yapmak önemlidir. Bir nesne, bir varlık, "gerçek" diye nitelendirilir. Doğruluk ise yargıyla ilgili bir değerdir.

Örneğin;

Bu çiçek I tir.

Bu çiçek kırmızıdır II tir.

Buna göre, verilen boşluklara uygun gelen kavramlar aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Doğruluk - Tutarlılık
B) Gerçek - Gerçeklik
C) Gerçek - Doğru
D) Doğruluk - Gerçeklik
E) Tutarlılık - Gerçek

9. Bir filozofun görüşlerini iyice anlayabilmek için sisteminin hangi kavramlara dayandığını, kavramların hangi anlamlarını ön plana çıkardığını iyi tespit etmek gerekir. Filozofların ellerindeki tek araç sözcüklerdir.

Bu parça aşağıdaki hangi iki konu arasındaki ilişkiyle ilgilidir?

- A) Felsefe ve Hikmet
B) Felsefe ve Bilim
C) Felsefe ve Dil
D) Felsefe ve Dünya
E) Felsefe ve Yaşam

10. Gerçek, söylenen şeyin, iddianın konusu olan şeydir ve dış dünyada, nesnel dünyada bulunur. Örneğin "güneş", "havanın sıcaklığı", "yağmur yağması" bir doğru değildir, bir gerçektir. Ama güneşin var olduğuna, havanın sıcak olduğuna, dışarıda yağmur yağdığına ilişkin sözümüz, ifademiz "doğru"dur.

Buna göre, aşağıdaki ifadelerden hangisi "doğru" kapsamında yer alır?

- A) Havanın yağmurlu olması
B) Güneşin ısıtıcı olması
C) Bütün kuşlar uçar denmesi
D) Elmanın ekşi olması
E) Demirin paslanması

11. Kökleşmiş kanılara aykırı olarak ileri sürülen düşüncedir. Kendi içinde çelişkiliymiş gibi görünen, mantıksal olarak hem doğruluğu hem de yanlışlığı kanıtlanabilen önermedir. Örneğin, dünyanın dümdüz olduğu düşüncesinin yaygın bulunduğu çağlarda, dünyanın yuvarlak olduğu düşüncesi aykırı düşünceydi.

Bu parçada bahsedilen akıl yürütme biçimi aşağıdaki hangi kavramla adlandırılır?

- A) Tümevarım B) Analoji
C) Paradoks D) Argüman
E) Tutarlılık

12. Bertrand Russel'e göre "kendi kendine tıraş olmayanları tıraş eden bir berberin kendi kendini tıraş etmesi" çok önemli bir mantıksal çelişkidir. Yine, Giritli olan Epimenides'in "Bütün Giritliler her zaman yalancıdır." cümlesi de aynı niteliktedir. Öyleyse onun bu sözü doğru mudur, yanlış mıdır?

Parçada örneklenen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Argüman B) Paradoks
C) Analoji D) Görüş
E) Tümdengelim

2. BÖLÜM

FELSEFENİN TEMEL KONULARI VE PROBLEMLERİ

1.

Bahçede bir ağaç var. Neden buna inanıyorum? Bunun apaçık cevabı bahçede bir ağaç gördüğüm için buna inandığımdır.

Başka bir ifadeyle, benim bazı duyularım vardır ve bu olaydan hareketle bu duyulara sahip olmama neden olan belli türden maddi bir nesnenin var olduğu sonucunu çıkarırım. Peki, bu çıkarsamanın doğru olduğunu nasıl ileri sürebilirim? Bunun apaçık cevabı, bahçeye gitmem ve ellerimi ağacın üzerine koymam olacaktır. Onun katılığını hissetmem, gördüğüm şeyin bir sanrı, bir serap veya hologram olmadığını ispat edecektir.

Parçada ağacın gerçekliği aşağıdakilerden hangisine bağlanmıştır?

- A) Düşünülebilmesine
- B) Duyumsanabilmesine
- C) Bilimsel olarak kanıtlanabilmesine
- D) Çelişki taşımamasına
- E) Tasavvur edilebilmesine

2. Varlık yer kaplamalı hem de düşünebilmelidir. Ruh düşünebilmekte ancak yer kaplayamamaktadır. Madde de yer kaplayabilmesine karşın düşünememektedir. Bu durumda varlığın varlığa gelebilmesi, birbirine indirgenemeyen bu iki unsurun; ruh ve maddenin bir aradalığıyla mümkün olmaktadır.

Bu açıklama;

- I. Varlık zihinsel bir tasarım mıdır?
- II. Varlık ne olarak vardır?
- III. Ana maddenin niceliği nedir?

sorularından hangilerine yanıt vermektedir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) Yalnız II
- E) I, II ve III

3.

Atom kuramının gerisinde bulunan temel fikir, farklı elementlerin aynı malzemeden yani nötron, proton, elektron ve benzerlerinden meydana gelmiş olduğudur. O hâlde elementler arasındaki farklılıklar mutlak değildir, onlar atom altı parçacıkların sayı ve düzenlemelerine ilişkin kavramlarla açıklanabilirler. Dolayısıyla evrenin temel malzemesi maddedir.

Buna göre;

- I. Varlık öncesiz ve sonrasız idealardır.
- II. Varlık sürekli bir oluş hâlidir.
- III. Varlık somut olanla sınırlıdır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I, II ve III
- D) Yalnız II
- E) Yalnız III

4.

Gerçekliğin son tahlilde tek bir kategoriye indirgenebileceği düşüncesi

Gerçeğin özü itibarıyla maddi olduğu fikri

Gerçekliğin olgusal alanla sınırlı olduğu iddiası

Gerçekliği oluşturan kategorilerin ikiden çok olduğu inancı

Verilen tanımlarla, aşağıdaki akım adları eşleştirildiğinde açığa kalan hangisi olur?

- A) Fenomenalizm
- B) İdealizm
- C) Materyalizm
- D) Monizm
- E) Plüralizm

5.

- Evren zihinsel midir yoksa maddi mi?
- Evreni oluşturan ana nitelik nedir?
- Etrafımızda gördüğümüz nesneler gerçek midir?
- Evrenin ana ilkesi tek midir yoksa çok mudur?

Verilen sorular felsefenin aşağıdaki alt alanlarından hangisine aittir?

- A) Bilim felsefesi
- B) Bilgi felsefesi
- C) Zihin felsefesi
- D) Ahlak felsefesi
- E) Varlık felsefesi

6. İçinde yaşadığım dünyaya ilişkin bilincim ve renkler, sesler, acılar ve zevkler hakkındaki deneyimim, bir başka boyuta aitmiş gibi görünmektedir. Onlar öznel veya zihinsel şeylerdir. Ben onlara sahibim, duruma göre acı çekmekte veya haz duymaktayım. Bu şeylerin fiziksel dünyada karşılıkları olabilir veya onlar fiziksel dünyadaki bazı şeylerin sonuçları olabilirler. Ama bu onları fiziksel şeyler yapmaz.

Bu parça, aşağıdakilerden hangisini vurgulamaktadır?

- A) Bilincin verilerinin kaynağı zihinseldir.
B) Zihinsel yaşantılar duyumlardan kaynaklanır.
C) Dış dünyayla ilgili veriler varlığın maddesel olduğunu kanıtlar.
D) Tüm evren son çözümlemede maddesel bir yapı taşır.
E) Varlık, zihin ve bedenin birlikteliğiyle ortaya çıkar.

7.

Elea'lı Parmenides en son gerçekliği herhangi bir özel maddeye özdeş kılmaktan kaçınmıştır. Ancak o bu gerçeğin ana doğasını anlamının tek yolunun duyu algısından çok akılla düşünmekten geçtiğini ileri sürmüştür. Bu tür bir düşüncenin ise gerçekliğin özü itibariyle bir, hareketsiz, bölünemez, değişme hâlinde olmayan, mükemmel bir şey olduğunu ortaya koyacağını ileri sürmüştür.

Bu durum, aşağıdaki felsefi düşünce sistemlerinden hangisine kaynaklık etmiş olabilir?

- A) Varlığı madde temelinde açıklayan materyalizm.
B) Varlığın ruh ve maddenin bileşimi olduğunu savunan düalizm.
C) Asıl varlığın katmanlardan oluştuğunu savunan yeni ontoloji.
D) Her şeyin soyut bir temelde varlığı inşa ettiğini ileri süren idealizm.
E) Varlığın sürekli bir devinim ve oluş hâlinde olduğunu iddia eden oluşçuluk.

8. Varlığın ne olduğu, onun madde cinsinden mi yoksa tin veya düşünce cinsinden mi olduğu, felsefenin sürekli sorduğu sorulardan biri olmuştur. Örneğin ilk filozof olan Thales varlığın esas kaynağını madde olduğunu düşünmüştür.

Parçada varlık felsefesinin problemlerinden hangisine vurgu yapılmıştır?

- A) Varlığın niceliği nedir?
B) Varlığın mahiyeti nedir?
C) Varlık sonsuz mudur?
D) Varlık var mıdır?
E) Metafizik mümkün müdür?

9. Parmenides'in tersine Herakleitos, çeşitlilik ve değişmemeyi aldattıcı bir şey olarak görme eğiliminde değildir. Tersine, onların bir varlıktan ziyade bir süreç olarak tasarladığı gerçeğin özüne ait şeyler olduklarını kabul eder. Gerçekliliği sürekli, aralıksız değişmelerin bir tür düzenlilik ve devamlılık içermesi bakımından ateşe benzetir. Sürekli değişme böylece temel bir değişmezliği barındırır.

Bu görüşü adlandıran kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Maddecilik
B) Oluşçuluk
C) Düşüncencilik
D) İkicilik
E) Varoluşçuluk

10. Renkler kokular ve tatların gerçekte algıladığımız nesnelerde olmadığını kabul edelim. Ama başka bazı özellikler şüphesiz onlardadır. Örneğin bir masanın üzerinde iki elma görür ve dokunursam, gerçekten orada iki elma vardır ve onlar gerçekten yuvaraktır. Burada gerçekliği belirleyen nesnenin birincil nitelikleridir. Birincil nitelikler, algılayana değil, nesnenin kendisine ait olan niteliklerdir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi birincil niteliklerden değildir?

- A) Koku
B) Biçim
C) Nicelik
D) Hareket
E) Uzakda yer kaplama

1.

Benden bir elmayı tasvir etmem istense bunun için yapmayı düşüneneğim tüm şey, onun duyusal özelliklerini, yani büyüklüğünü, biçimini, ağırlığını, rengini, kokusunu, tadını vb. bir liste halinde sıralamak olacaktır. Bu listenin sonuna onun aynı zamanda maddi bir şey olduğunu eklemek aklıma gelmeyecektir. O hâlde elma bir duyusal özellikler topluluğu dışında ve üstünde hiçbir şey değildir.

Bu örnek varlık felsefesinin aşağıdaki akımlarından hangisinin görüşüne yakındır?

- A) Materyalizm B) Fenomenoloji
C) Oluşçuluk D) İdealizm
E) Düalizm

2.

Herhangi bir kimse tarafından algılanmaksızın var olan bir nesne kavramını düşünmeye çalışın. Kaçınılmaz olarak yapacağınız şey, nesneyi eğer onu algılıyor olsaydınız görüneceği şekilde tasavvur etmeniz olacaktır. Algılanmaksızın onun var olduğunu düşünmek herhangi bir duyusal niteliğini düşünmeksizin onu düşünmek anlamına gelir ki bu mümkün değildir. Bundan dolayı algılanmaksızın var olan madde kavramının tümü kelimenin gerçek anlamıyla "düşünülemez"dir.

Parçadaki temellendirme aşağıdakilerden hangisine ait olabilir?

- A) Asıl varlıkların öncesiz ve sonrasız idealar olduğunu savunan Platon'un idealizmine
B) Evrenin sürekli bir akış hâli olduğunu savunan Herakleitos'un oluşçuluğuna
C) Gerçeğin, görünenin ardında saklı olan öz'ler olduğuna inanan Husserl'in fenomenolojisine
D) Var olmanın algılanmak demek olduğunu iddia eden Berkeley'in öznel idealizmine
E) Var olan her şeyin maddi olduğuna ve madde- nin yansıması olan cisimlerin gerçek olduğunu savunan Hobbess'un materyalizme

3.

Bahçede bir ağacı algıladığımda herhangi bir şeyi tasdik etmeme ihtiyaç var mıdır? Bu durumda çoğu zaman orada bir ağaç olduğuna ilişkin şüpheli bir çıkarsama yapmam. Ağaç, benim gördüğüm, duyduğum, kokladığım veya dokunduğum şeydir ve bunun kendisi onun gerçekliğini kanıtlamak için yeterlidir.

Parçada varlığın gerçekliği aşağıdakilerden hangisi bağlanmıştır?

- A) Akıl yürütme yapılması
B) Duyusal olarak algılanmasına
C) Şüphe ile yaklaşılmasına
D) Olgusal yoldan kanıtlanmasına
E) Onaylanmış olmasına

4.

J.P. Sartre'a göre insan, kendi kendisinin tasarısından başka bir şey değildir, o ancak kendini gerçekleştirdiği ölçüde var olur, o hâlde insan, eylemlerinin bütününden, hayatının kendisinden başka bir şey değildir.

J.P.Sartre'ın görüşlerini özetleyen akım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Materyalizm (maddecilik)
B) İdealizm (düşüncecilik)
C) Existansiyalizm (varoluşçuluk)
D) Fenomenalizm (olguculuk)
E) Nihilizm (hiççilik)

5.

Hobbess'a göre cisim, düşünceden bağımsız olarak uzayın bir parçasını dolduran varlık, yani eni, boyu, derinliği olan şeydir. Dünya cisimseldir, yani cisimdir ve cismin boyutlarına, yani en, boy ve derinliğe sahiptir. Dolayısıyla evrenin her parçası cisimdir ve cisim olmayan şey, evrenin bir parçası değildir.

Buna göre, Hobbess'un aşağıdaki varlık felsefesi görüşlerinden hangisini savunduğu söylenebilir?

- A) İdealizm B) Dualizm
C) Materyalizm D) Öznel idealizm
E) Fenomenalizm

6. Berkeley özneyi bir çeşit idealar, yani düşünceler toplamı olarak tanımlamaktadır. Ona göre düşünceler veya tasarımlar öznededir; yalnızca onun bilinç içerikleri olarak vardır.

Buna göre, Berkeley'in varlık görüşünün aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Nesnel idealizm
- B) Mutlak idealizm
- C) Öznel idealizm
- D) Diyalektik idealizm
- E) Diyalektik materyalizm

7. Filozof görüşünü anlatmak için şöyle bir örnek verir: Parmağa, yani uzamı olan, yer kaplayan ama düşünemeyen maddeye batırılan bir iğnenin etkisini ruh, yani uzamsız varlık duymaktadır. Öte yandan ruhta meydana gelen bir olay, örneğin koku da bedenin bir organının, örneğin yüzün sararmasına, kalbin hızla atmasına yol açabilir. Maddenin ana niteliği yer kaplamak, ruhun ana niteliği ise düşünmektir.

Parçada görüşleri verilen filozof ve varlık görüşü aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Thales - monizm
- B) Descartes - düalizm
- C) Marx - materyalizm
- D) Husserl - fenomenalizm
- E) Aristoteles - idealizm

8. Demokritos, doğadaki değişimlerin bir şeyin gerçekten "değişmesine" bağlanamayacağı konusunda kendisinden önceki filozoflarla aynı fikirdeydi. Bundan ötürü doğadaki her şeyin, gözle görülmeyecek kadar küçük ve mutlak, hiçbir zaman değişmeyen yapı taşlarından oluştuğunu varsayıyordu.

Bu açıklamalarıyla Demokritos aşağıdaki hangi probleme cevap aramaktadır?

- A) Varlık var mıdır?
- B) Varlık bir midir çok mudur?
- C) Değişim yanıltıcı mıdır?
- D) Duyu verilerine güvenilir mi?
- E) Dünyanın ana maddesi nedir?

9. Aristoteles sağduyuya da uygun düşen bir tavırla, algıyı doğuran nesnelerin algıdan bağımsız olmaları gerektiğini söylemektedir. Ona göre varlık, algıdan ibaret olmayıp tersine var olduğu için algısı vardır. O hâlde algılarımız, algılarımızın konusu olan ve algıdan ayrı, ondan bağımsız nesnel, gerçek bir dünyaya işaret ederler.

Aristoteles'in varlık hakkındaki bu görüşleri aşağıdakilerden hangisini çürütür niteliktedir?

- A) Berkeley'in "Var olmak algılanmış olmaktır." sözünü
- B) Herakleitos'un varlık oluştur görüşünü
- C) Demokritos'un varlık maddedir görüşünü
- D) Husserl'ın varlık fenomendir görüşünü
- E) Descartes'in varlık hem madde hem ruhtur görüşünü

10. Varlık felsefesinde yer alan görüşe göre yaşam oldukça karmaşık fiziksel ve kimyasal süreçlerden başka hiçbir şey değildir. "Zihin" ve "düşünme" ise beynin bir faaliyetinden ibarettir. İndirgemeci olan bu görüş varlığı veya dünyayı kendi içinde kapalı bir sistem olarak tasarlar; hatta onu bir makineye benzetir.

Parçada;

- I. idealizm,
- II. materyalizm,
- III. nihilizm

akımlarından hangilerinden bahsedilmektedir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

11. Nilüfer Hanım iki torunuyla gezmeye çıkar. Yolda karşılaştığı bir arkadaşı laf arasında çocukların yaşını sorar. Nilüfer Hanım hemen yanıt verir: "Doktor beş, avukat yedi yaşında."

Bu örnekte aşağıdakilerden hangisine vurgu yapılmıştır?

- A) Marx'ın materyalist görüşüne
- B) Descartes'in dualist görüşüne
- C) Herakleitos'un oluş görüşüne
- D) Aristoteles'in erek (amaç) görüşüne
- E) Sartre'ın varoluşçuluk görüşüne

1. Hobbes, çağdaş nedensellik teorisini ilk ortaya atanlardan birisidir. O, dünyada meydana gelen her şeyin, birbirlerine çarpan bilardo toplarının meydana getirdiği sonuçlara benzer bir şekilde meydana geldiği, kısaca evrenin bir makine gibi işlediği görüşünü savunur. Asıl nedenin erek olduğu, evrende şeylerin birtakım ereklere meydana getirmek üzere iş gördükleri görüşünü kesinlikle reddeder.

Hobbes'un reddettiği görüşün savunucusu olan filozof aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Platon B) Aristoteles C) Hegel
D) Marx E) Berkeley

2.

Varlığın niceliği ile ilgili derste kullanmak üzere hazırlanan hatırlatma kartları arasında, III nolu kartın bilgileri unutulmuştur. Buna göre III numaralı kartta aşağıdaki kavramlardan hangisi yer almalıdır?

- A) Plüralizm
B) Materyalizm
C) İdealizm
D) Fenomenalizm
E) Varoluşçuluk

3. Varoluş ve özgürlük, bir ve aynı şeydir. Ancak ölümden sonra bir insanı korkak veya cesur, dahi veya aptal, cömert veya bencil olarak niteleyebiliriz. Bazı insanlar kararsız kalacaklar, bazıları güçlüklerin üstesinden gelerek kendilerini gerçekleştireceklerdir.

Bu görüşler aşağıdaki hangi filozofun yargısını destekler niteliktedir?

- A) Platon - Bilmek hatırlamaktır.
B) Berkeley - Var olmak algılanmış olmaktır.
C) Sartre - Var oluş özden önce gelir.
D) Descartes - Düşünüyorum o hâlde varım.
E) Hobbes - İnsan insanın kurdudur.

4. • Fiili dünyada bir varoluşa sahip olan varlıklar, zihinden bağımsız olarak vardır. Yani her koşul altında vardır. Örneğin önümdeki kağıt, kalem, silgi onları düşünen olsun ya da olmasın vardır.
• Düşüncede var olan varlıklar ne zaman ne de mekan içinde fiilen var olurlar. Örneğin Kafka, deniz kızı, Anka Kuşu düşsel varlıklardır.

Tanımları verilen varlık felsefesi kavramları aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İdealizm - Materyalizm
B) Gerçek varlık - İdeal varlık
C) Özsel - İlineksel
D) Töz - Öz
E) Diyalektik - Düalizm

5. Bilimin ve felsefenin varlığı ele alış tarzlarında farklılıklar vardır. Örneğin bilim, varlığın her durumda var olduğunu kabul ederken, felsefe varlığın var olup olmadığını sorgular.

Aşağıdakilerden hangisinde bilimin ve felsefenin varlığa yaklaşımı ortaktır?

- A) İkisi de varlığı anlamaya çalışır.
B) İkisi de varlığa olgusal yaklaşır.
C) İkisi de varlığa bütünsel yaklaşır.
D) İkisi de varlığa deneysel yaklaşır.
E) İkisi de varlığa ilişkin temellendirme yapar.

6. Felsefe varlığı zaman zaman madde cinsinden ele aldığı gibi, manevi bir varlık olarak da ele alabilir; varlıkta sadece maddenin değil, ruh ve zihnin de var olduğunu kabul eder.

Bu açıklamaya göre, felsefenin varlığa yaklaşımını ayırt eden aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varlığı bütünsel olarak ele alır.
B) Varlığı sadece bir özelliğiyle değerlendirir.
C) Varlığı olduğu gibi ele alır.
D) Varlığı olgusal yolla anlamaya çalışır.
E) Varlığa bilimsel yaklaşır.

7. Bir Yunan filozofu şöyle demiştir veya dediği rivayet edilmiştir: Bir nehirde iki kez geçemezsin, çünkü nehirdeki suyun damlaları, sen nehri bugün geçtiğinde dün geçtiğin zaman orada olan damlalarla aynı değildir.

Parçada sözü edilen filozofun varlık anlayışı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Varlık ideadır.
B) Varlık maddedir.
C) Varlık oluşturm.
D) Varlık hem madde hem ruhtur.
E) Varlık yoktur.

8. Kant, "İnsan akıllı, bilgisinin belli bir türünde özel bir kaderle karşı karşıyadır. İnsan akıllı bu bilgisinde öyle sorular tarafından rahatsız edilmektedir ki, akıl onları ne yadsıyabiliyor ne de yanıtlayabiliyor." demektedir.

Kant'ın bahsettiği alan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Philosophia B) Ontoloji C) Metafizik
D) Etik E) Epistemoloji

9.

Descartes "töz" sözcüğünden "var olmak için kendisinden başka bir şeye ihtiyacı olmayan şeyi" anlamaktadır. Ona göre sadece madde ve ruh tözdürler ve birbirine indirgenemezler. Ne ruh maddenin, ne de madde ruhun herhangi bir özelliğine sahiptir.

Buna göre, Descartes'ın varlık görüşü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Oluşçuluk B) İdealizm C) Materyalizm
D) Fenomenalizm E) Düalizm

10. J.P. Sartre'a göre var olmak kendini varlaştırmaktır. Bu durum insana kendi özünü yaratabilme olanağı dışında sınırsız bir özgürlük de tanır. Sartre'a göre "var oluş özden önce gelir."

Aşağıda varlık felsefesi görüşlerinden hangisi Sartre'a aittir?

- A) İdealizm B) Materyalizm
C) Düalizm D) Varoluşçuluk
E) Nihilizm

11. Farabi'ye göre, felsefe aracılığıyla var olanları kavrayabiliriz; çünkü felsefe "var olanların bilimi"dir. Farabi'ye göre Zorunlu Varlık, varlığı olmazsa olmaz ebedi olarak var olan, bütün varlıkları var kılan varlıktır. Mümkün varlık ise zorunlu varlıktan taşıma yoluyla var olanlardır.

Bu parçadan hareketle, Farabi'nin zorunlu varlık ve mümkün varlıklar arasındaki ilişkisinin temelinde aşağıdakilerden hangisini yerleştirdiği söylenebilir?

- A) Oluş B) Amaçlılık C) Form
D) Nedensellik E) Zorunluluk

12. "Bu yıldızlı gökler

Ne zaman başladı dönmeye

Kimse bilmez

Kimse bilmez."

Ömer Hayyam'ın dizelerinde aşağıdaki hangi görüş ön plana çıkmaktadır?

- A) Materyalizm B) İdealizm
C) Dualizm D) Agnostisizm
E) Empirizm

1. Platon'a akılsal dünyayı duyusal dünyadan gereğinden fazla ayırdığı eleştirisini yapan filozof, içinde yaşadığımız dünyanın gerçek dünya olduğunu ve akılsal dünyanın bu dünyanın içinde bulunduğunu ileri sürer. Platon'un idealar dünyasının varlığını ve bu dünyanın özelliklerine ilişkin temel görüşlerini reddetmez; bu idealar dünyasının, duyusal dünyanın dışında olduğu görüşünü reddeder.

Parçadaki karşı çıkış, aşağıdaki filozoflardan hangisine aittir?

- A) Platon B) Hegel C) Marx
D) Aristoteles E) Farabi

2. Whitehead'a göre "varlık ya da gerçeklik bir süreçtir. Evren, birbirleriyle sıkı ilişki içinde olan ve birbirine bağlı olaylardan oluşur. Her olay, başka bir olayla ilişki ve bağlantı içindedir. Evren, canlı bir organizma gibidir, olayların akışından oluşan ezeli ve ebedi bir süreçtir."

Whitehead'ın bu görüşlerine dayanarak aşağıdaki görüşlerden hangisine ulaşabiliriz?

- A) Varlık ideadır.
B) Varlık oluştur.
C) Varlık maddedir.
D) Varlık fenomendir.
E) Varlık hem madde hem ruhtur.

3. İlk sebeplerin ve nesnelerin ilkelerinin bilgisidir. Bu yüzden o, bilimin ele almadığı kimi konuları inceleyen, onları açıklamaya çalışan bir bilgi dalıdır. Tanrı ve Tanrı'nın varlığının kanıtlanması, dünyanın varlığı, ruh ve ruhun ölümsüzlüğü gibi konuları inceler. Kant bu alanla ilgili "insan akıllı, bilgisinin belli bir türünde özel bir kaderle karşı karşıyadır. İnsan akıllı bu bilgisinde öyle sorular tarafından rahatsız edilmektedir ki, akıl onları ne yadsıyabiliyor, ne de yanıtlayabiliyor." demektedir.

Parçada sözü edilen alan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ontoloji B) Metafizik C) Etik
D) Estetik E) Epistemoloji

4.

"Dünya, cisimseldir yani cisimdir ve cismin boyutlarına, yani en, boy ve derinliğine sahiptir. Evrenin her parçası cisimdir ve cisim olmayan şey, evrenin bir parçası değildir."

Verilen görüş ve savunucusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Materyalizm - Demokritos
B) İdealizm - Platon
C) Düalizm - Descartes
D) Materyalizm - Hobbes
E) İdealizm - Hegel

5.

I.

Asıl varlık, gerçek varlıktır. Yani, başka her şeyin varoluşu bakımından kendisine bağlı olduğu, fakat kendisinin varoluşu bakımından başka bir şeye ihtiyaç duymadığı şeydir.

II.

Bir şeyi her ne ise o şey yapan şeydir. Bir şeyin tanımlayıcı özelliğidir.

Tanımları verilen kavramlar sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II
A)	Töz	Ruh
B)	Öz	Gerçeklik
C)	Görünüş	Öz
D)	Töz	Öz
E)	Öz	Rastlantı

6. Filozofa göre "yalnızca bilen özne ve onun bilinç içerikleri vardır. Var olmak algılanmaya bağlıdır. İdealar yani düşünce ve tasarımlar öznededir. Öz- ne bir çeşit idealar, yani düşünceler toplamıdır."

Verilen görüş ve savunucusu aşağıdakilerden hangisinde gösterilmiştir?

- A) Platon - İdealar kuramı
B) Descartes - Düalizm
C) Berkeley - Öznel idealizm
D) Hegel - Nesnel idealizm
E) Husserl - Fenomenalizm

7.

Varlıkların bölünebilen en küçük parçası atomdur. Atomlar boşlukta hareket ederken birleşerek cisimleri meydana getirir."

Evrenin her parçası cisimdir. Ruh da ince bir cisimdir. Devlet ise yap- ma bir cisimdir.

Görüşleri verilen filozoflar aşağıdakilerden han- gisinde sırasıyla gösterilmiştir?

- A) Thales - Demokritos
B) Marx - La Mettrie
C) Demokritos - Marx
D) Hobbes - La Mettrie
E) Demokritos - Hobbes

8. Spinoza'ya göre beden ve ruhu tümüyle birbirinden ayırmak problemlidir. Ona göre beden ve ruh; bir ve aynı gerçekliğin, yani Tanrı'nın öz nitelikleridir. Ruh ve beden aynı gerçekliğin iki görüntüsüdür.

Spinoza bu görüşleriyle aşağıdaki filozoflardan hangisini eleştirmiştir?

- A) Platon
B) Aristoteles
C) Kant
D) Descartes
E) Marx

9. Filozofa göre "Tek ve gerçek bir evren vardır. O da duyularımızın bize gösterdiği bu evrendir. O hâlde evreni anlamak için duyularımız ile yola çıkmalıyız. Ama bu yeterli değildir. Gerçek ve kesin bilgiye ulaşmak için akıl işi içine girmelidir. Çünkü gerçek bilgi formların bilgisidir ve bu bilgiye ancak akılla ulaşılabilir. Madde bir imkandır, potansiyeldir. Form ise bu imkanın açığa çıkmasıdır.

Parçada görüşleri verilen filozof aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Locke
B) Descartes
C) Platon
D) Aristoteles
E) Kant

10.'e göre evrende şaşmaz bir düzen bulunur. Hatta bu düzen zihnin bir eseridir. Madde kendi başına düzen kazanamaz. Bu görüşün savu- nucusu, alfabenin harflerini kendi hallerine bırakıp onların kendi kendilerine anlamlı sözcükler üretip üretemeyeceklerine bir bakın der. Harflerin yan ya- na gelmeleri anlamlı sözcüklerin ortaya çıkması için yeterli değildir, bunun için düşünen ve anlayan bir zihne ihtiyaç duyar.

Parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Materyalizm
B) Düalizm
C) İdealizm
D) Realizm
E) Fenomenalizm

11. İnsanın başına indirilen çok sert bir darbe zihni ve bilinci yok eder, bu yüzden bilinç veya zihin gerçek değildir; elektronik bir iğneyle beynin küçük bir bölümünü uyardığımızda, konuşma yeteneğinin ze- delenmesine neden olur.

Parçada yer alan bakış açısı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) İdealizm
B) Materyalizm
C) Düalizm
D) Fenomenalizm
E) Metafizik

1. Demokritos'a göre evrendeki her nesne boş uzayda dağılmış olan atomların bir birleşiminden başka bir şey değildir. Taşlar ve masalar gibi cansız nesnelerin yanında canlı şeyler, hatta insan zihni de atomlardan meydana gelmiştir. O hâlde duygu, zihin, ruh gibi maddi nitelikte olmadığı düşünülen şeyler de aslında maddidirler; atomların birleşimlerine indirgenebilirler.

Buna göre Demokritos, aşağıdakilerden hangisine karşı çıkmaktadır?

- A) Düalizm B) İdealizm
C) Fenomenalizm D) Plüralizm
E) Materyalizm

2. Varoluşçuluğa göre, hiçbir felsefi yaklaşım varlığı bir bütün olarak kuşatamamıştır. Felsefe, akla dayanırken varlığın ussal olmayan yönlerini görmezden gelmiştir. Örneğin yaşam ve varlık, akılla kavranılabilecek türden bir şey değildir. Akıllı ve toplumsal yaşamı vurgulayan yaklaşımlar, bireysel varoluşu gözden kaçırmıştır. Oysa tüm felsefenin ve insanların en büyük sorunu, bireysel varoluştur. Herkes tek ve yalnızdır. İnsanın bunun bilincinde olarak yaşaması bireysel varoluştur. Buna göre ahlaki bir varlık olan insanın, karar vermesi en önemli insani etkinliğidir.

Bu parçada varoluşçu felsefenin varlıkla ilgili çalışmalarında, aşağıdakilerden hangisini öne çıkardığı vurgulanmaktadır?

- A) Töz kavramını B) Evrende amaçlılığı
C) Varlığın niceliği D) İnsan yararı
E) İnsan varoluşu

3. Onlar ezeli, ebedi, hareketsiz, değişmez şeylerdir. En önemli özellikleri ise tümel ve madde-dışı olmalarıdır. Platon'a göre onlar, görünüşler dünyasının gelip-geçiciliğine rağmen değişmeden kalandır. Örneğin bu dünyada doğan, büyüyen, ölen birbirinden farklı bireysel-duyusal milyarlarca insan olmasına karşılık, tersi durumda ölmeyecek olan, asla değişme içinde olmayan insan fikri de vardır.

Parçada açıklanan ve Platon'a ait olan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Logos B) Töz C) Fenomen
D) İdea E) Form

4. La Mettrie, asıl var olanın, tözün, madde olduğunu maddenin hiçbir zaman için herhangi bir form ve hareketten yoksun olmadığını, hayat ve düşünce de içinde olmak üzere bütün formları bizzat kendisinde bir imkan olarak içerdiğini, hayvanlarla insanların aslında aynı yapıda olduğunu, dolayısı ile insanda bedenden ayrı bir ruh kabul etmeye gerek olmadığını savunmuştur.

Bu parçada vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varlığın özü bilinemez.
B) Evrende düzen ve akıl vardır.
C) Gerçeklik, bilince bağımlı olarak oluşur.
D) Varlık maddeden oluşmuştur.
E) Varlık sürekli değişme hâlinindedir.

5. Bilim insanları genel olarak varlık veya varlığın genel, temel özellikleri gibi konularla ilgilenemezler. Her bilim, varlığın belli bir cephesi, yanı veya parçasını konu alır. Örneğin fizik cansız varlıkla, biyoloji canlı varlıkla, sosyoloji toplumsal varlıkla uğraşır. Ama bütün bu varlıkların hangi anlamda var oldukları, onların ortak belirlenimleri ile ilgili soru sormazlar.

Buna göre bilimin varlığa yaklaşımıyla ilgili hangisi söylenebilir?

- A) Seçicidir. B) Bütünseldir.
C) Sorgulayıcıdır. D) Rasyoneldir.
E) Olgusaldır.

6. Varlığı, var olarak kabul eden görüştür. İnsan bilincinden bağımsız olarak varlığın mevcut olduğunu iddia eder.

Bu görüşe göre, biz varlığı ya doğrudan duyularımızla algılarız ve algıladığımız evren bizim kavradığımız gibidir ya da zihnin imkanları aracılığıyla onun varlığını biliriz.

Bu parçada açıklanan görüşler;

- I. realizm,
II. septisizm,
III. nihilizm

akımlarından hangileriyle ilgilidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

7. "Varlık var mıdır?", "İnsan özgür müdür?", "Varlık, maddi midir yoksa ruhsal mıdır?" gibi sorulara kesin ve net bir cevap vermek zordur, üstelik bunları tartışmak anlamsızdır. Çünkü dünyanın bir gerçekliğinin olup olmaması, insan hayatında önemli bir fark yaratmaz. Önemli olan insanın evrende diğer varlıklarla birlikte bulunuyor olmasıdır. Bizi hayatta tutan deneyimlerimiz, alışkanlıklarımız ve pratiklerimizdir. Bugün yararı olmayan bir şeyin yarın etkisi olabilir. Bu yüzden düşünceleri ve nesneleri, elimizin altında bulundurmaliyiz.

Bu parçada görüşleri verilen ontolojik yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Materyalizm B) İdealizm C) Düalizm
D) Nihilizm E) Pragmatizm

8. Ruh ve beden birlikte uykuya dalarlar. Kan dolaşımının sakinleşmesiyle beraber tüm mekanizmayı bir huzur ve sükunet sarar. Göz kapaklarının düşmesiyle ruh yavaş yavaş ağırlaştığını hisseder ve beyin liflerinin gevşemesiyle, gerginliğini kaybeder. Öyleyse insan, ikili bir yapıya sahiptir. Ruhun temel özelliği "düşünme"dir; bedenine ise "yer kaplama"dır.

Parçada aşağıdakilerden hangisi temellendirilmeye çalışılmıştır?

- A) Descartes'in düalizmi
B) Platon'un idealizmi
C) Marx'ın materyalizmi
D) Husserl'in fenomenolojisi
E) Herakleitos'un oluşçuluğu

9. Parmenides ve öğrencisi Zenon aynı doğrultuda olan görüşler savunmuşlardır. Değişmeyi bir prensip olarak düşünmek, bir şeyin önce belirli bir şey sonra da başka bir şey kabul etmektir ki bu bir gelişmedir. Bir şey hem var hem yok olamaz. Bu nedenle varlıktaki değişim düşüncesi yanılsamadır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine karşı çıkmaktadır?

- A) Aristoteles'in idealizmine
B) Descartes'in düalizmine
C) Marx'ın materyalizmine
D) Herakleitos'un oluşçuluğuna
E) Husserl'in fenomenolojisine

10. Var denilen hiçbir şeyin gerçek varlığı olmayabilir. "Hiçbir şey" derken, ister somut olsun isterse soyut, ister zihnimde olsun isterse dış dünyada ya da başka bir var oluş tarzında, varolanların tümü kastediliyor; Tanrı, evren, ruh, etik, yaşam, irade, bilgi vs. üzerine konuşabildiğimiz her şey. Sıraladığımız her şey birer yanılsama olabilir. Eğer öyleyse hiçbir şeyin kendinde bir değeri yoktur.

Parçada aşağıdakilerden hangisi temellendirilmeye çalışılmıştır?

- A) Görünüş ve öz ayrımı
B) Tanrı-evren özdeşliği
C) Hiççiliği
D) Gerçekçiliği
E) Ruh ve beden birlikteliği

11. N. Hartman'a göre seçmek, istemek, bir amaçla yönelik eylemde bulunmak, geleceği düşünmek gibi insani durumlarımız, ele geçirmek istediğimiz bizden bağımsız bir gerçekliğin var olduğunu gösterir. Dış dünya, onu bilen öznenin bağımsız olarak vardır. Berkeley ise "var olmak algılanmış olmaktır." derken, maddenin var oluşunu zihnin var oluşuna indirger.

Görüşleri verilen bu iki filozof aşağıdakilerden hangisine yönelik fikir bildirmektedirler?

- A) Varlığın gerçek olup-olmadığı
B) Varlığın kavranıp-kavranamayacağı
C) Varlığın temel unsuru tek mi çok mu
D) Varlığın bilince bağlı olup - olmadığı
E) Varlıkta değişimin bulunup - bulunmadığı

1. Bilginin yalnızca duyularımız veya gözlemlerimizle elde edildiğini düşünen ve aklın duyular ve gözlemlerden ibaret olduğunu öne süren bir filozof için bilginin alanı, ancak duyular veya algılarımızla kavrayabileceğimiz alanla sınırlıdır. Başka bir deyişle duyusal olmayan bir şeyin bilgisi mümkün değildir.

Parçadaki açıklama bilgi felsefesinin aşağıdaki sorunlarından hangisinin kapsamı içinde yer alır?

- A) Bilginin imkânı
B) Bilginin sınırı
C) Bilginin kaynağı
D) Bilginin değeri
E) Bilginin ölçütü

2. Felsefi anlamda bu görüş gündelik, teknik-olmayan anlamından farklı olarak "öznel nedenlerden hareketle diğerlerinin bilgi diye kabul ettiği şeylerin geçerliliğinden ve kesinliğinden şüphe duyan" kişinin temsil ettiği akıma verilen addır.

Bu parçada bahsedilen akım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dogmatizm
B) Realizm
C) Rasyonalizm
D) Septisizm
E) Empirizm

3. Bu ölçütü geliştirenler, insan merkezli bir ölçüt oluşturmuşlardır. Doğruluğu insanlar yapar. Onlara göre, mutlak ya da sonul doğrular olmadığı gibi doğruluğun bağımsız bir varlığı da yoktur. Doğruluk, "dışarda, orada" keşfedilmeyi bekleyen bir şey değildir. Önergeler, insan eyleminin ve bu eylemin sonuçlarının pratik sınamalarına tabi tutuldukları için, doğruluk insan düşüncesi ve eylemi tarafından şekillendirilmektedir. "Doğruluk sadece başarılıdır." iddiası sık sık gündeme gelir.

Parçada anlatılan doğruluk ölçütü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Uzlaşım
B) Yararlılık
C) Uygunluk
D) Tutarlılık
E) Apaçıklık

4. Genel - geçer, zorunlu ve kesin bilgi doğuştan gelir. Bu bilgiler ancak akılla elde edilir. Duyusal bilgiler insan için yanıltıcı ve görelidir. Asıl bilginin ise değişmeyen varlıklar dünyasından elde edilir.

Parçadaki bilgi felsefesi görüşü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Empirizm
B) Kritisizm
C) Pozitivizm
D) Rasyonalizm
E) Fenomenoloji

5. Protagoras "insan her şeyin ölçüsüdür" diyerek, doğruluğun insanlara göre değiştiğini ileri sürmüştür. Üşüyen insan için rüzgârın soğuk, üşümeyen için soğuk olmadığını belirterek, herkes için geçerli mutlak bir bilginin olamayacağını savunmuştur.

Buna göre,

- I. dogmatizm,
II. rölativizm,
III. rasyonalizm

görüşlerinden hangileri paragrafta anlatılmaktadır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

- 6.

John Locke

Zihnin, üzerinde hiçbir yazı bulunmayan, hiçbir tasarıma sahip olmayan beyaz bir kâğıt gibi olduğunu varsayalım. Zihnimize bütün düşünme malzemesini sağlayan gözlemlerimizdir.

Buna göre, Locke aşağıdakilerden hangisine karşı çıkmaktadır?

- A) Bilginin duyumlardan geldiğine
B) Yaşamadan bilmenin olanaksızlığına
C) Doğuştan bilgilerin varlığına
D) Akıl ve deneyin bilgiyi oluşturduğuna
E) Zihinde deneyden gelmeyen hiçbir şeyin olmadığına

7. Bir insan bir görüşün doğru olduğunu söylediğinde, bu, onun tarafından savunulduğu ölçüde bu görüşün onun çıkarlarının toplamıyla uyduğu anlamına gelir. Doğru, pratik işlevi olanıdır.

Bu açıklamada bilginin doğruluk ölçütlerinden hangisine değinilmiştir?

- A) Tutarlılık B) Uygunluk C) Yarar
D) Apaçıklık E) Uzlaşım

8. Gazali, içinde bulunduğu şüphe krizinden Tanrı'nın ruhuna attığını söylediği bir ışıkla çıktığını söylerken ne duyusal ne akılsal olmayan bir bilgi kaynağına işaret etmekteydi. İnsanda duyular ve akıldan farklı ve onlardan üstün olan ve insanın bilmek istediği bir şeyi doğrudan doğruya, aracısız bir kavrayışla bilebileceğini iddia etmekteydi.

Parçada, anlatılan görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Entüisyonizm
B) Rasyonalizm
C) Empirizm
D) Analitik Felsefe
E) Rasyonalizm

9. I. Suya batırılmış çay kaşığına görme duyumuz eğri, dokunma duyumuz ise düz-doğru olarak saptır; ama biz dokunma duyumuza inanırız. Çünkü görme duyusu tarafından desteklenen bilgi, diğer bilgilerimizle uyumsuz.
- II. Çok uzaklardan bir siren sesi duyduğumu doğrulamak istersem, diğer insanlara da sorarım. Onlar da duymuşlarsa kulaklarımın hükmüne inanırım.

Bu örneklerde sırasıyla bilginin doğruluk ölçütlerinden hangileri verilmiştir?

	I	II
A)	Apaçıklık	Tümel uzlaşım
B)	Tutarlılık	Tümel uzlaşım
C)	Yarar	Uygunluk
D)	Tutarlılık	Yarar
E)	Apaçıklık	Uygunluk

10. Yunan felsefesinin başlangıcında doğa filozofları diye adlandırılan filozoflar, yalnızca doğa ile evrenin yapısı ile ilgilenmişler; bilgiyi konu edinmemişlerdir. Doğa filozoflarının bu tavırlarına naif realizim adı verilir. Bu anlayış, insanların duyuları ile dış dünyayı bilebileceğine saf bir biçimde inanma ve öte yandan bilgi konusunu problem olarak görme; bu konuda kayıtsız kalmadır.

Bu paragrafa göre, doğa filozoflarının asıl ilgilendiği problem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan bilgisinin sınırları var mıdır?
B) Doğru bilgi mümkün müdür?
C) Bilginin kaynağı nedir?
D) Nesneler karşısında tavrımız ne olmalıdır?
E) Evrenin ana maddesi nedir?

11. Üniversitede felsefe bölümü ikinci sınıfta okuyan Deniz, arkadaşı Filiz'e şu soruyu sorar:

Deniz

Neden suya su diyoruz?

Bu sorunun benim için bir değeri yok. Ben suyu içerim ve kullanırım, sonrası beni ilgilendirmez.

Filiz

Parçada Filiz'in bakış açısını yansıtan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rasyonalizm B) Empirizm C) Kritisizm
D) Pragmatizm E) Pozitivizm

1. Tractatus adlı eserinde dünyanın "olgular toplamı" olduğunu ifade eder. Temel problemin dilin, gerçekliğin (dünyanın) yapısını açıklayıp açıklamayacağı sorunu olduğunu düşünür. Ona göre, dilin mantıksal yapısını çözümlersek, gerçekliğin yapısını da çözümlemiş oluruz.

Paragrafta görüşleri verilen filozof aşağıdakilerden hangisidir?

- A) A. Comte B) H. Bergson
C) W. James D) L. Wittgenstein
E) E. Husserl

2.

Bir kapının kilitli olup olmadığını anlamanın en emin yolu onu itmektedir.

Emile Zola

Emile Zola'nın bu saptaması aynı zamanda bilgi felsefesinin "Bilginin doğduğu kaynak nedir?" sorusuna da bir yanittir.

Sözö edilen yanıt aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Akıl B) Sezgi C) Yarar
D) Düşünce E) Deney

3. Ormanda kaybolduğunuzu düşünün. Ormanda kaybolan insan oradan çıkabilmek için derin ve yoğun bir biçimde düşünmeye başlar. Güneşin durumu, yürüdüğü istikamet ve arazi hakkında sahip olduğu daha önceki bilgilerle ilgili verileri hesaba katarak ormandan çıkış için bir teori geliştirir. İşte eğer bu teori onun ormandan kurtuluşunu sağlarsa, yani iş görürse doğrudur.

Parçada görüşleri verilen filozof aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Platon B) Hegel C) Descartes
D) Dewey E) Hume

4. Kavramlarımızdan ilki zihinle, zihinde bulunan veya zihnin ürettiği bir şeyle, teknik bir deyişle "önerme" ile ilgilidir. Bir önerme doğru veya yanlış olabilir. Buna karşılık ikinci kavramımız, var olma veya olmama, önermenin konusu olan şeyle, özneye göre "dıştan" olan şeyle ilgilidir.

Bu parçada, aşağıdaki hangi iki kavramın açıklaması verilmiştir?

- A) Doğruluk – Anlamlılık
B) Doğruluk – Gerçeklik
C) Gerçek – Doğruluk
D) Doğruluk – Yararlılık
E) Gerçeklik – Anlamlılık

5. Karneades, Sokrates'in "Eğer tek bir şey biliyorsam, o da hiçbir şey bilmediğimdir." sözüne karşılık, "Hiçbir şey bilmediğimi de bilemem." der.

Bu durum, aşağıdaki görüşlerden hangisinin doğru kabul edilmesine neden olur?

- A) Dogmatizm B) Metodik şüphe
C) Septisizm D) Empirizm
E) Pozitivizm

6. J. Locke'a göre, insan zihninde doğuştan gelen hiçbir bilgi yoktur. İnsan doğduğunda zihni, beyaz bir kağıda veya boş bir levhaya (tabula rasa) benzer. Tüm bilgilerin kaynağında deney, gözlem ve duyuların kullanımı sonucunda zihne gelen veriler vardır.

J. Locke bu görüşleriyle hangi akıma karşı argümanlar üretmiş olabilir?

- A) Empirizm B) Rasyonalizm
C) Kritisizm D) Pozitivizm
E) Pragmatizm

7. Epiküros, "Mühür, bal mumuna nasıl tıpatıp kendi izini bırakırsa eşya da bizde belli izler bırakır." demiştir.

Epiküros bu sözleriyle bilginin kaynağında aşağıdakilerden hangisinin varlığını kabul etmektedir?

- A) Akıl B) Duyu C) Sezgi
D) Öz E) İmge

8. Filozof "Annem, nasıl var olan bir bebeğin dünyaya gelmesine yardımcı oluyorsa, öğretmen de öğrencisine yeni bir şey öğretmez; ancak onun aklında var olan bilgileri gün ışığına çıkarır." demiştir. Böylece filozof kesin ve genel geçer bilginin var olduğunu ve bilginin doğuştan geldiğini savunmuştur.

Görüşleri verilen filozof aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sokrates B) Locke C) Kant
D) Hume E) Comte

9.

Duyu organlarımızın belli başlı bilgi kaynağımız veya bilgi kaynaklarımızdan biri olduğu açıktır. Aristoteles'in söylediği gibi "Bir duyusunu kaybeden bir evreni kaybeder."

Dersine bu sözlerle başlayan Eylem Öğretmen, bilgi felsefesinin aşağıdaki sorularından hangisini gündeme getirmiştir?

- A) Bilginin kaynağı
B) Bilginin imkanı
C) Bilginin ölçütü
D) Bilginin sınırı
E) Bilginin değeri

10. Duyumlanabilir nesneler sürekli değişmektedir. Doğru ve güvenilir bilgilerin oluştuğundan emin olmak için duyulardan daha fazla güvenilebileceğimiz bir kaynak gerekmektedir. Bize bu güveni sağlayan şey düşünce, akıl, sezgi, deney, fayda vb. unsurlardır.

Parçada sorgulanan bilgi felsefesinin hangi temel problemidir?

- A) Bilgi nedir?
B) Bilginin kaynağı nedir?
C) Doğuştan gelen bilgi var mıdır?
D) Bilginin bir sınırı var mıdır?
E) Bilginin hayatımızdaki yeri nedir?

11. Bu görüşe göre duyular olmadan akıl, akıl olmadan duyular kendi başlarına bilgi üretemezler. Bu nedenle bilgi deneyle başlar ama deneyden doğmaz.

Parçada açıklaması verilen, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rasyonalizm B) Pragmatizm
C) Entüisyonizm D) Empirizm
E) Kritisizm

12. Aklını kullanan özne, yöneldiği nesneye dair bilgi edinme sürecinde ulaştığı verileri mantık ilkelerine uygun olarak sistematize eder. Mantıksal bağ kurularak örülen düşünceler sürecin her aşamasında birbirini destekler niteliktedir. Düşünmenin başında yüklenen anlamı sonuna kadar koruyan kavramlarla düşünme etkinliği gerçekleştirilir.

Bu parçada bilgi felsefesinin hangi temel kavramıyla ilgili açıklamalar yapılmıştır?

- A) Doğruluk B) Gerçeklik C) Tutarlılık
D) Temellendirme E) Uygunluk

1. Bilginin insan zihninde doğuştan yer aldığını savunan bir filozof, bu görüşünün tutarlılık içinde, mantıksal gerekçelerini ortaya koymalıdır. "Benim kanaatim öyle olduğunu bildiriyor" şeklinde kestirme cevaplarla görüşünü savunamaz.

Bu parçada bilgi kuramının aşağıdaki kavramlarından hangisi açıklanmıştır?

- A) Doğruluk B) Gerçeklik
C) Temellendirme D) Hakikat
E) Gerçek

2. Rasyonalizm ve empirizm akımlarının işlendiği dersin sonunda öğretmen, öğrencilerinden iki akımla ilgili öğrendiklerini dikkate alarak, akıllarında kalanlarla ilgili birer cümlelik açıklama yapmalarını ister ve öğrenciler aşağıdaki cevapları verirler:

Cem

Her ikisi de insanın doğru bilgiye ulaşabileceğini kabul eder.

Doğru bilginin kaynağı akıldır diyen rasyonalizm doğuştan bilgiyi savunur.

Yeşim

Kaan

Empirizme göre tüm bilgilerimizin kaynağı duyu ve algılardır.

Rasyonalizm için örnek bilim matematik, empirizm içinse fiziktir.

Ömer

Derin

Empirist bir filozof öncelikle rasyonalist olmak zorundadır.

Buna göre, hangi öğrencinin yaptığı açıklama bir bilgi yanlışı içermektedir?

- A) Derin B) Kaan C) Yeşim
D) Ömer E) Cem

3. "Dünya düzdür. Bunu herkes biliyor!" Böyle bir önerme 1450'li yıllardan önce kurulmuş olsaydı, herkes bu önermenin doğru olduğunu söylerdi. Çünkü Dünya, o zamanlar yaşayan bütün insanlara göre düzdü. Bugün bizler, Dünya'nın düz değil, yuvarlak olduğuna inanıyoruz. Bu, büyük bir çoğunluğun kabulü. Şimdi kalkıp biri "Dünya düzdür" derse, insanlar onun şaka yaptığını düşünür.

Parçada aşağıdaki doğruluk ölçütlerinden hangisi örneklendirilmiştir?

- A) Tutarlılık B) Fayda C) Apaçıklık
D) Tümel uzlaşım E) Uygunluk

4. Pyrrhon varlığın kendisinin bilinemeyeceğini öne sürdü. O, varlığın temelinde maddenin mi, yoksa ruhun mu olduğunu bilemeyeceğimizi söyledi. "Ne yapacağı" sorusuna; "görünüşlerle yetinmemiz gerektiği" yanıtını verdi. Buna göre "Bal tatlıdır." demek yerine, "Bal bana tatlı görünüyor." demeliyiz. Pyrrhon, insana bilme ve öğrenme çabasından vazgeçmesini, hiçbir konuda hüküm vermemesini önermekteydi. İnsan, böylelikle ruh dinginliğine ulaşacaktı.

Bu parçada;

- I. epistemolojik kuşkuculuk,
II. metodik kuşkuculuk,
III. dogmatizm

görüşlerinden hangilerine değinilmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

5. Empiristlerin sadece içeriğe vurgu yaparken formu veya çerçeveyi unuttukları söylenebilir. Aynı şekilde rasyonalistler de tek yanlı davranırlar; onlar da bu kez forma veya kavramlara vurgu yaparken içeriği atlarlar. Oysa bilgi, tecrübe veya deneyime form kazandıran kavramlarla ona içeriğini veren duyumların birleşiminden meydana gelir.

Parçadaki yaklaşım, aşağıdaki akım adlarından hangisi ile ifade edilir?

- A) Empirizm B) Rasyonalizm
C) Dogmatizm D) Kritisizm
E) Septisizm

6. "Sadece deneyim sayesinde bir şeyler öğrenebiliriz, bir olayı hiçbir zaman akıl yoluyla kavrayamayız."

"Deneyim okulların en gelişmişidir; o okuldan budalalar bile bir şey öğrenir."

Böyle düşünen birisi, bilgilerinin oluşumunda aşağıdakilerden hangisini bir kaynak olarak görmez?

- A) Duyum B) Akıl C) Deneyim
D) Gözlem E) Yaşantı

7.

Felsefenin yolumuzu bulmamızı sağlayan en önemli araç olduğunu gözler önüne sermek üzere, Wittgenstein, meşhur benzetmelerinden birinde, insanın bu dünyadaki durumunu bir şişe içindeki sineğin durumuna benzetmiştir. Wittgenstein'a göre, şişenin içine sıkışmış olan sinek, şişeden dışarı çıkmak ister, fakat bunu nasıl başarabileceğini bilmez. Felsefenin asıl görevi, sineğe şişeden nasıl çıkacağını göstermektir. Felsefe, biz insan varlıklarının kapana kısırlanmışlık duygusundan kurtulmamızı sağlar, yönümüzü bulmamıza yardım eder.

Wittgenstein'ın felsefeye işlevsel yaklaşması bilgi felsefesinin aşağıdaki görüşlerinden hangisi tarafından onaylanmasına neden olurdu?

- A) Neopozitivizm B) Pozitivizm
C) Pragmatizm D) Rasyonalizm
E) Empirizm

8. Pek çoğumuz kendimizi ve hayatlarımızı sorgulamadan, bize sunulan reçetelerin rehberliğiyle gölgeler dünyasında yaşıyoruz. Hemen hepimiz hayatta, dünyaya ve topluma falanca ideolojinin, şu ya da bu köşe yazarının gözlüğü ve perspektifinden bakıyoruz. Verilen haberlerin, aktarılan yorumların doğruluklarından şüphe etmek aklımızdan dahi geçmiyor.

Bu parçadaki "Gölgeler dünyasında yaşıyoruz." vurgusu aşağıdaki hangi filozofa ait olabilir?

- A) Sokrates B) Platon C) Aristoteles
D) Descartes E) Pyrrhon

9. Filozof, her şeyden şüphe etmenin mümkün olduğu ancak şüphe eden insanın, şüphe ettiği anda, şüphe ettiğinden şüphe etmesinin mümkün olmadığı sonucuna varır. Şüphe etmek bir tür düşündürmektir. O hâlde şüphe eden insan şüphe ettiği anda düşünmektedir. Düşünmek ise var olmayı gerektirir. Çünkü şüphe etmek için, şüphe eden bir varlığın olması zorunludur.

Görüşleri verilen filozof aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Platon B) Aristoteles C) Pyrrhon
D) Locke E) Descartes

10. Teoriler, karşılaştığımız problemleri çözmek için teklif ettiğimiz araçlardır. Onların doğru olup olmadıklarını ancak pratikte işe yarayıp yaramadıklarını görmek suretiyle anlayabiliriz. Örneğin, Salk Polio aşısının "doğru" olduğunu pratikte çocuk felcini önlemede etkisi olduğunu göstermek suretiyle anlayabiliriz.

Buna göre;

- I. Kant,
II. Descartes,
III. James

adlarından hangileri parçadaki görüşü savunur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

11. Filozof insanda var olduğu şekliyle aklın bazı bilgileri doğuştan getirdiğini ancak potansiyel hâldeki bu aklın mantıksal çıkarım yoluyla ve duyulara dayalı olarak bilgiyi açığa çıkardığını savunur. Ona göre insandaki en güvenilir yeti olan akıl genel geçer kesin bilgiyi elde eder. Öyle ki bu bilgi insan için en yüce erdemdir. Çünkü insanı yönlendiren ona doğru ve yanlışın ne olduğunu gösteren böylece de insanın Tanrı'ya ulaşmasını sağlayan hazinedir.

Bu parçadaki görüşleri savunan bir filozof, aşağıdaki akımlardan hangisine mensup olabilir?

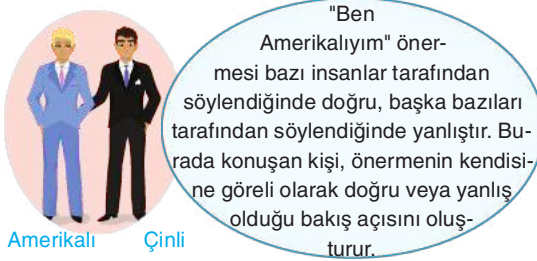
- A) Emprizm B) Sensüalizm C) Rasyonalizm
D) Septisizm E) Rölativizm

1. Görüşü herhangi bir biçimde engellenmediği takdirde insan ışığı görür. İnsanlar görsel bir deneyim diye adlandırabileceğimiz bir şeye sahiptirler. İşitmenin, tatmanın, koklamanın, dokunmanın ve "hissetme"nin nasıl bir şey olduğunu bildiğimiz gibi, bu tür deneyimlerin nasıl şeyler olduğunu da hepimiz biliriz. Her zaman bu tür deneyimlerimiz vardır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisini temellendirir?

- A) İnsan, kendisini çevreleyen şeylerin bilincindedir.
B) İnsan varlığının anlamı duyumsabildikleriyle şekillenir.
C) İnsan, kendini zihninde tasarımıyan varlıktır.
D) İnsanın tüm bilgisi sezgileriyle sınırlıdır.
E) İnsan evreni zihinsel olarak şekillendirir.

2.

Bu açıklama aşağıdaki iddiaların hangisini destekler?

- A) Bilginin geldiği kaynak akıldır.
B) Tüm bilgilerimiz duyumsal izlenimlere dayanır.
C) Bilgi, deney verilerinin akılla işlenilmesiyle oluşur.
D) Bilginin kaynağında sezgi gücümüz yer alır.
E) Bilgilerimizin doğruluğu görelî nitelik taşır.

3. • Bir önermenin doğruluğu veya yanlışlığı (çoğunlukla kavramsal şema veya kuramsal çerçeve diye adlandırılan) belli bir görüş açısına bağlıdır.
• Hiçbir görüş açısının diğerlerinden üstün olduğu ispat edilemez.

Bu iddiaları benimsersek, aşağıdaki bilgi anlayışlarından hangisine bağlı olduğumuz düşünülür?

- A) Akılcılık B) Şüphecilik C) Deneycilik
D) Görececilik E) Sezgicilik

4. Kant'ın, dünya hakkındaki deneyimizin bazı bakımlardan zihnimiz tarafından biçimlendirilmiş olduğunu ileri sürmüştür. Bu bizim bir miktar a priori bilgiye sahip olmamıza imkân verir ve bu açıdan akılcılar haklıydılar. Ancak o aynı zamanda bu a priori bilginin her zaman kendisi hakkında deney sahibi olduğumuz uzaysal-zamansal dünyaya ilişkin olduğu, hiçbir zaman onun ötesine geçemediği üzerinde ısrar etmiştir. Bu bakımdan da deneyiciler haklıydılar.

Buna göre Kant'ın aşağıdaki hangi iki görüşü uzlaştırmayı hedeflediği söylenebilir?

- A) Entüisyonizm - Kritisizm
B) Fenomenoloji - Rasyonalizm
C) Empirizm - Entüisyonizm
D) Rasyonalizm - Empirizm
E) Fenomenoloji - Kritisizm

5. Bilginin imkânsız olduğunu söylediğim zaman bu iddiamın kendisi ya bir bilgidir veya değildir. Eğer o bir bilgiyse, o zaman neticede bir bilginin mümkün olması gerekir. Bu ise benim baştaki iddiamın yanlış olduğunu gösterir. Eğer o bir bilgi değilse, o zaman bu iddiayı ileri sürme hakkım yoktur. Çünkü ne benim kendimin ne de bir başkasının ona inanması için bir neden vardır.

Parçada çelişkisi vurgulanan felsefe akımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rasyonalizm B) Septisizm
C) Empirizm D) Relativizm
E) Entüisyonizm

6. Descartes belki de o "düşünüyorum" veya "varım" dediğinde sadece ileri sürdüğü anda ileri süren kişiye doğrulukları dolaysız olarak apaçık olan iddialar ileri sürmektedir. Bu görüşü benimsersek onların doğrulukları için kanıt, zorunlu değildir.

Parçaya göre kanıtın zorunlu olmaması,

- I. apaçık olma,
II. deneye dayanma,
III. akıl ve deneyin ortak ürünü olma.

nedenlerinden hangileriyle ilgilidir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I, II ve III
D) Yalnız II E) II ve III

7.

Descartes kesinliğe ilişkin araştırmasını bir sepette çürük elmalar olmadığından emin olmaya çalışan birinin çabasına benzetmektedir.

(Burada çürük elma, yanlış bir inancın yerini tutmaktadır.) Sepeti dikkatle araştırma ve içinde bulunan çürük elmaları dışarı atma yönetiminin açık bir kusuru olduğunu biliriz. Bu yöntemde çürük bir elmayı gözden kaçırmamız çok mümkündür ve benzetmeye devam etmemiz gerekirse bu geride kalan çürük elma, bütün geri kalan elmaları bozabilir. O hâlde daha iyi bir yöntem, sepeti tümüyle boşaltmak ve daha sonra; ancak sağlıklı olduğundan emin olduğumuz elmaları tekrar yerine yerleştirmektir.

Söz konusu çaba aşağıdakilerden hangisiyle adlandırılır?

- A) Epistemik şüphe
- B) Görececilik
- C) Metodik şüphe
- D) Dil analizi
- E) Paranteze alma

8. Kütüphanenin açık olduğuna inanırım. Arkadaşım ise onun kapalı olduğunu düşünür. Tartışmayı kütüphaneye gitmek ve onun kapısını yoklamak suretiyle çözümleriz.

Bu örnekte,

- I. Tutarlılık
- II. Apaçıklık
- III. Uygunluk
- IV. Tümel uzlaşım
- V. Yararlılık

Ölçütlerinden hangisinin kullanıldığı söylenebilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

9. Yöntembilimsel (metodik) şüphecilik, şüpheyi direnen herhangi bir inanç olup olmadığını görmek üzere mümkün olan en radikal şüpheci tutumu benimsemekten ibarettir.

Buna göre "şüpheyi direnen inanç" deyimi;

- I. apaçık doğru,
- II. şüphe götürmez kesinlik,
- III. gerçeğe uygunluk,
- IV. çelişki taşıyamama

koşullarından hangilerini karşılar?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) I ve III
- D) III ve IV
- E) II ve IV

10. Bir karpuzun iç kısmı sağlıklı bir gözlemciye kırmızı görünmesine karşılık sarılığa yakalanmış birine portakal rengi görünebilir. Ancak bundan neden onun kendine ait bir rengi olmadığı sonucuna geçmemiz gerekmektedir? Karpuzun içi kırmızıdır. Sarılığa yakalanmış kişinin görüşü yanlıştır. Aynı şekilde nasıl ki uyuşturucunun etkisi altında olan bir insan genel olarak çarpıtılmış algılara sahipse soğukalgınlığına yakalanmış bir insanın tatma duygusu da anormaldir.

Parçada,

- I. duysal farklılıkların nesnelerin gerçekliğini değiştirmeyeceği,
- II. algısal yanılmanın gerçekliği bilmeyi olanaksızlaştırdığı,
- III. insanların gerçekliği değil, algılamının verisini bilgi kabul ettiği

yargılarından hangileri temellendirilmiştir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) Yalnız II
- E) II ve III

11. Kendileri vasıtasıyla bilgimizi ifade ettiğiniz bütün önermeler Kant'a göre ya analitiktir veya sentetik. Analitik doğrular "Bütün babalar erkektir" gibi inkâr edilmeleri bizi çelişkiye götüren önermelerdir. "Baba" ancak "erkek ebeveyn" olarak tanımlanabileceğinden bu önerme bütün erkek ebeveynlerin erkek olduğunu söylemektedir. Onu inkâr etmek bütün erkek ebeveynlerin erkek olmadıklarını ileri sürmek demektir. Bu aynı zamanda hem erkek hem de erkek olmayan hiç olmazsa bir ebeveyn olduğu anlamına gelir.

Buna göre analitik doğrular için;

- I. mantıksal,
- II. yeni bilgi vermeyen,
- III. deneysel nitelikte

ileri sürülen yargılardan hangileri doğru değildir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız II
- D) II ve III
- E) Yalnız III

1. Felsefede zihnin bildiği dünyayı nasıl şekillendirdiği üzerine olan tartışma, insan bilgisinin sınırları üzerine tartışmayı beraberinde getirmiştir.

- İnsan bilgisinin sınırları var mıdır?
- Eğer sınırları varsa onlar nelerdir ve onları belirleyen nedir?

Bu soruların ortaya atılması ve bu soruların cevaplarını hedefleyen açıklama arayışlarına neden olmuştur. Bu da bir felsefe alanının ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Söz konusu felsefe alanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Epistemoloji B) Metafizik
C) Ontoloji D) Etik
E) Estetik

2.

İnsan ancak yüreğiyle baktığı zaman doğruyu görebilir. Gerçeğin masasını gözler göremez.

Antoine de Saint Exupery

Akla uygun olan gerçek, gerçeğe uygun olan aklidir.

George Hegel

Bu örneklerde bilgi felsefesinin, aşağıdaki sorularından hangisi yanıtlanmıştır?

- A) Bilginin sınırları nelerdir?
B) Bilginin kaynağı nedir?
C) Doğru bilgi mümkün müdür?
D) Bilginin değeri nedir?
E) Bilginin doğruluk ölçütü nedir?

3. Yunan dünyasında Septikler denilen grup aşırı şüpheci bir tavır geliştirmişlerdir. Bu kişilerin en bilineni Pyrrhon, Arkesilaos, Karneades ve Sextus Empiricus'tur. Bunlara göre genel olarak bilgi mümkün değildir. "Tek bildiğim, hiçbir şey bilmediğimdir." diyen Sokrates'e karşı, Karneades daha da ileri giderek "hiçbir şey bilmediğimi de kesin olarak bilemem." demiştir. Bu Septiklerin "yargıda bulunmama" tutumlarını açıklayan bir yargıdır.

Buna göre Septiklerin "yargıda bulunmama" tutumu aşağıdakilerden hangisiyle adlandırılır?

- A) Epokhe B) Maiotik C) Logos
D) Us E) Erek

4. Bilginin yalnızca duyularımız veya gözlemlerimizle elde edildiğini düşünen ve aklın duyular ve gözlemlerden ibaret olduğunu öne süren bir filozof için bilginin alanı, ancak duyular veya algılarımızla kavrayabileceğimiz alanla sınırlıdır. Buna rağmen insan zihninin duyulardan şu veya bu anlamda bağımsız olduğunu düşünen bir filozof, duyusal-olmayan, duyularla kavranılamayan bir alanın varlığını ve bilgisini kabul eder.

Bu parça, "bilgi kuramı"nın hangi temel sorusuna yanıt niteliğindedir?

- A) Bilginin değeri nedir?
B) Akıl her şeyi bilebilir mi?
C) Duyu bilgisine güvenilir mi?
D) Doğru bilginin kaynağı nedir?
E) Bilgilerimizin sınırları nelerdir?

5. • İnsanların bazı yapısal farklılıkları vardır.
• Farklı koşullar özneyi farklı şekilde etkiler.
• Nesnelerin yeri ve uzaklığı, duyumu olumsuz bir biçimde etkiler.

Bu kanıtlamalar aşağıdaki hangi görüşün temellendirilmesine yardımcı olur?

- A) Dogmatizm B) Rasyonalizm
C) Septisizm D) Pozitivizm
E) Agnostisizm

6. Gündelik deneyimlerimiz bize başlıca bilgi kaynaklarımız olan duyularımızın yanıltıldığını göstermiştir. Yine insanlık tarihi hakkındaki bilgimiz geçmişte insanların bizim bugün apaçık yanlış olduğunu kabul ettiğimiz birçok şeyi yanılmaz doğrular olarak kabul ettiklerini görmemize imkan sunmuştur. Aynı şekilde bilim tarihi insanların geçmişte doğru olarak kabul ettiği birçok "bilimsel" görüşün bugün artık doğru kabul edilmediklerini göstermiştir.

Bu parçada vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğruya ulaşmak için şüphe araç olarak kullanılmalıdır.
B) Bilgide sezgisel süreçler önemlidir.
C) Bilgi sürekli değiştiğinden, bilginin imkânı konusunda şüpheli olunmalıdır.
D) Sağlam değişmez bir bilgiye ulaşmak için her şeye en temelden başlamak gereklidir.
E) Kesin yargıya ulaşmak mümkündür.

7. Hume'un eleştirisi; esas olarak, nedensellik ilkesinin kendisine değil, nedensellik fikrinin aklın yapısından kaynaklandığı iddiasıdır. İnsanların iki olay arasında neden-sonuç ilişkileri kurmalarının nedeni, söz konusu olayların peş peşe gelişlerine ilişkin deneyimleridir. 100°C'ya ulaşan sıcaklıkla kaynama olayı arasındaki nedensellik bağı, bu durumun defalarca gözlenmesinin yarattığı tanıdıklık hissidir.

Buna göre, Hume için iki olay arasında neden-sonuç ilişkisi kurmanın temelinde aşağıdakilerden hangisi yer alır?

- A) Akılsallık
B) Sezgisellik
C) Alışkanlık
D) Mantıksallık
E) Kavramsallık

8. Filozofa göre "insan varlık hakkında duyuları hiç kullanmadan, yalnızca akıl yoluyla gerçek ve kesin bilgiye ulaşabilir. Çünkü akla uygun olan gerçek; gerçek olan akla uygundur." Hakikat ise, varlıkla yokluğun sentezindedir. Oluş da, varlık ile yokluğun birleşmesinden meydana gelmiştir.

Parçada görüşleri verilen filozof aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sokrates
B) Platon
C) Aristoteles
D) Hegel
E) Descartes

9. J. Locke'a göre bir kimsenin damağını hiç etkilememiş bir tadın ya da hiç koklamadığı bir kokunun düşüncesine sahip olması beklenemez. Bu nedenle de doğuştan kör olanların renkleri, sağrıların da seslere ait düşünceleri yoktur.

Locke bu görüşlerinde aşağıdaki kavramlardan hangisini bilginin kaynağına yerleştirmektedir?

- A) Akıl
B) Deney
C) Sezgi
D) Yarar
E) Zihin

10. Ona göre deneyde bilen özne, tamamen pasif, sadece alıcı bir durumda değildir. Deney yapanın deneyde pasif bir biçimde dışarıdan aldığı şey, yalnızca deneyin malzemesi veya ham maddesidir. O bu maddeye, kendisinden gelen bir takım düzenleyici formları uygulayarak onu belli bir şekle ve yapıya kavuşturur. Bu düzenleyici formlar, örneğin uzay ve zamandır. Biz uzay ve zaman ile görürüz. Zihin, zaman ve uzayla kendisine bir ilk biçim verilmiş olan deney malzemesini aklın kalıpları veya kategoriler dediği şeylerle bir işlemde geçirerek bilgiyi meydana getirir.

Paragrafta bilginin oluşum sürecinden bahseden filozof aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Platon
B) Descartes
C) Hume
D) Kant
E) Aristoteles

11. Karanlık bir odaya girdiğimde, elektrik düğmesinin sağda olduğunu tahmin eder ve o yöne doğru kolumu uzattığımda düğmeyi bulursam; düğmeye bastığımda oda aydınlanırsa, düğmenin sağda olduğu ile ilgili kanaatim doğrudur. Yani kanaatlerimizin eylemler üzerinde etkisi başarı getiriyorsa, kanaatlerimiz doğrudur.

Yukarıdaki paragrafta bilginin doğruluk ölçütlerinden;

- I. apaçıklık,
II. uygunluk,
III. yarar,
IV. tutarlılık

maddelerinden hangilerine değinilmiştir?

- A) Yalnız I
B) II ve III
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve IV

1. _____, mantık ve matematikten meydana gelir. Dış dünyadaki varlıkları değil, ideal ya da tasarımsal varlıkları inceler.

2. _____, fizik, kimya, jeoloji, biyoloji gibi deneysel alanlardan oluşur. İnsan dışındaki doğal varlık alanını konu edinir.

3. _____, antropoloji, psikoloji, tarih ve sosyoloji gibi toplumdaki iktisadi ve sosyal olayları konu alır. İnsanla ve insanın yapıp ettikleriyle ilgilidir.

Boşluklara sırasıyla gelmesi gereken kavramlar aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Doğa Bilimleri - Formel Bilimler - İnsan Bilimleri
- B) İnsan Bilimleri - Formel Bilimler - Doğa Bilimleri
- C) Formel Bilimler - Doğa Bilimleri - İnsan Bilimleri
- D) İnsan Bilimleri - Doğa Bilimleri - Formel Bilimler
- E) Formel Bilimler - İnsan Bilimleri - Doğa Bilimleri

2. Popper'a göre - - - bilimsel bir kuramın en önemli özelliğidir. Ona göre bilim gözlemlenebilen ya da gözlemlenecek olan açısından her zaman tehlike altındadır. Bu nedenle bilimsel kuramların beklentilerle uyuşmadığı takdirde terk edilmesi ya da değiştirilmesi gerekir. Örneğin "Tüm kargalar siyahtır." önermesinin tek bir beyaz karga doğrulanmamasını sağlar.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) doğrulanabilirlik
- B) yanlışlanabilirlik
- C) tümevarım
- D) tümdengelim
- E) paradigma

3. - - - - genel hipotez ve yasalarla bu hipotez ve yasaların uygulanma koşullarını sağlayan yöntem ve tekniklerden oluşur. Bilim insanının dış dünyaya bakışını belirleyen bir kuramdır. Bu kavramı Thomas Kuhn geliştirmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Hipotez
- B) Kanun
- C) Paradigma
- D) Teori
- E) Yanlışlanabilirlik

4. - - - - görüşe göre, bilim eski teorinin yıkılarak yerine yeni bir teorinin geçirilmesiyle ilerler. Bilim insanlarının psikolojisiyle bilim insanlarının meydana getirdiği bilimsel topluluğun sosyolojik özelliklerinin, bilimi anlamada önemli bir rolünün olduğunu savunur. Bu görüş Amerikalı filozof Thomas Kuhn tarafından öne sürülmüştür.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Çoğulcu
- B) Devrimci
- C) Klasik
- D) Yanlışlamacı
- E) Pozitivist

5.

İlk filozof olarak kabul edilen Thales, hem bir astronom hem de matematikçiydi. Aynı şekilde, Pythagoras bir filozof olduğu kadar büyük bir matematikçiydi. Aristoteles de mantık ve biyoloji bilimlerinin uzun yıllar boyunca en önemli ismi olmuştur. İlk Çağ düşünürleri, sadece "anlamak için bilmek isteyen" bilim adamı ve filozoflardı.

Derse bu şekilde giriş yapan Oytun Öğretmen'in, o günkü konu başlığı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Yeni Çağ'da Bilim ve Felsefe
- B) Bilimin Felsefenin Konusu Olması
- C) Yanlışlamacı Bilim Görüşü
- D) Eski Çağ'larda Bilim ve Felsefe
- E) Bilim Türleri Ayrımı

6. Bilim insanı doğa üzerine araştırma yaparken bir şeyleri doğru kabul eder veya varsayar. Varlığı peşinen kabul eder ve sorgulamaz. Oysa bilim felsefesi, bilimin veya bilim adamının kendisine sormadığı soruları sorar. O, bilim insanının tartışmadığı bilimsel bilginin özellikleri üzerinde durur, bilimsel yöntemin ne ve nasıl olması gerektiğini sorgular. Nedenselliğin ne olduğunu araştırır.

Parçada üzerinde durulan konu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilimin Felsefesinin Konusu
B) Klasik Bilim Görüşü
C) Bilimin Değeri
D) Yaşam ve Bilim
E) Bilim ve Bilim Felsefesi Farkı

7. Gündelik yaşam içerisinde hemen her şeyde bilimin etkisini görmek mümkündür. Hayatımız nicelik ve nitelik bakımından sınırsızca gelişebiliyor. Fakat pek çoğumuz teknoloji tarafından yönetilen sistemin bir oyuncağı haline geliyoruz. Büyük şehirlerin çoğunda yollar araçlarla tıkanıyor. İnsanlar cep telefonlarına bağımlı bir şekilde yaşamaya başlıyor.

Parçada aşağıdaki konulardan hangisiyle ilgili bir açıklama yapılmıştır?

- A) Yaşam ve Bilim
B) Bilimsel Yöntem
C) Felsefe ve Bilim
D) Bilim Türleri
E) Bilimin Değeri

8. • Mümkün olduğu ölçüde konu dışı faktörleri elemeye çalışın!
• Verileri analiz edin ve bir hipotez oluşturmak için onlardan sonuçlar çıkarın!
• Hipotezinizi test etmek için deneyler tasarlayın!
• Verileriniz, hipoteziniz ve deneyleriniz ışığında, bir teoriyi savunun!

Verilen yargılar bilim felsefesinin aşağıdaki konularından hangisini açıklamaktadır?

- A) Doğrulamacı yaklaşımın özellikleri
B) Yanlışlamacı bilim görüşü
C) Etkinlik olarak bilim
D) Bilimsel yöntemin aşamaları
E) Bilimden kaynaklandığına inanılan problemler

9. - - - ölçütüne, pozitivist bilim anlayışına Popper karşı çıkmıştır. Popper, bilimsel yöntemin temelini oluşturan tümevarımın temellendirilmesine eleştirel yaklaşmıştır. Ona göre tümevarım temellendirilemez çünkü tümevarımdaki öncüller sadece geçmiş ve şimdiki kapsar; oysa sonuç önermesi tümel bir önerme olduğu için geleceği de kapsar. Örneğin tümevarımsal olarak "Tüm kediler sarmandır" dediğimizde gelecekte gözlemleyeceğimiz kedilerin de sarman olacağını söylüyoruz. Halbuki biz, geleceği henüz yaşamadık.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Yanlışlanabilirlik
B) Tümdengelim
C) Akıl yürütme
D) Doğrulanabilirlik
E) Etkinlik

10. • İlk aşamada, bir problemin farkına varılması söz konusudur.
• Yeterli sayıda gözlem yapılmıca, bir hipoteze yani sınırlanmış bir genellemeye ulaşılır.
• Bilim insanı hipotez ya da hipotezlerin olgular tarafından desteklenip desteklenmediğini araştırır.
• Doğrulan bilimler, yeni yöntemler ve bilgilerle desteklenip yeni olayları açıklamaya devam ediyorsa, yasaya dönüşür.

Parçada aşağıdaki kavramlardan hangisinden bahsedilmiştir?

- A) Tümdengelim
B) Tümevarım
C) Analoji
D) Bilimsel yöntem
E) Yanlışlanabilirlik

11.

İnsanlar, bilim sayesinde açıklayamadıkları ya da anlamadıkları süreçleri daha çabuk kavrayabilmektedirler. Bilim yardımıyla, olup bitenleri belli bir bakış açısıyla, nedensel ilişkilerle değerlendirme yeteneği kazanırlar. Bilim, insanların dogmatik inançlarıyla arasına mesafe koymasını sağlar. Böylece bilimsel bir zihniyet kazandırır. Bilimsel zihniyet ise insanlara dürüst ve tarafsız olmayı, karşılaşılan problemleri sabırlı, etraflı, titiz bir şekilde ele almayı öğretir.

Bilim felsefesi konulu bir seminerin konuşmacısının verilen düşünceleri, aşağıdakilerden hangisi ile ilişkilidir?

- A) Bilimin değeri
B) Bilim ve etik
C) Etkinlik olarak bilim
D) Bilimsel yöntemin aşamaları
E) Ürün olarak bilim

1. Bilimin, neredeyse sonsuz sayıdaki olguların hepsinden birden yararlanması söz konusu değildir. Bu nedenle bilim dalı, araştırma amacına uygun bir eleme yapar. Hipotezler ve kuramlar böylelikle oluşur. Örneğin matematik sayılarla; biyoloji, canlılarla ilgilenir.

Bu parçada bilimin aşağıdaki özelliklerinden hangisini vurgulanmıştır?

- A) Olgusalılık B) Objektiflik
C) Evrensellik D) Seçicilik
E) Mantıksallık

2. • Bilim, onu ortaya koyan bilim insanları ve içinde doğduğu tarihsel süreçten bağımsız değildir.
• Bütün bilimleri fiziğe indirgemek yanlıştır.
• Bilimin, bir gün bütün problemleri çözeceği yanlıştır.

Verilen yargılar aşağıdaki yaklaşımlardan hangisini eleştirmektedir?

- A) Klasik bilim anlayışı
B) Etkinlik olarak bilim
C) Bilim öncesi dönem
D) Bunalımlar dönemi
E) Bilimsel devrim dönemi

3. Bilimsel araştırmalarda deney ve gözlem yapılır ve bilim gözlemlediği olguları açıklamak için kuramlar geliştirir. Felsefe ise bilimin doğası, varsayımları, yöntemi ve anlamı hakkında sorular sorarak bilime katkıda bulunur. Felsefe de bilimsel sonuç ve bilgilerden bakış açısını geliştirmek için yararlanır.

Bu parça, aşağıdaki hangi konu kapsamında verilmiş olabilir?

- A) Bilimin Değeri
B) Bilimin ve Felsefenin Tarihi
C) Bilim - Felsefe Etkileşimi
D) Bilim Felsefesinde Yaklaşımlar
E) Bilimsel - Felsefi Yöntemler

4. Fizik bilimi suya batırılan bir cismin, özgül ağırlığına göre suyun üzerinde mi yüzeceğini yoksa onun içine mi batacağını, suya batırılmadan önce söyleyebilmektedir. Yine bilim insanları güneş tutulmasını gerçekleşmeden önce haber verebilmektedir.

Parçada, bilimin aşağıdaki hangi özelliğiyle ilgili örnekler verilmiştir?

- A) Öndeyide bulunma B) Evrensellik
C) Nesnellik D) Dinamiklik
E) Birikimli ilerleme

5. Bilim ya da bilimsel bilgi, tarih boyunca birikmiş, artmıştır. Örneğin fizik bilimi alanında, Newton zamanından bu yana sürekli yeni bilgiler, eski bilgilere eklenmiş ve onları çoğaltmıştır.

Parçada bilimsel bilginin aşağıdaki özelliklerinden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Bilimsel bilgi evrenseldir.
B) Bilimsel bilgi kümülatif (yığılan)tır.
C) Bilimsel bilgi deney ve gözleme dayanır.
D) Bilimsel bilgi rasyoneldir.
E) Bilimsel bilgi birikerek ilerler.

6.

Ada

Bilim ve onun uygulaması olan teknoloji insan hayatının, toplumların yapısını ve doğanın kendisini değiştirirken olumlu bir işleve sahip olmaktadır. Bunun yanında atom bombasının, çevre kirliliğinin, silahların meydana getirdiği olumsuzluklar da görmezlikten gelemeyeceğimiz sonuçlardır.

Ada'nın bu açıklamaları, aşağıdaki sorulardan hangisine bir cevap niteliğindedir?

- A) Bilimi diğer insani etkinliklerden ayıran özellikler nelerdir?
B) Bilimsel yasa nedir?
C) Bilimin değeri nedir?
D) Bilimsel sonuç nedir?
E) Bilimsel düşünce nasıl bir düşüncedir?

7. I _____, bilimsel önermelerin olgusal yönden kanıtlanmasıdır.

II _____, doğruluğu kanıtlamak veya yanlış olduğunu göstermek üzere ortaya atılan geçici iddiadır.

III _____, kuramların kesinleşmiş halidir.

Verilen numaraları karşılayan kavramlar aşağıdakilerden hangisinde doğru sıralanmıştır?

I	II	III
A) Yasa	Teori	Hipotez
B) Doğrulama	Hipotez	Yasa
C) Hipotez	Doğrulama	Yasa
D) Kuram	Doğrulama	Hipotez
E) Doğrulama	Kuram	Hipotez

8. • Eski Yunan'da Pythagoras Teoremi en önemli buluşlardan birisi olmuştur.

• Harezmi, sayı sistemine "0" anlayışını getirmiştir.

• Rönesans Dönemi'nde Kepler ve Galileo güneş merkezli sistemi geliştirmişlerdir.

• Darwin, evrim teorisini geliştirmiştir.

Verilenler aşağıdakilerden hangisi ile ilgilidir?

- A) Bilim felsefesinin konusu
- B) Bilimsel yöntemin aşamaları
- C) Bilimin tarih içindeki gelişimi
- D) Bilime farklı yaklaşımlar
- E) Bilime ait temel nitelikler

9. Felsefe kuramsal düzeyde ve öznel bir etkinliktir, bilim olgusal düzeyde ve nesnel bir etkinliktir. Felsefe varlığın olup olmadığını sorgular; bilim ise varlığın var olduğunu peşinen kabul eder.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşmak mümkündür?

- A) Bilim, felsefenin gelişmesini sağlamıştır.
- B) Felsefe, bilimin sorularını genişletmiştir.
- C) Bilim ve felsefe karşılıklı olarak birbirlerini beslemişlerdir.
- D) Bilimsel gelişmeler, felsefenin de konusu içine girmektedir.
- E) Bilim ile felsefe arasında bazı farklar bulunmaktadır.

10. I. Problemi belirleme,
II. Problem ile ilgili gözlem yapma ve veriler toplama
III.
IV. Deneyler tasarlayıp, hipoteze dayalı tahminlerde bulunma
V. Kontrollü deneyler yapma,
VI. Verilerden sonuç çıkartma,

Verilen sıralamada eksik bırakılan III numaralı yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- A) Sorunu araştırma
- B) Hipotezleri test etme
- C) Sonuçları paylaşma
- D) Hipotez oluşturma
- E) Araştırmayı planlama

11. • Bilim, bilim insanların duygu, düşünce ve inançlarından sıyrılmış, tümüyle akla ve mantığa dayanan objektif bir etkinliktir.
• Bilim birikimli olarak ilerler, gerilemez. Fark edilen yanlışlar terk edilir yeni doğrular keşfedilir, zamanla bütün sorunlar çözülür.

Görüşlerinden örnekler verilen bilim anlayışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Klasik bilim anlayışı
- B) Etkinlik olarak bilim anlayışı
- C) Süreç olarak bilim
- D) Modern bilim
- E) Yanlışlamacı bilim

1.

Bu durum bizi aşağıdaki genellemelerden hangisine ulaştırır?

- A) Bilimsel çalışma belirli varsayımların sınanmasından ibarettir.
- B) Bilimsel çalışmanın sonunda geleceğe yönelik öndeyi amaçlanır.
- C) Bilimdeki yaratıcılığı besleyen konuya ilişkin önceki gözlemlerdir.
- D) Bilimin amacı kuramsal açıklamaları olgulara dayandırmaktır.
- E) Bilimsel ilerleme, gözlemlerle uyumayan varsayımların elenmesiyle gerçekleşir.

2. Popper'a göre bilim adamları içerdikleri sonuçları çıkarsamak ve daha sonra bu öndeyileri gerçekle karşılaştırmak üzere deneyimler yapmak suretiyle bir varsayımı sınar. Eğer öndeyi yanlışsa, varsayım yanlışlanmış olur. Fakat bir varsayımın yanlışlığını ancak onun yerine başka varsayımları ileri sürmemiz durumunda kanıtlayabiliriz.

Parçada bilimsel önermelerin anlamlılığı;

- I. doğrulanabilirlik,
- II. paradigma,
- III. yanlışlanabilirlik

verilenlerden hangilerine bağlanmıştır?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I, II ve III
- D) Yalnız II
- E) Yalnız III

3. Bilim de, diğer bilgi alanları gibi kendine özgü terminolojiye sahiptir.

Aşağıdakilerden hangisi bilime ait bir kavram değildir?

- A) Nesnellik
- B) Nedensellik
- C) Evrensellik
- D) Refleksiflik
- E) Tutarlılık

4. En fazla tanınan eseri olan Bilimsel Devrimlerin Yapısı'nda Kuhn, yeni paradigmanın benimsenmesini, bir insanın bir deseni bir ördeği temsil eden bir şey olarak görmeyi bırakıp onu bir tavşanın resmi olarak görmeye geçtiğinde söz konusu olan yapısal değişikliğe benzetmektedir.

Buna göre paradigmanın benimsenmesi

- I. bakış açısını değiştirme,
- II. yeni bir kuram geliştirme,
- III. kuramı sadeleştirme

durumlarından hangilerini gerektirmektedir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I, II ve III
- D) Yalnız II
- E) II ve III

5. - - -, başarılı bilimin örnek bir modeli olarak düşünülür. Örneğin Batlamyus'un yer-merkezci astronomisi, Newton'un fiziği ışığın elektromanyetik kuramı veya Darwin'in evrim kuramı böyle birer modeldir. Bu modeller bir süre için bir alana hakim olurlar. Hakim oldukları süre zarfında bu alanda bilim adamlarına kuramsal bir çerçeve, bir varsayımlar bütünü, özel türden problem gruplarına bir yönelim ve bu problemlerin nasıl ele alınması ve onlara ilişkin tekli edilen çözümlerin nasıl değerlendirilmeleri gerektiği konusunda kurallar sağlarlar.

Parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Paradigma
- B) Kuram
- C) Olgu
- D) Hipotez
- E) Yasa

6. Bilim insanlarının hangi verileri toplayacakları ve hangi deneyleri yapacakları konusunda seçici oldukları gibi, hangi varsayımları savunacakları konusunda bazı ayıklama ilkelerinin olması gerekir. Ayrıca bu ilkelerin hangileri olduğunu tam olarak belirtmek güç olmakla birlikte, hangi varsayımların ileri sürüleceğini belirleme konusunda belli düşünme yolları kullanmaları gerekir.

Parçada bilime ait özelliklerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Seçicilik
B) Yöntemlilik
C) Olgusalılık
D) Evrensellik
E) Deneysellik

7. Aristoteles ağır cisimlerin yere hafif olanlardan daha hızlı düştüğünü ileri sürmüştür. Bu görüş hemen hemen iki bin yıl boyunca itiraz edilmeksizin kalmıştı. Hikayeye göre Galilei, farklı ağırlıktaki cisimleri Pisa'daki eğri kulenin tepesinden yere bırakarak onun yanlış olduğunu kanıtlamıştır.

Bu örnek bilimle ilgili aşağıdakilerden hangisinin önemini vurgulamaktadır?

- A) Varsayımlarla hareket etme
B) Olgusal kanıtlama içermesi
C) Tutarlı ve mantıksal düşünce
D) Varlığa seçici yaklaşma
E) Öngörü içeren sonuç üretme

8. Eğer demir bir çiviye bir hafta süreyle bir su bardağı içinde tutarsam paslanacaktır. Kimyacı bize bunun nedenini söyleyebilir: Su, demir oksit, yani bizim pas diye adlandırdığımız kahverengi çökeltiyi meydana getirmek üzere demirle tepkimeye girer. Çiviye ne olacağını nereden biliyoruz? Bunun doğal cevabı, geçmiş deneylerimizden belli bir süre suyun etkisine maruz kaldığında demirin paslandığını bildiğimizi söylemek olacaktır.

Buna göre;

- I. öndeyi,
II. önceki olgusal gözlemler,
III. bilimsel yöntem

kavramlarından parçada açıklananlar hangileridir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) Yalnız II
D) II ve III
E) Yalnız III

9. Bilim, dünyayı bir açıklama isteği, görüşlerin he-sabını veren bir kavramlar sistemi olarak ortaya çıkmaktadır. Ve bu açıklama çabasında, a priori (deney öncesi) aklın, varsayımlar ortaya atan zihnin gözüpekliği bir biçimde kendini göstermektedir.

Parçada bilimin aşağıdaki niteliklerinden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Kuramsaldan olgusala ulaşma çabası
B) Elde edilen sonuçların tüm insanlığı ilgilendirmesi
C) Olanın bilgisinin ortaya konması
D) Kişisellikten arındırılmış, tarafsız bilgiyi amaçlaması
E) Varlığın tikel analizine yönelmesi

10. Bilimin etkisi ve dikkate değer ilerleme hızının dünyamızın değişme biçimini açıklamakta bize yardımcı olabilmesine karşılık bu ilerlemenin kendisi bir açıklama gerektirmektedir.

Söz konusu açıklama aşağıdaki felsefe alanlarının hangisinin konusu içinde yer alır?

- A) Bilgi felsefesi
B) Ahlak felsefesi
C) Bilim felsefesi
D) Varlık felsefesi
E) Siyaset felsefesi

11. Çağdaş bilim doğru varsayımlara dayanmaktadır, geride bıraktığımız şeyler ise yanlış varsayımlara dayanmaktaydı. Yıldızların karakterini belirlediğine veya hastalığın kötü kanının varlığından ileri geldiğine veya güneşin dünyanın etrafında döndüğüne inandığın sürece çok ilerleme gösteremezsin. Ancak doğru varsayımlarla çalışmaya başladığın zaman araştırmaların doğru bir yola girer ve ilerleme az veya çok kaçınılmaz olur.

Buna göre;

- I. varsayımların bilimsel temele dayanması,
II. yanlışlanan varsayımları eleyerek doğruya ulaşılması,
III. varsayımları doğrulayarak bilimsel ilerlemenin sağlanması

durumlarından hangileri doğrudur?

- A) I, II ve III
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) Yalnız III

1. Bilim felsefecilerinin ana amaçlarından biri, bilimsel yöntemi, yani bilim insanlarının, sonuçlarına ulaşma ve onları haklı çıkarma tarzlarını analiz etmek olmuştur. Ayrıca bilimin başarısından birinci derecede sorumlu olan eğer bilimin metodolojisiyse; bilimsel metodolojinin açıklanması bize bilimle bilim-olmayanı ayırma konusunda bir temel sağlayacaktır. Başka deyişle bir açıklama "Bilim nedir?", "Bilim-dışı veya sahte-bilimsel olana karşıt olarak bir faaliyeti bilimsel kılan şey nedir?" tarzında daha genel soruları cevaplandırmamıza yardımcı olmalıdır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bilim felsefesinin kapsamı içinde yer almaz?

- A) Bilimsel çalışmanın yöntemi
- B) Bilimsel olanın olmayandan ayrımı
- C) Bilgiyi bilimsel kılan ölçütün neliği
- D) Bilimsel çalışmanın nasıl yapılacağı
- E) Bilginin geldiği kaynağın ne olduğu

2. "Bütün kuğular beyazdır." önermesinde olduğu gibi doğa hakkında basit bir genellemeyi bile doğrulayamam. Beyaz bir kuğu gördüğüm her an, önermeyi öncekinden biraz daha fazla doğruladığımı söyleyebilirim, ama bütün kuğuları göremediğim için önermeyi asla doğrulayamam. Ancak beyaz olmayan bir kuğuya rastlarsam, o gerçekten bir kuğu ise ve halüsinasyon veya rüya görmüyorsam, o zaman ben kesinlikle önermeyi çürütürüm. "Bütün kuğular beyazdır" önermesi, iddiayı doğrulamak için bir dizi sonsuz gözlemi gerektirecek, fakat onu yanlış çıkarmak için de tek bir örnek yeterli olacaktır.

Buna göre;

- I. Kanunun sadece bir kez hata yapması kanunu çürütür.
- II. Önergelerin bilimsel geçerlilikleri doğrulanabilmelerine bağlıdır.
- III. Bilimsel önergelerin doğru oldukları gösterilemez ancak yanlış oldukları gösterilebilir.

yargılarından hangileri doğrudur??

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) Yalnız II
- E) I, II ve III

3. Pek çok bilim felsefecisine göre, gözlenemeyen ve denenemeyen yargıların bilimde yeri yoktur.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bilimin kapsamında yer alan bir konu başlığı olur?

- A) Hiçliğin anlamı
- B) İdeanın neliği
- C) Enerjinin niteliği
- D) Yaşamın anlamı
- E) Tanrı'nın varlığı

4. Doğa hakkındaki doğruları keşfetmek için laboratuvarlarımız var ama matematik laboratuvarlarımız yok, ihtiyacımız da yok. $3 \times 12 = 36$ ettiğini keşfetmek için deney tüpleri ve Bunsen brülörlerine gereksinimimiz yoktur; mantıkta yaptığımız gibi, tümdengimsel olarak onları çözmenin yollarını biliyoruz. Yapmak zorunda olduğumuz şey; dünyanın dışına çıkıp, aklın içine girmektir.

Parça, aşağıdaki yargılardan hangisini temel-lendirmektedir?

- A) Matematik "saf aklın" bir sorunudur, deneyin değil.
- B) Matematik deneysel olmadığından, bir bilim değildir.
- C) Matematik olgusal dünyayı konu edindiğinden akılsaldır.
- D) Matematiğin doğruları, deneyin doğrularından daha değerlidir.
- E) Matematik dış dünyanın tümdengimsel açıklamasını verir.

5. Elektrik akımının magnetik iğnenin sapmasına neden olduğunu söylemek, her ne zaman bir elektrik akımı olursa iğnenin devamlı bir sapmaya uğradığı anlamına gelir. Devamlı teriminin ilave edilmesi nedensel yasayı, kazara bir oluştan ayırır.

Bu durumun nedeni;

- I. aynı nedenlerin aynı sonuçları doğurması,
- II. nedensel yasaların anlık olaylarla ortaya çıkması,
- III. nedenselliğin deneyden bağımsız olması

saptamalarından hangileriyle açıklanabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III
- E) Yalnız III

6.

Yer çekimi gerçekten elmaların düşmesinden çok daha fazlasıdır. O, elmaların düşmesi ve benzeridir. Newton meyve bahçelerindeki elmaları gökyüzündeki yıldızlarla ilişkilendirmiştir. Görünüşte ilişkisiz olayları hep birlikte genel bir yasa altında toplamıştır. İşte bunu yapmak açıklamış olmak demektir.

Yerçekimi bir çekim değildir; sözcük, maddenin belirli bir kesinlikte ve özelleştirilebilir bir yolla davrandığını gösteren olguya basitçe verilen addır. Ancak onun bu şekilde davrandığına ilişkin yasa, gerçek bir açıklamadır ve o, gezenlerin deveranı ve elmaların düşüşünü içeren geniş olgular bütününe açıklar.

Öğretmenin bu açıklamasından hareketle, aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Bilimsel yasaların amacı olguları açıklamaktır.
- B) Bir kuram, pek çok olguya ilişkin genelleme içerir.
- C) Bilimsel yasalar olgular hakkında öndeyi olanağı sağlar.
- D) Bilimsel yasalar olguların nedenlerinin açıklamasını yapar.
- E) Bilimsel kuramlar varsayımlara ihtiyaç duymazlar.

7.

19. yüzyılın sonunda fizikçilerin kendisiyle çalıştıkları hakim kuramsal model, tüm evrene nüfuz eden ve ışık dalgalarının içinde yolculuk ettikleri bir ortamı sağlayan gözle görünmez bir madde kavramını ortaya atmıştı. Test edilmesi gereken varsayım buydu. Bu varsayımdan çıkarılan bir sonuç, dünyanın kendisine doğru gittiği bir kaynaktan bulunan ışığın hızının, dünyanın uzay içindeki hareketine dik bir açıda bulunan bir kaynaktan çıkan ışığın hızından farklı olacaktı. 1887'deki ünlü Michelson-Morley deneyi bunu sınamak için yapılmış ancak arada bir fark olmadığı görülmüştür. Neticede bundan çıkarılan sonuç, söz konusu varsayımın yanlış olduğu ve yeni bir varsayıma ihtiyaç duyulduğu olmuştur.

Bu durum bilimle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Yanlışlanan kuramların terk edildiği
- B) Bilimin birikimli olarak ilerlediği
- C) Varsayımların çoğunlukla yanlışlandığı
- D) Bilimde önemli olanın varsayımlar olduğu
- E) Bilimsel kuramların asla yasaya dönüşmediği

8.

Bilimsel yasalar kapsam itibarıyla, geçmiş ve şimdiyi kapsadığı gibi, geleceği de kapsamaktadır. Eğer bütün A'lar B'ler ise, o hâlde bütün gelecek A'lar da B'ler olacaktır. Sahip olduğumuz kanunların bilgisi, bizim gelecekteki olayları tahmin etmemizi sağlar.

Parçada bilimin aşağıdaki hangi iki niteliği açıklanmıştır?

- A) Nesnellik - olgusalılık
- B) Evrensellik - ilerleme
- C) Nedensellik - öngörü
- D) Eleştirelilik - seçicilik
- E) Yöntemlilik - tutarlılık

9.

Cıvanın üzerine konulduğu tablayla birleşme imkanını dışarı atmak için tablayı deneyden önce ve sonra tartabiliriz. Bu da Popper'ci bir usulü takip etmektir. Burada test edilecek varsayım tablanın deneyden sonra önceye göre daha hafif olmasıdır. Eğer tablanın ağırlığının değişmediği ortaya çıkarsa varsayım yanlışlanmış olur ve bu varsayımın yanlışlanması dolaylı olarak cıvanın havadaki bir şeyle birleştiğine ilişkin varsayımın ek bir desteklenişini ifade eder.

Parçada geçen "Popper'ci usul" ifadesi aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Varsayımı sınayarak kontrol etme
- B) Varsayımı önceki varsayımlarla karşılaştırma
- C) Varsayımı nesnel gözlemlere dayandırma
- D) Varsayımı yanlışlamaya çalışarak geçerliliğini kontrol etme
- E) Varsayıma elde edilen sonuçlar doğrultusunda yeni iddialar ekleme

10.

Bir bilimsel çalışmadan genellikle beklenen şey, üzerinde herkesin birleşeceği yargıları konu alan sonuçlar elde etmesidir.

Bu yargı, bilimin aşağıdaki niteliklerinden hangisinden söz etmektedir?

- A) Eleştirelilik
- B) Genellik
- C) Akılcılık
- D) Sistemlilik
- E) Nesnellik

1. Din gibi (Tanrı seni seviyor.) veya astroloji gibi (Mars boğa burcunda olduğunda terazi burcunda olanların aşık olma ihtimali daha fazladır.) diğer alanlarda ileri sürülen iddialar fiilen yanlışlanabilir olmadıkları durumlarda genel olarak yanlışlanamazlar. Çünkü bu iddialara karşı hiçbir şey kanıt olarak öne sürülemez. Onların özleri itibarıyla bilim-dışı özelliklerini gösteren de budur. Çağdaş bilim, gerçekten az çok bilinçli olarak koşullu-tümdengelimsel yöntemi kullanmaya başladığında yükselmeye başlamıştır. O, bunu yapmak suretiyle herhangi bir empirik teste tabi tutulmayacak spekülasyon iddialardan ayrılmıştır.

Parçaya göre bilim olanla olmayanı birbirinden ayırmada kullanılacak yöntem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğrulanabilirlik
- B) Yanlışlanabilirlik
- C) Anlamlılık
- D) Mantıksal analiz
- E) Olgusalılık

2.

Fransız bilgini Lavoisier'in (1743-1791) yaptığı araştırmaları göz önüne alabiliriz. Onun varsayımı şeylerin yandıklarında havadan bir şeyler aldıklarıydı. Lavoisier bu ilkelerden şu sonucu çıkardı; Eğer bir şey yanarsa ve yanma esnasında hiçbir parçası kaybolmazsa yanmadan önceki durumuna göre daha ağır olması gerekir. Lavoisier uygun koşullar altında bir miktar civayı yakmak ve geride kalan külü tartmak suretiyle bu varsayımı sınamış. Tahmin ettiği gibi geride kalan kül civadan daha ağırdı. Bu Lavoisier'in varsayımını destekleyen bir buluştu.

Buna göre, Lavoisier'in aşağıdakilerden hangisini yaptığı söylenebilir?

- A) Bilimsel açıklama
- B) Paradigma oluşturma
- C) Varsayımı sınama
- D) Kuram geliştirme
- E) Varsayım oluşturma

3.

Voltaire

Eğer teori kaldırmaçların kullanılmasından önce gelseydi, iri bir taşı yerinden oynatabilmek için kim bilir kaç yüzyılın geçmesi gerekcekti.

Bu açıklama, aşağıdakilerden hangisini iddia etmek için yapılmış olabilir?

- A) Tekniği, bilimin ürettiği bilgi geliştirir.
- B) Pratik teoriden, teknik de bilimden önce gelir
- C) Teknik bilimi, bilim de tekniği geliştirir.
- D) Bilim bilgiyi üretir, teknik onu uygular.
- E) Tekniğin amacı bilime dayanarak, hayatı kolaylaştırmaktır.

4.

Bilimsel olayın tüm anlamı, tüm değeri, ancak olayın gözlemlendiği anda bilimin sahip olduğu kuramlara bağlıdır. Örneğin, 1856 yılında Düseldorf yakınındaki Neanderthal Vadisinde tuhaf bir kafatasının üst kısmının bulunması zihinleri heyecana sürüklemiştir. Virchow Onu "gerizekalılıktan kaynaklanan bir yapı bozukluğu" olarak görmüştür ve "eğer 40 sene sonra aynı tipten bir başka kafatası üstü, Trinil kafatası üstü, sonra derece verimli tartışmalar doğurmuş"sa, bunun nedeni, bu arada Darwin'in, Türlerin Kökeni adlı eserinin yayımlanmasının insanın kökeni problemini ortaya koymuş olması, böylece zihinleri evrimci varsayım konusunda duyarlı kılması olmuştur.

Bu durum, aşağıdakilerden hangisini temellendirir?

- A) Olguların nasıl meydana geldikleri ancak olgusal sınama ile açıklanabilir.
- B) Bilimsel çalışma, elde edilen verilerin dikkatli bir gözlemini gerektirir.
- C) Kuramsal alt yapı, olguların ne yönde değerlendirileceğinin temelini oluşturur.
- D) Verilerin değerlendirilmesinde zaman ve mekan faktörü rol oynar.
- E) Olguların anlamının çözümlenebilmesi bilim insanının vizyonu ile ilgilidir.

5. Mühendisler bir yapının çökmeden önce ne kadar büyük bir basınca dayanabileceğini tam olarak önceden söyleyebilirler. Kimyacılar kimyevi maddelerin belli bir oranda karıştırılmasının sonuçlarını büyük bir kesinlikle tasvir edebilirler.

Örneklenen bu durumu ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Olgusal
B) Varsayımsal
C) Birikimli ilerleme
D) Öndeyi
E) Nedensel

6. Bilmek bilimin, düşünmek felsefenin işidir. Bundandır ki, bilim felsefecileri bilimin "bilgi" olarak ortaya koyduklarının -üzerinde düşünerek- sorgulamasını yaparlar. Bilim dünyayı anlaşılır kılar; bilim felsefesi o "anlaşılır" olanın anlamının ne olduğunun cevabının peşine düşer. Belirli bir sorunla ilgili olarak bulduğu çözümden eminse, bilimin o sorunla işi biterken, bilim felsefesi için o sorunla ilgili her şey yeni başlamaktadır.

Buna göre bilim felsefesi;

- I. bilimin elde ettiği sonucun ne anlama geldiği,
II. o sonucun geçerli yöntemlerle elde edilip edilmediği,
III. elde edilen sonucun insan yaşamıyla bağlantısının ne olduğu

konularından hangileriyle ilgilenir?

- A) I, II ve III
B) I ve II
C) I ve III
D) II ve III
E) Yalnız II

7. Bir atomun çapı, bir milimetrenin on milyonda birinin birkaç katıdır. Buna karşılık galaksimizin çapı, yüz bin ışık yılıdır. O hâlde bilimin dünyası, nesnel dünya, tüm bir teknik yaratımlar ve entelektüel işlemler aracılığıyla inşa edilen, başka bir dünyadır.

Parça, bilimin aşağıdaki niteliklerinden hangisine dikkat çekmektedir?

- A) Olgusalılık
B) Genellenebilirlik
C) Nedensellik
D) Kuramsallık
E) Evrensellik

8. "Bilim ilerledikçe bilimsel olgu kaba olgudan, yani sıradan algı tarafından algılandığı şekilde olgudan uzaklaşır."

Bu durumun açıklaması;

- I. bilimin olguları kanıtlayabilmesi,
II. bilimin olguları açıklayarak, sistemli hale getirmesi,
III. bilimin olgular arasında bağ kurması,
IV. bilimin olguları genelleyebilmesi,
V. bilimin olgulara ilişkin öndeyi vermesi

özelliklerinden hangisiyle yapılabilir?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

9. Kuhn'a göre bilim tarihi birbirlerinden uzun "normal" bilimsel faaliyet dönemleriyle ayrılan periyodik büyük sıçramalarla veya paradigma değişikliklerinden meydana gelir. Newtoncu fizikten Einsteinci fiziğe geçiş, Aristoteles'in hareket açıklamasının yerini Galilei'nin mekaniğinin alması ve atomcu kuramın Dalton tarafından yeniden canlandırılması bunun örneklerindendir.

Sözü edilen "büyük sıçrama" veya "paradigma değişimi" Kuhn tarafından aşağıdakilerden hangisiyle adlandırılır?

- A) Kuramın doğrulanması
B) Bilimsel devrim
C) Hipotez geliştirme
D) Paradigma iflası
E) Kuramsal aşama

10.

Bilimin bugün ulaştığı sonuçlara bakıldığında zaman iki yönlü düşünmeden yapamıyorum. Evet hayatımızı olabildiğince kolaylaştıran ve sunduğu imkanlarla kimi zaman yaşanacak saatleri dakikaya dönüştüren bilim, aynı zamanda ürkütücü de değil mi? Bundan yüzyıl sonra bilimin ve teknolojinin daha da ilerlediğini düşündüğümde manevi değerlerin yok olup insanların makinelerin esiri olacaklarını düşünmeden edemiyorum.

Bu şekilde düşünen biri, bilimin aşağıdaki konularından hangisini tartışmaktadır?

- A) Amacı
B) Değeri
C) Yöntemi
D) Doğruluğu
E) İmkânı

1. Sınavda kopya çekilmesi olayına hem Kant hem de faydacılar karşı çıkardı. Farz edelim ki öğretmen kopya çektiğini gördü ve sana "0" notunu verdi. Eğer bunu yaygınlaştırırsan, sınav olmanın bir anlamı olmaz. Bunlar faydacıların kopyaya karşı çıkma nedenidir. Kant ise "Eğer kimse kopya çekmediyse bile, kopya çekmek hala yanlıştır." der.

Buna göre, Kant'ın kopya çekmeye karşı çıkışı hangi açıdan faydacılardan farklıdır?

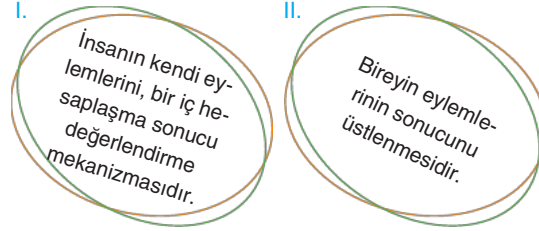
- A) Kopyanın yaygınlaşmasının sınav olgusunu ortadan kaldırma ihtimalini öne sürme
B) Kopya çekmenin, başka insanlara haksızlık olacağını vurgulama
C) Kopya çekmenin, hiçbir koşula bağlanmadan; yanlış olduğu için yapılmaması gerektiğine inanma
D) Bir kuralın çiğnenmesinin, toplumun tümüne zarar vereceğini düşünme
E) Eylemin temelinde koşullu buyrukların yer alması gerektiğini savunma

2. İnsanın yapması gereken şey en büyük mutluluğu kazanmak olmalıdır. Her insan bir şeyler için hesap yapar. Birey diğerleri arasında kendini düşünür ilkin. Eğer bireyin mutluluğu bir eylemi yaptığında +10 değerinde artacaksa, bir başka eylemi yaptığında ise kendisiyle birlikte başkalarının mutluluğu +100 artacaksa, birey ikincisini seçmelidir. Bu, en yüksek seviyede mutluluğu elde etmek demektir.

Parçaya göre birey eylemlerinde aşağıdakilerden hangisini gözetmelidir?

- A) Kendi çıkarına olanı yapmayı
B) En çok kişinin mutluluğunu hedeflemeyi
C) Mutluluğun olanaksızlığını kabul etmeyi
D) Mutluluğu ikincil hedef olarak görmeyi
E) En yüksek seviyede mutluluğu kendisi için istemeyi

3. Ahlak felsefesi konusunu ertesi gün sınıfta anlatacak olan Buğra Öğretmen, derste kullanmak üzere kavram kartları hazırlar:

Buğra Öğretmen'in hazırladığı kavram kartlarının aşağıdaki kavramlardan hangileriyle ilgili olduğu söylenebilir?

	I	II
A) Özgürlük		Erdem
B) Vicdan		Sorumluluk
C) Erdem		İyi
D) Vicdan		Erdem
E) Özgürlük		Sorumluluk

4. Söz gelimi "Yalan söylenebilir." diye bir ilke ileri sürebiliriz. Ama yalan söylemek sadece (belli bir düzeyde) doğru söyleme zemininde mümkündür - eğer herkes her zaman yalan söyleseydi, kimse kimseye inanmazdı- ve bu yüzden yalan söylemenin evrensel bir yasa haline gelmesini arzulamak kendini çürüten ve bir bakıma akıl dışı bir istek olurdu. Aynı şekilde, hırsızlık yapmak mülkiyet kavramını gerektirir ama herkes hırsızlık yaparsa mülkiyet kavramı çöker; sözünü tutmamak genel kabul görmüş bir sözünü tutma geleneğinin var olmasına bağlıdır.

Buna göre;

- I. Ahlaki eylemin olumsuz niteliğini işaret eden kavramlar evrensel yasaya dönüşmez.
II. "Kötü" nitelemesi ancak aksi, yani "iyi"nin varlığıyla olanaklıdır.
III. Toplumun genel kabulleri, niteliğine bakmaksızın evrensel bir yasa olarak kabul edilebilirler.

yargılarından hangileri parçadan çıkarılamaz?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) Yalnız III E) II ve III

5. Stoacılar, sizi memnun eden en iyi yaşamın, isteklerinizi ve arzularınızı bastırmaktan geçtiğini söylerler. Sahip olmadığın hiçbir şeyi arzu etmezsen ve insanlarla mesafenin iyi ayarlasan asla hayal kırıklığına uğramazsın ve incinmezsin, derler. Stoacıların insanlara önerisi, isteklerini küçük tutmalarıdır. Bu şekilde arzuları asla isteklerini aşmaz.

Buna göre, Stoacıların önerileri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Elindekiyle yetinmek
- B) Arzularını sınırlamak
- C) İnsanlarla sınırlı ilişki kurmak
- D) İsteklerini kontrol altında tutmak
- E) Güdülerine boyun eğmek

6. Bir otobanda araba kullanırken kurallara uymam gerekir. Diğer araçları geçmek dışında kendi şeridimden gitmeliyim. Geceleri sürerken farlarım açık olmalıdır. Bazı bölgelerde hız sınırına uymalıyım, kırmızıda geçmemeliyim, işaretlere uymalıyım. Çünkü kurallara uymak benim güvenliğim için menfaattir. Yaşamın yolu boyunca yolculuk yaparken de uymamız gereken kurallar vardır. Bunlara ahlak kuralları diyebiliriz. Bu kurallara uymak menfaattir. Bunların "etrafta olması iyidir."

Parçada kurallara uyma gereği aşağıdakilerden hangisine bağlanmıştır?

- A) Zarar görmeme adına kurala uyma
- B) Akla uygun olduğu için kurala uyma
- C) Ödev gereği kurala uyma
- D) Hazza ulaşmak için kurala uyma
- E) Sezgisel olarak doğru olduğu için kurala uyma

7. 2. Dünya Savaşı sırasında, yakalanmaları halinde canlarından olabileceklerini, en azından büyük zarar göreceğini bildikleri hâlde Yahudi komşularını -her şeyi göze alarak- saklayan insanların varlığı bilinir. Bu davranışın ahlak felsefesindeki adı Alturizm (diğerkamlık)dir. Saf bir alturist kendi menfaatini düşünmez, diğerlerinin menfaatini düşünür.

Buna göre, alturizm (diğerkamlık) aşağıdaki ahlak felsefesi görüşlerinden hangisi tarafından reddedilecektir?

- A) Egoizm
- B) Hedonizm
- C) Anarşizm
- D) Utilitarizm
- E) Entüisyonizm

8.

Sokrates

Sokrates'in ahlak felsefesini oluşturan üç ana kavram vardır: Bilgi, erdem ve mutluluk. Her biri diğerinin koşulunu oluşturan bu kavramlar, Sokrates için, bireylere ahlaki eylemlerinde yol gösterecek nesnel ölçütler olarak kabul edilmelidir. Sokrates, davranışların değişebileceğini ama değerlerin değişmeyeceğini düşünür.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Sokrates'in ahlak felsefesi için söylendiğinde doğru olmaz?

- A) Bilgi, erdemin ön koşuludur.
- B) Erdem, mutluluğu getirir.
- C) Kötülük cehaletten kaynaklanır.
- D) Eylemin yöneldiği amaç genel-geçerdir.
- E) Evrenselleştirilmiş ahlaki ilkeler yoktur.

9. Platon'un *Devlet* adlı yapıtındaki Thrasymakhos, kendi menfaatine olacak her şeyi yapmalısın, der. Hatta diğer insanların kötülüğüne bile olsa yapmalısın, der. Politik güç ve başarı isteyen bir adam sadece bunu yapmalı ve eğer o adamın yanında yer alan bir ordusu olursa ve de emirlerine uyulursa, zenginlik ve güç kazanmak için neredeyse yapabileceklerinin hiçbir sınırı olmaz.

**Buna göre, Thrasymakhos'un görüşleri, ahlak felsefesi özelinde aşağıdakilerden hangisini ön-
celemiştir?**

- A) Proudhon'un anarşizmini
- B) Stirner'in egoizmini
- C) Nietzsche'nin immoralizmini
- D) Aristippos'un hedonizmini
- E) Mill'in utilitarizmini

1. Aşağıda verilmiş olan, ahlaki eylemin amacı ve bu amacı belirlemiş olan filozof eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

	Ahlaki eylemin amacı	Filozof
A)	İyi ideası	Platon
B)	Sezgi	Bergson
C)	Haz	Spinoza
D)	Kişî çıkarı	Hobbes
E)	Ödev	Kant

2. Kant'a göre koşullu buyruk, insana bir amaca erişmek için yapması gereken şeyin ne olduğunu söyler. Koşulsuz buyruk ise ulaşılabilecek herhangi bir amaç olmaksızın doğru olanın ne olduğunu bildirir.

Bu açıklamayı yapan Ece Öğretmen, öğrencilerinden " koşulsuz buyruk" olarak nitelenebilecek örnekler vermelerini ister.

Öğrenciler şu cevapları verir:

Esra

Eğer iyi bir alışveriş yapmak istiyorsan, bu aleti satın al.

Ada

Ne olursa olsun yalan söyleme.

Derin

Arkadaşların olsun istiyorsan, insanlara cana yakın davran.

Seda

Saygı görmek için dürüst olmalısın.

Yusuf

Başarılı olmanın koşulu çok çalışmaktır.

Buna göre öğretmenin sorusunu doğru yanıtlayan öğrenci aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ada B) Derin C) Yusuf
D) Esra E) Seda

3. "Kölelik adaletsizdir." cümlesi "Çim yeşildir." gibi bir cümleyle aynı gramatikal biçime sahip olabilir. Ancak bu bizi yanıltmamalıdır. "Çim yeşildir.", şeylerin dünyada nasıl olduklarını tasvir eder. "Kölelik adaletsizdir" ise böyle değildir. Derinden bakılırsa o, "Yaşasın Cumhuriyet" veya "Kahrolsun etoburluk!" gibi cümlelere benzer.

Buna göre ahlaki yargılar için yapılan;

- I. Özneldir.
II. Değer yargıdır.
III. Doğruluk değerleri yoktur.

saptamalardan hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız III

4. Nietzsche, *Böyle Buyurdu Zerdüş'te*, Zerdüş'te şöyle dedirir: "Kendi omuzuna tırman; başka türlü nasıl yükselebilirsin ki..." Bu eğretilmeyi izleyebiliriz: Felsefe kendi omuzuna tırmanma işidir. Sırasıyla gidelim. Kendi omuzuna tırmanma; yani kendine, kendinde olan bir şey olarak ulaşmaya çalışma; ulaşınca da onu aşma-ötesine geçme.

Buna göre;

- I. Nietzsche için yaşamak, kendini aşmaktır.
II. Her insanın sorumluluğu kendini olduğundan daha üst konuma yükseltmektir.
III. Kendini tanımak ve bilmek, iyi bir yaşam için yeterlidir.

yargılarından hangileri Nietzsche için doğru değildir?

- A) Yalnız I B) I, II ve III C) I ve II
D) Yalnız III E) II ve III

5. İnsan hakları fikri çok yakın biçimde Kant'ın görüşüyle ilgilidir. Hakkım olduğunu iddia ettiğimde, tıpkı bir yerleşimcinin belirli bir toprak parçası için hak iddia etmesi gibi, ben de "ahlaki alan" talep edebilirim. Yaşam hakkım varsa, bu diğerlerinin buna dokunmayacağı anlamına gelir. Benim rızam olmadan beni öldüremez, hakaret edemez ve zarar veremez. Eğer bu hakkım varsa, diğer insanlara düşen buna saygı duymaktır. Tabii ki onların da hakları vardır. Bu da benim diğerlerine saygı duymam anlamına gelir.

Bu durum Kant'ın aşağıdaki görüşlerinden hangisiyle ilişkili değildir?

- A) Öyle davran ki, eyleminin temelindeki ilke, tüm insanlar için geçerli olan evrensel yasa olsun.
- B) İnsanlığı, kendinde ve başkalarında, bir araç değil de her zaman bir amaç olarak görecektir şekilde davran.
- C) Öyle davran ki iraden, kendisini herkes için geçerli olan kurallar koyan bir yasa koyucu olarak hissetsin.
- D) Öyle davran ki, tüm eylemlerin koşullu buyruğa uygun olsun.
- E) Öyle davran ki, eylemin genel bir yasaya dönüşsün

6. Evrensel hoşgörüyü veya çeşitliliğe saygı göstermeyi savunmanın kendisi ahlaki bir tutumdur. Benzeri şekilde "yargılayıcı" olmamız gerektiğine ilişkin talep de bir davranış türünün bir başka davranış türüne tercih edilmesi anlamına gelir. O, başkalarını yargılamaktan kaçınan insanların haklı olmalarına karşılık yargılayıcı insanların haksız oldukları görüşünü içerir.

Aşağıdaki tutumlardan hangisi parçada anlatılanlara ters düşer?

- A) Kültür farklılıklarına hoşgörüyle yaklaşma
- B) Farklı inançlara saygıyla yaklaşma
- C) İyi ve kötünün değişmezliği savunma
- D) Yaşam biçimlerinin farklı olabileceğini kabul etme
- E) Aynı konuda ayrı değerlendirmeler yapılabileceğine inanma

7. Eğer belirlenimcilik doğruysa, bütün diğer olaylar gibi insani kararlar ve eylemler de daha önceki nedenlerin zorunlu sonuçları olmak durumundadırlar. Ancak çoğumuz hiç olmazsa bazen eylemlerimizden sorumlu olduğumuza inanırız. Bazı eylemlerimizi övüp bazılarını kınadığımız gibi yaptığımız şeylerden ötürü kendimizi över veya kınarız. Kendimizi eylemlerimizden sorumlu görmemiz demek, onların bizim kontrolümüz altında olmaları, başka türlü davranmamızın mümkün olması ve bir eylem biçimini diğerine tercih ederken özgür bir seçimde bulunduğumuzu düşünmemiz demektir. Ancak belirlenimcilik bu tür bir özgürlüğün imkanını reddeder gibi görünmektedir.

Parçada aşağıdaki hangi iki görüş arasındaki çatışma dile getirilmektedir?

- A) Determinizm - Fatalizm
- B) Fatalizm - Liberteryанизm
- C) Otodeterminizm - İndeterminizm
- D) Determinizm - İndeterminizm
- E) Otodeterminizm - Fatalizm

8. Hangi insanların veya eylemlerin iyi, hangilerinin kötü olduğu konusunda insanlar arasındaki önemli ölçüde uyuşma söz konusudur. Sonuçta Gandhi'nin ve Hitler'in ahlaki konumları ile ilgili olarak veya bir insan öldürmekle hayat kurtarmanın hangisinin daha iyi olduğu konusunda fazla tartışma yok gibi görünmektedir.

Buna göre,

- I. Ahlaki yargılar öznelidir.
- II. Ahlaki yargılar görelidir.
- III. Ahlaki yargılar nesneldir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız II
- D) II ve III
- E) Yalnız III

1. A'nın B'yi belirlediğini söylemek hem A'nın B'nin nedeni olduğunu hem de A'nın B'yi zorunlu kıldığını (Yani A bize verildiğinde B'nin onu takip etmesinin zorunlu olduğunu) söylemek demektir. Her olayın, bu olayı doğuran nedenler zincirinin, sonsuza kadar geçmişe geri giden bir zincirin zorunlu bir sonucu olduğunu savunur. Daha genel bir biçimde ortaya koyarsak, bu görüşe göre, evrenin herhangi bir andaki durumu, bu andan doğrudan doğruya önce gelen andaki durumu göz önüne alınırsa, başka türlü olamazdı.

Bu durumu insan eylemleri açısından yorumladığımızda aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşırlar?

- A) İnsan tüm eylemlerinin sonuçlarını üstlendiğinden özgür bir varlıktır.
B) İnsan eylemlerini sınırlayan unsurları kendi denetiminde tutar.
C) İnsan eylemleri doğaüstü bir gücün belirlediği yargıya bağlıdır.
D) İnsanın eylemleri neden-sonuç ilişkilerinin belirlediği zorunluluğa bağlanmıştır.
E) İnsan eylemlerinin özgürlüğü diğer insanların özgürlük sınırına bağlıdır.

2. Yunanlıların kabul ettiklerine göre yazgı, Patroklos'un Hektor tarafından öldürülmesine, Hektor'un Akhilleus tarafından öldürülmesine, Akhilleus'un da kendi payına Paris tarafından öldürülmesine karar vermişti ve bu olaylar dizisini tanrılar bile değiştiremezlerdi. Bu öğreti, insanların üzerlerinde fazla kontrolleri olmadığını hissettikleri doğal ve doğa üstü güçler karşısındaki çaresizlik duygularını ifade etmektedir.

Buna göre,

- I. determinizm,
II. fatalizm,
III. otodeterminizm

kavramlarından hangileri parçadaki kabulü karşılar?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) I, II ve III E) II ve III

3. "Varoluşun özden önce geldiği" düşüncesinin ifade ettiği şey; bir kaya, bir ağaç veya bir köpeğin sahip olduğu gibi ne yapacağımızı belirleyen değişmez bir doğaya sahip olmamızın yanında, insan elinden çıkmış nesnelerde söz konusu olduğu gibi yerine getirmenin görevimiz olduğu belli bir amaçla da varlığa gelmiş olmadığımızdır. Bunun tersine, biz hangi eylemlerde bulunacağımızı, hangi değerleri benimseyeceğimizi, hangi hayat tarzını kabul edeceğimizi ve hangi amaçların peşinden koşacağımızı kendimiz seçmek zorundayız.

Buna göre;

- I. eylemlerinde özgür olması,
II. kendini tasarlayıp inşa etmesi,
III. doğuştan getirilen niteliklerce belirlenmesi

durumlarından hangileri insan için kabul edilebilir niteliktedir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) I, II ve III E) I ve III

4.

Gece
vakti yolda arabanız
ile giderken, bir kaza görüyorsunuz. Bir adam, arabasıyla direğe çarpmış. Etrafta kimseler yok. Arabanın içindeki adam yaralı ve kan kaybediyor. Vicdanınız sizi yaralının yardımına koşmaya çağırıyor. Ama bir yandan da "Yardım edersem, bir sürü zahmete gireceğim, üstüm başım kirlenecek, polisleri bekleyip ifade vereceğim. Bütün gecem mahvolacak." diyorsunuz. Sonra da sanki hiçbir şey olmamış gibi, arabanızın gazına basıp olay yerinden uzaklaşıyorsunuz.

Bu örnek durum ahlak felsefesinde hangi görüş ile ifade edilir?

- A) Hazcılık B) Egoizm C) Anarşizm
D) Nihilizm E) Utilitarizm

5. Aristoteles'e göre erdemli olmak mümkündür. Bu ancak akıl yoluyla iki aşırı ucun ortasında yer alanı seçmekle olur. Korkaklıkla, atılganlık arasında cesaret durur.

Buna göre, Aristoteles için erdem, aşağıdakilerden hangisiyle mümkündür?

- A) Cömertlik B) Bilgelik C) Erdem
D) Ölçülülük E) Mutluluk

6. I. Spinoza, ahlak özgürlüğü konusunda ...I.....tir, çünkü evrendeki her şeyin neden – sonuç ilişkileri sonucunda ve belli bir zorunlulukla işlediğini iddia eder.

- II. Kant, insanın belirlenimler karşısında kendi özgürlük alanını genişletmek veya daraltmak konusunda belirleyici konumda olduğunu iddia ettiği için,II..tir.

- III. Sartre, özgürlüğe mahkum olduğunu iddia ettiği insanın, kendi eylemlerini hiçbir dış belirlenim olmaksızın kendisinin belirlediğini savunduğundan ... III.....tir.

Felsefe yazılı sınavına hazırlanan Işık'ın hazırladığı çalışma kartlarında yer alan I, II ve III numaralı alanlar, aşağıdaki kavramlardan hangileriyle doldurulmalıdır?

	I	II	III
A)	Determinist	Otodeterminist	İndeterminist
B)	İndeterminist	Fatalizm	Liberteryanizm
C)	Liberteryanizm	Determinist	Otodeterminist
D)	Otodeterminist	İndeterminist	Determinist
E)	Determinist	Fatalizm	Otodeterminist

7. Hobbess, bütün ahlaki kural, yasa ve yükümlülükleri insanda var olan temel eğilimden çıkarır: Bu eğilim, kendi varlığını koruma ve çıkarını sağlama eğilimidir.

T. Hobbess'un bu görüşleri aşağıdakilerden hangisiyle adlandırılır?

- A) Rasyonalizm (Akılcılık)
B) Hedonizm (Hazcılık)
C) Nihilizm (Hiççilik)
D) Egoizm (Bencilik)
E) Existansiyalizm (Varoluşçuluk)

8. J.P. Sartre'a göre özgür olmamız ait olduğumuz varlık türünün temel bir gerçeği veya daha doğrusu temel gerçeğidir. Bu zaman zaman bulanık bir şekilde bilincinde olduğumuz bir gerçektir. Sartre belirlenimci bir dünyada özgürlüğün nasıl mümkün olduğunu gösterme çabasına girmez. Daha ziyade insan olmanın neye benzer bir şey olduğuna ilişkin deneyimi, merkezinde özgürlük duygusunu bulunduran deneyimi, belirlenimciliğin ortadan kaldıramayacağı sarsılmaz bir kanıt olarak ele alır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Sartre'ın temel varsayımdır?

- A) İnsan özgür olduğu için özgürdür.
B) İnsan sorumlu olduğu için özgürdür.
C) İnsan kendini geliştirebildiği için özgürdür.
D) İnsan özgürlüğü kazanabildiği için özgürdür.
E) İnsan sınırları zorlayabildiği için özgürdür.

- 9.

Alnımda yazanlar mı?
Aklımda kalanlar mı?
Oyunbozan mı haklı?

Mor ve Ötesi grubunun, Oyunbozan adlı şarkısında "alnımda yazanlar" vurgusu özgürlükle ilgili hangi akımın görüşünü yansıtır?

- A) Determinizm B) İndeterminizm
C) Otodeterminizm D) Fatalizm
E) Liberteryanizm

1. Romalı bilgin Epiktetos'un şu şekilde öğütleri vardır:

- Ne fakirlikten, ne sürgünden, ne zindandan ne de ölümden korkmalı. Fakat onursuzluktan korkmalı.

- Bunu aklından hiç çıkarma! Hayatta hep bir ziyafetteymişsin gibi hareket etmelisin. Yemek sana kadar geldi mi, elini kibarca uzatarak bir parça al! Tabağı önünden kaldırıyorlar mı, alıkoymaya çalışma! Yemek henüz önüne gelmedi mi, istemeye kalkma, sıranı bekle! Çocuklarına, mevki, ikbal ve servete karşıda öyle hareket et! İşte o zaman tanrıların sofrasına bile layık olursun.

Buna göre, Epiktetos'un insanlara aşağıdakilerden hangisini öğütlediği düşünülebilir?

- A) Hayatın sunduklarıyla yetinmeyi
- B) Eylemlerinin temeline iyi niyeti koymayı
- C) Doğa yasasına uygun yaşamayı
- D) En üstün iyyinin haz olduğunu kabul etmeyi
- E) Sezgilerine uygun davranmayı

2. Pek çok filozof için özgürlük, herhangi bir neden tarafından belirlenmemişlik değildir. Tersine o bir belirlenmedir. Ancak bize yabancı olan, dıştan olan bir neden tarafından değil, bizim kendimiz tarafından belirlenmemizdir. Kısaca özgürlük, bir kendini belirleme, self-determinasyondur. Yani kişi kendi yasasını kendisi koymalıdır.

Buna göre Spinoza'nın ahlak anlayışı aşağıdakilerden hangisine yakın durur?

- A) Determinizm
- B) İndeterminizm
- C) Otodeterminizm
- D) Fatalizm
- E) Liberteryанизm

3. Epiküros'a göre insanın tek amacı mutluluğa ulaşmaktır. Bu yüzden acıdan kaçmak ve hazzla yönelmek gerekir. Doğa insanı haz ve acı gibi iki efeninin kölesi yaptığına göre, mutluluğa ancak bu efendilerle iyi geçinerek ulaşabiliriz.

Buna göre, Epiküros aşağıdaki akımlardan hangisinin içinde kabul edilir?

- A) Hedonizm
- B) Egoizm
- C) Anarşizm
- D) Nihilizm
- E) Faydacılık

4. Varsayalım ki, dersten çıktık, okulun önünde gerçekten yoksul olan biri dileniyor. Siz de yoksulun kendisine değil de arkadaşlarınız arasındaki prestijinize meraklı birisisiniz. "Aman ne iyi, ne erdemli çocuk!" desinler diye can atıyorsunuz. Eliniz cebinize gidiyor ve harçlığınızın önemli bir kısmını yoksulla göstere göstere veriyorsunuz.

Ortada ahlaki olarak iyi olan bir eylem var gibi görünüyor ama gerçekten öyle mi?

Yukarıda anlatılan örnek olayı Kant eleştirseydi hangi sözünü kullanırdı?

- A) İçeriksiz düşünceler boş, kavramsız izlenimler de kördür.
- B) Zaman sessiz bir testeredir.
- C) Başkalarını kendi amaçlarını gerçekleştirmek için araç olarak görme.
- D) Gerçekte bildiğimizi sandığımız şey sadece olaylardır.
- E) Bütün sahip olduğumuz bilginin tecrübe ile başladığına şüphe yoktur.

5. Pek çok düşünür ahlaki eylemde esas önemli olanın sonuç olduğunu öne sürer. Bu düşüncelere göre, niyetlerin iyi olması sonuçların da iyi olmasını sağlamaya yetmez. Hatta iyi niyet kötü sonuçlara dahi yol açabilir. Böyle düşünenler için "cehenneme giden yollar iyi niyet taşlarıyla örülüdür."

Parçada ahlaki eylemin sonuç boyutuna yapılan vurgu aşağıdaki filozoflardan hangisine yönelik eleştiri taşır?

- A) Kant
- B) Spinoza
- C) Platon
- D) Mill
- E) Dewey

6. Bu görüş, insanı mekanik bir varlık olarak kabul eder; eylemlerini hayata geçirirken, içinde ayırıcı hiçbir özelliği olmadığını ileri sürer. Böyle olunca da insanın özgür olabilmesi, eylemlerini özgürce seçebilmesi söz konusu olamaz.

- Bu görüşe göre, kişinin hayatını fiilen kontrol edebilmesi mümkündür, onun, hayatını içeriden ve yüksek benliğin ölçülerine göre şekillendirilmesini ifade eder.

Bu bilgiler

- I. determinizm,
- II. indeterminizm,
- III. otodeterminizm,
- IV. fatalizm

görüşlerinden hangileriyle ilgilidir?

- A) I ve II B) II ve III C) I ve III
D) III ve IV E) II ve IV

7. Sanat eserinin, seyredilmeleri veya dinlenilmeleri bakımından bize haz verdiklerini söylemek yanlış olmayacaktır. Bundan dolayı da çoğu kez bir sanat eseri hakkındaki yargımızı, onun değerli veya güzel olduğunu söylemekten çok "hoşumuza gittiğini" ve ondan "hoşlandığımızı" söyleyerek dile getiririz. Yani onun nesnel değerinden çok, bize verdiği hazzı vurgularız.

Parçadaki sanat yorumu, aşağıdaki ahlak felsefesi akımlarından hangisinin görüşleriyle yakınlık gösterir?

- A) Egoizm B) Hedonizm
C) Anarşizm D) Existansiyalizm
E) İmmoralizm

8. İsteklerin sınırlılığı, ölçülülük, temizlik ve hareketlerde uyum

Demokritos

Sokrates

Epikuros

Kant

- İsteklerin sınırlılığı, ölçülülük, temizlik ve hareketlerde uyum

- Acıdan uzak oluş ve haz

- Ödevden kaynaklanan eylem

Filozofların bu ifadeleri, aşağıdaki sorulardan hangisine bir cevap niteliğindedir?

- A) İnsan eylemlerinde özgür müdür?
B) İnsan eylemlerinin yöneldiği bir amaç var mıdır?
C) Evrensel bir ahlak yasası var mıdır?
D) İnsan hangi koşullarda doğru bilgiye ulaşır?
E) Özgür irade hangi koşullarda gerçekleşir?

9. • Bir şey doğurduğu yararlı sonuçlardan dolayı iyidir.
• Bir şey, kendisindeki temel veya asli bir özellikten dolayı iyidir. Bu anlamda iyi, kendisi için arzu edilen ya da değer verilen şeydir.
• İyi, kendisi için istenen ya da arzu edilen bir bütününde oynadığı rolden dolayı iyidir.

Verilen yargıları tek bir başlık altında toplamak isteseydik, aşağıdakilerden hangisi uygun olurdu?

- A) Ahlak ve Etik
B) Ahlaki Yargıların Niteliği
C) Erdemli Hayat
D) İyinin Farklı Tanımları
E) İyi ve Kötü

1. Evrensel ahlak yasasının varlığını kabul etmeyen filozoflar, ahlaki eylemi sonucuyla değerlendirirler. Hemen hepsi, bütün insanlar için geçerli olacak bir ahlak yasasını reddettikleri için, ahlaki değerlerin özneye bağlı olduğunu öne sürerler. Bu yüzden, söz konusu etik anlayışları bireyci ve rölativist görüşlerdir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Hedonizm evrensel ahlak yasasını reddeden bir görüştür.
- B) Egoizm insanın, bencil duygularından dolayı evrensel ahlak yasasını reddeder.
- C) Anarşizm bireyi en yüksek değer gördüğünden evrensel ahlak yasasını reddeder.
- D) Nietzsche egemen ahlaka karşı çıktığı için evrensel ahlak yasasını reddeder.
- E) Platon'da idealar insan eylemlerini yargılayan ölçütler olduğu için evrensel ahlak yasasını reddeder.

2. Kimi düşünürler ahlaki eylemlerin gerçekleştiği durumların farklı olmasına vurguda bulunurlar. Yani hiçbir durum bir diğerine benzemez. Bu da tüm durumlar için geçerli olacak evrensel ilkeleri imkânsız hâle getirir. Örneğin "insan hayatına zarar verme" veya "insan hayatına saygı gösterme" kuralı, bütün ahlak sistemlerinde vardır ama faydacılara göre bu ilkenin ihlal edilebileceği durumlar da vardır.

Parçada aşağıdaki sorulardan hangisine yönelik bir açıklama yapılmıştır?

- A) İnsan eylemlerinde özgür müdür?
- B) Erdemli hayat nasıl mümkündür?
- C) Ahlaki yargıların özelliği nedir?
- D) Evrensel ahlak yasası var mıdır?
- E) Ahlak ve etik arasındaki farklar nelerdir?

3. En yüksek iyyinin ne olduğu, "insanın amacının mutluluk mu yoksa erdemli ve ahlaki bir hayat mı olduğu" sorusuna düşünce tarihi boyunca farklı yanıtlar verilmiştir. Örneğin İlk Çağ'da insanın ahlaki hayatının nihai amacının mutluluk olduğu öne sürülmüştür.

Aşağıdaki yargılardan hangisi parçadaki açıklamayı doğrulayan bir örnek değildir?

- A) Sokrates'e göre mutluluğa bilgi ve erdemle ulaşılır.
- B) Aristippos'a göre en yüksek iyi hazdır, bunu yakalayan mutlu olur.
- C) Zenon'a göre mutluluk ölçülü olmak ve tutkularından uzaklaşmaktır.
- D) Mill'e göre mutluluk fayda ile gelir.
- E) Kant'a göre iyiyi isteme ödevdir.

4.

Ahlak bireysel, yerel veya kültürel-dir, etik ise geneldir. Örneğin tıp etiğinden söz ederiz ama tıp ahla-kından söz etmek pek doğru ol-maz. Bunun yerine belli bir hekimin ahlakından söz edilir. Tıp etiği, tıp mesleğinin gö-zetmeye çalışması gereken genel ilkelerle ilgilidir; bir doktorun ahlakı ise onun kişisel davranışlarıyla ilgilidir.

Düşüncelerini bu şekilde dile getiren bir kişi, aşağıdakilerden hangisini savunmaktadır?

- A) Etik insan davranışlarıyla ilgili kurallar koyar.
- B) Etik ve ahlak toplumdan topluma değişen yar-gılarla ilgilenir.
- C) Etik evrenseldir, ahlak ise bireyseldir.
- D) Ahlakta kuşaktan kuşağa aktarılan kurallar sis-temi etikten farklıdır.
- E) Etik, ilgili toplumdaki insanların eylemlerini be-lirleyen kurallar sistemiyle ilgilenir.

5. İyinin, iyilerin ve iyiliğin insandan bağımsız nesnel bir var oluşa sahip olduklarını kabul ettiğimiz zaman bile, göreliliği kabul etmemiz gerekir. Buradaki görelilik, iyinin var oluşunun insana bağlı olması, insana göre olması anlamına gelmez. İyinin bu anlamda göreliliği demek, onun esas karşıtı kötülükle birlikte anlamlı olması demektir. Yani dünyada kötüler ve kötülükler olmasaydı, ahlaki seçim de olmazdı; iyiyi hayata geçirmeye yönelmiş ahlaki eylem de olmazdı. Hatta ahlak diye bir şeyden de söz edemezdik.

Parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Ahlaki eylem, iyiyi hayata geçirmeye yönelmiş olan eylemdir.
- B) İyi ve kötünün anlamı ancak birlikte olduklarında ortaya çıkar.
- C) Kötülükler olmasaydı, ahlaki seçimin de anlamı kalmazdı.
- D) İyi ve kötü arasındaki ayırmadan habersiz olsaydık, belli bir eylem tarzını seçen insanlar olurduk.
- E) Özgürlük, iyi ile kötü arasında seçim yapmaktır.

6. Filozofa göre koşulsuz olarak iyi olan tek şey, iyi niyet, başka deyişle ahlaksal niyettir. Fakat iyi niyetli anne babalar, kendilerine göz kulak olmak, başlarına kötü şeylerin gelmesini önlemek için çocuklarını uyumsuz ve tedavi edilemez çekingen yetişkinler haline getirebiliyorlar. Bu tür eylemlerin ahlaksal bakımdan mükemmel oldukları söylenebilir mi?

Paragrafta hangi filozofun "iyi niyet" kavramına eleştirisi getirilmiştir?

- A) Kant
- B) Hobbes
- C) Platon
- D) Aristoteles
- E) Hegel

7. Filozofa göre "insan herhangi bir varlık tarafından bir amacı, bir işlevi yerine getirmek üzere, belirli bir öze sahip olarak varlığa getirilmemiştir. İnsanın diğer varlıklardan farklı olarak; özü ve varoluşu ayrıdır. İnsan özgür tek varlıktır. Kendi özünü belirleme gücü ve imkânına sahiptir. Ne olmak istiyorsa o olabilmek, kendini gerçekleştirmek özgürlüğüne sahiptir."

Görüşleri açıklanan filozof ve görüşün bağlı olduğu akım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nietzsche - Nihilizm
- B) Hobbes - Egoizm
- C) Aristippos - Hedonizm
- D) Sartre - Existansiyalizm
- E) Mill - Utilitarizm

8. Bu görüşe göre özgürlük dışsal bir zorlama ya da kısıtlamanın olmaması durumudur. Negatif özgürlük anlayışı olarak da geçer. İlk olarak 17. yüzyılda Hobbes ve Locke gibi filozoflar tarafından savunulmuştur. Bu negatif özgürlük anlayışına göre kişi kendi dışındaki bir takım güç ya da kurumlar tarafından kısıtlanmadığı; kendisi dışındaki bir gücün müdahalesinden uzak olduğu zaman özgürdür.

Buna göre;

- I. determinizm,
- II. otodeterminizm,
- III. liberteryanizm

parçada verilen özgürlük görüşleri aşağıdakilerden hangisinde gösterilmiştir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

1. Din felsefesi, dini konu edinirken tarafsız akılcı, eleştirel, kapsamlı bir bakış sergilerken; tutarlı çizgisini korumaya özen gösterir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi, din felsefesi için doğru olmayan bir saptamadır?

- A) Dini konu edinirken yansız bir tutum sergiler.
- B) Amacı, insanların inançlarını sağlam bir temele dayandırmaktır.
- C) Argümanlarını kutsal kitaplara bağlı olarak ortaya koyar.
- D) İlkel dinlerden semavi dinlere kadar tüm dinleri konu edinir.
- E) Dinlere yaklaşımında sorgulayıcı bir tutum izler.

2.

Teoloji, Tanrı'nın doğasını ve özünü araştıran, tanrısal olanın içeriğini ve kapsamını soruşturan bir bilgi alanıdır. Tanrı'nın varlığı sorununu, Tanrı'nın evrenle, evrendeki varlıklarla ilişkisini aydınlatmaya çalışır. Teolojinin söz konusu aydınlatma çabaları, gerçekleştiren kullandığı temellendirmeler, doğrudan inanca dayanır; inancın sınırlarının dışına çıkamaz.

Derste bu açıklamayı yapan Melek Öğretmen, teolojinin din felsefesinden farklı olarak aşağıdakilerden hangisini yaptığını vurgulamıştır?

- A) Temellendirmeler yapma
- B) Dinsel kavramları açıklama
- C) Tanrı-evren ilişkisini konu edinme
- D) Açıklamalarında belli bir dine bağlı olma
- E) Tanrı'nın doğasını ve özünü inceleme

3. Din felsefesi, işlevi dinsel inançları, açık fikirli ve tarafsız bir ruhla incelemek olan felsefedir.

Verilen tanım, din felsefesinin konusuna yaklaşım biçimiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine vurgu yapmıştır?

- A) Nesnellik
- B) Sorgulayıcılık
- C) Kişisellik
- D) Evrensellik
- E) Bütünsellik

4. **Aziz Augustine:** İnancın inandıklarını anlayabilmek için akıl gereklidir; inanç aklın anlayabileceği şeylere inanmaktır.

İbn Rüşd: Felsefeyle din aynı yolun yolcusudur. Felsefe dinin ikiz hemşerisidir ya da onlar birbirlerini tabiatları gereği seven iki arkadaş gibidir.

Düşünceleri verilen filozofların; din ile felsefe ve akıllı yakın görmelerinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dinin felsefeyi kapsaması
- B) Dinin felsefeye açıklık getirmesi
- C) Dinin felsefenin üstünde olması
- D) Dinin felsefi kavramları kullanması
- E) Felsefenin dinin iddialarına rasyonalite kazandırması

5. Bazı filozofların din tanımları şöyledir:

William James: Bireylerin tanrısal diye kabul ettikleri herhangi bir şeyle ilişkileri bakımından sahip oldukları duygular, eylemler ve deneyimlerdir.

Paul Tillich: Din, nihai kaygıdır.

Royce: Din var olan şeylerin doğasına ilişkin inançla pekiştirilen bir ahlak kuralları sistemine derin bağlılıktır.

Oman: Din, tapınmaya değer ve tapınma talep eden gerçekliğin hakkının tanınmasıdır.

Verilen bu tanımlar;

- I. dinin farklı noktalardan tanımlanabileceği,
- II. dinin bireysel ve toplum kaynaklı tanımlarının olabileceği,
- III. farklı tanımlamaların, dinden anlaşılması gerekenin ne olduğunu değiştirmeyeceği

sonuçlarından hangilerine ulaşmamızı sağlar?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız II
- D) I, II ve III
- E) II ve III

6. Alman filozofu Hegel'e göre, din, insan ile "mutlak" arasındaki ilişkinin gerçeği simgesel biçimde dile getiren anlatımdır. Hegel'in bu yorumu Feuerbach tarafından eleştirildi. Feuerbach'a göre din, insan özlemlerinin manevi dünyadaki izdüşümü; insanın kendi kendine yabancılaşması; insan gerçekliğinin hayal konusu dinsel dünya ile gerçek dünya biçiminde ikiye bölünmesidir. Dinin özü, insanın özünün yansımasıdır.

Bu parçadan;

- I. Hegel'in idealist bir din algısı olduğu,
- II. Feuerbach'ın dini insan doğası ile açıkladığı,
- III. iki filozofun görüşlerinin birbiriyle tutarlı olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) I, II ve III E) II ve III

7.

Descartes

Varlığı eksik bir tanrı kavramını düşünmek, vadisi olmayan bir dağ düşünmek kadar sevimsizdir. Bu, ne dağı ne de vadinin varlığını kanıtlar ancak yine de dağ ve vadi ayrılmazcasına birbirine bağlıdır.

Tanrı kavramı kendi içinde varlığı kapsar. Tanrı, özünde var olan, kendi kendine var olan tek varlıktır.

Hegel

İki filozofun düşünce ortaklığını ifade eden önerme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tanrı ve varlık özünde birdir.
- B) Tanrı'nın varlığı bilinemez.
- C) Tanrı'nın varlığını kabul etmek bir inanç sorudur.
- D) Tanrı olmasaydı da varlık olurdu.
- E) Tanrı'nın özü Tanrı'dır.

8. Yahudilik, Hristiyanlık veya İslâm geleneği içinde yetişmiş insanların dinin tek, kişisel bir Tanrı'ya inancı içermesi gerektiği yönünde bir varsayıma sahip oldukları görülür. Ancak diğer dinsel geleneklerle küçük bir tanışıklık bu tasvire uymayan dinlerin de olduğunu gösterir. Bazı dinler çok tanrıdır. Budizm ve Taoculuk gibi başka bazıları akıl, duygu veya kişiliğe sahip bir tanrısal varlığı ileri sürmezler.

Bu durum, dinlerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşmamıza neden olur?

- A) Din tüm insan topluluklarında rastlanan bir olgudur.
- B) Dinin amacı insanlara iç huzuru vermektir.
- C) Dinlerin nasıl algılandığı ve Tanrı tanımlamaları farklılık gösterir.
- D) Dinlerin çoğu geleneksel inançlardan yola çıkarak oluşturulmuştur.
- E) Dinler, insanların sosyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarına cevap verirler.

9. Bazı filozoflara göre din felsefesinin yapabileceği veya yapması gereken şey, dinsel kavramları analiz etmek ve özel dinsel inançları değerlendirmektir. Ancak başka bazıları, din felsefesinin dine antropolojik, tarihsel, sosyolojik ve psikolojik yaklaşımların sorularla kesişen konuların tartışmasını da içine almasına izin vermektedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi, parçada anlatılan ikinci tip anlayışın soracağı sorulardan değildir?

- A) Din geçmişte hangi toplumsal işlere yararmıştır?
- B) Bilinen bütün kültürlerde neden bir tür dinsel inançla karşılaşılmaktadır?
- C) Din hangi psikolojik ihtiyaçları doyurmaktadır?
- D) Tanrı kanıtlamalarından hangisinin doğruluğu saptanabilir?
- E) Din olmaksızın insanlar psikolojik ve sosyolojik olarak serpilip gelişebilirler mi?

1. İnsanların (ve diğer hayvanların) gerçekten acı çektikleri, tartışılmaz bir olgudur; görmezden gelinmesi veya inkâr edilmesi mümkün olmayan bir veridir. Eğer Tanrı her şeyi bilen bir varlık ise bunu bilmesi gerekir. Eğer her şeye gücü yeten ise arzu ettiği takdirde bunu önleyebilmesi gerekir. Eğer iyiliksever ve ahlaki bakımdan mükemmel ise bunu önlemeyi istemesi gerekir. Sevilen varlığın acısını -bazı durumlarda gerçekten ölümcül, tahamül edilmez acısını- azaltmayı arzu etmeyen sevgi, tuhaf bir sevgidir. Hiçbir ayırım yapmaksızın böyle bir mutsuzluk ve eziyeti kusursuz bir eşitlik içinde dağıtan adalet, tuhaf bir adalettir.

Bu temellendirme;

- I. kötülük problemi,
- II. Tanrı'nın yokluğu,
- III. evrenin yaradılışı

kavramlarından hangileriyle ilgilidir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız II
- D) II ve III
- E) Yalnız III

2.

- Dünya vardır.
- Var olan her şeyin bir nedeni vardır.
- Nedenler eserlerinden önce gelirler.
- Neden ve eser zinciri zaman bakımından sonsuza kadar geriye gidemez.
- Bundan dolayı kendisi bir "eser" olmayan "ilk neden"in olması zorunludur.
- Her şeyin bir nedeni olduğuna göre, bu ilk nedenin kendi kendisinin nedeni olması gerekir.
- Bu kendi kendisinin nedeni olan ilk neden, Tanrı'dır.
- O hâlde Tanrı vardır.

Verilen Tanrı kanıtlamasının çıkış noktası aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mükemmellik kavramı
- B) Evrendeki kötülükler
- C) Evrenin düzenliliği ve amaçlılığı
- D) Dünyanın ahlaka gereksinimi
- E) Evrenin var oluşu

3. Eğer Tanrı'yı düşünüyorsak ve onu var olmayan bir şey olarak düşünüyorsak, o zaman gerçekte Tanrı'yı düşünmüyoruzdur. Eğer Tanrı'yı doğru şekilde düşünürsek, zorunlu olarak var olan bir şeyi, varlığı düşünmüş oluruz. O hâlde Tanrı, sadece zihinlerimizde bir kavram olarak var olamaz. Onun aynı zamanda gerçekte de var olması zorunludur.

Bu parçada kanıtlanmaya çalışılan şey aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Evrenin mükemmelliği
- B) Evrenin yaratılmışlığı
- C) Tanrı'nın varlığı
- D) Tanrı'nın gücü
- E) Evrendeki ereksellik

4. Mevlana şöyle seslenmiş insana:

Cömertlik ve yardım etmede akarsu gibi ol,
Şefkat ve merhamette güneş gibi ol,
Başkalarının kusurunu örtmede gece gibi ol,
Hiddet ve asabiyette ölü gibi ol,
Tevazu ve alçak gönüllülükte toprak gibi ol,
Hoş görülükte deniz gibi ol,
Ya olduğun gibi görün ya da görüldüğün gibi ol.

Buna göre, Tasavvuf düşüncesinin bir dini-felsefe olmasına ek olarak, aşağıdakilerden hangisinin üzerinde önemle durduğu söylenebilir?

- A) Bilgi
- B) Varlık
- C) Ahlak
- D) Metafizik
- E) Siyaset

5. Dünya aşkın bir varlık tarafından yaratılmamıştır; bir iç birlikten, kendisinin gelişmiş hali anlamına geleceği bir ilkedен de çıkmamıştır. O bir ereğe, kendisinin sonu ve gelişmiş hali olarak önceden konulmuş bir hedefe doğru ilerlemez. Maddenin herhangi bir yaratıcı neden veya yaratıcı nedene benzer bir şey tarafından açıklanmaya ihtiyacı yoktur.

Parçadaki açıklama, aşağıdaki kavramlardan hangisiyle adlandırılır?

- A) Agnostisizm B) Ateizm C) Deizm
D) Teizm E) Panteizm

6. "Eğer her şey Tanrı ise Tanrı hiçbir şey değildir." yargısı aşağıdaki Tanrı inanışlarından hangisine yönelik bir eleştiridir?

- A) Teizm B) Panenteizm C) Deizm
D) Panteizm E) Ateizm

7. MÖ VI. yüzyılda Kolophon'lu Ksenofanes şöyle demiştir:

Etiyopyalılar tanrılarını siyah ve basık burunlu tasvir etmekte, Trakyalılar kendi tanrılarının mavi gözlü ve kızıl saçlı olduğunu söylemektedirler. Eğer öküzlerin, atların ve arslanların elleri olsaydı ve eğer onlar elleriyle insanlar gibi resim yapar sanat eserleri meydana getirebilselerdi; atlar tanrıları at şeklinde, inekler ineklere benzer görünümde çizerlerdi.

Buna göre Tanrı'nın;

- I. kişiselleştirilmesi,
II. yüceltilmesi,
III. mükemmelleştirilmesi

durumlarından parçada vurgulananlar hangileridir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I, II ve III
D) Yalnız II E) Yalnız III

8. Taocular nihai gerçekliğin, varlığın temelinin, var olan her şeyi hatta zıtlar veya çelişkiler olduğunu düşündüğümüz şeyleri meydana getiren ve içinde bulunduran tek bir basit değişmeyen, kişilikdışı, dinamik ilke olarak tasarlamaktadırlar. Hristiyanlar genel olarak Tanrı'yı son derece kişisel kavramlarla, bazı bakımlardan bize benzeyen düşünce ve duyguya sahip olan ancak herhangi bir sınırlamaya veya eksikliğe sahip olmaması bakımından bizden farklı olan bir varlık olarak düşünmektedirler.

Bu durumun;

- I. farklı tanrı anlayışlarının varlığı,
II. tüm toplumların bir tanrısının olduğu,
III. dinlerin Tanrı'ya farklı nitelikler atfettiği

saptamalarından hangilerini kanıtlamaktadır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I, II ve III
D) I ve III E) II ve III

9. Tanrı her şeyden önce evrenin yaratıcısıdır. O, yaratılmış dünyaya aşkındır. (Yani dünyanın dışında ve üstündedir.) O, var olan her şeyin kaynağı, mantıksal doğruların, doğa yasalarının ilkesi, ahlak değerlerinin en yüksek kaynağı ve güvencesidir. Bu ilke, genel olarak, bir kişi, mükemmel, her şeye gücü yeten ve çok iyi varlık olarak tasarlanır.

Parçada verilen Tanrı tasarımı, aşağıdakilerden hangisine aittir?

- A) Deizm B) Panenteizm C) Panteizm
D) Teizm E) Agnostisizm

10. Panteizm, Tanrı ile evreni içiçe geçmiş bir biçimde algılayan görüştür. Buna göre, Tanrı tüm evrene yayılmış durumdadır.

Buna göre Tanrı için;

- I. evrenin dışında,
II. öncesiz ve sonrasız,
III. evrenle özdeş,
IV. evreni yaratan,
V. evrenden bağımsız

yargılarından hangisi doğru olur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Hinduizmin tanrıbilimcileri bedenın ölümünden ne kadar sonra ruhun bir başka bedende canlanacağı sorununu tartışabilirler. Yahudi tanrıbilimcileri, Tevrat'taki bir keçi yavrusunu annesinin sütünde pişirmeyle ilgili yasağın anlam ve gerekçelerini tartışabilirler.

Parçada, tanrıbilimin (teoloji), din felsefesinden farkı aşağıdakilerden hangisinde belirtilmiştir?

- A) Dinsel eylemi konu edinme
B) Dinin temel ilkelerini sorgulama
C) Soruşturmalarına akli temel alma
D) Soruşturmalarını belli bir inanç dairesi içinde sürdürme
E) Dinsel iddiayı, kesin doğru olarak kabul etmeme

2. Aşağıdakiler sorular, din felsefesinin sorduğu temel sorulardandır.

- Bir Tanrı var mıdır?
- Tanrı'nın varlığı kanıtlanabilir veya çürütülebilir mi?
- Dinsel inanç akılsal mıdır, yoksa akıl dışı mıdır?
- Tanrı'nın varlığı veya var olmayışı bizim hayatlarımız açısından ne fark eder?

Buna göre, bu sorulara yanıt ararken;

- I. dinin temel ilkelerini eleştirisiz kabul etme,
II. dinsel iddiaların akılsal soruşturmanın alışagelen yöntemlerini kullanarak değerlendirme,
III. dinin öncüllerinin içerdiklerini kuramsal olarak işleme

tavırlarından hangileri din felsefesine uygun değildir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) I, II ve III E) Yalnız II

3. Her din, kendi içinde bir Tanrı'ya dayanan inanç sistemi olarak ortaya çıkar. Buna göre her din Tanrı tarafından ifade edilen belli doğrulardan oluşur. O dine mensup olan insanlar, bu doğruları sorgulamadan benimserler. Din felsefesi işte bu temelden yola çıkarak, birtakım sorularla dini anlamlandırmaya ve temellendirmeye çalışır.

Buna göre, aşağıdaki sorulardan hangisi din felsefesinin alanına girmez?

- A) Tanrı var mıdır, varlığı kanıtlanabilir mi?
B) Hangi dinin dogmaları daha inandırıcıdır?
C) Tanrı ile evren arasında nasıl bir ilişki vardır?
D) Ruh ölümsüz müdür?
E) Vahiy mümkün müdür?

4. I. O, varlığın nedeni, değerin ve anlamın kaynağıdır. Ezeli ve ebedidir, doğadan daha kudretlidir.
II. Tanrı'nın doğal olayların akışına müdahale etmesi anlamına gelir. Bu kavram, insan aklının ölçülerini aşan, doğa yasalarının dışına çıkan, dini inanca dayanan bir oluştur.
III. Peygamberlere gelen ilahi ilham anlamına gelir. Tanrı böylece, insanlara iletmek istediklerini ve beklentilerini peygamberler aracılığıyla aktarmış olur.

Tanımlanan kavramlar aşağıdakilerden hangisinde doğru sıralanmıştır?

	I	II	III
A)	Peygamber	Vahiy	İman
B)	Tanrı	Mucize	Vahiy
C)	Mucize	Vahiy	İman
D)	İman	İnanç	Vahiy
E)	Peygamber	İman	İnanç

5. Teoloji, ilgili dinin kutsal kitabına, peygamberlerin bildirdiği mesajlara ve din âlimlerinin yorumlarına dayanır. Bu nedenle ne kadar semavi din varsa o kadar ayrı ve farklı teoloji vardır. Teoloji, dinin yargılarını hiçbir şekilde sorgulamaz. Din felsefesi ise şu ya da bu dini ele almaz; genel olarak dini ve dinin temel kavram ve problemlerini ele alır. İman karşısında akla öncelik verir; dinin temel inançlarını mantıksal yolla analiz eder ve sorgular.

Parçada aşağıdaki konulardan hangisiyle ilgili bir açıklama yapılmıştır?

- A) Din felsefesinin konusu
B) Din felsefesinin temel kavramları
C) Tanrı'nın sıfatları
D) Din felsefesinin teolojiden farklılığı
E) Din felsefesi ve teolojinin ortak noktaları

6. - - -, Tanrı'nın varlığının da yokluğunun da biline-meyeceğini söyleyen görüştür. O, Tanrı'nın varlığı ya da yokluğu konusundaki bilgisizliğimize vurgu yapar. Fransız düşünürü Pascal'a göre, insan Tanrı'nın var olup olmadığını kesin olarak bilemi-yorsa, onun iyi bir kumarbaz gibi hareket etmesi gerekir; bu yüzden O, Tanrı'nın var oluşu konusun-dai kaybı olabildiğince az tutarak, mümkün olan en büyük kazancı elde etmeye çalışmalıdır. Pascal'a göre bu, Tanrı'nın var olduğuna inanmakla müm-kün olur.

Parçada boş bırakılan yere aşağıdaki kavram-lardan hangisi getirilmelidir?

- A) Teizm B) Deizm C) Ateizm
D) Agnostisizm E) Panteizm

7. Bu anlayışa göre Tanrı, doğanın yaratıcısı olmakla birlikte, insan için önceden saptamış olduğu akışa karışmaz ve insani işlerle ilgilenmez. Kaynağını İlk Çağ felsefesinde bulan bu görüş, Yeni Çağ'da ge-nellikle "yaradancılık" adıyla bilinir.

Anlamı açıklanan din felsefesi kavramı aşağıda-kilerden hangisidir?

- A) Teizm B) Monizm C) Dualizm
D) Deizm E) Panteizm

8. - - - kanıt, diğer Tanrı kanıtlarından gözleme da-yanmamak bakımından farklılık gösterir. Kanıt, di-ğer kanıtlar gibi dünyadan hareket ederek Tanrı'ya gitmez; doğrudan doğruya Tanrı kavramından yola çıkar. Tanrı'nın var olduğu sonucu, mükemmel bir varlık olarak Tanrı kavramından türetilir. Bu neden-le kanıta, gözlemden bağımsız olmak anlamında, a priori (deneyimden bağımsız) kanıt adı da verilir. Yani mükemmel varlık olarak Tanrı zorunlulukla var olur.

Parçadaki boşluğa gelmesi gereken kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ahlaki B) Teleolojik C) Kozmolojik
D) Epistemolojik E) Ontolojik

9. "Agnostisizmin Tanrı'nın varlığını bilemeyeceğimiz iddiasını dayandırdığı gerekçeler nelerdir?" sorusu-nun sorulduğu bir yazılı sınavda beş öğrenci aşağı-daki cevapları vermişlerdir:

Ayşe

Var olan her şeyin maddi nitelikte ol-duğu iddiası

Yetkin

Tanrı'nın varlığına ve yokluğuna iliş-kin argümanların yetersizliği

Özgün

Var olan her şeyin bir yaratıcısı olma-sı gerektiği fikri

Yeliz

Olgusal kanıt olmaması

Selim

Tanrı'nın evrene müdahale etmemesi

Verilen cevaplar dikkate alındığında, bu soruya doğru cevap verdikleri için not alacak öğrenci-ler, aşağıdakilerden hangisinde gösterilmiştir?

- A) Yetkin – Yeliz B) Özgün – Selim
C) Ayşe- Yeliz D) Selim – Ayşe
E) Yetkin - Özgün

1. Pek çok filozof tarafından öne sürülen bu kanıt, en eski Tanrı kanıtlarından biridir. Kanıt, Tanrı'nın var oluşunu, evrenin var olduğu olgusundan ve nedensellik ilkesinden hareketle ispatlamaya çalışır. Dünyanın var olduğu gözleminden yola çıkar; dünyanın var oluşunu açıklamak için bir nedene gider. Bu yüzden ona aynı zamanda "ilk neden kanıtı"da denilir. Bir şey, sadece kendisini doğuran bir nedenle açıklanabilir; doğa veya dünyada ancak kendisinden önce gelen "doğaüstü bir varlık"la, yani Tanrı'yla açıklanabilir.

Parçada aşağıdaki Tanrı kanıtlamalarından hangisine yer verilmiştir?

- A) Kozmolojik kanıt B) Teleolojik kanıt
C) Ontolojik kanıt D) Ahlak kanıtı
E) Kötülük problemi

2. Tanrı kavrayışlarından bir kısmı doğaüstü bir Tanrı anlayışı yerine, kendisini bu dünyada gösteren bir Tanrı anlayışını savunur. Tanrı'nın varlığına inanır; fakat Tanrı'yı evrenin dışında ve evrenden ayrı bir varlık olarak görmez. Evrendeki en yüksek gücü, evreni aşan bir varlık değil, evrenin her tarafında yayılan bir varlık olarak görür. Bu görüşe göre, evren ile Tanrı, bir ve aynıdır. Her şey Tanrı'dır ve Tanrı'da her şeydir. Sonlu ve sınırlı dünya, ezeli-ebedi, sınırsız ve mutlak varlık'ın bir parçasıdır.

Parçada aşağıdaki inanç biçimlerinden hangisi açıklanmıştır?

- A) Teizm B) Deizm C) Agnostisizm
D) Panteizm E) Ateizm

3. Tanrı yaratıcıdır, var oluşun ve değerlerin kaynağı ve koruyucusudur; O'nun gücü her şeye yeter; O, her şeyi bilir. Tanrı kendi kendine yeter bir varlıktır; kendi dışındaki herhangi bir şeye bağımlı değildir. Ezeli-ebedi ve değişmez olan Tanrı, lütfunu yaratıklarından esirgemediği gibi bir takım mucizeler de yaratmaya muktedirdir.

Parçada açıklanan Tanrı görüşü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Teizm B) Deizm C) Ateizm
D) Panteizm E) Pananteizm

4. Aydınlanma Çağı'nda ortaya çıkmış olan bir Tanrı anlayışında alışılmış Tanrı algısının dışına çıkmıştır. On yedi ve on sekizinci yüzyıllarda görülen bu inanç, "akıl dini"ni ifade eder. O, Tanrı'nın evreni yarattıktan sonra, ona müdahale etmediğini; sorumluluğu tamamen insanlara bıraktığını söyler. Buna göre, dinin gerekli olduğunu kabul eder fakat özellikle Hristiyanlığın dogmatik yönlerine karşı çıkar. Bu Tanrı kavrayışı Locke ve Voltaire gibi düşünürler tarafından savunulmuştur.

Parçada bahsedilen Tanrı görüşü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Panteizm B) Teizm C) Deizm
D) Ateizm E) Agnostisizm

5. I. Tanrı'nın varlığı ya da yokluğu bilinemez.

II. Evren ile Tanrı bir ve aynıdır.

III. Tanrı evrene hiçbir müdahalede bulunmaz.

IV. Tanrı yoktur.

V. Evreni yaratan ve yöneten bir Tanrı vardır.

Verilenler aşağıdakilerden hangisinde doğru sıralanmıştır?

	I	II	III	IV	V
A)	Teizm	Deizm	Panteizm	Agnostisizm	Ateizm
B)	Deizm	Teizm	Panteizm	Ateizm	Agnostisizm
C)	Agnostisizm	Panteizm	Deizm	Ateizm	Teizm
D)	Agnostisizm	Deizm	Panteizm	Ateizm	Teizm
E)	Teizm	Panteizm	Agnostisizm	Deizm	Ateizm

6. nyada kötülükler vardır. İnsan, insana inançlarından, fikirlerinden dolayı işkence etmektedir. İnsan, insanı öldürmektedir. Bir de fiziksel kötülükler ya da doğal felaketler vardır. Eğer bir Tanrı varsa mutlak iyi ve güçlü ise neden bu kötülöklere izin veriyor?

Bu soru, aşağıdakilerden hangisi tarafından sorulmuştur?

- A) Tanrı'nın olmadığını savunanlar
B) Tanrı'nın varlığını kabul edenler
C) Tanrı kanıtlaması yapanlar
D) Tanrı-evren ilişkisini açıklayanlar
E) Mucizelerin varlığını savunanlar

7. Tanrı, tek olma anlamında birlik; sadece manevi bir varlık olma anlamında cisimsel olmama; her şeyi bilme; sonsuzluk; ezeli-ebedi; sınırsız kudrete sahip olma şeklinde tanımlanır.

Bu açıklama, aşağıdaki problemlerden hangisine yönelik yapılmıştır?

- A) Tanrı'nın olup olmadığı
B) Tanrının nitelikleri
C) Vahyin imkânı
D) Evrenin yaratılışı
E) Tanrı-evren ilişkisi

8. I. İnanç aktını dikkate alır.
II. Şüphe ve eleştiri önemlidir.
III. Anlama, hissetme ve inanca yöneltir.
IV. Akla dayanır.
V. Vahye dayanır.

Buna göre, yukarıda sıralanan maddelerden hangisi dini bilginin özellikleri arasındadır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) I, II ve III E) I, III ve V

9. I. Felsefe, dini temellendirirken dine akılcı yaklaşmak zorundadır
II. Felsefe, dini temellendirme çabasında eleştirel bir tavır takınmak durumundadır.
III. Felsefe, dini temellendirirken, konuya geniş kapsamlı ve kuşatıcı bakışla yaklaşmalıdır.
IV. Din felsefesi nesnel olmak zorunda değildir. Taraf tutabilir ya da öznel görüşünü savunabilir.

Verilen yargılardan hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız III
D) Yalnız IV E) III ve IV

10. Tanrı'ya inanan kimseler, yıldızlar ve galaksilerden oluşan maddi evrene ilaveten, doğa bilimleri aracılığıyla gözlenmiş ya da varsayılmış atomlar, enerji ve varlıklara ilaveten, evreni yaratan ve varlığını sürdüren başka bir güç olduğunu ve o gücün doğa kanunlarını yarattığını, bazı hâllerde de yönettiğini savunurlar.

Bu tarz bir inanç Tanrı hakkında, aşağıdakilerden hangisinin kabulünü gerektirmez?

- A) Evrenin yaratıcısı B) Evrenin üstünde
C) Evrenin yöneticisi D) Evrene yayılmış
E) Evrenin düzenleyicisi

11. - - - , belli bir dini değil de genel olarak din olgusunu, dinin kavramlarını, insan yaşamındaki yerini akla dayalı açıklamaya çalışır. Sorgulamayı ve özgür düşüncüyü temel alır. Bütün dinlere eşit mesafede yaklaşır. - - - , Tanrı'nın varlığını, niteliklerini, insanın Tanrı karşısındaki yerini konu alır. Doğrudan doğruya inanca dayanır ve inancın sınırları dışına çıkmaz. Böylece her din açıklamalarını, inandığı kutsal kitaplarına, peygamberlerinin bildirdiklerine dayandırır.

Parçada boş bırakılan yerlere aşağıdaki kavram çiftlerinden hangisi getirilmelidir?

- A) İnanç - İman B) Din felsefesi - Teoloji
C) Tanrı - Vahiy D) Teoloji - Din felsefesi
E) İnanç - Tanrı

1. • Tanrı, evreni yaratmış ve evreni yönetmektedir. Yalnızca tek bir tanrı vardır. İslamiyet, Hristiyanlık, Yahudilik tek tanrılı dinlerdir.
- Aynı anda birden çok doğaüstü gücü içeren dinler söz konusudur.

Din felsefesi dersinde tahtaya yansıtılan bu bilgileri ifade eden kavramlar aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Politeizm - Düalizm
B) Monoteizm - Teizm
C) Politeizm - Deizm
D) Monoteizm - Politeizm
E) Teizm - Deizm

2. D. Hume "Bir varlığı ne kanıtlayabiliriz ne de ispatlayabiliriz." diyordu. Yine Pascal ve Kant'a göre de ne tanım ne de kanıt Tanrı'yı kanıtlar. Ama yine de Tanrı'ya inanmanın önüne geçilemez. Onlar "Eğer kanıt olsaydı, imana gerek olur muydu?" sorusunu sorarlar. Üstelik bu filozoflar, ispatlanabilen bir varlık, "Tanrı olur muydu?" sorusunu da sormadan edemezler.

Bu parça aşağıdaki din felsefesi sorularından hangisine bir cevap niteliğindedir?

- A) Ruh ölümsüz müdür?
B) Tanrı ile evren arasında nasıl bir ilişki vardır?
C) Tanrı var mıdır, varlığı kanıtlanabilir mi?
D) Bir varlık olarak insanın ruhsal ve zihinsel durumu nasıldır?
E) Ölümden sonra hayat var mıdır?

3. I. Varlığı bir bütün olarak ele alır.
II. Şüphe ve eleştiri kabul etmez.
III. Her şeyi açıklamayı amaçlar.
IV. Bilme aktlarını kullanır.

Verilen yargılardan hangileri dinsel ve felsefi bilginin ortak özellikleri arasındadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) III ve IV

4. • Duyu organları ve aklın yeterli kanıtlara sahip olmadığı durumlarda, hislerimize dayanarak ulaştığımız kabul veya reddetme durumudur.
- Kutsal metinleri ve peygamberlerin sözlerini doğru kabul etme, tasdik etmedir. Bağlanmak, güvenmek, bir şeyden emin olmak, sevmek anlamını da içerir.

Tanımlanan din felsefesi kavramları, aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) İman - İbadet B) İnanç - Kutsal
C) Vahiy - Yüce D) Yüce - Kutsal
E) İman - İnanç

5. Batı tanrıçılığındaki geleneksel görüşe göre Tanrı, Kutsal Kitap'da dinsel öğretilerin ve doğruların tümünü açığa vurmuştur. Bu genel görüş içinde, bazı kişiler, Kutsal Kitap'taki her cümleyi kelimesi kelimesine Tanrı'nın ilham ettiğini, bu nedenle her cümlenin düz anlamda, kelimesi kelimesine doğru olduğunu kabul ederler. Diğerleri, Kutsal Kitap'taki öykü ve betimlemelerin yeniden yorumlanması ve simgesel hakikat olarak kabul edilmesi gerektiğinde ısrar ederler.

Parçada sözü edilen tartışma, din felsefesinin aşağıdaki problemlerinden hangisiyle yakından ilgilidir?

- A) Tanrı'nın varlığı B) Vahyin imkânı
C) Evrenin yaradılışı D) Mucizenin imkânı
E) Vahyin niteliği

6. - - -, genel bir kavram olarak Tanrı, din, inanç, iman, vahiy, ruhun ölümsüzlüğü, evrenin yaratılışı gibi kavramları veya temel önermeleri inceler. İnceleme yaparken rasyonel, eleştirel, çözümleyici ve tutarlılık arama gibi tutumlar takınır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Teoloji B) Din felsefesi
C) Metafizik D) Ontoloji
E) Yaratılış

7. - - - kanıtı göre evren, yalnızca bir rastlantısal olaylar bütünü değildir. Evren ya da doğal dünya, düzenli bir varlık alanı meydana getirir. Kanıtı göre bu dev doğa düzeni, söz konusu ahenk ve düzeni kendi kendisine kazanmış olamaz. Evrendeki düzenin sorumlusunun bir saat imalatçısından veya bir mühendisten çok daha zeki ve kudretli olması gerekir. İşte bu varlık, Tanrı'dır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Kozmolojik B) Ontolojik C) Teleolojik
D) Epistemolojik E) Ahlaki

8. Tanrı'nın tanımı gereği yetkin olduğu kabul edilir. Sonra bu ilkeye dayanarak, Tanrı'nın insanlarda eksik bir biçimde bulunan nitelikleri en yüksek derecede sergilemesi gerektiği sonucuna varılır: İnsanların bilgisi sınırlıdır -Tanrı'nın alimi-mutlak olması gerekir; insanın gücü sınırlıdır- Tanrı'nın kadiri mutlak olması gerekir.

Parçadaki açıklama, aşağıdaki sorulardan hangisine yanıt niteliğindedir?

- A) Tanrı var mıdır?
B) Tanrı, evrenin neresindedir.
C) Tanrı'nın doğası nedir?
D) Tanrı bir midir, çok mudur?
E) Tanrı'nın insanı yaratma amacı nedir?

9. İnanan bir kimsenin Tanrı'ya iman etmesi ve "Tanrı vardır" önermesine salt akılsal bir onay vermesinin tersine, yaşamını Tanrı'ya adanması dinin asıl boyutu olabilir.

Buna göre;

- I. İnanç, akılsal bir kabullenmeyi değil inandığına adanmış bir yaşamayı gerektirir.
II. İnanan için, "Tanrı vardır" yargısı mantıksal bir yargıdan çok gerçeğin ifadesidir.
III. Tanrı kabulü bir takım zihinsel muhakemelerin sonucu onaylama gerektirir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I ve II

10. David E. Jenkins şöyle diyor:

Her şey aslında bir veri sorunudur. Peki bilimsel veriyi ne tür şeylerin oluşturduğunu biliyoruz ve onların var olduğundan kuşku duyma eğiliminde değiliz. Bilimsel olmayan "şeyler" için neler veri oluşturabilir? Tanrı'yla ilgili tartışma, gerçekte, bilim adamının meşgul olduğu şeyin şüphe götürmez verilmişliği ile ne olduğu belli olmayan bir şeyin karşı karşıya gelmesidir.

Jenkins'in sorusu, aşağıdaki çıkış noktalarından hangisinden beslenmektedir?

- A) Bilme, ancak verinin işaret ettiği olgusal kanıtla mümkündür.
B) Tanrı'nın varlığına ilişkin inanç, adı üstünde inanç meselesidir.
C) Akıl yürütmelerin tutarlılığı yalnızca mantığın varlığını gösterir, Tanrı'nın değil.
D) Tanrı, varlığını kanıtlamak isteseydi, kanıtlardı, kanıt aramak boşunadır.
E) Tanrı bilgisi, vahiy kaynaklıdır ve inanan için yeterlidir.

11. Din, insanın doğasına, evrenin yapısına, insanların nasıl yaşaması gerektiğine, gerçeklik ve değerler hakkında doğruları araştırmanın en iyi yöntemlerine ilişkin birbirleriyle içten bağlantılı inançlar kümesi yanında, bu inançlar tarafından belirlenen tutumlar ve pratiklerdir.

Verilen bu din tanımı, aşağıdakilerden hangisini içermemektedir?

- A) Bir eyleme biçimi olma
B) Ahlaki boyut taşıma
C) İnanç temelinde sistemleşme
D) Doğa üstü bir güce tapınma
E) Evrenin yapısını açıklama

1.

Daire şeklinde bir atletizm pistini düşünelim. Başlama yerleri her atlete adil, yani eşit şans verecek şekilde düzenlenmiştir. Bu yerler dış tarafa doğru gittikçe başlama noktalarının daha ileriye alındığı, böylece iç kulvarlarda yarışan atletlerin haksız bir avantajlarının olamayacağı bir biçimde düzenlenmiştir. Bu, bütün atletlerin yarışa eşit olarak başlayacakları anlamına gelir. Ancak herkesin kazanacağı anlamına gelmez. Devletin, özellikle de sosyal devletin görevi de yarışmanın eşit olmayan sonuçlarını yumuşatmak için müdahalede bulunmaktır ancak yarışmayı tümüyle ortadan kaldırmak değil.

Parçada sosyal devletin, aşağıdakilerden hangisini mümkün kılması gerektiğinden söz edilmektedir?

- A) Fırsat eşitliği B) Ekonomik refah
C) Siyasal özgürlük D) Ekonomik eşitlik
E) Yasal düzenleme

2. Hiç kimse bireyi, belli bir hayat tarzını veya idealer bütünü takip etmeye veya ondan kaçınmaya zorlayamaz, çünkü bu onun kendisinin belirleyeceği bir şeydir. Bu özgürlüğü düşünmenin bir biçimi, onu bireyin kendi istediği gibi doldurmasına izin verilen boş bir kağıt sayfası gibi ele almaktır. Başkalarının özgürlüklerini kullanmalarına engel olmadığınız sürece devlet sizi arzu ettiğinizi yapmanızda serbest bırakır.

Buna göre;

- I. Özgürlük başka biri tarafından engellenmeksin istediğimiz bir şeyi yapmamızdır.
II. Başkalarına zarar vermedikçe istediğimiz şeyi yapmakta özgür olmamız gerekir.
III. Seçme özgürlüğü, seçilen şeyden daha önemlidir. Bunun güvencesi de devlettir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız III

3.

Gerçek toplumlar eşitsizlik modellerini içlerinde barındırırlar. Farklı aileler, bölgeler, etnik gruplar vb. bireysel çabalardan bağımsız olarak çok farklı yaşama şanslarını miras olarak alırlar. Yetersiz konut, okul ve sağlık hizmetine sahip bölgeler bireylere daha iyi koşullara sahip olan bölgelere oranla daha az özgürlük sağlarlar. Bireyler kendi akılsız veya şanssız kararlarının sonuçları kadar yanlış toplumsal grup içinde doğmanın da acısını çekerler.

Parçada özgürlüğün toplumunun tüm kesimlerinde aynı oranda olmayışı, aşağıdakilerden hangisine bağlanmıştır?

- A) Siyasal kararlara katılım miktarına
B) Devletin olanaklarının yetersizliğine
C) Bireysel atılımda yetersiz olanaklara
D) Toplumsal tabakalaşmanın kapalılığına
E) Bireyin kendi çabasıyla içinde yer aldığı grupların niteliğine

4.

İdeal düzen, tüm insanların mutluluğu ve refahını hedefler. Buna göre, siyasetle ilgilenen filozoflar böyle bir düzenin olabilirliği sorununun iki yanında dururlar; kabul edenler ve reddedenler.

Aşağıdakilerden hangisi ideal düzenin olabilirliği soruna olumsuz yanıt veren görüşlerden biri değildir?

- A) Nihilizm B) Anarşizm C) Sosyalizm
D) Sofizm E) Kinizm

5.

İnsanlar genellikle bir şeye, eğer bu şeyin kendi çıkarlarına uygun olduğunu düşünürlerse, razı olurlar. Hükümet olmazsa yasalar da olmayacaktır ve eğer yasalar olmazsa insanlar tek bir yasa, orman yasası altında yaşayacaklardır. Hiç kimse bunu arzu etmez. Bundan dolayı hükümetlere sahibiz.

Parçada devlet otoritesine itaatin temeline aşağıdakilerden hangisi yerleştirilmiştir?

- A) Siyasi güç B) İnsan doğası
C) Kendiliğindenlik D) Siyasi denge
E) İnsan hakları

6. Tam özgürlük ideali hiçbir engel olmaksızın insanın istediği bir şeyi yapma serbestliğidir. Ancak "yapmak istediğimiz her şey" söylemi adam öldürme, ırza geçme, işkence etme dahil her şeyi içine alabileceğinden, bu, insanlar tarafından oluşturulan bir toplum için gerçekçi bir temel olamaz. Çünkü en güçlü olanlar özgürlüklerini, geri kalanların zararına gerçekleştirmeye yöneleceklerdir.

Buna göre "özgürlük" aşağıdakilerden hangisiyle tanımlanır?

- A) Bireyin zorlamayla karşılaşmaması
B) Birey eylemlerinin engellenmemesi
C) Bireyin eylemlerinden sorumlu olması
D) Bireyin başkalarına zarar vermedikçe istediğini yapması
E) Bireyin eylemlerinin sonuçlarını üstlenmesi
7. Hobbes'un en büyük eseri, Leviathan'dır. Onda, içinde yasalar ve merkezi otoritenin olmadığı varsayımsal bir doğa durumunda hayatın nasıl olacağını tasarlar. Görüşü, bu koşullarda hayatın "yalnız, yoksul, kötü, kaba ve kısa" olacağıdır. İnsanlar bu doğal durumdan kurtulmak için bir sözleşme üzerinde anlaşır. Bireyler, özgürlüklerinin bir kısmından vazgeçmeyi kabul ederek; onu, görevi herkesin sözleşmeye uymasını, yani yasaya riayet etmesini sağlamak olan bir "yönetici"ye devrederler. Bu şekilde istikrar, barış ve refah sağlanmış olur. Böylece başka insanların açgözlüğünün ve saldırganlığının kurbanı olma tehlikesiyle karşılaşmayacaklarının bilgisine sahip olarak uyruklar çeşitli amaçları peşinde koşmakta özgür olurlar.

Buna göre;

- I. Devlet doğal düzenin devamında kendiliğinden oluşmuştur.
II. Doğal durumun tehlikesinden kurtulmak isteyen insanlar uzlaşarak devleti kurmuştur.
III. Birey özgürlük arzusundan vazgeçmesi devletin zorlamasının sonucudur.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız III

8. "İçinde yaşamayı istediğim bir toplum bireysel özgürlüğe değer vermek zorundadır, ancak bunu toplumsal sorumluluk ve adaleti dışlama pahasına yapmamalıdır. Adalet, hakkaniyettir, herkesin hayatını istediği şekilde yaşaması için eşit fırsatlar ve başarısız olanların içine düştükleri derin çukurlardan tekrar yukarıya çıkabilmeleri için bir imkândır."

Parçada tarif edilen, ideal toplum düzeni olma iddiası taşıyan, siyasal sistem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sosyalizm B) Liberalizm
C) Anarşizm D) Sosyal devlet
E) Nihilizm

9. Liberalizmin politik ekonomisi bir rekabet yeri olan serbest piyasadır. Rekabet, kazananlar ve kaybedenler demektir, çünkü insanlar kabiliyetleri veya sarf etmeye hazır oldukları çabalar bakımından eşit değildir. O hâlde, adil bir toplumun önemli bir özelliği bireylerin kendi çabalarıyla kazanmış oldukları şeyleri ellerinde tutmalarıdır. Buna karşılık, başka bireyler bu tür şeylerin bazısını veya tümünü elde etmede başarısız olabilirler. Şüphesiz insan başarısında şansın rolü vardır, ancak onun sonuçlarını düzeltmek devletin görevi değildir.

Parçada liberalizme yöneltilen eleştirinin temelinde yerleştirilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Adalet B) Eşitlik C) Özgürlük
D) Devlet E) Rekâbet

10. Toplumun nasıl örgütlenmesi gerektiği probleminin daha önemli az sayıda problem vardır. Bu problem kimin yönetmesi gerektiği, kuvvetle otorite arası ilişkiler, yasanın doğası ve amacı ve daha birçokları gibi ciddi olarak ele alınması gereken bir problemdir.

Söz konusu problemler, felsefenin aşağıdaki alanlarından hangisinin konusunu oluşturur?

- A) Bilim felsefesi B) Varlık felsefesi
C) Siyaset felsefesi D) Bilgi felsefesi
E) Ahlak felsefesi

1. Bu tür bir toplum özellikle eğer tedbirsiz, hasta, yoksul veya basit olarak şansızsanız yaşanması oldukça zor bir yer olabilir. Ciddi olarak hasta ve beş parasız olduğunuz takdirde eğer aileniz veya dostlarınız yardım edemezlerse veya yardım etmek istemezlerse, hayır kurumlarına başvurmak zorundasınız çünkü devlet ve toplum size yardım etmek zorunda değildir. Öte yandan birey eğer isterse ekonomik olarak durumunu iyileştirme çabalarında hiç kimse tarafından engellenemez.

Bir dergide okuduğu bu metinden çok etkilenen Göksu, okuduğu metinde tarif edilen sistemin aşağıdakilerden hangisi olduğunu düşünmelidir?

- A) Liberalizm B) Sosyal devlet
C) Toplumsal sözleşme D) Sosyalizm
E) Nihilizm

2. Bakunin, devleti bütün kötülüklerin gömülü olduğu bir mezarlık olarak tanımlarlar.

Bu durumda Bakunin'in devletle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisini savunması beklenebilir?

- A) Devlet bir araç birey ise amaçtır.
B) İdeal bir devlet düzeni mümkündür.
C) Devlet yapay bir kurumdur, uzlaşmayla oluşmuştur.
D) Devlet, doğal bir kurumdur.
E) Devlet, insan doğasına aykırıdır.

3. Başkalarının beni yönetmesine neden izin vermeliyim, sorusunun yanıtlarından birine göre; cevabın can alıcı noktası, birey özgürlüğüyle güvenliği arasındaki değiş tokuştur. Zorunlu olan tüm şey, yönetenle yönetilenin öz çıkarından kaynaklanan gizil rızadır.

Söz konusu "rıza" aşağıdakilerden hangisiyle adlandırılır?

- A) Sivil toplum B) Meşruiyet
C) Toplum sözleşmesi D) Doğal haklar
E) Egemenlik

4. Proudhon'a göre, yalnızca bir toplumsal düzen değil, düzenleyici, kural koyucu bir iktidar veya kurum olmamalıdır. Sadece hükümet değil, her türlü otoriter örgüt, ekonomik, politik veya toplumsal hiyerarşi yıkıcıdır, bunlara karşı çıkılmalıdır. Asıl olması gereken düzen, devletin ve hiyerarşinin olmadığı bir düzendir.

Açıklaması yapılan siyaset felsefesi görüşü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nihilizm B) Anarşizm C) Liberalizm
D) Sofizm E) Hedonizm

5. - - -, var olmayan ancak düşüncede kurulan ideal bir toplum düzenini ifade eder. Filozofları düşsel bir düzen tasarlamaya iten birçok neden vardır. Örneğin toplumsal düzenin iyileştirilemeyeceğine olan inançları ya da içinde bulundukları politik düzeni eleştirip yargılamak için bir ölçüt geliştirme arzularıdır. Yöneticilere öğüt vermek, onlara adaleti elden bırakmamaları için uyarıda bulunmak amacıyla da tasarımlar geliştirilmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere, aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Etik B) Özgürlük C) Adalet
D) Ütopya E) Mucize

6. John Locke'a göre yönetilenler, devlet kurulduktan ve yönetici seçildikten sonra bile bireysel haklarından vazgeçmezler. Yöneticilerin görevi, bireylerin temel haklarını güvence altına almaktır. Halkın, bu görevi başaramayan iktidarı alaşağı etmesi, ahlaki bir haktır.

Paragrafta, siyaset felsefesinin aşağıdaki konularından hangisiyle ilgili açıklama yapılmıştır?

- A) İdeal toplum düzeni
B) Birey - devlet ilişkisi
C) İktidarın kaynağı
D) Devletin ortaya çıkışı
E) Bireyin temel hakları

7. Platon'a göre ideal bir toplum, insan bedeni gibi üç bölümden oluşur: Baş, göğüs ve mide. Mide zanaatkarlar, işçiler ve köylüleri; göğüs, koruyucuları ve askerleri, baş ise yöneticileri temsil eder. İyi bir devlet yönetimi, yalnızca mantıklı ve bilge filozofların yönetimidir. Bu nedenle "filozof kral, kralda filozof olmalıdır."

Parçada özetlenen ütopya aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Erdemli Şehir B) Cesur Yeni Dünya
C) Güneş Ülkesi D) Ütopya
E) Devlet

8. İdeal düzenin olanaklı olduğunu savunan bazı siyaset felsefecilerine göre, bütün düzenlemeler, yasalarla yapılmalıdır. Yasalar ise özgürlük, eşitlik ve hak ilkesine göre düzenlenmelidir. Yasalar uygulanırken bireyler arasında hiçbir ayırım yapılmadan, eşit yaklaşılmalıdır. Devlet, bireyler arasında eşitliği sağlamak için sosyal yardımlar yapmalı ve bireylerin sosyal güvenliklerini sağlamalıdır.

Açıklaması yapılan siyasi görüş, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Liberalizm B) Sosyal hukuk devleti
C) Sosyalizm D) Nihilizm
E) Anarşizm

9. Filozofa göre devlet, insanların yaptığı bir cisimdir. Birey ise doğal olarak bencildir. Bu bencillik, onu başkaları için tehlikeli bir varlık haline getirir. Çünkü "insan insanın kurdudur." İnsanlar "doğa durumu"ndan akıllarını kullanarak özgür iradeyle bir üst güce ihtiyaç olduğu konusunda uzlaşırlar. İşte böylece devlet ortaya çıkmış olur.

Devletin oluşumuna ilişkin görüşleri açıklanan düşünür, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hobbes B) Rousseau C) Aquinas
D) Aristoteles E) Platon

10. - - - -, herkese hak ettiğinin verilmesidir. Bireysel düzeyde, bireylerin adil davranışlarını ifade eder. Toplumsal düzeyde ise toplumsal kurumların işleyişlerinde görülen haksızlıkları ifade eder.

- - - -, bir iktidarın yönetilenler tarafından kabul görmesini sağlayan temel unsura uygundur. Tanımda geçen temel unsurlar bir ilke, kurum, yasa veya kişi olabilir. Örneğin Osmanlı İmparatorluğu'nda iktidar, Osmanlı hanedanına aitti. Ancak bu aileden olanlar, imparator olabiliyorlardı.

Verilen parçalarda boş bırakılan yerlere, aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Hak - İktidar B) Meşruiyet - Adalet
C) Adalet - Meşruiyet D) Meşruiyet - Hak
E) Hak - Meşruiyet

11. - - - -, en üstün iktidar anlamına gelmektedir. Bodin'e göre, birçok ailenin ortak çıkarlarının, egemen bir güçle yönetilmesidir. Hobbes'a göre ise bireysel gücün toplamını egemenliği elinde bulunduranların kendi iradesine göre kullanma yetkisidir.

- - - -, sözcük anlamıyla, kullanma ve isteme yetkisine sahip olmaktır. Terim anlamı ise bir insana ya da gruba; gelenek, yasa, kral, tanrı gibi bir otorite tarafından tanınan belli şekilde hareket etme özgürlüğü, yetkisi ve imkânıdır.

Tanımlanan siyaset felsefesi kavramları aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Özgürlük - Hak B) Egemenlik - Hak
C) Hak - Özgürlük D) Özgürlük - Adalet
E) Yasa - Adalet

12. Filozof, Hobbes'tan farklı olarak, insanların doğarken iyi olduklarını ancak toplum içinde bozulma yaşadıklarını söyler. Ona göre doğa durumundaki insan "soylu bir vahşi" konumundadır. En bilinen önermesi, "insanlar, özgür doğarlar ama her yerde zincire vurulmuşlardır." olmuştur.

Parçada görüşleri açıklanan düşünür, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Platon B) Aristoteles C) Marx
D) Locke E) Rousseau

1. Marx, üretim araçlarına sahip olan burjuva sınıfı ile sadece emeğini satabilen işçi sınıfının var olduğunu söyler. Buna göre, kapitalistin zenginleşmesi ancak işçinin yoksullaşması pahasına olur. Böyle bir durum ise insanın yabancılaşmasına yol açmaktadır. Bundan dolayı ideal düzeni gerçekleştirecek temel ilke eşitlik olmalıdır.

Parçaya göre, Marx'ın ideal düzeni oluşturacağına inandığı devlet modeli, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kapitalist devlet B) Sosyal devlet
C) Sosyalist devlet D) Laik devlet
E) Hukuk devleti

2. Seçme özgürlüğü, seçilen şeyden daha önemlidir. Bundan dolayı devlet, halkın neyi istemesinin daha iyi olacağı yönünde herhangi bir anlayışı teşvik etmeye çalışmamalıdır. Bunun yerine o, birey için en büyük ölçüde özgürlüğü koruyacak bir yasa uygulayıcısı olarak davranmak zorundadır.

Parçadaki görüş aşağıdakilerden hangisine ait olabilir?

- A) Liberalizm B) Nihilizm C) Anarşizm
D) Sosyalizm E) Egoizm

3. Siyaset felsefesinin başyapıtlarından sayılan 1651 tarihli Leviathan'ın yazarı olan İngiliz filozoftur. Doğal durumun tehlikesini ifade etmek için, "İnsan insanın kurdudur." benzetmesini yapmış ve bu tehlikeden korunmak isteyen insanların uzlaşma sonucu devleti kurduklarını iddia etmiştir.

Parçada hakkında ipuçları verilen siyaset düşüncüsü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hobbes B) Rousseau C) Marx
D) Aristoteles E) İbni Haldun

4.

- Özgürlüğü temel alan yaklaşım, bireysel çıkarlarla toplumsal çıkarların çatışmayacağını savunur.

- Eşitliği temel alan yaklaşım, gelir dağılımındaki eşitsizliği ortadan kaldıracak sınıfsız bir toplum yaratmak görüşüne dayanır.

- Adaleti temel alan yaklaşımın çıkış noktası "haklı olana hakkını vermek" şeklindedir.

Verilen görüşlerin ortak noktası aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İdeal düzenin olabirliği kabul etme
B) Hukukun üstünlüğüne inanma
C) Toplumsal gelişmenin temelinde liderliği görme
D) Mükemmel bir toplum fikrini saçma bulma
E) Devlete itaatin temelinde insan doğasını görme

5. Sivil toplum, sivil toplum kuruluşları aracılığıyla toplumsal yaşam ve kamusal alanda kendini gerçekleştirir. Toplumun bir parçası olan bireyin devlete ilişkilmesini güçlü ve sağlam temeller üzerine kurar; haklarını ve çıkarlarını savunma adına etkin bir varlığa dönüşebilir.

Buna göre, sivil toplum için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Toplumsal yaşamı ve kamusal alanı paylaşmanın sonucudur.
B) Devlet mekanizması tarafından örgütlenir ve hayata geçirilir.
C) Hak ve çıkar ortaklığının bir araya getirdiği insanlardan oluşur.
D) İstek ve amaçlarını kabul ettirebilmek amacıyla örgütlü bir çabadır.
E) Toplumun istekleri ile devlet işleyişi arasında köprü kurar.

6. Devlet, anayasa ve diğer yasalarca güvence aldığı hak ve özgürlüklerin sınırını belirlemek durumuna gelmiştir. Bu hak ve özgürlüklere "bireyin temel hakları" adı verilir. Bireyin temel hakları üç kategoride düşünülebilir:

- I. Kişisel haklar
- II. Sosyal ve ekonomik haklar
- III. Siyasal haklar

Buna göre aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden farklı bir haktır?

- A) Özel mülkiyet edinme
- B) Eğitim hizmetlerinden yararlanma
- C) Sosyal güvenliğe sahip olma
- D) Seçme ve seçilme
- E) Sağlık hizmetlerinden yararlanma

7.

İyi durumdakileri daha iyi duruma getiren ama kötü durumdakilerin durumunu değiştirmeyen ekonomik düzenlemeler adil sayılamaz. Diğerlerinden doğuştan daha yetenekli olan insanların sosyal ve ekonomik avantaja sahip oldukları bir düzen ancak en kötü durumdakiler için de bir gelişme sağlıyorsa mümkün olmalıdır.

Bir TV programında bu şekilde konuşan politikacı, aşağıdakilerden hangisini temellendirmek istemektedir?

- A) Tüm insanları memnun edecek bir düzen söz konusu olamaz.
- B) Eşitsizlik ancak her bireye kazanç sağlıyorsa adildir.
- C) İdeal düzen insanların ekonomik özgürlükleriyle olanaklıdır.
- D) Gelir eşitliği olmaksızın istenen bir düzen kurulamaz.
- E) Düzen, insan doğasına aykırı ve yapay bir örğütlenmedir.

8. Negatif özgürlük, dış müdahalelere karşı özgür olmaktır. Pozitif özgürlük ise genellikle bir takım amaçlara ulaşma özgürlüğü olarak nitelenir. Bireyin potansiyelini gerçeğe dönüştürmesini, özerklik ve kendine hakimlik durumuna erişmesini sağlayan bir güç olarak değerlendirilir. Daha geniş bir siyasal açıdan, bu pozitif anlamdaki özgürlük, kendini gerçekleştirme yolunda ilerlemeyi engelleyecek kültürel ve toplumsal baskılardan kurtuluş olarak görülür.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi bireylere pozitif özgürlük tanıyan bir siyasi düzen tavrıdır?

- A) Birey eylemlerini yasayla düzenleme
- B) Bireyleri toplumsal sınıflarına göre düşünme
- C) Bireylere dışarıdan müdahale etmeme
- D) Bireyler arası ilişkileri düzenleme
- E) Bireylerin kendilerini geliştirebilecekleri ortamı hazırlama

9. İnsan toplumlarının dinamikleri inanılmaz karmaşıktır ama genel olarak adil toplumların adil olmaları daha istikrarlı ve daha uzun ömürlü olduğunu varsayabiliriz. Bir toplumun üyeleri, toplumu bir arada tutan kurallara uymanın ve toplumun kurallarını yaşatmanın adil olduğuna inanmalıdır.

Buna göre;

- I. özgürlük,
- II. adalet,
- III. eşitlik

ilkelerinden hangileri toplumsal düzenin temelinde yer almalıdır?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız II
- D) II ve III
- E) Yalnız III

10. - - - temele olan yaklaşım, ideal düzenin olabileceğine inanan liberalizm olarak bilinir. Liberalizme göre eyleme serbestliği olmadan eşitliğin de bir anlamı yoktur. Liberalizmde, bu serbestlik, insanın davranışlarına kısıtlama getirilmemesi anlamındadır. Eyleme serbestliğini tamamlayan şey ise özel mülkiyet ve serbest pazar düzenidir.

Parçadaki boşluğa gelmesi gereken kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eşitliği
- B) Adaleti
- C) Özgürlüğü
- D) Sorumluluğu
- E) İyimserliği

1.

"Herkesin, kendisinin ve ailesinin sağlığı ve iyi yaşaması için yeterli yaşama standartlarına hakkı vardır; bu hak, beslenme, giyim, konut, tıbbi bakım ve gerekli toplumsal hizmetleri ve işsizlik, hastalık, sakatlık, dulluk, yaşlılık ya da kendi denetimi dışındaki koşullardan kaynaklanan geçimini sağlayamama durumlarında güvenlik hakkını da kapsar."

(İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi Madde 25)

Verilen madde, devletin aşağıdaki niteliklerinden hangisini taşımasını gerekli kılar?

- A) Hukuk devleti B) Laik devlet
C) Din devleti D) Sosyal devlet
E) Kapitalist devlet

2. Farabi ünlü eseri *El-Medinet-ül Fazıla* (Erdemli Kent)'da erdemli ve erdemsiz toplumları karşılaştırır. Erdemsiz toplumları aç gözlü, maddi isteklerine kapılmış, çatışmacı ve huzursuz toplumlar olarak betimler. Buna karşılık erdemli toplumlar iyiye yönelmiş, yardımlaşma ve dayanışmayı esas tutan, uyumlu ve sevgi temeli üzerine kurulmuş toplumlardır. Bu noktada Farabi, insanların bilgi ve sevgiye yönelmesindeki önemli rolün devlet başkanına ait olduğunu vurgular. Farabi'nin eserinde ütopya niteliğinin öne çıktığı nokta ise "erdemli toplum" önerisini "erdemli dünya"ya evrilmesidir.

Buna göre ütopya;

- I. özlenen ve istenen toplum modeli olma,
II. getirdikleri ideal toplum modelinde evrensellik gözetme,
III. yazarının zihnindeki "ideal toplum" modelini sistemleştirme

özelliklerinden hangilerini taşımaktadır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) Yalnız II E) I, II ve III

3.

----- otoritenin, mikrodan makroya doğru yayılan ve başta otoriter eğilimi geliştiren insan ya da gruplar olmak üzere, çevresinin ve toplumun hayatını daltarak körelten bir eğilim olduğuna inanır. Bunun anlamı, insan üzerinde baskı kuran her türlü kurum ve otoritenin insan doğasına aykırı olduğudur. Bu nedenle, görüşe göre otoriteyi içeren ideal düzen olanaksızdır.

Parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Sofizm B) Nihilizm C) Liberalizm
D) Sosyalizm E) Anarşizm

4.

İnsan toplumunun politik örgütlenmesi, bireyler arasındaki bir toplumsal sözleşmeye dayanır (bunun toplumsal bir olgu olarak meydana geldiğine inanmak gerekmez, kuramsal çıkış noktasını "sanki" olmuş gibi kabul etmek yeterlidir) bu bireyler yasalarını, hiyerarşilerini, iktidarın dağılımını ve kamu gereksinimleriyle ilgilenmenin en iyi yolunu ortaklaşa tasarlarlar. Kendi özel çıkarlarıyla uğraşmanın dışında, toplumun üyeleri, herkesin yararına olan belli toplumsal yönleri örgütlemenin de aynı ölçüde kaçınılmaz olduğunu anlarlar ve grubun yaşanabilirliğini desteklerler.

Buna göre;

- I. Devlet sözleşmeyle ortaya çıkan yapay bir kurumdur.
II. İnsanlar ortak çıkarları gereği bir otoriteye itaat ederler.
III. Birlikte yaşayabilmenin yolu herkesin yararını gözetten bir örgütlenmedir.

yargılarından doğru olanlar aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I, II ve III
D) Yalnız II E) II ve III

5. "İnsanlar hepsini birden korku altında tutacak ortak bir güç olmadan yaşadıkları zaman, savaş denilen durumda olurlar ve bu savaş herkesin herkese karşı savaşıdır. Böyle bir ortamda çalışmaya yer yoktur çünkü meyvesi belli değildir ve dolayısıyla toprağın işlenmesine de yer yoktur; denizcilik de olmaz, büyük güç gerektiren ulaşım ve taşıma işleri de olmaz, ferah binalar da olmaz. Hepsinden kötüsü, sürekli bir korku ve vahşice öldürülme tehlikesi olur. İnsan hayatı yalnız, yoksul, çirkin, hayvani ve kısa olur."

Bu parçada;

- I. İdeal bir toplum düzeni kurulabilir mi?
- II. Neden bir güce, bir iktidara itaat etmeliyim?
- III. Düzeni sağlamak için devlet örgütü gerekli midir?

sorularından hangilerinin yanıtı verilmiştir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız III

6. Bir sofist olan Thrasymakhos, insanın özü itibariyle bencil ve kendi çıkarına düşkün olduğunu iddia eder. İddiasını şöyle özetler: "Benim görüşüme göre, doğanın bizzat kendisi güçlünün güçsüzden daha çok şeye sahip olmasının adalet olduğunu ortaya koyar."

Buna göre, Thrasymakhos için aşağıdakilerden hangisinin siyasi bir düzende yeri yoktur?

- A) Eşitlik B) Özgürlük C) Adalet
D) Devlet E) Karmaşa

7. Bu kavramı ödev kavramından ayırmak gerekir. Çünkü ödev, katıdır, beni bir eylemi gerçekleştirmeye zorlar. Örneğin mesleki görevimi yerine getirmem, ödevimdir. Oysa - - - kavramı daha geneldir, yasaklanmış olmayandır, bana sadece bir şeyi yapma yetkisi verir ve özgürlüğüme bırakılmış alan içinde beni davranışımın tek yargıcı yapar. Örneğin sokaklarda dolaşmak, sinemaya gitmek vb.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

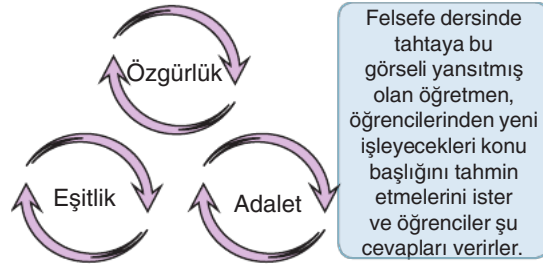
- A) özgürlük B) adalet C) hak
D) hukuk E) egemenlik

8. Bu kavram var olmayan ancak düşüncede kurulan ideal bir toplum düzenini ifade eder. Bazı düşüncüler uygulamadaki toplum düzeninin yetersiz olduğunu düşündükleri için ideal düzen arayışlarına girmişlerdir. Örneğin Platon, hocası Sokrates'i haksız bir biçimde idam eden düzeni eleştirir ve yeni bir ideal düzen kurar.

Bu parçada aşağıdaki kavramlardan hangisine ilişkin bir açıklama yapılmıştır?

- A) Karmaşa B) Ütopya C) Düzen
D) Özgürlük E) Adalet

9.

Özlem

İktidarın kaynağı

Serap

Birey – devlet ilişkisi

Ozan

İdeal düzenin olabilirliğini kabul eden görüşler

Emre

İdeal düzeni reddeden görüşler

Şahika

Meşruiyetin ölçüsü

Buna göre, öğretmenin sorusunu doğru cevaplayan öğrenci aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ozan B) Şahika C) Serap
D) Emre E) Özlem

1. I. Bir toplumda yaşayan insanların çıkarlarını korumak amacıyla örgütlenmeleri sonucu oluşan toplumsal birimlerin toplamıdır.
- II. İktidarın kullanımının bir hakka ya da yasaya uygun oluşunu ifade eder.

Tanımlanan kavramlar aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla gösterilmiştir?

	I	II
A)	Egemenlik	Sivil toplum
B)	Sivil toplum	Egemenlik
C)	Bürokrasi	Meşruiyet
D)	Sivil toplum	Meşruiyet
E)	Egemenlik	Bürokrasi

2. Devletin ortaya çıkışı konusunun işlenmesinin ardından tekrar yapmak isteyen Eren, farklı filozofların görüşleriyle ilgili hatırlama kartları hazırlamaya başlar. Ertesi gün okula gittiğinde, hazırladığı kartlardan birine filozofun adını yazmayı unuttuğunu fark eder.

Rousseau

- Özgürlüğü bozanın mülkiyet olduğunu iddia eder.
- insanların genel iradeye katılarak bir takım özgürlüklerini koruyabileceğini savunur.

- Devletin olmadığı duruma doğa durumu adını verir.
- Doğa durumunun tehlikesinden korunma arzusunun insanları uzlaşmaya yönelttiğine inanır.

John Locke

- Devletin varlık nedeninin birey özgürlüklerini korumak olduğunu savunur.
- Temel hak ve özgürlüklerin, özellikle de mülkiyet hakkını önemser.

Eren'in ismini yazmayı unuttuğu filozof aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A)Platon B) Aristoteles C) Kant
D) Hobbes E) Bakunin

3. J. J. Rousseau'ya göre her zaman herkesin iradesi olamayacağından çoğunluğun iradesini almak doğrudur. Önemli olan ortak çıkarlardır. İnsanlar daha önce çoğunluğun iradesine uyacaklarına oybirliğiyle karar vermişlerdir.

Buna göre, J. J. Rousseau, aşağıdaki kavramlardan hangisini ön plana çıkartmıştır?

- A) Özgürlük B) Devlet C) Genel irade
D) Yasa E) İktidar

4. I. O, olanı olduğu şekliyle inceler, bu inceleme-sinde bilimsel yöntemler kullanır. Politik olgu ve kuramları gerçekte oldukları şekliyle ele alıp inceler. Siyasete olması gereken açısından yaklaşmaz.
- II. Politik düzen ve hayatı bütün öğeleriyle ele alırken, hayatın daha iyi nasıl düzenlenebileceğini araştırır. Yani, konusuna olması gereken açısından yaklaşır.

Tanımları ve farkları verilen kavramlar aşağıdakilerden hangisinde doğru sıralanmıştır?

- A) Bürokrasi - Sivil toplum
B) Siyaset bilimi - Siyaset felsefesi
C) Siyaset felsefesi - Siyaset bilimi
D) Meşruiyet - Bürokrasi
E) Sivil toplum - Bürokrasi

5. Fichte, devletin kökünü, onun insan varlıklarının doğal haklarına ve özgürlüklerine saygı duymaya zorlayan, insanlar arasında yapılmış bir sözleşmenin eseri olan bir güç olması olgusunda bulur.

Bu parçadan ulaşılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Devlet meşruiyeti hukuka dayanır.
B) Devlet özgürlükleri güvence altına almak zorunda değildir.
C) Birey - devlet ilişkisinde devlet ön plandadır.
D) Devlet yapay bir kurumdur.
E) Devlet insan organizmasına benzer.

6. Evrene ve gerçeğin varlığına ilişkin görüşünü, siyasette de sürdüren, diğer toplumsal kurumlar gibi siyasetin de boş ve anlamsız olduğunu savunan felsefi akımdır. Söz konusu anlamsızlık, her türlü siyasi oluşuma kayıtsızlığı gerektirir.

Parçada bahsedilen siyaset felsefesi görüşü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Existansiyalizm B) Nihilizm
C) Septisizm D) Anarşizm
E) Sosyalizm

7. Modern devlet gücünü Tanrı'dan almayan bir devlettir. Onun otoritesi Tanrı veya din yoluyla meşrulaştırılamaz. Modern dünyada din ve devlet işlerinin birbirinden ayrıldığı söylenebilir. Modern devlet, bütün inançlar karşısında eşit mesafede olur.

Paragraftan yola çıkarak aşağıdaki kavramlardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Laik devlet B) Sivil toplum C) Teokrasi
D) Bürokrasi E) Hukuk

8. Devlet, insan davranışını gerçek dünyada işlerliğini sürdüren tarihsel güçlerle uygun ilişki içine koymayı sağlayan zorunlu bir yapıdır. Nesnel koşullar gereksiz kılıncaya kadar devletin oynayacağı hayati bir rol vardır.

Bu parça, siyaset felsefesinin aşağıdaki sorunlarından hangisiyle ilgilidir?

- A) Devletin gereği B) İdeal düzen
C) İktidarın dağılımı D) Devletin oluşumu
E) Birey-devlet ilişkisi

9. Distopya veya Türkçeleştirilmiş adıyla karşı ütopya, geleceğin olumsuz bir tasviri olarak tanımlanabilir. 20. yüzyıla dek yazılmış gelecek tasarımları; özlenen, istenen, içinde yaşanılmasından hoşnutluk duyulacak toplum yapıları kurgularken, yani ütopyalar üretirken; 20. yüzyıl, ütopyasını kaybetmiş zihinleri karşı ütopyalara yöneltti. 1921 yılında Zamyatin *Biz'i*, 1948 yılında Orwell *1984'ü*, yine aynı yıl Huxley *Cesur Yeni Dünya'yı* kaleme aldı. Bu metinler, basit birer kurgu olmayıp geleceğe ilişkin ümit vaat etmeyen öngörülerini dile getiriyordu. Duygudan arındırılmış toplum (*Biz*), despotik iktidarların zulmü (1984), hümanizmadan yoksun bilimin (*Cesur Yeni Dünya*) insanı karanlığa sürükleyeceğinin haberini veriyordu.

Konuşmacının bu sözlerine göre distopya;

- I. ideal düzenin olabilirliğini olumsuzlayan,
II. geleceğe kötümser gözlerle bakan,
III. siyasi gidişattan duyduğu endişeyi kurguya dönüştüren eserdir.

saptamalardan hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) I ve III E) I, II ve III

10. I. Siyasal güç birkaç liderin elinde mi toplanmalı, yoksa bir toplumun üyeleri arasında mı dağıtılmalı?
II. Örgütlenmiş bir toplum hangi amaçlara yöneltilmeli?
III. Bir kişi ya da bir grup, diğer insanlar üzerinde yetke kullanma hakkına ne zaman sahiptir?
IV. Özgürlük, eşitlik ve güvenlik birbiriyle bağdaşabilir mi, yoksa bunlar uzlaştırılmaz hedefler midir?
V. İktidarın insanlar arasında dağıtımının temelindeki ahlaksal ilkeler nelerdir?
VI. Yönetenleri değiştirme hangi koşullar altında meşrudur?

Verilen sorulardan, iktidarın kullanımıyla ilgili olanlar aşağıdakilerden hangisinde gösterilmiştir?

- A) I, II ve III B) I, III ve IV C) I, III ve V
D) IV, V ve VI E) II, V ve VI

1. Sanat felsefesinde en önemli konu, sanatçının yaratıcı kişiliğidir, eserini nasıl yarattığıdır. Büyük ressamların doğaya bakarak yaptıkları tablolarını doğadaki nesnelerle karşılaştırsak, aralarında hemen hiçbir yakınlık göremeyiz. Çünkü gerçek ressam doğayı gözleriyle değil, görüşünü yöneten kendine özgü duygulanışı, anıları, düşleri, özlemleri ve kültürü ile görmektedir. Bunlar sanatçıdan sanatçıya değiştiği için, sanatçıların üslupları da değişir.

Parçada aşağıdaki sanat kuramlarından hangisi ön plana çıkarılmıştır?

- A) Biçimci kuram
- B) Dışavurumcu kuram
- C) Yansıtmacı kuram
- D) İşlevci kuram
- E) Kurumsalcı kuram

2. Bazen sanat, doğadaki güzelliği algılamaya yönelir. Delacroix, doğaya bakışımızı ve olayları algılayışımızı sanatın değiştirdiğinden bahsederek şöyle der: "Biz romantik olduktan sonra dağlar güzelleşti."

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Delacroix'in görüşüne karşı bir yargıdır?

- A) Güzellik, özneyle ilgilidir yani bakan gözdedir.
- B) Doğa, biz onu keşfetmeden önce de güzeldi.
- C) Nesneyi beğenecek biri ona değerini kazandırır.
- D) Estetik tavır ile sanat eseri güzelleşir.
- E) Sanattaki güzellik, doğal güzellikten üstündür.

3. Aristoteles'e göre "Tragedyanın görevi, uyandırdığı acıma ve korku duygularıyla ruhu tutkulardan kurtarmaktır." Ona göre güzellik, bizi gündelik yaşamın acı ve katılıklarından, kuşku ve beklentilerinden kurtarır; korku ve umutsuzluktan uzaklaştırır, ruhu muza huzur ve mutluluk verir.

Aristoteles aşağıdaki kavramlardan hangilerinin ilişkili olduğundan söz etmektedir?

- A) Sanat – Etik
- B) Sanat – Ontoloji
- C) Sanat – Epistemoloji
- D) Sanat – Metafizik
- E) Sanat – Estetik

4.

Sanat ve sanatçının direk bilgi vermek gibi bir amacı yoktur. Sanatçının kendine göre yarattığı bir gerçeklik vardır. Sanatçı kendisine özgü üslubuyla ifadesini oluşturur.

Bu saptamayı yapan öğretmen, öğrencilerinin, aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşmalarını amaçlamıştır?

- A) Duygusal zeka ve bedensel yetenek gerektirir.
- B) Duyu organlarına hitap eder.
- C) Sanatçının özgün kişiliğinden doğar.
- D) Zamanın yok ediciliğine direnir.
- E) Tek tip üretim değildir; zanaat ve teknolojiden ayrılır.

5. Schelling'e göre sanatçı, yaratıcı Tanrı'nın ruhu- nu bilinçsizce izler; onun yaptıklarını taklit etmez, tabiatı canlandıran Tanrısal ruh gibi o da yeniden, orijinal olarak yaratır, kullandığı eşyaya can verir. Ona göre birçok fotoğrafta, plastik ve balmumundan yapılmış, gerçeği aynen taklit eden eserlerde bir sanatçı ruhu, bir estetik heyecan duyulmuyor.

Buna göre, Schelling'in karşı çıktığı sanat kuramı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dışavurumcu kuram
- B) Yansıtmacı kuram
- C) Oyun kuramı
- D) Biçimci kuram
- E) İşlevselci kuram

6. Kant'a göre "Şu tablo güzeldir." ifadesine, ortak duyguya dayanılarak ulaşılmıştır. Aynı zamanda güzelin beğenisi çıkarsız ve özgün bir hazzır. Yani hiçbir karşılık gözetmeyen bakış, nesnedeki güzeli görebilecektir.

Buna göre, Kant'ın aşağıdaki sorulardan hangisine yanıt verdiği söylenebilir?

- A) Sanatçı kimdir?
- B) Sanatta hayal gücünün önemi nedir?
- C) Sanat eserinin nitelikleri nelerdir?
- D) Ortak estetik yargılar var mıdır?
- E) Güzelin bir ölçüsü var mıdır?

7.

Estetik yargılarda beğeni ve kültür bakımından farklı algılamalar olabileceği gibi, insanların psikolojik yönden farklı olmaları da farklı estetik algılamalara neden olabilir. Croce'ye göre sanat eserine, estetik dikkat gösteren bir kişi, aynı şekilde öznel bir yaşantının sonucu bu esere yönelir. Dolayısıyla her eser, her alımlayıcının dikkatini çekmez.

Hüseyin öğretmenin yaptığı bu açıklama, öğrencilerinin aşağıdaki iddialardan hangisini fark etmelerini sağlamaya yöneliktir?

- A) Sanat eseri taklitin taklitidir.
- B) Ortak estetik yargılar mümkün değildir.
- C) Estetik yargı nesneldir.
- D) Güzelin beğenisi çıkarsız ve ortaktır.
- E) Doğa, biz onu keşfetmeden önce de güzeldi.

8. Sanat felsefesinin işleneceği dersin başında öğretmen öğrencilerine bir soru sorar ve aldığı yanıtlar aşağıdaki gibidir:

Sanatçının özgün kişiliğinden doğar.

Ürettiği kültürün dışındaki insanları da etkiler.

Orantılılık, uyum, hacim, ahenk ve bütünlük gibi özelliklere sahiptir.

Zamanın yok ediciliğine direnir.

Derste söz alan öğrencilerin verilen yargılarını dikkate alarak, o günkü dersin konusunun aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Sanat eserinin nitelikleri
- B) Sanatçı ve toplum ilişkisi
- C) Güzelliğin felsefesi
- D) Sanat kuramları
- E) Evrensel güzellik olgusu

9.

- I. Sanat felsefesi, ortak estetik yargıların olup olmadığını tartışır.
- II. Estetik, genel olarak güzel kavramını sorgular.
- III. Estetik, doğadaki ve sanattaki güzeli araştırır.
- IV. Sanat felsefesi, sanatçının ortaya koyduğu güzeli araştırır.
- V. Sanat felsefesi, doğadaki güzeli inceler.

Verilen yargılardan hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) Yalnız V

10. Platon, varlığı ikiye ayırır: İdealar âlemi ve görünüşler âlemi. Her şeyin aslı idealar âleminde bulunur. Görünüşler âlemi olan bu dünyadaki her şey, ideaların iyi ya da kötü taklitleridir. Bu yüzden, Platon'a göre ressamın verilecek en uygun ad "taklitçi"dir. Ona göre ressam, Tanrı'nın ya da insanların yaptığı nesneleri taklit eder. Resim, görünüşün taklidini yapmaktır.

Buna göre, Platon için sanat aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Oyun
- B) Yaratma
- C) Taklit
- D) Form
- E) Dışavurum

11. I. Güzellik var olan şeylerde midir, yoksa seyre-den kişinin gözlerinde mi?
- II. Sanat, ahlaksal bir amaca mı hizmet etmelidir, yoksa sadece sanat için mi olmalıdır?
- III. Estetik nesneler sonul gerçekliğin doğasını mı açığa vurur?
- IV. Sanat yapıtları, değerleri yansıtır mı yoksa yaratırlar mı?
- V. Sanatsal vizyon hayata bakışımızı değiştirir mi?

Verilen sorulardan, hangileri sanat felsefesinin ilgi alanında değildir?

- A) I, II ve III
- B) I ve III
- C) III, IV ve V
- D) I, IV ve V
- E) II, III ve IV

1. J. Dewey'e göre; sanat hayattır, bilinçli olarak değiştirilen deneydir. Sanatsal yaratım; kişiliği, bilgiyi, yaşantıları ve hayal gücünü ortaya koyan sanatçı ile bu etkinliği uyaran çevrenin birleşmesinin bir sonucudur. Yani, sanatsal yaratım sırasında sanatçı, çevreden aldıklarını değiştirerek yine çevreye sunar.

Buna göre;

- I. Sanatçı çevrede gördüklerini aynen yansıtır.
- II. Çevre sanatçıyı besler, sanatçı çevreyi eserinde biçimlendirir.
- III. Sanatsal yaratımda sanatçının dünyaya bakışı sergilenir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız III

2. Hiçbir sanatçı gördüklerini olduğu gibi eserine aktarmaz. Olayları yalnız görerek değil, yaşayarak sanat eserine dönüştürür. Bir estetikçinin de dediği gibi: "Asıllarına hayran olmadan benzerleri sanılan şeylere hayran oluyorsak, sadece bu şeylerde bir takım başkalıkların meydana gelmesindendir." İşte bu başkalıklar sanatçının yeni ve özgün kişiliğinden kaynaklanmaktadır.

Buna göre, sanatsal yaratım için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Dış dünyadaki malzemenin sanatsal kişilikle yoğurulmasıdır.
- B) Doğanın taklit edilmesi veya esere yansıtılmasının sonucudur.
- C) Malzemeye tabi ve malzemenin işlenmesiyle ortaya çıkandır.
- D) Sanatçının salt düş gücünden çıkardığı, benzersiz olandır.
- E) Fayda amacı güdülmeksizin güzel bir şeyin yaratılmasıdır.

3. Sanatın doğası üzerine bir tartışmada, sanatı, sanat müzelerinde sergilenen her şey olarak tanımladığınızı varsayalım. O zaman ben, bu görüşünüze göre bir müze müdürünün bir kahveden bir sandalyeyi alıp müzede bir sergi yerine koyması durumunda, o zamana kadar önemsiz bir işlevsel nesne olan bu sandalyenin birdenbire bir sanat eseri olma niteliği kazanacağına işaret ederim.

Parçadaki itirazın;

- I. yaratma görüşü,
- II. formalist görüş,
- III. kurumsalcı görüş

yöneldiği görüşler hangileridir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız III

4. Bir sanat eleştirmeni, Vlaminek'in anarşist eğilimlerini bastırmış olduğunu ve bomba atamadığı için tüm dünyaya kan sıçratmak üzere aşırı canlı renkler kullanıp kendini özgürlüğe kavuşturduğunu söylemekteydi.

Parçada sanatsal eylem aşağıdakilerden hangisine indirgenmiştir?

- A) Dışavurum B) Karşı çıkış C) Yaratma
D) Yansıtma E) Oyun

5. • Benzersiz ve tektir.
• Tek tip üretim değildir, bu anlamda zanaat ve teknolojiye farklıdır.
• Duyu organlarına hitap eder. Sanatçının özgün kişiliğinden doğar.
• Zamanın yok ediciliğine direnir, geçmişten günümüze, günümüzden geleceğe kalır.

Verilen yargılar sanat felsefesinin aşağıdaki konularından hangisiyle ilgilidir?

- A) Güzellik problemi
- B) Estetik yargının özellikleri
- C) Oyun - sanat ilişkisi
- D) Sanat kuramları
- E) Sanat eserinin nitelikleri

6. Henri Delacroix şöyle diyor:

Sanatçıların insanların kendilerinin ani sezgilerine, sözüm ona esinlenmelerine inanmalarında çıkarları vardır. Gerçekte ise Nietzsche'nin söylediği gibi iyi sanatçının hayal gücü, sürekli olarak iyi, sıradan, kötü şeyler üretir. Ancak onun son derecede keskinleşmiş olan yargı gücü bunlar arasında seçim yapar, onların bazısını dışarı atar, bazısını birleştirir.

Parçada sanatsal yaratımın başarısı aşağıdakilerden hangisine bağlanmıştır?

- A) Sanat eserini üretenin dehasına
- B) Sanatçının esinlenmesine
- C) Sanatçının derin sezgilerine
- D) Sanatçının duygularının dışavurumuna
- E) Sanatçının çalışması ve ürettiğini gözden geçirmesine

7.

Bir manzara resmi yapmak isteyen bir sanatçının resim sehpasını alıp resmini yapmak istediği yere götürdüğünü tasavvur edelim. Ressam,

tasvir etmek istediği manzarayı seçtikten sonra rahat bir şekilde oraya yerleşir ve resmini yapmaya başlar. Onun gözlem gücü ve sanat kabiliyeti, mümkün olduğu kadar önünde bulunan şeye benzeyen bir resim yapmaya tahsis edilecektir.

Bu açıklamada sanatçının;

- I. düşünce gücü,
- II. yaratıcılık,
- III. kopya gücü,
- IV. sezgi,
- V. yetenek

yetilerinden hangilerine değinilmemiştir??

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) I, II ve IV
- D) III, IV ve V
- E) I, II, III, IV ve V

8. Ülkemize ----'nın en yaygın gözlemlendiği sanat alanı edebiyattır. Ülkemiz edebiyatının Yaşar Kemal, Fakir Baykurt, Orhan Kemal, Zülfü Livaneli gibi büyük kalemlerinin eserlerinde bu bakış açısının; yani toplumun sorunlarına ışık tutma, insanları aydınlatarak geliştirme kaygısının izlerini görmek mümkündür.

Parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Yansıtma görüş
- B) İşlevselci sanat görüş
- C) Dışavurumcu görüş
- D) Oyun görüş
- E) Biçimci sanat görüş

9. Güneşin doğuşunu; bir şelaleyi, bir böceğin ötüşünü, çam ormanlarının uzaktan görünüşünü birer sanat yapıtı olarak adlandıramayız. Böyle yapmamızın nedeni, onların bilinçli ve amaçlı bir etkinliğin ürünleri olmamalarıdır. Sanat yapıtı ise insan yaratıcılığının ve güzellik anlayışının sonucudur.

Bu durumda bir sanat yapıtı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bilinçli bir eylemle oluşma
- B) Belirli bir amaç taşıma
- C) İnsan yaratıcılığının ürünü olma
- D) Doğada kendiliğinden bulunma
- E) Belli bir güzellik anlayışıyla ortaya çıkma

10. Birçok resimden gerçek dünyada bir şeye gerçekten benzedikleri için hoşlanırsınız. Bir portreyi ancak onun için poz vermiş olan insana benziyorsa beğeniriz. Eğer ona benziyorsa, başarılı bir resimdir, benzemiyorsa, onun başarısız bir resim olduğunu söyleriz. Aynı şey manzara resimleri, natürlmört resimler ve birçok diğer resim türü için de geçerlidir.

Parçada örneklenen sanat anlayışı, aşağıdakilerden hangisiyle adlandırılır?

- A) Yansıtma görüş
- B) Oyun görüş
- C) Dışavurumcu görüş
- D) Biçimci görüş
- E) İşlevselci görüş

1. Güzel resimler veya güzel heykellerin var olmasından önce insanlar bir çiçeğin, bir hayvanın, bir yüzün, bir güneş batışının güzelliğine duyarlı olmuşlardır.

Bu durumu insan doğası açısından yorumladığımızda;

- I. Güzel ve çirkin duygusu, sanatsal etkinlikten önce gelir.
- II. Güzele eğilim, sanatın ortaya çıkmasıyla başlamıştır.
- III. Güzelle ilişki doğadaki varlıklarla birlikte başlamıştır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) I ve III E) Yalnız III

2. Estetik bir tepki, araya bir mesafe koyma ve tarafsızlık, kayıtsızlık tepkisidir. Filmde bir gangster gördüğümde kaçmam. Gerçek bir deneyim yaşıyormuşum gibi davranmam. Önümde bulunan şey neyse onu onun kendisi için seyredirim. Bir tehdit veya bir fırsatı temsil eden bir şey olarak seyretmem. Ona estetik bir olay olarak tepki gösteririm.

Aşağıdakilerden hangisinde, parçada ifade edilen dışında bir tepki söz konusudur?

- A) Ingar Bergman filmlerini etkileyici bulduğu için izleme
- B) Nazım Hikmet şiirlerini, siyasi görüşlerini yansıttığı için okuma
- C) Dostoyevski romanlarını, kurgusundan keyif aldığı için takip etme
- D) Pink Floyd şarkılarını dinlemeyi sevdiği için albümlerini bulundurma
- E) Shakespeare sonelerinin melodik ritmini güzel bulduğu için okuma

3. • Monet'in Su Zambakları ve Kavak Ağaçları tablolarının çekiciliğinin bir kısmının kaynağı, onların gerçekte meydana gelen bir şeyi temsil etmeleridir. Sanatçı doğal olarak ortaya çıkan ışık, şekil ve renk etkilerini bir şekilde yakalamış olduğu için beğenilir.

George Elliot'un *Middlemarch* adlı romanı 1830'ların İngiltere'sindeki taşra hayatının çok başarılı bir tasviri olduğu izlenimini uyandırır.

Verilen örneklerdeki sanat eserlerinin başarısı aşağıdakilerden hangisine bağlanmıştır?

- A) Doğadaki güzelliğin ötesine geçme
- B) Gerçekliği doğru yansıtma
- C) İdeal güzelliği yaratma
- D) Algılayana haz vermeyi amaçlama
- E) Toplumu geliştirmeyi amaçlama

4. Estetik yargılar başkalarına bir şey iletmek bakımından mantıksal yargılar gibidirler ancak onların ilettikleri şey özeldir. Onlar konuşan kişinin belli bir tür deneyime sahip olduğunu ifade ederler. Estetik bir yargıda ben Miles Davis'i dinleyip "bu güzel" dediğimde bu sözümle müziğin beni etkilediğini ve sizinde benim gibi ondan etkilenmeniz gerektiğini kastederim. Sizin de benzer bir şekilde etkilenmeniz gerektiğini düşünmemin nedeni; (1) müziğin güzel olmasıdır; (2) bunun önemli olmasıdır. Eğer bunu düşünmemiş olsam sadece müziği dinleyip susabilirim. Siz müzikle ilgili olarak "o, çirkin" dersanız, sizin haksız olduğunuzu düşünürüm çünkü burada müziğin sahip olduğu bazı özelliklerden söz etmekteyizdir.

Düşüncesini bu şekilde açıklayan biri için;

- I. Estetik yargılar nesneldir.
- II. Güzellik öznedeki olan değil, nesneye ait bir özelliktir.
- III. Kişisel deneyimlerin nesnelliğinden söz edilemez.

yargılarından doğru olanlar hangisinde verilmiştir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) I, II ve III E) Yalnız III

5. Bir romanda hayali karakterlerin dünyası genel olarak daha önceden bildiğimiz dünyaya benzer. Şüphesiz bir roman daha önceden bilmediğimiz bir sürü olgusal bilgiyi içinde bulundurabilir. Örneğin Moby Dick 19. yüzyılda balina avlama teknikleri hakkında ayrıntılı bilgi verir. Ama bu bilgi edebi olmayan bir eserden de elde edilebilir. Çoğunlukla romanlar, hayali dramının dekoru olarak daha önceden bildiğimiz şeyle uyuşan bir dünya sunmaya doğru giderler.

Bu durum;

- I. Bir sanat eserinde gerçekliğe ilişkin yanların bulunması, onun yaratıcılığını zedelemmez.
- II. Sanat eserinde doğruluk ve özgünlük içiçe verilmiş olabilir.
- III. Sanat eseri belirli form ve ölçülere uygunluk gösterdiği oranda dikkate değer kabul edilir.

yargılarından hangilerini dışarıda bırakır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız III

6. Balzac ve Dickens'in eserleri kişiler, yerler, zamanlar ve olayların doğru betimlerini vermekle ünlüdürler. Dickens, Bleak House'daki karakterlerinin birinden, onu aniden bir yangında öldürterek kurtulduğundan dolayı eleştirildiğinde, öfkeli bir şekilde insanların başına bunun gerçekten geldiğine ilişkin iyi belgelenmiş örnek zikrederek kendini savunmuştur.

Bu örnek aşağıdakilerden hangisini temellendirir?

- A) Sanatçılar da olayları doğru bir biçimde yansıtmaya kaygısına sahip olabilirler.
- B) Sanatın amacı yaşamın doğru ve tutarlı bir görünümü vermek değildir.
- C) Sanat, sanat kuramlarının belirlediği forma sadık kalmalıdır.
- D) Sanatın amacı toplumun gelişimine katkı sağlamak olmalıdır.
- E) Sanat, bireyi rahatlatmak ve özgürleştirmek için yapılmalıdır.

7.

Yakın zamanda yitirdiğimiz Amerikalı bilim kurgu yazarı Ursula K. Le Guin, onlarca kurgu romana imza atmıştır.

Yapıtlarında farklı gezegenlerde yaşayan canlıların yaşam biçimleri, kültürleri, dilleri, insanlar arası ilişkileri son derece etkileyici bir biçimde verilmektedir. Bazı gezegenlerde yaşayan türler için yeryüzünün hiçbir yerinde kullanılmamış dil geliştirdiği bile olur. Kurgu toplumun yapısı, dili, tabakalaşma sistemleri, yeme-içme alışkanlıkları, cinsiyet ayrımları tamamen yazarın özgün zihninin üretimleridir.

Parçada anlatılanlar, sanatın aşağıdaki özelliklerinden hangisini örneklemektedir?

- A) Evrensellik B) Kalıcılık C) Ölçülülük
D) Estetiklik E) Yaratıcılık

8. Bir arkadaşım ile okuduğumuz romanlar hakkında sohbet ediyorduk. Ona en sevdiğim roman serisinin "Yüzüklerin Efendisi" serisi olduğunu söylediğimde; "Ama orada anlatılanların hiçbiri gerçeği yansıtmıyor ki" diye itiraz etti. Bu itirazı çok saçma bulduğumu söyledim. Çünkü bir roman hakkında soracağımız son soru şudur: "Bu, doğru mudur? Gerçekten olmuş mudur?" Romanlar tümüyle veya kısmen hayalidirler. Hayali demek "gerçek değil" veya "doğru değil" demektir.

Parçada edebiyat veya başka sanat dalları söz konusu olduğunda aşağıdakilerden hangisinin aranmış olmasına tepki vardır?

- A) Yücelik B) Yararlılık C) Doğruluk
D) İyilik E) Hoşluk

9. Karda bir yürüyüş, dondurma, ılık bir banyo gibi bize zevk vermesi mümkün olan, ancak sanat eserleri olmayan birçok şey vardır. Hatta bunlardan bazıları bize sanattan daha fazla haz verebilir. Dondurmaya karşıt olarak sanata verdiğimiz değeri haklı çıkaracak şeyin ne olduğunu bilmek istediğimiz için sanatın bize haz verdiği iddiası yararsızdır.

Parçada sanata veya güzele verilen değer aşağıdakilerden hangisine bağlanmasına yönelik bir eleştiri vardır?

- A) Doğru B) İyi C) Hoş
D) Yüce E) Yarar

1. Resimlerin gerçeğin kopyaları oldukları görüşüne bakalım. Eğer doğru kopyalar meydana getirmek sanatçının amacı ise en başarılı örneklerin seyircide gerçeklik hayali yaratan örnekler olacağını varsayabiliriz. Bu tür resimler vardır. Onların bir örneği İngiltere'de Derbyshire'da Chatsworth House'dadır. Bu resimde sanatçı duvara asılı duran bir kemanın resmini yapmıştır. O aynı pozisyonda duvarda asılı bulunan bir kemana o kadar benzemektedir ki, seyirci basit olarak kopyanın şeyin kendisi olduğunu düşünmektedir. Bu tür resimler için kullanılan terim gözaldatmasıdır. Onlar şüphesiz çok kabiliyetli bir biçimde yapılmışlardır, ancak onların Batı sanatının en iyi örnekleri olduğunu söylemek ister miyiz? Muhtemelen hayır!

Parçada, aşağıdaki sanat görüşlerinden hangisini olumsuzlayan bir örnekleme yapılmıştır?

- A) Oyun görüşü B) Dışavurumcu görüş
C) İşlevselci görüş D) Yansıtmacı görüş
E) Biçimci görüş

2. "Kabiliyetsiz ressamalar biçim, renk ve büyüklükleri uygun bir şekilde vermekte başarısızdırlar. Kabiliyetli olanlar ise bunu başaranlardır. Hiç olmazsa Batı sanat tarihi bunu doğrulamaktadır: Roma, Orta Çağ ve Modern resmi karşılaştıralım. Gitgide daha başarılı benzerliklerin hizmetine koşulmuş olan devamlı bir teknik gelişme karşısında olduğumuzu göreceğiz."

Parçada sanatın başarısı;

- I. aslına uygun olması,
II. mükemmelin yaratılması,
III. bireyin özgürleştirilmesi,
IV. formların doğru yansıtılması,
V. toplumu geliştirilmesi

niteliklerinden hangisine bağlanmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Müziği güzel kılan, salt biçimsel öğelerin birleşimidir. Biçimin, yani ses, perde, tempo gibi öğelerin şekiller veya yapılar olarak birbirleriyle ilişki içine girme tarzlarının kavranması, dinleyicinin anlayışını ve bir müzik parçasını değerlendirmesini derinleştirir. Biçim üzerinde -sanat eserinin bazı özelliklerinin birbirleriyle çeşitli tatmin edici biçimlerde ilişkiye girmeleri üzerinde- bu vurgu, şüphesiz sadece müzikle sınırlı değildir. Resim, dans, heykeltraşlık, şiir hatta roman bile bu açıdan değerlendirilebilir.

Bu parçada belirtilen fikirler, aşağıdaki sanat görüşlerinden hangisiyle paralellik göstermektedir?

- A) Yansıtma görüşü B) Biçimci görüş
C) İşlevselci görüş D) Kurumsalci görüş
E) Dışavurumcu görüş

4. Croce'ye göre bütün insanlar için değişen sezgisel estetik anlayış, farklı algılamalara neden olur. Ona göre sanat, sezgi sonucu oluşan bir etkinliktir, dolayısıyla sezgisel bir ifadedir. Bir sanatçının yaşantısı, duyuları ve izlenimleri, kişisel tecrübeleri ve yaratıcılığı diğer kişilerden farklıdır. Bu nedenle sanatçının içsel sezgisinin özgürce ifadesi olan sanat eserine yansıyan estetik yargısı başka insanların paylaşabileceği ortak bir yargı olmaktan uzaktır.

Croce'in, bir yanıt ürettiği soru aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Güzelliğin kaynağı ve ölçütleri nelerdir?
B) Sanat eserinin özellikleri nelerdir?
C) Estetik yargıların yapısı nasıldır?
D) Sanat eserinin toplumsal etkileri nelerdir?
E) Ortak estetik yargılar var mıdır?

5. Estetik yargıların değişken olmalarının nedeni onların olgusal değil, değerlendirci olmalarıdır. Olgusal yargılar nesnel olarak doğru veya yanlıştır. Evrende akıllı hayat ya vardır veya yoktur. Bu konuda doğruyu hiçbir zaman keşfedemesek bile, neyin delil veya kanıt olarak göz önüne alınacağını söyleyebiliriz. Estetik yargılarla ilgili olarak aynı şey söylenemez.

Bu durumda estetik yargılar için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Olgusaldırlar B) Nedenseldirler
C) Evrenseldirler D) Görelidirler
E) Nesneldirler

6. Sanata verilen çok yüksek değer delili, her yıl ona harcanan trilyonlar ve onu üretmek, tüketmek ve incelemek için ayrılan binlerce saatle muazzam kağıt yığınlarıdır. Sanata hiçbir ilgi duymadıklarını iddia edenler bile bu muazzam faaliyeti devam ettiren vergiler ödemektedirler.

Parçada sanatın;

- I. ekonomik boyutu,
II. toplumsal etkisi,
III. bireyi geliştirme işlevi

durumlarından hangilerinden söz edilmektedir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) I, II ve III

7. • Platon'a göre güzellik ideadır.
• Aristoteles'e göre güzellik ahenktir.
• Plotinos'a göre güzellik, Tanrısal aklın evrendeki ışmasıdır.
• Kant'a göre güzel, çıkar gözetmeksizin hoşlanmanın nesnesidir.

Güzellik tanımları verilen filozoflar aşağıdaki sorulardan hangisine yanıt vermektedirler?

- A) Sanat ve güzellik ilişkisi nedir?
B) Güzelliğin kaynağı ve ölçütleri nelerdir?
C) Estetik yargıların yapısı nasıldır?
D) Ortak estetik yargılar var mıdır?
E) Sanat eserinin özellikleri nelerdir?

8. Sanatçı vermiş olduğu ürünlerde esinlendiği nesneleri oldukları gibi algılayıp yansıtmaya çalışmaz. Tam tersine onlardan, algıladıklarından çok daha fazla hissettiklerini de sanat eserine katarak yorumlar.

Parçada aşağıdaki sanat görüşlerinden hangisi vurgulanmıştır?

- A) Yansıtmaya sanat
B) Dışavurum sanatı
C) Oyun sanatı
D) Biçimci sanat
E) Kuramsal sanat

9. Sanat eserini meydana getiren, üç unsur vardır: Sanatçı, sanat eseri ve sanat eserini anlayıp takdir eden kişiler. Sanat eseri, insanlar tarafından oluşturulmuş ve insanda estetik hazlar oluşturma işlevi olan yapıdır. Sanat eseri kişiseldir. Yani o eseri ortaya koyan kişiden izler taşır. Sanat eseri yaratıcılık gerektirir. Estetik kaygıyla üretilir ve tektir. Yani bir daha eşi benzeri olmayandır.

Bu parça, aşağıdaki sorulardan hangisine cevap niteliğindedir?

- A) Ortak estetik yargılar var mıdır?
B) Güzelliğin kaynağı ve ölçütleri nelerdir?
C) Sanat ve güzellik ilişkisi nasıldır?
D) Sanat eserinin özellikleri nelerdir?
E) Estetik yargıların yapısı nasıldır?

10. I. Sanat eserinin benzersiz ve tek oluşunu vurgular.

- II. Belli bir kültüre özgü ya da yönelik olmama durumudur.

Yukarıda tanımları verilen kavramlar aşağıdakilerden hangileridir?

- A) Yaratıcılık - Kişisel
B) Biriciklik - Evrensellik
C) Evrensellik - Somutluk
D) Somutluk - Evrensellik
E) Biriciklik - Yaratıcılık

1. - - - , sanat yapıtlarında, türlerine göre ses, renk, çizgi, biçim gibi öğeler arasında sağlanır. Yalın, tek parça olan bir şey güzel değildir. Müzikte bir ton, örneğin bir "do" sesi bir "fa" sesinden daha güzel değildir. Bütünde ortaya çıkan sesler daha anlamlıdır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Uyum B) Özgünlük C) Biçim
D) Hoş E) İzlek

2. Filozofa göre insan ancak sanat aracılığıyla tam olarak insan olur ve gerek duysal ihtiyaçlarını gerekse akılsal zorunluluğun alanından kaçarak gerçek anlamda özgür olur. Bu anlamda sanat ile oyun arasında bazı benzerliklerin bulunduğunu söyler. Her ikisi de insanı günlük yaşamın baskısından kurtarır ve özgürlük dünyasına taşır.

Bu parçada dile getirilen sanat görüşü ve onu savunan filozof aşağıdakilerden hangisinde belirtilmiştir?

- A) Yansıtma görüşü - Platon
B) Dışavurum görüşü - Croce
C) Oyun görüşü - Schiller
D) Biçimci sanat - Kant
E) Mimetik sanat - Aristoteles

3. Kant'a göre, estetik yargılar da bilimsel yargılar kadar zorunlu ve genel geçerdir. Karşımızdaki tablonun güzel olduğu söylenirken bu yargıya ortak duyguya dayanılarak ulaşılmıştır. Çünkü güzelin beğenisi çikarsız ve özgün bir hazdır.

Buna göre, Kant'ın görüşlerinin temelinde aşağıdaki hangi yargı yer almaktadır?

- A) Estetik duygu görecelidir.
B) Beğeniler kişiden kişiye değişebilir.
C) Estetik duygular, evrensel yargılardan bağımsızdır.
D) Estetik yargı, o yargının sahibine özeldir.
E) Estetik yargılar nesneldir.

4.

Günümüzde, estetik yargıların niteliğine ilişkin genel yaklaşım, estetik yargıların oluşumunda bireysel tarihlerini dikkate almaktır. Yani yargı sahibinin sosyo-ekonomik, kültürel ve bireysel koşullarının önemli olduğu vurgulanmaktadır.

Zarife Öğretmen'in öğrencilerine yaptığı bu açıklama ile aşağıdaki sorulardan hanginin cevabını vermeyi amaçladığı söylenebilir?

- A) Sanatın özü nedir?
B) Sanata etki eden unsurlar nelerdir?
C) Sanatın işlevi nedir?
D) Ortak estetik yargılar var mıdır?
E) Estetik ile sanat felsefesi arasındaki fark nedir?

5.

Güzellik değeri ve onun bize verdiği duygular gerek doğada, gerekse sanat eserlerinde mevcuttur. Bir kuşun ötüşü, güneşin batışı, doğal bir mağara bizde hoş duygular meydana getirirken bir heykel, müzik eseri, şiir de bizde hoş duygular uyandırmaktadır.

..... sanat eserleri ile ilgili olarak ortaya çıkan kavramların analizi ve problemlerin çözümü ile meşgul olur.

..... ise hem doğadaki hem de sanat eserindeki güzel ile ilgilenir.

Parçada boş bırakılan yerlere, sırasıyla getirilmesi gereken kavramlar aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Estetik - Sanat felsefesi
B) Sanat felsefesi - Estetik
C) Estetik - Etik
D) Estetik haz - Estetik değer
E) Estetik değer - Estetik haz

6. Gerek doğada hazır bulduğumuz, gerek bizim kendimizin meydana getirdiğimiz birtakım nesneler vardır ki bu nesnelerin farklı bir duygu veya heyecan yarattığı söylenebilir. Böylece, felsefede bize hoş veya haz verici diye adlandırdığımız bir heyecan veya duygu veren şeylerin incelenmesi ile ilgili disiplini ---- adı verilir.

Parçada boş bırakılan yere aşağıdaki hangi kavram getirilmelidir?

- A) etik B) estetik C) epistemoloji
D) din E) ontoloji

7. Güzellik değerinin taşıyıcısı olan şeylere felsefi dilde ____^I denir. Bu değeri algılayan, ona hoş bir heyecan diye adlandırdığımız tepkiyi gösteren varlığa yine felsefe dilinde ____^{II} adı verilir. Özne, nesne hakkında onun güzel veya hoş olduğunu söylerse buna ____^{III} denir.

Buna göre, parçadaki boş bırakılan yerlere sırasıyla gelmesi gereken kavramlar aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II	III
A)	estetik nesne	estetik özne	estetik yargı
B)	estetik özne	estetik nesne	estetik yargı
C)	estetik yargı	estetik özne	estetik nesne
D)	estetik tavır	estetik özne	estetik nesne
E)	estetik yargı	estetik tavır	estetik özne

8. Platon'a göre sanatçı bu dünyadaki güzel varlıkların yanı sıra "güzellik ideası"nı taklit eder. Ancak Platon, doğadaki varlıkların yansıtılmasına karşı çıkar. Ona göre "Sanat kopyanın kopyasıdır." Çünkü doğadaki varlıklar da ideaların taklitleridir. Bu nedenle sanat, gerçeklikten çok uzaktadır.

Buna göre, Platon'un sanatçıyı eleştirmesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaratıcı hayal gücüyle var olmayı meydana getirmesi
B) Taklit etme halinin faydacı olması
C) Sanatçının imgesel dünyasını dışarı vurması
D) Taklidin taklitini yaparak hakikatten uzaklaşması
E) Sanat ile oyun arasında benzerlik kurması

9. Susan Langer ve Ernst Cassirer, sanatı, insan duygularının yapısını simgeleştiren biçimlerin yaratılması olarak tanımlamışlardır.

Tanımda geçen "simgeleştirme" aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Arınma B) Açık hale getirme
C) Vurgulama D) Benzetme
E) Yaratma

10. Neyin iyi neyin kötü olduğunu bildiğine inanan biri, çok doğal olarak, sanatçının yaratını kendi ahlâk anlayışı ışığında yargılar. Sanatın görevi, en yüce ahlâksal ve dinsel hakikatleri iletmektir, der Tolstoy. Baskıcı rejimlerde resmi olarak konmuş olan değerlerden sapan sanat anlayışları mahkum edilir ve eğer mümkünse bastırılır. Platon'un Devlet'inde, iç barış ve siyasal istikrar adına sanatların sansür edilmesinin gerekli olduğuna inanılır.

Parçada verilen örnekler, sanatın aşağıdaki kavramlardan hangisiyle özdeş görülmesinin yarattığı değerlendirmeye biçimleridir?

- A) İyi B) Hoş C) Doğru
D) Yüce E) Yarar

11. Nesnenin sahip olduğu tema ya da anlam ne olursa olsun, bir somut biçim aracılığıyla ifade edilir. Biçimsiz hiçbir estetik nesne yoktur. Biçim terimi, estetik nesnenin içsel ilişkilerine işaret eder.

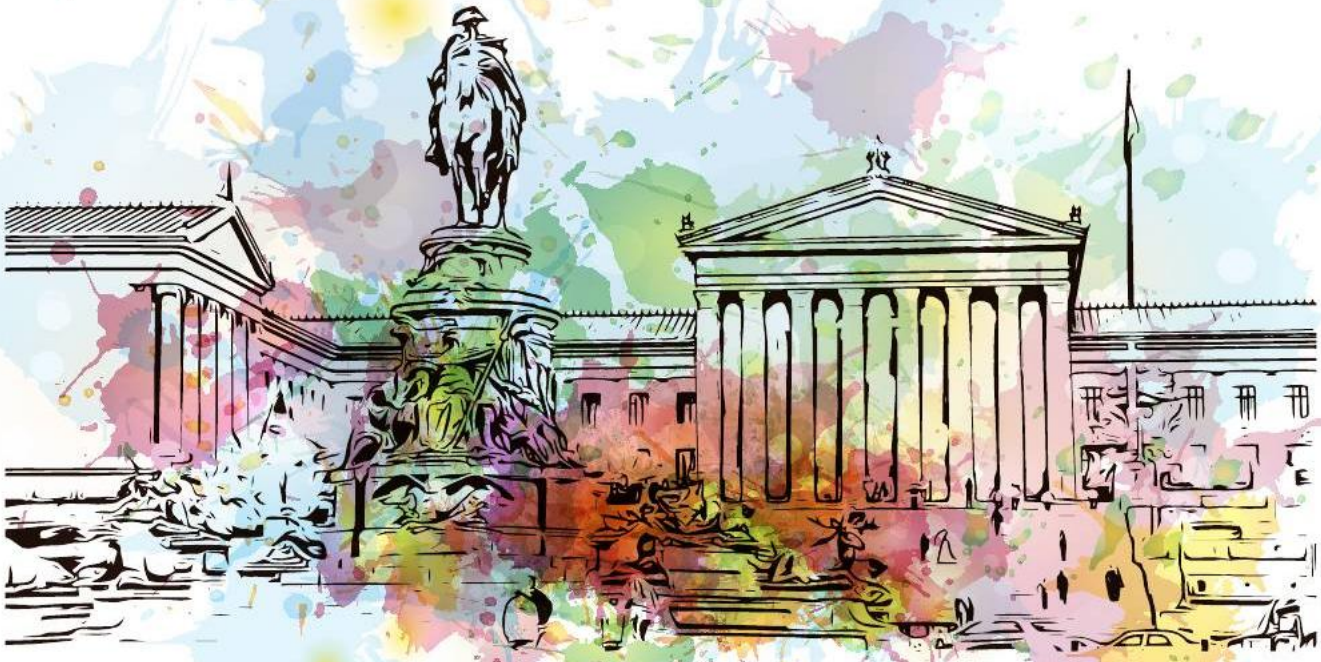
Buna göre;

- I. Anadolu rock tarzı şarkılarda, rock müzik ile halk müziği sentezlenmiştir.
II. Sabahattin Ali, Kürk Mantolu Madonna adlı eserinde, "ben dili" kullanmıştır.
III. George Orwell, 1984 adlı kurgusunda, despotizmin kötücüllüğünü anlatmıştır.

saptamalarından "biçim"le ilgili olanlar hangileridir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız III

3. BÖLÜM

FELSEFE TARİHİ

1. Varlığın ilk nedenini ele alan doğa filozoflarından;
Thales için bu neden, su
Anaximenes için hava,
Demokritos için atom,
Empedokles için hava, su, toprak ve ateştir.

Bu kabulleriyle adı geçen filozoflar aşağıdaki düşünce gruplarından hangisinin içinde yer alırlar?

- A) Varlık maddedir.
B) Varlık düşüncedir.
C) Varlık hem madde hem de ruhtur.
D) Varlık sürekli akış hâlinindedir.
E) Varlık fenomendir.

2. Antik Yunan doğa düşünürlerinde; matematik, fizik, kimya, biyoloji, astronomi, bilimlerinin ilk çirkeleleri; filizleri gizlidir. Pythagoras ve Platon'un matematik bilimine olan tutkunlukları, Herakleitos, Demokritos, Aristoteles ve Epiküros'un fizik, kimya ve astronomi bilimine kaynaklık edebilecek görüş, gözlem ve deneyleri felsefe tarihinin sayfalarında açık bir biçimde yer almaktadır.

Bu açıklama aşağıdaki yargılardan hangisini temellendirir?

- A) İlk filozoflar aynı zamanda ilk bilim insanlarıdır.
B) Felsefe bilimlerin eleştirisi ile başlamıştır.
C) İlk filozoflar öncelikle insanın bilme gücünü sorgulamışlardır.
D) Felsefenin temelinde matematiksel düşünme yer alır.
E) Bilim ve felsefe farklı iki bilme alanıdır.

3. Felsefe Antik dünyada doğanın değişimi ve insanın siyasal niteliğine ilişkin görüşleri yansıtır. Orta Çağ boyunca Tanrı'ya ve dinsel yaşama ağırlık verir. Rönesans'tan günümüze kadar ise "bilim" dediğimiz doğayı anlama ve doğa güçlerini denetim altına alma eylemine öncelik verir.

Bu parçada savunulan görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Filozoflar her dönemde gerçeğin bilgisine ulaşmayı amaçlamışlardır.
B) Felsefi düşünce bilimsel düşüncenin etkisi altındadır.
C) Her dönemde felsefe, o döneme özgü yaşantı biçiminin niteliğini taşır.
D) Felsefe, özgür ve eleştirci tutumu ile her dönemde insanı yüceltmıştır.
E) Felsefe, din düşüncesinin aşılmasıyla ortaya çıkmıştır.

4. İlk doğa filozofları dış dünyaya baktıklarında bir çokluk gözlemlemişler ve bu çokluğun ancak ve ancak onun kendisinden çıktığı ya da türediği bir birliğe indirgenebildiği zaman, anlaşılır hale gelebileceğini düşünmüşlerdir.

Bu durumda ilk doğa filozofları için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bireyin kendisini, içinde yaşadığı toplumu daha iyi tanımasını sağlamışlardır.
B) Dış dünyadaki varlıkların kendisinden doğduğu ilk nedeni belirlemeye çalışmışlardır.
C) İnsan yaşamının son amacının ne olduğunu ve ne olması gerektiğini ele almışlardır.
D) Bireyin elde ettiği bilgileri pratik yaşama geçirerek, gündelik hayatı kolaylaştırmasını gerçekleştirmişlerdir.
E) İnsanın doğa yanında siyasetle ilgilenmesini olanaklı hale getirmişlerdir.

5. Çin ve Hint felsefesinin çoğunlukla, gerçek felsefeye özgü temel bir özellik olarak karşımıza çıkan argümantatif (tartışmalı) yapıdan birçok durumda yoksun kaldığını öne sürülür. Böyle bir argümantatif yapıyı hayata geçiren Yunan filozoflar, oluşturdukları metafizik üzerinden, bilim ve felsefenin algısal görüşlerin ötesine geçerek dünyayı ve varlığı anlamlı kılma yönünde rasyonel bir faaliyet olduğunu göstererek, aslında bir anlamda felsefe yapmanın standardını belirlediler. Yunanlar, nihayet felsefeyi kuşaktan kuşağa aktarılan bir sözler ya da hikmetler bütünü olmaktan çıkarak, yazılı bir gelenek üzerinden ifade etmenin ve yazı üzerinden diyalektik bir tarzda tartışmanın ortamı haline getirdiler.

Buna göre;

- I. anlam arayışının aracı olarak akli temele alma,
- II. farklı fikirlerin çatıştığı bir tartışma geleneği yaratma,
- III. özlü sözlerden ve hikmet arzusundan kaynaklanma

durumlarından Yunanlar için geçerli olanlar hangileridir?

- A) I, II ve III B) Yalnız I C) I ve II
D) II ve III E) Yalnız III

6. Felsefe tarihinin başlangıcında yer alan ilk filozof Thales'tir. Yaklaşık 2500 yıllık bir tarihe sahip olan felsefenin gelişimi Thales'in ardından pek çok insanın bu alana hizmet etmesiyle sağlanmıştır. Felsefeyle ilgilenen, felsefi düşünceler ortaya koymak isteyen bir insanın, bu birikimden habersiz olarak ortaya koyacağı her ürün, susuz kalmış bir çiçeğe benzeyecektir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisinin önemi vurgulanmaktadır?

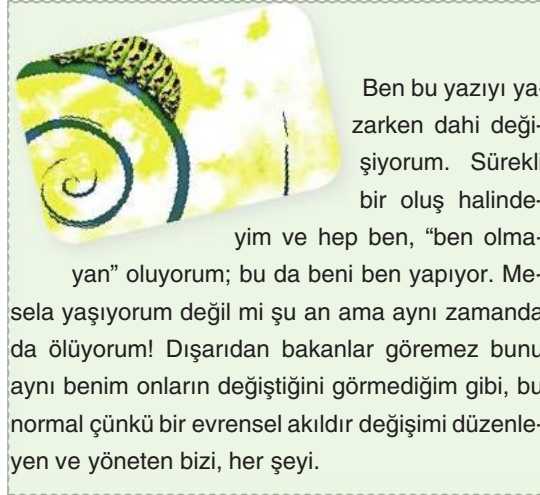
- A) Kişisel düşünceler oluşturmanın
B) Felsefe tarihini bilmenin
C) Otoritelere saygı duymanın
D) Uygun soru sormanın
E) Bilmeyi istemenin

7. İnsanlar önceleri mitolojik bir yaklaşımla varolanı kavramaya çalıştılar. Mitolojiden sonra evreni ve dünyayı anlamakta insana dinsel açıklamalar yardımcı oldu. Fakat insanlar ne dinsel ne de mistik öğretilerle yetindi. Yani insan, kendi akıl ve düşüncesiyle var olan her şeyi sorgulayarak felsefeyi ortaya çıkardı.

Bu açıklamaya göre felsefeyi ortaya çıkaran etken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mitolojinin yeterli bulunması
B) Akla ve mantığa dayanılması
C) İlgili duyulan konuların çeşitlenmesi
D) Bilimsel düşüncenin şekillenmesi
E) Yaşamın kolaylaştırılmasına ihtiyaç duyulması

8.

Parçadaki görüşleri savunan bir İlk Çağ filozofu için aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Arkheyi ateş olarak belirlemiş olabilir.
B) Ona göre her şey karşıtıyla birlikte var olabilir ancak.
C) Doğanın kendisi karşıtların sürekli savaşıdır.
D) Değişim, duyusal bir yanılgıdır.
E) Evrensel akıl karşıtların uyumlu birliğinin bir ölçüsüdür.

1. I. Nesneler, biz nasıl görüyorsak öyledir.
II. İnsan her şeyin ölçüsüdür.
III. Ne kadar insan varsa, o kadar dünya vardır.
IV. Rüzgâr üşüyene soğuktur, üşümeyene değil.
V. Değişen görüşlerdir, doğrular değil.

Sofistlere göre genel-geçer doğru olmadığına, bilinç ve özne dış dünyaya değil, bir bakıma dış dünya insan bilincine bağlı olduğuna göre yukarıdaki görüşlerden hangisinin sofistlerce benimsenmesi beklenmez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Mısır ve Mezopotamya'da bilim, olgu toplama, pratik ilgi ve ihtiyaçlara cevap arama aşamasının ötesinde, kuramsal nitelikte sorulara yönelememiş, dolayısıyla sistemli bir yapı kazanamamıştı. Yine Çin, Hint, Mısır ve Mezopotamya'daki bilimsel ve felsefi düşüncenin, pratik bir yönelimi olduğu yerde, Yunanlı doğaya çıkar gözetmeksizin, bilmek amacıyla bilmek için yönelmiş, tek tek örnek ve olgularda kalmayıp, genel olana ve teoriye yükselmiştir.

Buna göre;

- I. Düşüncenin uygulama ve kolaylaştırma kaygısı taşıdığı coğrafyalarda bilgi teorik nitelik kazanamamıştır.
II. Doğaya çıkar gözetmeden ve salt bilme arzusu ile bakmak felsefenin teorik bir bilgiye dönüşmesini sağlamıştır.
III. Tek tek olgular arasındaki ilişkiyi, nedensel bir bağa dönüştürme becerisi felsefeyi ortaya çıkarmıştır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız III

3. İlk Çağ şüpheci filozoflarına göre insan, her türlü yargıdan kaçınmalıdır.

İlk Çağ şüpheci filozoflarını bu sonuca götüren kabul aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanın unutan bir varlık olması
B) İnsanın doğa olaylarına karşı zayıf olması
C) Olaylar arasında zincirleme bir nedensellik ilişkisinin olması
D) Doğru bilginin zihinde doğuştan hazır olması
E) İnsanın ancak nesnelerin görünüşünü bilebilmesi

4. Felsefenin Yunan kültüründe ortaya çıkmasını mümkün kılan iki şey vardı: Refah ve merak. Buna göre, içinde felsefenin gelişebileceği toplumun belirli ya da yüksek bir refah düzeyine erişmiş olması vazgeçilmez bir şeydir. Böyle bir refah toplumunda felsefeyle uğraşacak kişinin, maddi ihtiyaçlarını karşılamak için çalışmak yerine, boş zamana sahip olma zorunluluğu vardır. İşte bu birinci koşul, çeşitli ticaret yollarının birleştiği bir kavşak olan ve başta denizcilik, tarım ve ticaret olmak üzere, çeşitli yollardan oldukça zenginleşen İyonya'da MÖ 6. yüzyılda fazlasıyla gerçekleşmiştir. İyonyalılar, güneyde Mısır'a, kuzeyde Karadeniz'e, doğuda Mezopotamya'ya ve Batıda da bütün Yunan kentlerine doğrudan erişebilme konumunda bulunan bu zenginlik ve genel yönelimi itibarıyla maddi ve hümanistik olan bir kültür atmosferinde yaşıyorlardı.

Buna göre;

- I. ekonomik refahla desteklenen kültürel ortam,
II. kültürel etkileşimin doğurduğu bilgi birikimi,
III. özgür düşünmeyi ve ifadeyi mümkün kılan demokratik yapı

etkenlerinden parçada sözü edilmeyenler hangileridir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız III

5. İlk Çağ'ın ilk filozofları arasında yer alan Demokritos'a göre evrene zorunluluk egemendir ve tüm varlık maddi olan atomların mekanik bir şekilde birleşmesinden oluşmuştur.

Buna göre, Demokritos'un öğretisi için aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Varlık anlayışı materyalisttir.
- B) Evrenin oluşumunda rastlantılara yer vermez.
- C) Ona, göre evreni düzenleyen ayrı bir güç yoktur.
- D) Atomların zihinden bağımsız olarak var olduklarını iddia eder.
- E) Her şeyin temelinde bulunan evrensel ilke düşünen zihindir görüşünü savunur.

6.

Atatürk Arboretumu'na gelen Selin, içeriye girdikten sonra ilk olarak ayakkabılarını çıkarır çünkü toprağa basmak ister. Ancak hava o kadar sıcaktır ki yanar ayakları ve bir anda lanet okur ateşe. Çantasından suyunu çıkarır ve önce ayaklarına döker sonra geriye kalanı kana kana içer. Derin bir nefes alarak havayı çeker az önceki nefreti yerini sevgiye bırakmıştır ve şöyle der: İşte hayat bu be!

Selin'in bu yaşadıkları aşağıdaki hangi İlk Çağ filozofunu haklı çıkartır?

- A) Thales
- B) Anaksimandros
- C) Anaximenes
- D) Parmenides
- E) Empedokles

7. O gün Milet Okulu'nun üç tane öğrencisi aralarında tartışmaktadırlar:

K: Bakın, evrende neyi düşünürseniz düşününün içinde su vardır. O her şekle girebiliyor bazen buhar oluyor bazen buz; alın size çokluktaki birlik!

L: Tamam da kafanı bir kaldır ve gökyüzüne bak, sınırsız ve belirsiz bir evrendeyiz. Bu yüzden su ve hatta fiziksel bir madde bile olamaz her şeyin nedeni.

M: Hem haklısınız ikiniz de hem de haksız. Bak L, bastığım yer evrenin kendisi, demek ki o kadar da belirsiz değil; ama bak K, neredeyse sınırsız bir gök... O halde gelin somut ve sınırsız bir arkhe belirleyelim. Örneğin nefesim beni ayakta tutuyor değil mi, öyleyse...

Diyaloga göre

- I. K, Thales olabilir.
- II. L'nin arkhesi ateştir.
- III. M sözünü, "Evren'i de ayakta tutan havadır." şeklinde bitirebilir.

verilen maddelerden hangisi doğrudur?

- A) Yalnız II
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) Yalnız I
- E) II ve III

8. Sokrates'ten önceki filozoflar, felsefelerini doğa ve doğadaki olaylar arasındaki ilişkiler üzerine kurmuşlarken; Sokrates, insanın kim ve ne olduğu üzerine odaklanmış, düşünceyi bu konuya yöneltmiştir.

Bu durumda Sokrates'in felsefi sisteminin odak noktası aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğa
- B) Değişim
- C) Yöntem
- D) İlk neden
- E) İnsan

1. MÖ 6. yüzyılda başlayıp ünlü Roma İmparatoru Justinianus'un Yunan felsefesini temsil eden son okul olan Atina Okulu'nu kapattığı MS 529 yılına kadar uzanan İlk Çağ felsefesi veya Antik felsefe, Helenik felsefe ve Helenistik felsefe olarak ikiye ayrılır. Bunlardan Antik felsefenin ilk 300 yıllık dönemine karşılık gelen Helenik felsefe, onun en yoğun, en güçlü, en parlak dönemine karşılık gelir. Görece çok daha uzun yaklaşık 700 yıllık bir tarihi olan Helenistik felsefeyle kıyaslandığında hemen hemen bütünüyle ona karşıt özellikler sergiler.

Parçadan yola çıkarak, sözü edilen dönemle ilgili, aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Antik felsefe, yaklaşık bin yıllık bir süreci kapsar.
B) Helenik felsefe kısa ve yoğun bir felsefi dönemin adıdır.
C) Helenistik felsefe yapı olarak Helenik felsefeyle paralellik gösterir.
D) Yunan felsefesinin son okulu Atina Okulu'dur.
E) Helenistik felsefe, Helen felsefesinin niteliklerinden farklı özellikler gösterir.

2. Yunanlılar, başka kültürlerden almış oldukları hiçbir şeyi aldıkları yerde bırakmadılar. Gerçekten de onların her ne kadar Doğu düşüncesi ve biliminden yararlanmış olsalar da genelleme ve teoriye yükseldikleri; bilgiyi pratik bir kaygı içinde olmadan bizatihi kendisi için istemiş olmaları nedeniyle, rasyonel (akılcı) düşüncenin gerçek anlamda başlatıcısı oldukları söylenebilir.

Parçaya göre, Yunanlılar aşağıdakilerden hangisini yaparak felsefenin başlatıcısı olmuşlardır?

- A) Doğu düşüncesinin sonuçlarını kullanarak
B) Dağınık bilgiyi belli bir sisteme akılcı biçimde bağlayarak
C) Kültürel etkileşimde bulunup bu etkileşimi sürekli kılarak
D) Elde ettikleri bilgiyi yaşamı düzenlemede kullanarak
E) Doğu'nun bilimsel düşüncesinin sonuçlarını pratiğe aktararak

3. Sofist Protagoras'a göre önemli olan karşımızdakiyi ikna etmek ve yönetmektir. Bu nedenle insan iyi düşünmeli bu düşüncelerini de güzel bir şekilde ifade etmelidir. Düşüncesini, öğrenmek isteyen insanlara güzel ve etkili konuşma dersleri vererek yaşama aktarmıştır.

Buna göre;

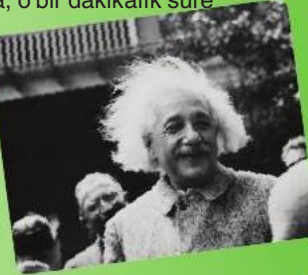
- I. matematik,
II. müzik,
III. geometri,
IV. hitabet,
V. spor

Protagoras'ın ders verdiği alan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Einstein kendisine görelilik kuramını soranlara şu cevabı verir:

Elinizi bir dakikalığına kızgın bir sobaya değdirmeye kalkıştığınızda, o bir dakikalık süre size bir saat gibi gelecektir. Hoş bir kadınla geçirdiğiniz bir saat ise size bir dakika gibi gelir. İşte görelilik budur.

Parçaya göre

- I. Sağlam, herkes için geçerliliği olan bilgiye varılabilir.
II. İnsan her şeyin ölçüsüdür.
III. Öğrenme, doğuştan var olan bilginin hatırlanmasıdır.

Yukarıdaki ifadelerden hangisi Einstein'ın görelilik tanımına uygundur?

- A) I ve III B) II ve III C) I ve III
D) Yalnız II E) Yalnız I

5. Helenik felsefenin doğal siyasi dekoru kent –devle-
tidir, Helenik Dönem'in filozofu kent devletinde mut-
lu bir hayata erişme idealinin belirlediği etiko–politik
sorulara cevap vermeye çalışır. Oysa Helenistik
Dönem'in siyasi dekorunda imparatorluk vardır, bu
dönemde filozof imparatorluk düzeninin sınırlarını
büyüttüğü dünyada yalnızlaşan ve yabancılaşan
insanın ağır problemlerine çözüm getirmeye çalışır.

**Bu durum, felsefi dönemlerin temel sorunlarının
belirlenmesinde aşağıdakilerden hangisinin et-
kili olduğunun göstergesidir?**

- A) Ekonomik yapı B) Kentleşme
C) Siyasi düzen D) Kültürel etkileşim
E) Boş zaman

6.

Günümüz-
den 4.533 mil-
yar yıl önce Theia
adındaki ön geze-
gen, eğik bir açıyla
ve Dünya'nın Güneş etrafındaki dönüşü yönünde
Dünya'ya çarpar. Bu çarpışma sonucunda genç ve
henüz oluşma aşamasında olan gezegenimizden
devasa parçalar kopar ve uzaya saçılırlar. Kütle
çekimi nedeniyle ise de bu uzaya fırlayan
parçalar birbirleri ile birleşir ve bugün
"Ay" dediğimiz uydumuzu
oluşturur.

**Buna göre, aşağıdakilerden hangisinde Ay'ın
oluşumu ile örtüşen bir doğa felsefesi yaklaşımı
vardır?**

- A) Ateş, toprak, hava ve suyu bir araya getiren
şey sevgidir.
B) Her şeyi oluşturan şey olan suyu hareket etti-
ren şey onun canlı olmasıdır.
C) Parçalanma, birleşme gibi deney verileri yal-
nızca yanıldır, varlık birdir.
D) Atomlar uzay boşluğunda çarpışarak toprağı
meydana getirirler.
E) Evren tükenmez canlı bir ateştir, bu yüzden
hiçbir şey olmaz, her şey hep olur.

7. Thales'te felsefe bakımından esas önem taşıyan
husus, onun "Neyin gerçekten var olduğu" sorusu
üzerinde düşünmüş olmasından kaynaklanır. Bu
çerçeve içinde, doğada var olan şeylerin tüketici bir
listesini yapmayı amaçlamayıp, kalıcı bir gerçeklik
bulmaya çalışan Thales, görünüş-gerçeklik, çokluk-
birlik ayrımı yaparak varlığa önce gelip sonra giden,
sürekli değişme halindeki şeylerin ya da fenomenle-
rin gerçek olamayacağı sonucuna varmıştı. Başka
bir deyişle, "neyin gerçekten var olduğu" sorusunu
yanıtlamanın yegane yolu, onun gözünde birlik ile
çokluk ya da görünüş ile gerçeklik arasındaki ilişkiyi
doyurucu bir biçimde ifade edebilmekten geçti.

**Buna göre, Thales'in felsefesi için aşağıdakiler-
den hangisi söylenemez?**

- A) Ontolojik sorunları temel alan bir yaklaşımı vardır.
B) Her şeyi var eden kalıcı unsurun ne olduğunun
arayışındadır.
C) Neyi ve tam olarak bilebiliriz sorusunun yanıtını
aramıştır.
D) Görünen çokluk ve değişkenliğin kaynağındaki
değişmez ve bir olanı aramıştır.
E) Gerçekten var olanı, görünüşten ayırt etmeyi
amaçlamıştır.

8. Antik felsefenin ilk bölümü "doğa felsefesi" veya
"presokratik felsefe" olarak sınıflanır. Bu dönemde,
felsefe doğa ya da varlık felsefesi olarak belirmiştir.
İlk doğa filozofları, her şeyden önce bir görünüş-
-gerçeklik ayrımı yapmış ve görünüşlerin ya da fe-
nomenlerin gerisinde düzenli bir yapının ve kalıcı
bir gerçekliğin var olduğuna inanmışlardır. Bununla
da yetinmeyip doğanın kendi içinde kapalı bir sis-
tem meydana getirdiğini savunarak, doğaya ilişkin
açıklamanın yine doğanın içinde aranması gerekti-
ğini ileri sürmüşlerdir.

**Bu durum, doğa filozoflarının veya Pre - Sokra-
tiklerin aşağıdakilerden hangisiyle ilgilenmele-
rine neden olmamıştır?**

- A) Töz sorunu
B) Erdem problemi
C) Görünüş-gerçeklik ayrımı
D) Birlik-çokluk sorunu
E) Değişme - kalıcılık sorunu

1. İlk filozof olarak kabul edilen Thales ve onun ardıllarının temel çıkış noktaları şuydu; "Gözle görünür dünyanın akli ve anlaşılır bir düzeni gizlediği, doğal dünyanın nedenlerinin yine bu dünyanın sınırları içinde aranması gerektiği ve başka bir kaynaktan yardım görmeyen, özerk insan aklının bu arayışta kendisinden yararlanılabilecek yegane araç olduğu". Bu fikri hemen hepsi savundular.

Parçada sözü edilen filozofların çıkış noktasında, aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Doğanın doğayla açıklanması
- B) Sorunlara salt akılla çözüm aranması
- C) Anlaşılır bir doğa düzenin varlığının kabullenilmesi
- D) Somut gerçeğin konu edinilmesi
- E) Doğal olanla doğaüstü olanın sentezlenmesi

2. İlk Çağ'ın ilk düşünürü sayılan Thales, kendisine sunulan açıklamayla yetinmeyip, varlıkların, şeylerin niçin oldukları gibi olmaları gerektiğini anlamaya ve açıklamaya çalışmıştır. Demek ki felsefe, felsefi düşünüş öncesindeki insanın yaptığı gibi, görmek ya da inanmakla ilgili bir konu değildir. Felsefe, merak etmekle, düşünmekle, kısacası akıl ile ilgili bir konudur. Felsefe, gözle görülen varlıkların meydana getirdiği çokluğun gerisinde gizli olan birliği, kaosun gizlediği düzeni görebilmekle, algısal görüşlerin arkasındaki gerçekliği araştırmakla ilgili entelektüel bir faaliyettir.

Buna göre, ilk filozof Thales'te;

- I. açıklanmışın ötesine bakma,
- II. merak duygusuyla bilmek isteme,
- III. gördüklerini önce inanç sonra bilgi nesnesine dönüştürme,
- IV. anlama ve açıklamada akli temel alma,
- V. kaosun ardındaki düzeni anlamaya yönelme

rastlanmayan tavır aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. İlk Çağ'ın büyük düşünürlerinden biri de Sokrates'tir. Ona göre öğretmen öğrencisine yeni bir şey öğretmez. Ancak onda var olan bilgileri ve düşünceleri akıl yoluyla açığa çıkarır.

Sokrates'in bu açıklamasının temelinde aşağıdakilerden hangisi vardır?

- A) İnsan zihni boş bir levhadır.
- B) Bilgi, algılayan kişiye göredir.
- C) İnsan ancak görüşüşü bilebilir.
- D) Akıl kullanıldığı sürece gelişir.
- E) Zihinde doğuştan bilgiler vardır.

4. Mısırlıların, felsefe ateşini yakmak için olmazsa olmaz kıvılcımlar olan hakikat aşkı ve bilgiyi bizatihi kendileri için isteme tavrından yoksun bulundukları, onu sadece pratik bir amaca hizmet ettiği ölçüde istedikleri yerde, Yunanlılar bilimi yaratamadıysalar bile, onu tamamen farklı bir düzleme taşımışlardır.

Buna göre, Mısır'da bilim ve felsefenin sistemli bilgi alanları hâline gelmemesinin nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Uygulamaya dönük bilgi üretme
- B) Yaşamı kolaylaştırma amacı taşıma
- C) Bilmek için bilmeyi amaçlama
- D) Bilgiye pratik amaçla yaklaşma
- E) Doğruyu elde etme amacıyla yola çıkmama

5. Tarihin tanıdığı ilk ve büyük felsefe sistemlerinin kurucuları Platon ve Aristoteles'tir. Onların felsefeleri de bütünüyle teorik bir etkinlik, dünyayı, hayatı ve toplumu algısal görüşlerinin ötesine geçerek anlamlı kılma ve açıklama çabası şeklinde ortaya çıkar.

Parçaya göre, felsefe sistemi kurma çabası aşağıdakilerden hangisini içine almaz?

- A) Yaşamı anlarken görünenin ötesine bakma
- B) Pratik görünümünden yola çıkarak teorik bir kavrayışa ulaşma
- C) Felsefenin konusunu bir bütün olarak algılama
- D) İnsan yaşamında yer alan görünüşleri anlamlı kılma amacı taşıma
- E) Görünüşlerin ötesinde olan biteni neden-so-nuç ilişkileriyle açıklama

6. İlk Çağ'daki sistematik felsefenin önemli temsilcisi Aristoteles'e göre varlık, algıdan ibaret olmayıp tersine var olduğu için algısı vardır. Bu nedenle algılarımız, algılarımızın konusu olan ve algıdan ayrı, ondan bağımsız, nesnel bir dünyaya işaret ederler. Aristoteles'in varlık hakkındaki bu görüşüne felsefede gerçekçilik (realizm) denir.

Bu durumda realist düşünceyi benimseyen bir filozofun düşüncelerinin temeline aşağıdaki kabullerden hangisini koyması gerekir?

- A) Nesneler görünüşlerin arkasındaki özleriyle incelenmelidir.
- B) Sözcükler gerçeği aktarmada yetersiz kaldığı için sezgi kullanılmalıdır.
- C) Var olmak için algılanmış olmak gerekir.
- D) Duyular aldatıcı olduğu için gerçeğin bilinmesi olanaksızdır.
- E) Bilen öznenen, bilinçten bağımsız bir gerçek vardır.

7. Felsefenin MÖ 6. yüzyılda Yunan dünyasında ortaya çıktığı kabulü yaygın bir görüştür. Bu fikir genellikle "Mitos'tan Logos'a geçiş" ifadesi ile dile getirilir.

Aşağıdakilerden hangisi "Mitos'tan Logos'a geçiş" ifadesinin açıklamasıdır?

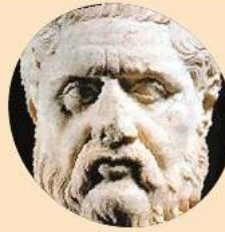
- A) Efsaneye dayalı tekil açıklamadan akla dayalı genel açıklamaya geçilmesi
- B) Mitolojik düşüncenin yerini dinsel dogmatik düşünceye bırakması
- C) Yaygın inanışların zaman içinde kültürel değerler olarak yerleşmesi
- D) Doğal olayların, doğaüstü kabullerle açıklanmasının tercih edilmesi
- E) Pratik amaç taşıyan, uygulamaya dönük bilgilerin talep edilmesi

8. Sorsam size "İyi nedir?" diye eminim çoğunuzun bir fikri vardır. Sonra bir daha sorsam "Bu fikirleri kaçınız geçirdi hayata, kaçınız uyguladı?" diye az önceki çoğunluğu yakalayamamaktan korkarım. Ancak siz de hak verirsiniz ki insanız ve eyleyen varlıkları, salt düşünce ile de sağlıklı ve mutlu bir sosyal yaşam kuramayız. Eyleme geçmeliyiz ki kendimizdeki aşırılıkları ve eksiklikleri belirleyelim böylece altın ortayı fark edelim ve erdemli bir yaşam sürebilelim.

Bu parçadan hareketle, aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Altın orta, insanın ölçülü olmasıdır.
- B) İnsanın sadece bilgisi mutlu olması için yeterlidir.
- C) İnsan karakterini bilgisi ve alışkanlıkları ile oluşturur.
- D) İnsanın eylemlerindeki eksiklik ve aşırılıklar onu mutsuz eder.
- E) İyi hem teorik hem de pratikte kendisini gösteren bir kavramdır.

9.

Doğuştan kör olan Eda, bir gün annesine kırmızının neye benzediğini sorar. Anne, kendisini böyle bir soruya hazırlamıştır, şöyle der: Canım kızım nasıl

ki sen kırmızının nasıl bir şey olduğunu bilmiyorsun ben de senden farklı değilim çünkü sana bunu anlatamam. Bu arada gözleri gören iki kişi bile kırmızı konusunda hemfikir olmazlar inan çünkü tek bilgi kaynağımız duyumlardır ama onlar da bizi aldatır.

Eda'nın annesi kızına cevap verebilmek için aşağıdaki hangi filozofu okumuş olabilir?

- A) Gorgias
- B) Sokrates
- C) Platon
- D) Parmenides
- E) Aristoteles

1. Platon'un varlık ve bilgi teorisi İlk Çağ'ın ilk büyük sistemidir. Platon görüşünü temellendirirken şöyle bir örnek verir: "Şu daire, kalemin hareketiyle doğuyor ve silgimin silmesiyle yok oluyor. Ama daire kavramı sonsuzca kalıyor."

Platon'a ait bu sözler, aşağıdakilerden hangisini vurgulamaya yöneliktir?

- A) Gerçek varlığın nesnede kendini gösterdiğini
B) Varlıkların yapısının kavranamaz olduğunu
C) Asıl varlığın düşünsel olan olduğunu
D) Var olmanın algılanmış olmak olduğunu
E) Varlığın sürekli değişim içinde olduğunu

2. İlk Çağ'ın önemli felsefe okullarından biri de Epikürosçuluktur. Okulun kurucusu olan Epiküros, "En üstün haz acının yokluğudur." önermesini temellendirirken, erdemli davranışın hazla mümkün olduğunu savunuyordu. Bu durum onu, farklı çağlarda farklı filozoflarca da savunulacak bir ahlak felsefesi akımının ilk isimlerinden biri yapmıştır.

Parçada sözü edilen akım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Existansiyalizm B) Hedonizm
C) Fatalizm D) Anarşizm
E) Kinizm

3. Helenistik Dönem'de, doğa felsefesinin atomculuğunu sürdüren; geliştirdiği bilgi ve varlık anlayışına dayanan bir yaşama felsefesi temellendiren düşüncüdür. Korkuların temelini araştırmış, insanı mutsuz kılan üç önemli korkunun; ölüm, tanrılar, kader, korkusunun temelsizliğini göstermiştir. Ahlaki eylemin temeline hazzı yerleştirerek, hedonist felsefenin de öncülüğünü yapmıştır.

Parçada felsefi özellikleri açıklanan düşünür aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Plotinos B) Epiküros C) Zenon
D) Parmenides E) Dioegenos

4. Platon'un devletinin yönetici sınıfı akıllı temsil eder. Bu sınıf kendilerinde akıl unsurunun bütün saflığıyla ağır bastığı bir bilgelik içermek zorundadır. Platon, devleti yönetecek olanların onunla en fazla ilgilenen, devlet için en çok kaygı duyan, kendi iyiliğini devletin iyiliği ve esenliği ile özdeşleştirmiş, bütünün refah ve mutluluğunu her şeyden üstün tutan kimseler olmasının büyük önem taşıdığını belirtir.

Buna göre;

- I. filozof - kral olma,
II. toplumun refahını ön plana alma,
III. toplumsal düzenlemede akıllı temsil etme

niteliklerinden, Platon için yönetim sınıfında bulunması gereken nitelikler aşağıdakilerden hangisinde gösterilmiştir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III
D) Yalnız III E) I, II ve III

5.

Küçük Leyla elinde ölü bir böcek-
le içeri girer "Bak
baba, ben bunu
neden öldürdüm?"
diye sorar. Baba
şaşıır ve bu soru olmayan soruya bir anda
verecek cevap bulamaz. Aslında 3 yaşındaki
Leyla'nın yaptığı yanlış hareketten dolayı soruyu
kendi kendisine sorduğunun farkındadır ve buna
çok sevinir. Çünkü - - -'nin da ünlü sözünde
olduğu gibi - - -

Parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Sokrates – İnsan her şeyin ölçüsüdür.
B) Platon – İnsanlığın acıları filozofların yönetici olması ile bitecektir.
C) Protagoras – Tek bildiğim şey hiçbir şey bilmediğimdir.
D) Sokrates – Sorgulanmamış bir hayat yaşamaya değmez.
E) Protagoras – Hiç kimse bilerek kötülük yapmaz.

6. Aristoteles'e göre, insan diğer varlıklardan sadece rasyonel ya da entelektüel faaliyet bakımından değil, söz konusu rasyonel etkinlikten türetilen sorumlu varlık olma özelliğiyle ayrılır. Buna göre, hayvanın sorumlu tutulmadığı yerde, kişi eylemlerinden, onlar rasyonel özne ya da failin kontrol altında tutabildiği durumların sonucu oldukları sürece, sorumlu tutulabilir. Bu bağlamda insan istek ve arzularını şekillendirmek, kendine belli amaçlar koymak, belli düşünme tarzları geliştirip birtakım kararlar almak suretiyle varlığını rasyonel hayata geçirmiş olur. Bunun tam ifadesi ise erdemli bir karakterdir.

Buna göre, Aristoteles için erdemli bir karakterde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Sorumluluk
- B) Hedef sahibi olma
- C) Ahlaki karar alma
- D) Kendini geliştirme
- E) Hayata karşı pasiflik

7. İlk Çağ felsefesinin klasik döneminin büyük ismi Platon'a göre, sıradan ve önemsiz işlerimizde uzmanlara başvurduğumuza, örneğin hastalandığımızda hekimin, gemiye bindiğimizde kaptanın sözünü dinleyip emrine itaat ettiğimize göre, siyaset gibi çok daha önem taşıyan bir alanda bunu yapmamız çok aptalca olacaktır.

Bu durumda Platon'a göre yapılması gereken aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Devleti bireylerin ihtiyaçlarına göre biçimlendirme
- B) Siyaseti bir uzmanlık alanı olarak kabul etme
- C) Tüm kurumları siyasi olarak yeniden yapılandırma
- D) Devleti bireyin üzerinde bir kurum olarak organize etme
- E) Mutlu ve huzurlu bir yaşam için insanları siyasetten uzak tutma

8.

Ne miyim ben?
Nasıl anlatsam ki size,
Ben her yerim, her şeyim.
Zamansızım, hep vardım
Ve de var olacağım.
Ama korkmayın benden,
Bilebilirsiniz beni.
Yeter ki uyandırın,
Yıllardır uyuyan ruhunuzu,
Uyandırın ki
Doğabileyim sizde de!

Bu şiiri dikkate alarak,

- I. Bilgiler doğuştan insanın zihninde bulunur.
- II. Bilgiye ulaşma yolu onu ruhtan doğurtmaktır.
- III. Bilginin kaynağı duyumlardır.

Verilenlerden hangilerine ulaşamaz?

- A) I ve II
- B) Yalnız III
- C) I ve III
- D) Yalnız II
- E) Yalnız I

9. Eudaimonia kavramına, İlk Çağ felsefesinde, Sokrates'ten başlayarak Platon ve Aristoteles'te de rastlanır. Eudaimonia, olması gerektiği gibi olan, yani bilinçli, ahlaklı ve ruhuna gereken özeni gösteren insanın bir tür huzur ve öz-memnuniyet halini tanımlar. Sözü edilen filozoflara göre insan yaşamının nihai amacı, eudaimonidir.

Buna göre;

- I. Mutlu bir yaşamla ilişkilendirilebilecek bir kavramdır.
- II. Bireyin özel çabasını gerektiren bir amaçtır.
- III. Toplumsal bir hedeftir ve en çok kişinin mutluluğunu hedefler.

yargılarından eudaimonia ile ilgili hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

1. Stoacılar için en önemli erdem bilgeliktir. Bilgelik ise insanın kendisini doğanın ayrılmaz bir parçası olarak görmesiyle ve doğanın seyrine ayak uydurmasıyla elde edilir. İnsan kendisini dünyanın gidişinden sıyrıp ayıramadığına göre, yapılacak en iyi iş dünyanın gidişatını olduğu gibi benimsemektir, olup biten her şeyi, tam bir tevekkülle zorunlu ve yararlı kabul etmektir.

Parçadan yola çıkarak Stoacılığın bilgelik ve erdem anlayışı için aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Erdemin bilgelikle, bilgeliğin de elinde olmayacağını istememekle mümkün olacağını savunur.
- B) Doğanın seyrine uyum sağlamanın erdeme götüren en doğru yol olduğunu iddia eder.
- C) Yaşamın doğasını anlamak ve kabul etmek önemli görülür.
- D) Doğa yasasını aşan hazların peşinden gitmenin bilgece olduğuna inanılır.
- E) İnsanın doğanın üstünde bir varlık olmadığını, onun da doğaya tabi olduğunu savunur.

2. İlk Çağ'ın ünlü düşünürü Aristoteles'e göre her davranışın üç niteliği vardır: Bunlardan ikisi aşırı nitelikler, üçüncüsü ise iki aşırı niteliğin ortasıdır. Ona göre aşırı nitelikler insanı erdemden uzaklaştırırken, orta nitelikler erdeme yaklaştırır. Örneğin Hamlet'in kararsızlığı ile Don Kişot'un atılganlığı arasında kendine hâkim olma; kendini aşağı görme ile böbürlenme arasında alçak gönüllülük vardır. Hem kendine hâkim olma hem alçakgönüllülük erdemli davranışlardır.

Bu durumda Aristoteles için erdemli davranış aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Davranışlarının niteliğinin farkında olmaktır.
- B) Her zaman her yerde yapılabilecek eylemlerdir.
- C) Bireyin düşünceleri ile eylemlerinin uygunluğudur.
- D) Aşırılıklardan kaçınan, ortalama nitelikteki davranıştır.
- E) Sıradanlaşmış, ortalama davranıştan uzak durmaktır.

3. Sokrates, öyle sanılır ki, biraz da bedeninin insanın hayatının verili kısmı olduğunu, dolayısıyla bedene abartılı bir özen göstermenin gerekli olmadığını, insanın tüm çabasını ruhu ve dolayısıyla ahlaki karakterini geliştirmek için çaba sarf etmesi gerektiğini göstermek amacıyla yaz kış ince bir entari ve çıplak ayakla dolaşmıştır.

Bu durum, Sokrates'le ilgili, aşağıdakilerden hangisinin göstergesi değildir?

- A) Düşüncelerini eylemleriyle de gösterdiğinin
- B) Ruhun beslenip geliştirilmesini önemli bulduğunun
- C) Ahlaki eylemin amacı olarak bedensel hazzı belirlediğinin
- D) Ahlaki gelişimi mümkün kılmanın yolları üzerine düşündüğünün
- E) Felsefesi ile yaşamı arasında tutarsızlık bulunmadığının

4. Plotinos; Tanrı, ruh ve dünya ile ilgili büyük felsefi sorulara olumlu yanıtlar verebileceğine inandığı bir tinsel idealizmin savunucusu olmuştur. Bu inanışa bağlı olarak, kendisinden önceki Yunan felsefe geleneğine yönelmiş, bu geleneğin bilgeliğini her şeyi içine alan tinsel bir sistem içinde özümleyip ifade etmenin yollarını aramıştır. Buna göre, o Pythagorasçı filozoflarla Aristoteles'ten ama özellikle de Platon'dan etkilenmiştir. Platon, onun sisteminde çok belirgin bir etkiye sahip olmuştur.

Buna göre, Plotinos'un felsefesi ve bu felsefe temelinde kurduğu Helenistik Dönem okulunun adı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Epikürosçuluk
- B) Stoacılık
- C) Septikler
- D) Yeni - Platonculuk
- E) Sofistler

5. Pythagoras'un en önemli keşiflerinden biri sayılar arasındaki ilişkiler, oranlar ve orantılardır. Bu, müzikteki araştırmalarının, özellikle de notalar arasında hoş sesler çıkaran ilişkinin pekiştirdiği bir buluştur. Söylenceye göre bu fikir Pythagoras'un aklına ilk kez iki demirciyi çalışırken dinlediğinde gelmiş. Birinin örsünün diğerinin yarısı kadar ve çekiçle örse vurduklarında çıkardıkları seslerin tam tamına bir oktav (sekiz nota) aralığında olduğunu fark etmiş. Bu doğru olabilir, ancak Pythagoras eşsesli aralıklarının oranlarını büyük olasılıkla kopuk tellerle deney yaparak belirlemiştir. Keşfettiği şeyse bu aralıkların uyumlu olduğu çünkü aralarındaki ilişkinin basit ve kesin bir matematiksel oranı olduğudur. Bizim şimdi armonik dizi olarak bildiğimiz bu dizi, Pythagoras için onun soyut matematikte bulunduğu matematiksel zarafetin doğada da bulunduğu dair bir teyit oluşturmıştır.

Pythagoras'ın bu gözlemi ve gözleminin sonucunda ulaştığı sonuç aşağıdakilerden hangisiyle ilgilidir?

- A) Sayısal uyum
- B) Sayıların kökeni
- C) Müzik - matematik birliği
- D) Doğa - sayı farklılığı
- E) Doğayı gözleminin önemi

6. Kızılay Meydanı'na dikilen Atatürk heykelinin kendinden yapılmış olduğu bronz, heykelin maddesidir. Buna karşılık, bronzun aldığı şekil onun formudur. Buna göre bir bronz kütlesi bir heykelin şeklini, temsili özelliklerini aldığı zaman form kazanmış olur.

Bu durum Aristoteles'in varlık anlayışı açısından çözümlendiğinde, çözümlemenin temeline aşağıdakilerden hangisi alınmalıdır?

- A) Özsel - İliniksel nitelikler
- B) Zorunlu - Mümkün varlık ayrımı
- C) Madde - Form ilişkisi
- D) Ruh - Madde birlikteliği
- E) İdea - Geist ayrımı

7. Felsefe dersinde Platon konusunda filozofun mağara alegorisine dair video izleyen öğrencilerden biri söz alır ve şöyle der: Öğretmenim aslında bizim şu anki durumumuz da Platon'un benzetmesine benzer mi?

Platon'un benzetmesi göz önüne alındığında aşağıdaki hangi seçenekte öğrencinin mahkumlar, ateş ve duvardaki gölgeleri benzeştirdiği varlıklar sırasıyla doğru olarak verilmiştir?

	Mahkumlar	Ateş	Duvardaki gölgeler
A)	İzleyiciler	Rol yapanlar	Projeksiyon
B)	Rol yapanlar	İzleyiciler	Projeksiyon
C)	İzleyiciler	Projeksiyon	Rol yapanlar
D)	Projeksiyon	İzleyiciler	Rol yapanlar
E)	Rol yapanlar	Projeksiyon	İzleyiciler

8. Seçimlere katılan üç partinin isimleri şöyledir: Zenginlik Partisi, Cesaret Partisi ve Bilgelik Partisi. Bu partilerin ülke insanlarına vaatleri de isimleri gibidir. Ancak bütün partiler, yönetimde adil ve ölçülü olma konusunda anlaşmışlardır. Seçim olur ve hiçbir parti tek başına iktidar olacak çoğunluğu elde edemez.

Buna göre bir seçmen olan Platon,

- I. Bilgelik ve Zenginlik Partisi koalisyonu
- II. Cesaret ve Zenginlik partisi koalisyonu
- III. Bilgelik ve Cesaret partisi koalisyonu

Devlettaki insanların mutluluğu için verilen yönetim ihtimallerinden hangilerini kabul edebilir?

- Yalnız I
- B) II ve III
- C) I ve III
- D) Yalnız III
- E) I ve II

1. Sokrates, insan anlayışında insanın bir ruh ve bir bedenden meydana geldiğini öne sürdü. Bunlardan insanı belirleyen şeyin ruh olduğu inancından hareketle, etik anlayışında öncelikle insanları "ruhlarına özen göstermeye" çağırdı. Bu açıdan bakıldığında, onun etiği ya da felsefesi, Atinalıları mevcut yaşam biçimleri ve var olan değerlerden uzaklaştırıp, yeni ve gerçek değerlerin cisimleştiği doğru bir hayat tarzına yöneltmeye çalışma yönünde bir teşebbüs olarak anlaşılabilir.

Bu açıdan bakıldığında, Sokrates'in felsefeye aşağıdakilerden hangisini eklediği söylenebilir?

- A) Değerlerin tanımlanması ve tartışılması
- B) Yaşamı anlamak için varlığın incelenmesi
- C) Bilginin pratik yaşamda karşılık bulmasının amaçlanması
- D) İnsan eylemlerinin amacının sorgulanması
- E) Var olan değerlerin sağlamlaştırılarak yerleştirilmesi

2. Atatürk, Türkiye Cumhuriyeti'ni kurarken toplum temelli bir yönetim anlayışı belirler. O, halkı yalnızca korumayı ya da

yalnızca zenginleştirmeyi düşünmez ve maddi, manevi her anlamda bir kalkınma düşünür. Kırsalda toprak reformu yapmak ister, şehirde tiyatrolar, operalar açar. Ancak köy enstitüleri ile sanatı Türkiye'nin en uçra köşelerine kadar götürürken şehirlerde ise köylünün milletin efendisi olduğunu hatırlatır. Çünkü bilir ki insan, doğası gereği siyasi bir hayvandır ve ancak kendisini toplumsal hissederse mutlu olabilir.

Parçaya göre insanın toplumsal yaşamdaki rolü neye bağlıdır?

- A) Cömertlik
- B) İyi yönetim
- C) Filozofluk
- D) Çoğunluğun iradesi
- E) Nüfuza dayalı yönetim

3. • Klasik Dönem filozoflarından Platon'a göre, mutlak güzellik; varlığın özü, aynı zamanda doğruluğudur.
- Helenistik Dönem filozoflarından Plotinos'a göre ise her varlık Tanrı'nın bir suduru, ışımasıdır. Böyle ışıma güzellik olduğu kadar doğrudur.

Görüşleri verilen düşünürlerin, güzellik anlayışlarına temel aldıkları yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Güzellik duyulanamaz hissedilir.
- B) Felsefenin temel problemi güzellik ile doğruluk ilişkisidir.
- C) Güzellik ve doğruluk bir ve aynıdır.
- D) Güzellik içermeyen doğruluk anlamsızdır.
- E) Sanatçı güzellikten çok doğruluğu amaç edinmelidir.

4. "Yukarı çıkan yolla aşağı inen yol, bir ve aynıdır." cümlesi İlk Çağ felsefesinin önemli isimlerinden birinin görüşünü temellendirmek için kullandığı bir yargıdır.

Aşağıdakilerden hangisinde, söz konusu filozof ve temel fikri verilmiştir?

- A) Parmenides - Hareket, değişim bir görünüştür.
- B) Demokritos - Evrenin en küçük parçası atomlardır.
- C) Herakleitos - Evren karşıtların savaşından doğmuştur.
- D) Sokrates - Bilgi insan zihninde doğuştan hazırır.
- E) Thales - Evrenin temelinde tek bir ilke vardır.

5. I. İnsanların, algının zihnin dışındaki nesnelerini değil de sadece fenomenleri, zihinlerindeki ideileri bilebileceklerini, bu yüzden zihnin dışındaki herhangi bir şeyle ilgili kesin bir önerme kurmanın anlamsız olduğunu savunmuşlardır.
- II. Hakikatin bağımsız bir varoluşu olmadığını, hakikatin bireye, kişinin kendisini içinde bulunduğu bireysel duruma bağlı olduğunu öne sürmüşlerdir.

Görüşlerinden örnekler verilen filozoflar aşağıdakilerden hangisiyle adlandırılır?

- A) Doğa filozofları
- B) Oluşçular
- C) Sistematik filozoflar
- D) Septikler
- E) Sofistler

6. İlk Çağ'da Çin uygarlığının bir ürünü olarak ortaya çıkan görüşlerden biri de Taoizmdir. Taoizme göre bütün nesneler, ruhlar ve doğada "yer alan diğer" varlıklar iki temel güce sahiptirler. "Yang ve ying". Yang etken ve erkeksi bir güç, olumlu, yapıcı ve yaratıcı bir kaynaktır. Ying ise olumsuz, edilgen, kabul edici, etkilenen ve dişil bir güçtür. İnsan bu karşıt görüşlerin çatışması ve çelişkilerin merkezinde bulunur.

Buna göre, Taoizm için insan kavramı aşağıdakilerden hangisi ile açıklanır?

- A) İnsan doğası gereği bencil bir varlıktır.
- B) İnsan, ikili bir doğaya sahiptir.
- C) İnsan, geliştikçe acıları artan bir varlıktır.
- D) Şehvet, egemenlik isteği ve bencillik insanın mutluluk kaynağıdır.
- E) İnsanın en büyük düşmanı yine kendisidir.

7.

Büyük bir kaza geçirdikten sonra uzunca bir süre hafıza kaybı yaşayan genç adam kendisine geldiğinde geçmişi bölük pörçük

hatırlamaya başlar. Hafızasında bazı anılar vardır ama hiçbirini tam olarak anlamlandıramıyordur. Sonrasında doktorlar adamın geçmişindeki insanlar ile görüşüp konuşmasının hafızasını yenilemesinde yardımcı olacağını düşünerek adamın ziyaretçi kısıtlamasını kaldırır. Ve gerçekten adam, gelen her kişi hakkında bir şeyler hatırlamaya başlar ve süreksiz olan zihnindeki geçmişi, süreklilik kazanır.

Adamın yaşadıkları Platon'un bilgi öğretisi ile karşılaştırıldığında aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Bölük pörçük anılar episteme ise, süreklilik içeren geçmiş sanıdır.
- B) İnsanın araştırdıkça varacağı yer epistemedir.
- C) Episteme bir temele bağlı olduğu için saniya göre daha sağlamdır.
- D) Adamın süreksiz de olsa bir şeyler hatırlamasının sebebi epistemedir.
- E) Önemli olan sanının epistemeye dönüşebilmesidir.

8. Hellenistik Dönem felsefe okullarından biri de Septik okuldur. Septisizm, dışımızdaki şeylerin bizim açımızdan en küçük bir farklılık yaratmaması gerektiğini; neyin iyi, neyin kötü olduğu konusunda belli bir görüşe sahip olmamanın, sıkıntı ve güçlüklerden kurtulmanın en önemli yollarından biri olduğunu öne sürmüştür. Çünkü Septik felsefeye göre, şeyler arasında ayırım yapmak, bazılarını iyi, bazılarını kötü olarak sınıflamak nesnelleştirmekten, insanın kendi kendisi için bir takım engeller yaratmasından başka bir şey değildir.

Septiklerin bu düşüncelerine temel olan görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gerçeğin ve yaşamın mutlak bilgisi elde edilemez.
- B) İnsan etik alanda neyin iyi olduğunu anlayabilmek için akla başvurmalıdır.
- C) Şeyler arasında nesnel ayırım yapabilmek için bilimsel yaklaşım gereklidir.
- D) Bilginin deneyime dayalı olması, iyinin ayırt edilmesini duyumlara bağlar.
- E) Sıkıntı ve güçlüklerden kurtulmanın yolu, toplumsal dayatmalara kayıtsız kalmaktır.

9. Yeni - Platonculuk'un kurucusu Plotinos, Orta Çağ felsefesine damgasını vuracak bir varlık hiyerarşisi geliştirmiştir. Nasıl ki varlıklar güneşe, ışık kaynağına yakın oldukları ölçüde aydınlık içinde olup, güneşten uzaklaştıkları ölçüde karanlığa gömülürlerse, aynı şekilde Plotinos'un Tanrı'dan başlayan türleşme sürecinde varlıklar, Tanrı'ya yakın oldukları ölçüde değerli ve yetkin, Tanrı'dan uzak oldukları ölçüde değersiz ve kusurludurlar. Tanrı vardır; cetvelde aşağılara doğru indikçe, yetkin olandan yetkin olmayana, değişmezlikten değişmeye, birlikten çokluğa ve nihayet tinsel olandan maddi olana doğru bir gidiş söz konusudur.

Buna göre, Plotinos'un varlık hiyerarşisinin en alt basamağında aşağıdakilerden hangisi yer alır?

- A) Tanrı
- B) Cisim
- C) Ruh
- D) Düşünce
- E) Töz

1.

Beni seversiniz bilirim ve evet yaşatmak istersiniz anılarımı sağ olun. Fakat olsa olsa bir tutsağım ben, maddi bedenim bir mezar bana ve utanırım bundan dostlar. Yanlış anlamayın, düşmem gerektiği için düştüğümü bilirim Tanrısal ruhtan, bu yüzden yok sinirim hiç kimseye. Siz de anlayın beni ve yapmayınız heykellerimi, resmimi; ben elimi çektim dünya zevklerinden, sadece düşünürüm kendisinden taşıdığım Tanrı'yı ve bilirim bir gün döneceğim ona. İşte o gün salt ruhum kavuşacak huzura.

Parçadaki düşünceleri savunan biri için aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Maddeyi madde yapan şeyin Tanrı olduğunu düşünür.
- B) İdealist bir görüştedir.
- C) Tanrısal taşmada bir aşama olduğunun farkındadır.
- D) Tanrı'nın taşıdığına eksildiğini düşünmektedir.
- E) Bedenden kurtulmak dünyadaki en önemli amacıdır.

2. Platon'un üzerinden iki dünyalı bir varlık anlayışı ya da metafizik tesis edeceği idealar teorisi, aslında bir yandan da onun karşı karşıya kaldığı varlık, bilgi, değer ve dil problemlerine bir çözüm getirmek amacıyla oluşturulmuş oldukça kapsamlı bir kuramı temsil eder.

Buna göre;

- I. İdealar teorisi, Platon'un sisteminin odak noktası olmuştur.
- II. Platon, felsefenin tüm alanlarında fikirlerini oluştururken tek bir çıkış noktası kullanmıştır.
- III. Platon'un varlık kuramı iki ayrı evren fikrinin temellendirilmesine dayanır.

saptamalarından hangileri doğrudur?

- A) I, II ve III
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) Yalnız I

3.

"Meydana yapılan Perikles heykeline ilişkin tam bir açıklamanın, Aristoteles'e göre, onun kendisinden yapılmış olduğu bronza işaret ederek maddi nedeni ortaya koymakla kalmayıp, Perikles'i temsil ettiğini söyleyerek, onun ne olduğunu söyleyen tanım ortaya koymak suretiyle formel nedenini de vermesi gerekir. Üçüncü olarak, fail nedene, yani şekilsiz bronz kütlesinden heykeli ortaya çıkartacak sürecin başlatıcısı olan heykeltraşa ihtiyaç vardır. Nihayet, final nedenin heykelin yapılmasıyla gözetilen amacı ortaya koyması gerekir. Söz gelimi onunla Perikles'in tanıtılmasının amaçlandığı söylenebilir."

Bu örnek, Aristoteles'in aşağıdakilerden hangisine yönelik yanıtıdır?

- A) Bir olayın veya varlığın neden meydana geldiği
- B) Evrenin nasıl ve kim tarafından başlatıldığı
- C) Evrenin belirli bir amacı olup olmadığı
- D) Birey eylemlerinin yöneldiği amacın ne olduğu
- E) Olaylar arasındaki neden-sonuç ilişkisinin ne olduğu

4.

Antik Yunan toplumunda, mutluluk ve iyi gibi ahlaksal değerler, siyasetin de amaçları olarak karşımıza çıkar. Dönemin devlet anlayışını biçimlendiren de bu tür düşünce ve değerlerdir.

Buna göre;

- I. Platon'un, devlet yönetiminde akli temel olarak, devleti filozofların yönetmesi gerektiğini söylemesi,
- II. Aristoteles'in insanın politik bir hayvan olduğu düşüncesinden yola çıkarak insanın aslında siyasi bir yapıda insan olabileceğini savunması,
- III. Sokrates'in erdemi bilgiyle olanaklı görüp ancak cahil insanın kötülüğe eğilim duyacağını iddia etmesi

durumlarından hangilerinin parça ile ilişkisi yoktur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız II
- D) II ve III
- E) Yalnız III

5. İlk Çağ felsefesinde Parmenides, Herakleitos'un evreni "oluş" ile açıklayan, yaşamı ve evreni sürekli akan bir ırmak gibi algılayan devinim düşüncesine şiddetle karşı çıkmış olan bir düşünürdür. Ona göre hiçbir şey yoktan var, vardan da yok olamaz. Yani hiçbir şey kendisinden başka bir şey olamaz.

Bu durumda Parmenides'in aşağıdaki düşüncelerden hangisine katılması beklenmez?

- A) Her varlık kendi kendisiyle özdeştir.
- B) Evrende sürekli bir akış söz konusudur.
- C) Evrenin oluş halinde olduğu düşüncesi yanlıştır.
- D) Evren dinamik değil, statik bir yapı gösterir.
- E) Her varlığın kendisinden geldiği bir öz vardır.

6.

Platon Akademisine öğrenci almak için bir sınav yapar ve tek soru sorar:

Varlık nedir? 1. öğrenci varlığın hep oluş hâlinde olduğunu ve bu yüzden aslında olmayan olarak tanımlanamayacağını belirtirken 2. öğrenci ise varlığın hiçbir zaman değişmeden kalan olduğunu söyler. Bunun üzerine Platon özellikle 1. öğrenciye birkaç soru daha sorar ve iki öğrenciyi de Akademi'ye alır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Platon'un her iki öğrenciyi de Akademi'ye kabul etmesini açıklar?

- A) Platon'un 1. öğrenciye başka sorular da sorması görüşünü onayladığı içindir.
- B) Öğrencilerin ortaya koydukları varlık anlayışları birbirlerine benzerdir.
- C) İki öğrencinin de Akademi'ye kabul edilmesinin sebebi Platon'un varlık anlayışında birbirlerini tamamlamalarıdır.
- D) 2. öğrencinin varlık anlayışı duyu verileri ile uygundur.
- E) 1. öğrenciye göre varlık, Platon'un ideaları ile uygun bir niteliğe sahiptir.

7. Hellenistik felsefenin önemli okullarından olan Stoacılık için bu dünyada meydana gelen her şey karşı konulmaz bir biçimde önceden tayin edilmiştir ve aynı zamanda akla uygun ve iyidir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinin Stoacılık için erdemli bir davranış olduğu söylenemez?

- A) Olanı olduğu gibi kabul etmek
- B) Duygularını ve tutkularını yenmek
- C) Doğanın bir parçası gibi yaşamak
- D) Dış etkilere kayıtsız kalmayı öğrenmek
- E) İstek ve arzuları için mücadele etmek

8. Septik düşünür Pyrrhon'a göre, şeyler doğaları gereği, aynı ölçüde belirlenemez, ölçüm ve ayırım kabul etmez. Bundan dolayı algılarımız ve yargılarımız, ne doğru ne yanlıştır. Bu yüzden, ne duyularımıza ne de aklımıza güvenmeli ve herhangi bir tarafa meyiletmeden, yargıyı askıya almamız. Her şeyle ilgili olarak onu, inkâr etmek ya da hem tasdik ne de inkâr etmek yerine, tasdik etmek olanağı bulunmadığını söylemeliyiz.

Bu durumda, bireyin aşağıdaki tavırlardan hangisini göstermesi gerekir?

- A) Akla dayanma
- B) Duyularına güvenme
- C) Sezgisel davranma
- D) Yargıda bulunmama
- E) Doğruyu hatırlamaya çalışma

9. "Yaşam dişi ile erkekten gelir; otun yok olması, koyunun yaşamasını sağlar; yorulmadan dinlenmeyi yararı anlaşılamaz."

Herakleitos'un bu evren tasarımı, bu yargıdan yola çıkarak aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşmamıza neden olur?

- A) Madde olmadan düşünce var olmayacaktır.
- B) Diyalektik süreç düşünsel bir dönüşümdür.
- C) Her şey zıtların çatışmasının bir sonucudur.
- D) Evrendeki çatışma yalnızca bir görüntüdür.
- E) Her değişim bir birikimin sonucudur.

1. Mantık'ın Aristoteles tarafından bulunuşu bir tesadüf değildir. İlk kez o, rasyonel düşüncenin sistematik kurallarını bütünsel bir biçimde açıkladı. Ancak, Aristoteles'in kendisi bir deha olarak kabul edilse de bu onun başardığı şeyin mucize olarak yorumlanmasına izin vermez; çünkü o, evreni özünde bilinebilir, anlaşılabilir ve güzel bir varlık, estetik bir varlık olarak gören anlayışın doğurduğu doğal ve olanaklı bir sonuçtur yalnızca.

Bu parçada Aristoteles'in mantığı buluşunun bir mucize olarak yorumlanamayacağı değerlendirilmesi aşağıdakilerden hangisiyle gerekçelendirilmiştir?

- A) Evreni anlama ve açıklamada akla dayanmanın yeterli görülmesi
- B) Bilme etkinliğinin kendi başına bir değer olarak algılanması
- C) Bilginin teknikten farklı bir alan olarak değerlendirilmesi
- D) Yeni bir soru sormanın, bir soruyu cevaplamaktan daha değerli olarak nitelenmesi
- E) Mantığın ilkelerinin insan zihninde doğuştan hazır olarak kabul edilmesi

2. Yunan felsefesi iki büyük dönemde ele alınır. Helen ve Helenistik felsefe. Helen felsefesi, büyük bölümünde, etik ve politik konularla yakından ilgilenmiş olsa bile, bütünüyle teorik ve evrenin her yönüyle anlaşılabilir olduğuna inanan tamamen rasyonel bir felsefe olarak gelişmiştir. Oysa Helenistik felsefe, felsefenin neredeyse tüm diğer ahlak problemi üzerinde yoğunlaşmış pratik bir felsefedir.

Bu parçadan İlk Çağ Yunan felsefesiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi hakkında bir fikir sahibi olunamaz?

- A) İlk Çağ'da Yunan felsefesinin sınıflanması
- B) Helen ile Helenistik felsefenin inceleme konuları
- C) Helen ile Helenistik felsefenin farkı
- D) Helen ile Helenistik felsefe filozoflarının kimler olduğu
- E) Yunan felsefesinin farklı dönemlerinde yoğunlaşılan alanlar

3. Aristoteles, kurucusu olduğu mantığı özerk ve bağımsız bir disiplinden ziyade, bir araç veya felsefi ve bilimsel düşünceye bir hazırlık olarak kabul etti. Buna göre o, burada önce terimleri sonra terimlerin birbirleriyle birleşiminden meydana gelen önermeleri ve esas olarak da belli önermelerin birbirleriyle ilişkilerinin sonucu olan çıkarımları ele aldı. Bir yandan da kanıtlama formlarıyla meşgul olup, doğallıkla hangi şeylerin var olduğunu ve onların neden oldukları gibi olduklarını ortaya koymada kullanılacak dil üzerinde yoğunlaştı.

Buna göre;

- I. Aristoteles'in bilgi felsefesi mantık ilkeleri üzerine inşa edilmiştir.
- II. Mantık, önermeleri sınıflama ve birbirleriyle ilişkilerini belirlemede kullanılmıştır.
- III. Mantık, bilgi yanında varlıksal formları açık edecek bir dil olarak kabul edilmiştir.

saptamalarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) I, II ve III
- C) I ve III
- D) Yalnız II
- E) II ve III

4. Aristoteles'e göre, insanın kendini gerçekleştirme- sinin sonucu olan mutluluk bütün insanların her şeyden çok peşine düştükleri bir hedef olmak durumundadır. Mutluluk ayrıca mutlak olarak tam olmalıdır yani ona, başka bir şeyin aracı olarak değil bizzat kendisi için değer verilmelidir.

Buna göre;

- I. ereği kendinde,
- II. öğrenilebilir,
- III. doğuştan getirilen

özelliklerinden, Aristoteles için mutluluğu nitelleyenler hangileridir?

- A) Yalnız I
- B) I, II ve III
- C) I ve II
- D) Yalnız II
- E) II ve III

5. Aristoteles'e göre iki tür değişme vardır: Tözel ve niteliksel. Tözün yoktan varlığa gelmesiyle yok olup gitmesinden meydana gelen tözel değişme veya mutlak oluş veya yok oluştur. Öznenin iki karşıt özellik çiftinden birini yitirip diğerini almasından meydana gelen ise niteliksel değişmedir.

**Buna göre, aşağıdakilerden hangisinde tözel-
den çok niteliksel bir değişim söz konusudur?**

- A) Bir bronz parçasından bir heykel yapılması
B) Ceviz ağacından, ceviz masa yapılması
C) Hamurdan yıldız şeklinde kurabiye yapılması
D) Zayıf olan bir insanın zamanla kilo alması
E) Buğdayın öğütülerek una dönüşmesi

6. Stoacılar, birkaç bin yıllık bir dönemin sonunda her şeyi içine alacak bir yangının arkasından zamanın tüm akışının aynı olaylarla tekrar başlayacağına inanmaktaydılar.

Stoacı filozofların zaman ile ilgili düşüncelerinin temeline aldıkları kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Düşünce B) Ebedi dönüş C) Diyalektik
D) Oluş E) Madde

7. Klasik Dönem'in ünlü düşünürü Aristoteles, güzelliğin yücelikten farkını ilk ortaya koyan düşünürdür. Ona göre, uçsuz bucaksız bir denize ya da çöle güzel denemez. Bunlar güzel değil, olsa olsa yücedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi güzel ile yüce arasındaki farka ilişkin bir yargı değildir?

- A) Güzel, sınırlı bir nesneyi belirtir; yüce ise kavrama gücümüzü aşan bir büyüklüğü anlatır.
B) Güzelliğin uyandırdığı duygu algıyla başlar, yücenin uyandırdığı duygu ise algıdan sonra başlar.
C) Yücede güzeldeki büyüklüğü ve dinamizmi aşan bir yan vardır.
D) Güzellik hoş duygular uyandırırken yücelik saygı ve hayranlık uyandırır.
E) Her insan güzelliği fark edip duyumsarken yüceliği ancak çok zeki insanlar fark edip duyumsayabilir.

8.

Heykel bölümü öğrencileri büyük bir mermer kütlenin önünde durmuştur ve öğretmenleri şöyle der: Bu kütleye baktığınızda ne gördüğünüz oldukça önemlidir. Sonra bir öğrencisine dönerek, genç hanım mesela sen ne görüyorsun burada? der. Sevilay, güzel bir sütun görüyorum hocam, diye cevap verir. Bunun üzerine Akif, dönerek, genç hanım mesela sen ne görüyorsun burada? der. Teşekkür ederim Akif, peki bu soru bütün sınıfa: Aristoteles'in varlık öğretisini düşündüğünüzde sütunun ve stoanın özünde ne vardır ve bunlara mermer kütleyi de dahil edersek hangisi form hangisi maddedir?"

Sevilay ve Akif her biri 10 puan olan bu iki soruya şöyle cevap verirler:

Sevilay: İkinin de özü mermerdir ve sütun mermere göre form stoaya göre maddedir.

Akif: İkinin de sabit bir özü yoktur ve sütun da stoa da form kazanmış maddelerdir.

Sınav sonucuna göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Sevilay 10 puan almıştır.
B) Akif 20 puan almıştır.
C) Sevilay 20 puan almıştır.
D) Akif 0 puan almıştır.
E) Sevilay 0 puan almıştır.

9.

Platon'un varlık kuramı, "idea" kavramı temelinde oluşturulmuştur. Onun gözünde, idea var olan bir şey değildir; o, gerçekten var olan, bütünüyle gerçek ve her ne ise o olan bir şeydir. İdea bir şey hakkında olan bir kavram değil fakat bir şeyin özüdür, içeriğidir. Tek tek tüm nesneler, bağlı oldukları bütünün, yani ideanın duysal görünümleridir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Platon'un "idea" kavramının temel özelliklerinden biridir?

- A) Tümelik B) Değişebilirlik C) Görelilik
D) Tekillik E) Somutluk

1. Aristoteles'in ontolojisi madde-form ilişkisi kavramları çevresinde şekillenir. Ona göre, nesneler yalnızca fiziksel bir maddeden değil, aynı zamanda aldığı formdan oluşmaktadır. Bir varlığı o varlık yapan şey, yapıldığı madde değil, aynı zamanda bu maddenin parçalarının düzenlenişidir. Bu durum, evrendeki her şeyin belli bir amaca göre hareket ettiği anlamına gelir.

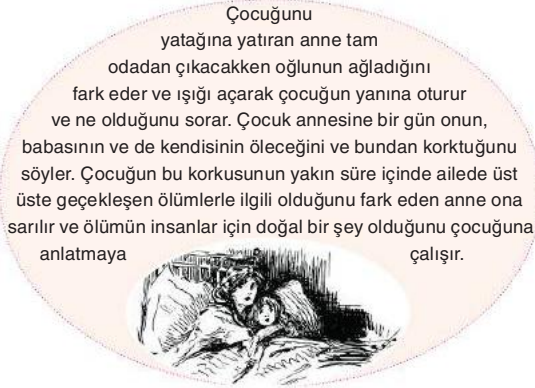
Buna göre;

- I. Evrende bir amaçlılığın bulunduğunu iddia eder.
- II. Maddenin varlığa dönüşme potansiyeli taşıdığını düşünür.
- III. Var oluşun boş ve amaçsız olduğunu benimser.

saptamalarından hangileri Aristoteles için söylendiğinde doğru olmaz?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız III

2.

Buna göre

- I. Çocuk, ölümlülüğü insana yüklerken önce duyu verilerini sonra ise akli kullanmıştır.
- II. Çocuğun ağlamasının asıl sebebi bütün insanların ölümlü olduğunun farkına varmasıdır.
- III. Anne, ölümün insanlar için normal ve hatta onları insan yapan bir şey olduğunu anlatarak çocuğun korkusunu yenmeye çalışmıştır.

Verilenlerden hangileri doğrudur?

- A) I ve III B) Yalnız I C) Yalnız II
D) Yalnız III E) I, II ve III

3. Sokrates, MÖ 5. yüzyıl Atina'sında sadece kendi çıkarlarını ve mutluluklarını düşünen, başkalarına ve toplumlarına karşı görev ve sorumluluklarını unutmuş insanların yarattığı ahlaki bir kriz tespit etmişti. Bir filozof olarak kendisinin Atinalılara gönderilmiş saf bir "at sineği" olduğuna inanıyordu. Görevini bu yüzden insanları sorgulamak ve eleştirmek olarak algıladı. İnsanlara erdemin ve ahlaklılığın ne olduğunu göstermek yerine, onları kendilerini ve düşüncelerini sorgulamaya yöneltti.

Bu durum, Sokrates'in felsefe tarihinde aşağıdakilerden hangisinin gündeme gelmesine neden olduğunun göstergesidir?

- A) İnsan ve eylemleri
B) Varlık ve arkhe sorunu
C) Bilgi ve sistem kurma
D) İnanç ve dinler
E) Yasa ve siyaset

4. Doğa felsefesinin ardından gelen dönem, İnsan felsefesi olarak adlandırılır. Bu dönemde felsefe sahnesindeki etkili isimler arasında Sokrates ve Sofistler yer alır. Sahnenin her iki oyuncusu da bilgiyle ilgilenirler. Sokrates bilgiyi akıl ekseninden ele alır. Sofistler, insanın bilgisini ele alırken, aklın analizini Sokrates'le öğrencilerine bırakıp, kendilerini duyusal bilgiyle sınırlamışlardır. Onlar, rasyonel bilgi üzerinde değil fakat empirik bilgi ve deneyimin verileri üzerinde durmuş ve gerçekliği bu bakış açısıyla yargılamışlardır. Varlığın nesnel ve genel geçer bilgisine erişmenin imkânsız olduğunu, bilgi söz konusu olduğunda sadece kuşku duyan bir zihne sahip olunabileceğini öne sürmüşlerdir.

Bu parçadan yola çıkarak İnsan felsefesinin aşağıdakilerden hangisini felsefenin kapsamına aldığı söylenebilir?

- A) Estetik B) Ontoloji C) Metafizik
D) Etik E) Epistemoloji

5. Doğa felsefesi içinden pek çok okul çıkarmıştır. Thales'in de dahil olduğu Milet okuluyla başlayan bu gelenek, Atomcu okula kadar sürmüştür. Antik Çağ atomcuları, gözlenemeyecek kadar küçük madde parçaları olabileceğini ancak güneş ışığı vurunca görülebilen toz zerreciklerinin varlığından veya kaynatılan bir su buharının bir süre sonra gözden kaybolmasından ya da bir bıçağın, köselenin ya da mermerin gözle görülemeyecek biçimde aşınmasından çıkarmış olabilirler.

Bu durumda Antik çağ atomcuları için yapılan;

- I. Gözlemlenebilir durumlardan yola çıkmışlardır.
- II. Materyalist bir yaklaşım içindedirler.
- III. Zihinsel varlığa öncelik tanımaktadırlar.

saptamalardan hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) I, II, III

6.

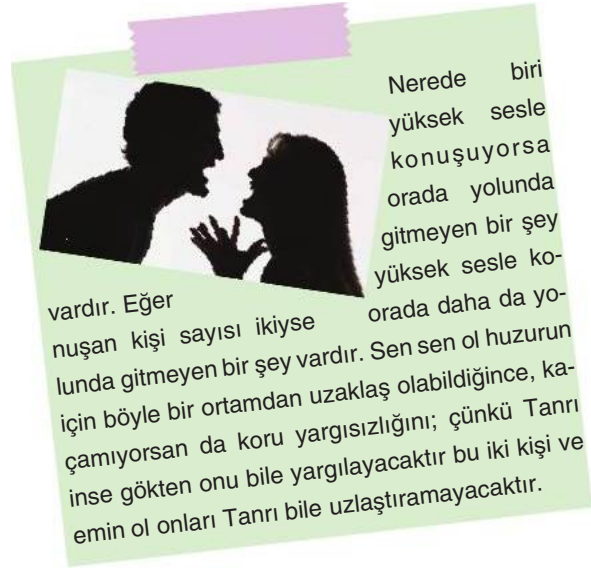
Bilemeyiz seviyi sevip sevilmeince
Ateş öğrenilmez yanmayınca
Gençlik bilinmez yaşlanmayınca
Mutlu olunmaz mutsuzluk yaşanmayınca

Ölümdür ki bir benzeri daha yok
Salt ölümdür kendince
Ölümü bilemeyiz hatta ölünce
Duyumsadığımız bir şey yaşarken anca

Aziz Nesin'in bu şiirini okuyan Epiküros felsefesini benimsemiş bir kişi, aşağıdakilerden hangisine itiraz eder?

- A) Ölüm, salt ölümdür kendince
B) Ateş öğrenilmez yanmayınca
C) Ölümü bilemeyiz hatta ölünce
D) Ölüm, duyumsadığımız bir şey yaşarken anca
E) Bilemeyiz seviyi sevip sevilmeince

7.

Parçaya göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Doğru bilgiye ulaşmak mümkündür.
B) Nesneler akıl ile kavranabilir şeylerdir.
C) Şeyler karşısında takınılması gereken tavır çoğunluğa uymaktır.
D) Yargıdan kaçınmak insana huzursuzluk getirir.
E) Apaçık görünen şeyler bile düşündüğümüz gibi olmayabilir.

8.

Hz. Muhammed Veda Hutbesi'nde şöyle der: Ey insanlar! Biliniz ki rabbiniz birdir, atanız da birdir. Bütün insanlar Âdem'den gelmiş, Âdem de topraktan yaratılmıştır. Arap'ın Arap olmayana, Arap olmayanın Arap'a, beyazın siyaha, siyahın da beyaza hiçbir üstünlüğü yoktur. Allah katında üstünlük ancak takvâ (Allah'ın emirlerine uyma) ileldir.

Aşağıdaki felsefi okullardan hangisinin insan üzerine düşüncesi Hz. Muhammed ile benzer niteliktedir?

- A) Epikürosçuluk
B) Yeni Platonculuk
C) Stoacılık
D) Septisizm
E) Peripatetikler

1. Orta Çağ felsefesi, felsefenin antik felsefe ile modern felsefe arasında kalan yaklaşık bin yıllık dönemine karşılık gelir. Bu dönemin felsefesi genel olarak Hristiyan felsefesi ile İslam felsefesidir. Farklı geleneklerinin varlığına rağmen, Orta Çağ felsefesi birlikli bir bütün meydana getirir. Bunun en önemli nedeni, gerek İslam gerekse Hristiyan felsefesinin kendi dini geleneğine Antik Yunan felsefesini eklemiş olmasıdır. Buna göre iki felsefe geleneği arasındaki en önemli farklılık birbirlerinden tarihsel olduğu kadar içerik olarak da ayrılık sergileyen dinlerin üzerine bina edilmiş olmalarıdır.

Buna göre;

- I. Belirli dinsel gelenekler temele alınarak geliştirilmiştir.
- II. Antik Yunan felsefesinden beslenmiş bir felsefedir.
- III. Hristiyan ve İslam felsefesini ortak felsefi bir zeminde birleştirmiştir.

saptamalarından hangileri doğru değildir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız III

2. Orta Çağ felsefesine hâkim olan düşünceye göre, esasen bu dünya geçici ve yalan bir dünyadır. Duyusal algılarımız ve buna bağlı olan bilgilerimiz yanıltıcıdır. Asıl gerçek olan Tanrı'nın iradesidir. En yüksek erdem ve mutluluk bunu bilmektir.

Bu durumda Orta Çağ felsefesi için erdem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Haz peşinde koşma
B) Yararlı olanı seçme
C) Tanrı'ya sığınma
D) Dünyasal değerlere önem verme
E) Mutluluğu isteme

3. Orta Çağ'da çocuğuna eğitim aldırarak isteyen bir baba, kararsız kalır. Önündeki iki seçenekten birincisi "anlamak için inanıyorum" anlayışını benimsemiş bir okul diğeri ise inanç ve akli birbirinden ayırmış ve ayrı alanlarda inceleyen bir okuldur. Birinci okulda felsefeye orantıla teoloji eğitimi ağırlıkta olup bu okulun mezunları felsefeyi yalnızca bir araç olarak benimseyen iyi birer apolojist olabilirken ikinci okulun eğitiminde teolojinin yanında felsefe, bilim de vardır ve bu okulun mezunları iyi birer eğitimci olabilirler.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılmaz?

- A) Birinci okul, Patristik dönem anlayışı ile ders vermektedir.
B) İkinci okulun müdürü Aquinalı Thomas olabilir.
C) Birinci okulun eğitimi Aristoteles etkisi altındadır.
D) İkinci okul, Skolastik dönem anlayışını benimser.
E) Birinci okulun girişinde Augustinus'un resmi asılı olabilir.

4. Orta Çağ etiğinde, Tanrı ahlaki değerlerin nesnellüğünü temin edecek şekilde, insanlara uymaları gereken kural ve yükümlülükleri bildiren ahlak yasasının kaynağında bulunur. O, doğal dünyanın sınırları içinde gerçekleşecek bir mutluluk hedefini ahlaki hayatın nihai amacı olarak konumlayan antik veya modern felsefenin tersine, ahlaki hayatın en yüksek amacı olarak ebedi saadeti ileri süren Orta Çağ etiğinde, aynı zamanda varılacak yeri veya hedefi de verir.

Bu durum Orta Çağ felsefesinde aşağıdakilerden hangisinin varlığını temellendirir?

- A) Teolojiye bağlı etik
B) Modern ahlakın temeli
C) Mutluluk amaçlı erdem
D) Evrensel ahlakın ödeve bağlanması
E) Doğa yasasının temele alınması

5. Orta Çağ düşüncesinde Tanrı, doğal hukukun olduğu kadar yönetme hak ve yetkisinin de kaynağında bulunur. Kral ya da padişahlar yönetme hak ve yetkisini Tanrı'dan alıp, bu yetkiyi onun adına kullanırken, erdemli ve adil bir toplum inşa etme amacı güderler ve yalnızca O'na hesap verme ihtiyacı duyarlar.

Parçada Orta Çağ düşüncesinin aşağıdakilerden hangisine yönelik genel tutumu verilmiştir?

- A) Ahlâk B) Din C) Siyaset
D) Toplum E) Adalet

6. Tıpkı modern dönemde, bir filozofun düşüncelerini oluştururken zorunlu olarak eldeki bilimsel bilgileri dikkate alması gibi, Orta Çağ'da da filozof iman verilerini temele almış, bu verileri anlamlandırmak, açıklıkla ifade etmek için aklın ya da Yunan felsefesinin araçlarından yararlanmıştır. Bu yüzden antik felsefenin merkezinde doğanın ve insanın, modern felsefenin merkezinde ise bilginin ve insanın bulunduğu yerde, Orta Çağ felsefesinin merkezinde - - - - - vardır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Arkhe B) Ahlak C) Ödev
D) Erdem E) Tanrı

7. Tek tanrılı dinlerin ortaya çıkışı, başka her şey bir yana, Orta Çağ felsefesinde felsefenin merkezine teolojik konu ya da problemlerin geçtiği anlamına gelir. Nitekim Orta Çağ felsefesinin farklı gelenekleri arasında temel konular olarak Tanrı'nın varoluşu ve doğasıyla, yaratılışın anlamıyla, insan varlıklarının doğası ve amacıyla ilgili tartışmaların merkezinde olması anlamında tam bir konu ortaklığı vardır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Orta Çağ felsefesinin temel tartışma konularından değildir?

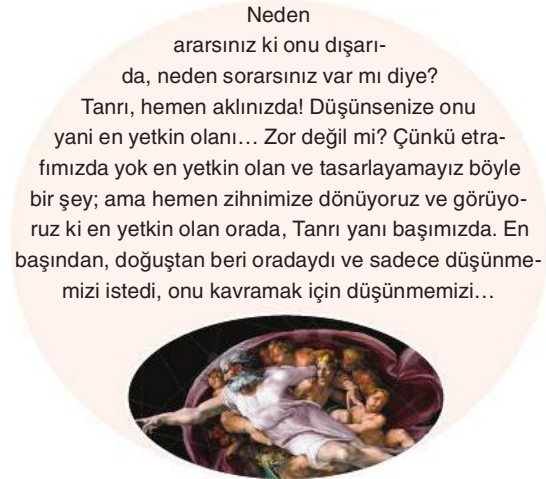
- A) Tanrı'nın varlığı
B) Ana madde sorunu
C) Evrenin yaratılışı
D) Vahyin imkânı
E) Tanrı-evren ilişkisi

8. Orta Çağ felsefesinin merkezinde Tanrı vardır. Bu nedenle Tanrı merkezli bir felsefedir.

Bu durumda aşağıdaki konulardan hangisi Orta Çağ felsefesinin ilgi alanı içinde yer almaz?

- A) Tanrı ve Tanrı'nın varoluşu problemi
B) İman ya da otorite ve akıl ilişkisi problemi
C) Tanrı-evren ilişkisi problemi
D) Beden-ruh ilişkisi problemi
E) İnsan - güzellik ilişkisinin doğası problemi

9.

Bu parçadan hareketle, aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Kozmolojik Tanrı kanıtlaması yapılmıştır.
B) Tanrı'nın yokluğu duyu deneyimleri ile kanıtlanabilir.
C) Tanrı kavramı, tümevarımsal bir düşünmenin sonucudur.
D) Sadece mantıksal bir çıkarım ile Tanrı'nın varlığı kanıtlanmaya çalışılmıştır.
E) Aristoteles etkisinde bir Tanrı kanıtlamasıdır.

1. Hristiyan felsefesinin ilk bölümü, Patristik Felsefe'dir. Patristik, Kilise Babaları anlamına gelen Latince "patres" sözcüğünden gelir. Burada "babalar", Kilise'nin veya Hristiyanların otantik öğretilerini formüle edip, kağıda döken din adamlarını veya alimleri ifade eder. Rahiplerden meydana gelen söz konusu hoca ya da alimler, Hristiyan düşüncesinin kurucu babaları olarak geçer.

Buna göre;

- I. Hristiyan felsefesinin sonradan üzerine inşa edileceği zemini oluşturma,
- II. Hristiyan felsefesinin dogmalarını formüle etme,
- III. Hristiyan felsefesini geniş coğrafyalara yayma

işlevlerinden, hangileri Patristik felsefeye aittir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız III

2. Orta Çağ düşüncesinin bilginin muhafaza edilmesi ve aktarılmasına özel bir önem vermiş olduğu söylenebilir. Bunu, sözelimi Müslümanların daha İslamiyetin 2. yüzyılında İlk Çağ'a ait tüm bilgileri, bütün bilimsel ve felsefi eserleri Arapçaya aktarmayı başarmış olmaları olgusunda görebiliriz. Klasik mirası alıp, onu mükemmel bir biçimde korumaktan başka, bir çok alanda katkılar yapan Müslümanlar, söz konusu hazinenin Batı'ya geçişine de aracılık etmişlerdir. Bilginin organizasyonunu da liberal sanatların genel çerçevesi içinde gerçekleştiren Hristiyan dünyası da, bilimsel ve ilahi bilginin aktarılmasının en önemli aracı olarak üniversiteyi inşa etme başarısı göstermiştir.

Buna göre Orta Çağ düşüncesi için;

- I. Antik Yunan eserlerinin korunup saklanması,
- II. bilgiyi koruyup aktarma konusuna önem verilmesi,
- III. Orta Çağ'da yalnızca İslam felsefesinde bilgi üretilmesi

yapılan saptamalardan hangileri doğru değildir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız III

3. Orta Çağ felsefesi doğası itibarıyla yazılı kelimelerle ya metinle kurulan özel bir ilişkiye sahiptir. Musevilik, Hristiyanlık ve İslamiyet, Tanrı tarafından vahyolunmuş kitap formundaki vahye dayalı dinlerdir. İlahi olana itaat, vahyolunmuş kelama ilişkin olarak dikkatli bir incelemeyi gerektiriyordu. Bu yüzden yazılı metnin otoritesine yapılan güçlü bir vurgu, bütün bir Orta Çağ düşüncesinde belirleyici oldu. Filozoflar, fikirlerini ya da argümanlarını metnin otoritesiyle tam bir tutarlılık içinde oluşturmaya özen gösterdiler.

Buna göre;

- I. kutsal metinlerle tutarlılık,
- II. dogmatik kabulle fikir üretme,
- III. vahyedilenin sınırları içinde kalma

durumlarından Orta Çağ düşüncesi için geçerli olanlar hangileridir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I, II ve III
D) Yalnız II E) Yalnız III

4. Hristiyan düşünür Augustinus, Ömer Hayyam'ın rubaisini okur. Okuduğu rubai şudur:

Biz gerçekten bir kukla sahnesindeyiz
Kuklacı felek usta, kuklalar da biz
Oyuna çıkıyoruz birer, ikişer
Bitti mi oyun, sandıktayız hepimiz.

Augustinus, rubaisini okuduktan sonra Ömer Hayyam'a

- I. "Tanrı, insana irade vermiştir." der ve itiraz eder.
- II. "İnsan kaderini bilmediği için özgürdür." der ve itiraz eder.
- III. "İnsanın kukla olması onu kötülükten muaf tutar." der ve katılır.

Verilen maddelerden hangisi yanlıştır?

- A) II ve III B) I ve II C) Yalnız II
D) Yalnız I E) Yalnız III

5. Bir kafede karşılaşan iki adam konuşmaya başlar.

K: İyi misiniz?

L: Bilmiyorum ki iyilik ne demek?

K: İşte azizim bak etrafına, insanlarda göreceksin iyiliği!

L: Nasıl yani, mesela şu adamda mı iyilik ya da karşıdaki kadında mı?

K: Hem evet hem hayır dostum. İyilik, insanda bir özdür hemen görmezsin ancak ne kadar fazla insan tanırsan o kadar iyi anlarsın.

Diyalogda tümeller tartışması açısından K tarafından savunulan Antik Çağ filozofu ve Orta Çağ görüşü hangi seçenekte birlikte verilmiştir?

- A) Aristoteles – Kavram realizmi
- B) Platon – Nominalizm
- C) Aristoteles – Kavramcılık
- D) Platon – Kavram realizmi
- E) Aristoteles – Nominalizm

6. Hristiyanlığın doğuşuyla birlikte, Orta Çağ felsefesinin en önemli problemi, inanç-akıl ilişkisini doğru tanımlamaktır. Problem nazik bir problem, zira kısa bir başlangıç ve felsefeye mutlak bir karşı çıkış döneminin ardından, onun dini hakikatleri ifade etmek için rahatlıkla kullanabileceğini gören Orta Çağ düşünürleri açısından akıl ve felsefeden vazgeçmek kolay gibi görünmüyordu. Üstelik akla ve felsefeye karşı çıkmak için yine felsefi tartışmaya girmek gerekiyordu.

Bu parçadan Orta Çağ felsefesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Temel problem inanç-akıl ilişkisinin kurulmasıdır.
- B) Felsefeye karşı çıkışın kendisi felsefe yapmayı gerektirmiştir.
- C) İnançın akılla temellendirilebilmesi felsefenin araçlaşmasına neden olmuştur.
- D) Dinsel hakikatlerin akılsal zemine yerleştirilmesi amaçlanmıştır.
- E) Felsefenin inanca üstünlüğünü kurma çabası gösterilmiştir.

7. Augustinus, dünyanın düzeni, birliği, yasalılığı, rasyonalite ve ahengiyle dünya içindeki varlıkların çeşitlilik ve güzelliğinin insanı âlemin yaratıcısı olan Tanrı'ya götürebileceğini kabul eder. Bununla birlikte Tanrı'nın kendisini en mükemmel bir biçimde doğada değil de, insan ruhunda gösterdiğini düşündüğü için, O'na doğadan hareketle değil de, insandan ve onun iç dünyasından hareketle gitmenin çok daha değerli olduğuna inanır. Zira insanın doğada Tanrı'yı görebilmesi için, önce "ona uygun bir şekilde bakması", yani onda Tanrı'yı araması, Tanrı'yı bulabileceğine inanarak veya bulma ihtiyacı duyarak üzerinde düşünmesi gerekir.

Bu parçada Augustinus'un aşağıdakilerden hangisini yapmayı amaçladığı anlatılmaktadır?

- A) Doğadaki düzeni Tanrı'ya bağlamayı
- B) Tanrı'nın varlığına insandan yola çıkarak ulaşmayı
- C) İnsan ruhunun ölümsüzlüğünü göstermeyi
- D) Tanrı'nın varlığını doğadan hareketle kanıtlamayı
- E) Evrendeki düzen ve amaçlılığı Tanrı'ya bağlamayı

8. Patristik felsefenin önemli düşünürlerinden Aziz Augustinus felsefeyi bağımsız bir disiplin olarak görmeyip büyük ölçüde Hristiyanlığın akla uygun içeriğini kavrayabilmek için bir araç olarak değerlendirmişti. O, işte bundan dolayıdır ki, "inanabilmek için, anla; anlayabilmek için iman et!" demektedir.

Buna göre;

- I. Felsefe inancı temellendirmenin aracıdır.
- II. Anlama araçtır, esas olan inançtır.
- III. Felsefe inandıklarını sorgulamaktır.

yargılarından, Aziz Augustinus için doğru olanlar hangileridir?

- A) I ve II
- B) Yalnız I
- C) Yalnız II
- D) Yalnız III
- E) II ve III

1. Hristiyan teolojisi iki unsurdan oluşur Orta Çağ'ın başlangıcında: Dogmatik teoloji ve apolojetik. Dogmatik teoloji, öncelikle ya da temelde Katolik inancını zaten benimsemiş olanlara hitap ettiği için inancı var sayar. Oysa apolojetik, Hristiyan inancını benimsememiş veya ona karşı çıkmakta olanlara hitap ettiği için, en azından teoride inanca sevk etmeyi amaçlar. Başka bir deyişle, dogmatik teoloji ancak apolojetik bittiği yerde başlar. Öte yandan, dogmatik teoloji felsefi ve ilahi otoritenin ortaya koyduğu verileri kendisine öncül olarak alan dedüktif bir disiplinken, apolojetik temel ya da pozitif bir tarihsel disiplindir.

Bu parçadan yola çıkarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Dogmatik teolojinin amacı inancı güçlendirmektir.
- B) Apolojistlerin amacı Hristiyan inancını savunmaktır.
- C) Dogmatik teoloji Hristiyanlığa inananların sayısını artırmayı amaçlar.
- D) Apolojetik kurucu ve savunucu bir nitelik taşır.
- E) Dogmatik teoloji için Hristiyan inancı bir ön kuldür.

2. Patristik felsefenin isimlerinden biri de Klement'tir. Klement, "Benim felsefe dediğim şey, ne Stoacılık ve Platonculuk, ne Epiküros'un ne de Aristoteles'in doktrinleridir. Belki, bütün bu sistemlerin adalet ve dine uygun olarak söylediklerinden bir seçmedir" demiştir.

Bu durumda Klement'in, Yunan felsefesine bakış açısı için, aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Hristiyanlık için bir hazırlık, bir temel olarak görmektedir.
- B) Doktrinlerini benimsediği tarihsel bir birikim olduğuna inanmaktadır.
- C) Hristiyan düşüncesinden üstün gördüğü düşünsel bir yapı olduğunu düşünmektedir.
- D) Yunan düşüncesini Hristiyanlığa aktarmanın yolunu aramaktadır.
- E) Yunan filozoflarının felsefi sistemlerini beğenmemektedir.

3. Kötülüğün pozitif bir şey olarak değil de ancak ve ancak mevcut olması gereken bir iyi ya da iyinin yokluğu olarak açıklanabileceğini ileri süren Augustinus'a göre, kötülüğü bu dünyaya sokan, insandır.

Buna göre;

- I. Evrendeki kötülükten Tanrı'yı sorumlu tutmak anlamsızdır.
- II. Kötülüğün ve düzenin bozulmasının sorumlusu insandır.
- III. Tanrı iyiliğin yanında kötülüğü de vermiştir.

yargılarından Augustinus için kabul edilebilir olanlar hangileridir?

- A) I, II ve III
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I ve III
- E) Yalnız III

4. Aziz Anselmus, imanın öğrettiği şeyin nedenini sormazdan önce, inanmak zorunluluğu olduğunu vurgular. Buna göre, o kendisine iman edilen şeylerin onların doğruluğunu ya da inanırlığını aklın sınaması yoluyla tespit etme anlamında, kanıtlamaya çalışıyor değildir. O, var olan inançlarını bir veri kabul edip temele alarak, onları akıl aracılığıyla açıklamaya çalışmakta, vahyedilen hakikatin anlamını, içerimlerini, doğruluğunu ve makuliyetini gözler önüne serme amacı gütmekteydi.

Buna göre;

- I. "İnanmak için, anlamaya çalışıyorum."
- II. "Anlamak için, inanıyorum."
- III. "İnanıyorum o halde varım."

yargılarından Anselmus için doğru olanlar hangileridir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız II
- D) II ve III
- E) Yalnız III

5. Orta Çağ'da ortaya çıkan ve yaygın bir biçimde savunucu toplayan görüşlerde biri de - - -'dir. Görüş yalnızca tek tek nesnelerin gerçek olduğunu, genel kavramların, tanımların ve genel olarak da dillerin, var olan şeylere gerçekten ve doğrudan doğruya işaret etmekten çok, bizim şeylere verdiğimiz isim veya terimlerle ilgili olduklarını ileri sürmüştür.

Parçada boş bırakılan yere, aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Kavram realizmi
- B) Konseptüalizm
- C) Rasyonalizm (Akılcılık)
- D) Nominalizm (Adcılık)
- E) İdealizm (Düşüncencilik)

6. Skolastik felsefede din ile felsefe, vahiy ile akıl arasında çok daha yakın bir ilişki söz konusu olmuştur. Buna göre ilk başta dine rakip, hatta vahyin düşmanı bir şey olarak, sonradan da vahye dayalı hakikati anlamanın yolu, söz konusu teolojik hakikatin kapsamını genişletmenin bir aracı olarak görülmüş olan felsefe, Skolastik dönemle birlikte, aklın kendine ait konuları olan bir disiplin olarak değerlendirilmeye başlanmıştır. O, bundan dolayı, Patristik felsefeden çok daha belirgin olarak Hristiyanlığı anlamaya çalışan bir felsefe olarak gelişmiştir.

Bu parçadan yola çıkarak, Skolastik felsefe için aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Din ile felsefe arasındaki mesafenin azaltılmasında, felsefeyi dine indirgeme yoluna gidilmiştir.
- B) Felsefeye başlangıçta gösterilen olumsuz tutum, zaman içinde değişmiştir.
- C) Teolojik gerçekliğin kapsamının genişletilmesinde felsefeden yararlanılmıştır.
- D) Amacı Hristiyanlığı eleştirilere karşı savunmak ve açıklamaktır.
- E) Bir Hristiyan düşünce sistemi kurmak amaçlanmıştır.

7.

Felsefe
sınavında heyecanla
3. soruya kadar gelen İrem,
sorunun tamamını okumaz ve sadece "Dilimin sınırları dünyamın sınırlarıdır." sözünü okuyarak Wittgenstein ve kavramların yalnızca dilde birer anlamı olabileceğine dair yarım sayfa yazı yazar ve sınav biter. İrem 100 alacağından o kadar emindir ki sonuçlar açıklandığında 70 aldığını öğrenir ve hemen öğretmenin yanına koşar. Sınav kağıdına baktığında ise 3. sorunun devamını okuması gerektiğini anlar, öğretmeni Wittgenstein'in sözünden yola çıkarak bir Orta Çağ filozofunu ve onun görüşünü sormuştur.

Parçada bahsedilen Orta Çağ filozofu ve görüşü hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) Aquinalı Thomas – Kavramcılık
- B) Anselmus – Kavram realizmi
- C) Ockhamlı William – Nominalizm
- D) Aquinalı Thomas – Nominalizm
- E) Anselmus – Kavramcılık

8. Skolastisizmin, özünde Hristiyan teolojisinin yönetsel ve felsefi açıdan, rasyonel ve tutarlı bir bütün olarak ortaya konmasını ve serimlenmesini (açımlanması, sergilenmesini) amaçlayan bir hareket olduğu söylenebilir.

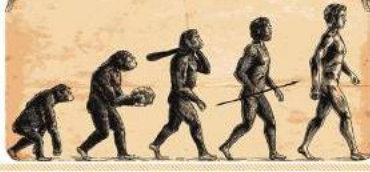
Buna göre;

- I. temellendirmek,
- II. açıklamak,
- III. akılsallık,
- IV. eleştirelilik,
- V. tutarlılık

özelliklerinden, Skolastisizmin doğrudan sahip olmadığı özelliği gösteren seçenek aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

1. Evrim bir gerçekliktir, diyorsunuz ve belki de haklısınız, bilmiyorum. Ancak benim inancım insanın birden ve çamurdan yaratıldığını söylüyor. Belki de bilimsel deneylere ve de açıklamalara çok ters ama ben inanıyorum ve bu inancımın hiçbir şekilde değişmeyeceğini düşünüyorum, kusura bakmayın ben böyleyim.

Orta Çağ'da akıl-inanç ilişkisi düşünüldüğünde parçadaki görüşü savunan biri için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) "Anlamak için inanıyorum." görüşündedir.
 B) Eleştirel bakışı savunur.
 C) "İnanmak için biliyorum." görüşündedir.
 D) Uzlaştırmacı bakışı savunur.
 E) "Akıl almaz olduğu için inanıyorum." görüşündedir.

2. Orta Çağ felsefesi, hemen hemen her felsefe gibi, birtakım kabulleri olan bir felsefedir. Bu kabullerin en önemlisi ise saf form olarak Tanrı'yı bütünüyle gerçekleştirmiş varlık diye tanımlayan Aristoteles felsefesinden aktarılmıştır. Tanrı, en yüksek veya en yüksekte olan, en üstte bulunan ontolojik olarak en gerçek, aksiyolojik olarak da en değerli varlık olduğunun kabulüdür.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Tanrı tüm varlıkların üstündedir.
 B) Ontolojik ve aksiyolojik olarak en değerli varlık insandır.
 C) Tanrı, gerçekleştirmiş, yani en yetkin varlık olarak, varlık hiyerarşisinin tepesinde yer alır.
 D) Evrendeki tek saf form Tanrı'dır.
 E) Tanrı, kendini bütünüyle gerçekleştirmiş tek varlıktır.

3. Orta Çağ felsefesinde genel olarak hakim olan tutum kavram realizmidir. Değişen bireylerin gerçek olmadığı, gerçekten var olanın yalnızca tümeller olduğu görüşüyle kavram realizmi, bütün dinlerin içinde yaşadığımız bu dünyanın gelip geçici olduğu, asıl gerçekliğin aşkın bir öte dünya veya ahiret olduğu inancını güçlendirir. Yine aynı görüş, Orta Çağ felsefesinin konu alanını tanımlar ve dikkatleri aşkın bir gerçek alanına yöneltirken, söz gelimi Kilise'nin dini ve kurumsal otoritesini pekiştirmeye yarar.

Buna göre;

- I. kavramların değişmez ve temel yapısı,
 II. aslolanın tümeller olduğu fikri,
 III. düşünülür olanın duyumsanabilir olana ontolojik üstünlüğü

kavrayışlarından Orta Çağ'a hâkim olanlar hangileridir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
 D) Yalnız III E) I, II ve III

4. Orta Çağ'da felsefe her ne kadar teoloji veya teolojik ilgiler tarafından belirlenmiş olsa da, buradan Orta Çağ felsefesinin içerik yönünden tamamen teolojik olduğu sonucunun çıkarılması gerekmez. Orta Çağ felsefesinde varlık, bilgi, etik ve siyaset ile ilgili pek çok felsefi problem ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Başka bir deyişle, metafiziksel konulara özel bir ilgi gösteren Orta Çağ filozofları felsefenin farklı konuları ile ilgili denemeler kaleme almışlardır.

Bu parçadan yola çıkarak, Orta Çağ felsefesinin ilgi alanları arasında aşağıdakilerden hangisinin olduğu söylenemez?

- A) Bilginin kaynağı sorunu
 B) Varlığın değişik görünüşleri
 C) Ahlaki eylemin temeli
 D) Bilim dilinin yapısının analizi
 E) Devletin doğası ve ortaya çıkışı

5. İlk Çağ felsefesinin merkezinde doğa ve insan, modern felsefenin merkezinde ise bilgi ve insan varken, Orta Çağ felsefesinin merkezinde Tanrı vardır. Başka bir deyişle, Orta Çağ felsefesi Tanrı merkezli bir felsefedir.

Buna göre;

- I. teosantrik,
- II. etnosantrik,
- III. epistemolojik,
- IV. ontolojik,
- V. estetik

kavramlarından, Orta Çağ felsefesini niteleyen aşağıdakilerden hangisinde gösterilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Orta Çağ felsefesinin ilk ve en temel konusu Tanrı'dır. Tanrı'nın varoluşunun kanıtlanması, Tanrı'nın sıfatlarının açıklanmasıdır. Orta Çağ'da metafizik yine bu eksen üzerinde belirlenir; buna göre, varlık söz konusu olduğunda, temel problem Tanrı-dünya ilişkisi, Tanrı'nın yaratma tarzı ve kötülük problemidir.

Bu parçadan yola çıkarak, Orta Çağ'a egemen olan felsefe, aşağıdakilerden hangisi ile adlandırılır?

- A) Varlık felsefesi B) Din felsefesi
C) Bilgi felsefesi D) Dinsel felsefe
E) İnsan felsefesi

7. Orta Çağ felsefesinde bir varlık hiyerarşisi göze çarpar. Bu varlık hiyerarşisi, varlıkları hiyerarşideki yerlerine göre sınıflar ve onlara varlık ve ahlak bakımından belli bir değer yükler.

Parçada sözü edilen hiyerarşinin en tepesinde aşağıdakilerden hangisi vardır?

- A) Ruh B) İnsan C) Varlık
D) Tanrı E) Doğa

8. Ockhamlı William'a göre, imanın dogmalarının çelişik oldukları gösterildiği veya onları çelişik olduklarının doğruluğu kanıtlandığı zaman, yapılması gereken şey, imandan uzaklaşmak değil, akıldışı olduğunu düşünsek dahi, imana sıkı sıkıya sarılmaktır. Çünkü teoloji alanında temel ve en yüksek olan iman olup, burada akla yer yoktur.

Buna göre

- I. Dogmaların çelişik olması, onların iman açısından değerini azaltmaz.
- II. Akla dayalı bir teoloji olanaklıdır.
- III. Aslolan imandır, imanı zedeleyecek akılsal fikirler yok sayılabilir.

yargılarından Ockhamlı için doğru olanlar hangileridir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) I ve III E) II ve III

9.

Ben insanım, cennetten düştüm çünkü günah işledim. En büyük günahımdı bu, Tanrı'ya karşı işledim onu. Sonra da türlü acılarla yardım dilendim ondan bu kapalı kaldığım yeryüzünde. Bir gün duydu beni, indi yeryüzüne. Sarıldım ayaklarına, "Affet beni!" dedim. Bana dedi ki "Sen insansın, bana karşı suç işledin; şimdi bir insan olarak sen bir Tanrı'ya bunun cezasını ödeyemezsin; ama merak etme insanlaşacağım ve senin suçunu üstleneceğim böylece sen kurtulacaksın."

Parçadaki Tanrı görüşü için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) İnsanı cezalandırması gerektiğinde Tanrı'nın insanlaşmak zorunda kalacağını savunan düşüncedir.
- B) Tanrı'ya iman için akla gerek olmadığını savunan bir görüştür.
- C) Tanrı'ya insani nitelikler yüklerken, insan olmanın düşünmek, düşünmenin de Tanrı'yı anlamak demek olduğunu iddia eden görüştür.
- D) Akıl bir sınırı olduğunu ve inancın ondan üstün olduğunu savunan bir görüştür.
- E) Tanrı'ya inanıyorum ama bu dünyayı felsefe ile anlıyorum diyen bir görüştür.

1. Augustinus'a göre, insanın aşk duygusunun dört ayrı nesnesi vardır. Bunlardan ilki madde ve fiziki istekler, ikincisi başka insanlar, üçüncüsü kendisi ve dördüncüsü Tanrı'dır. Bu varlıklardan her biri, insanın ihtiyaçlarının belli bir bölümünü karşılar ve ona belli bir doyum ve mutluluk sağlar. Söz konusu dört varlık da aşkın meşru nesneleri olup insan da aşık olmaya mecbur olduğuna göre, Tanrı tarafından yaratılmış doğal düzeni bozan ve bu arada ahlaki kötülükleri yaratan şey, insanın bu nesneleri birbirlerinin yerine ikame etmeye kalkışmasıdır.

Bu parçaya dayanarak Augustinus'un aşağıdaki yargılardan hangisini benimseyeceği söylenebilir?

- A) İnsan aşkının en önemli nesnesi diğer insanlardır.
- B) Ahlaki iyilik sevginin madde ve fiziksel nesnelerde yoğunlaşmasıyla oluşur.
- C) Ahlaki tamamlanmışlık aşkın asıl nesnesinin bireyin kendisi olmasıyla gerçekleşir.
- D) İnsan aşk nesneleriyle olan ilişkisini birbiriyle karıştırmadığı sürece mutlu olabilir.
- E) Asıl aşk nesnesi Tanrı'dır, diğerleri geçici ve sahte mutluluk verir.

2. Skolastisizm "okullu", "okula ait olan" anlamına gelen Latince "Skolâstikus" sözcüğünden gelir. Bu açıdan bakıldığında, skolastik felsefenin Orta Çağ Batı düşüncesinde, 8. yüzyıldan itibaren üniversitelerde veya manastırlarda akademisyenler ya da okullular tarafından okutulan felsefeyi ve benimsenen felsefi yöntemi tanımladığı söylenebilir.

Buna göre;

- I. Patristik felsefeye oranla daha akademik bir yapı sergiler.
- II. Bir felsefi dönemi anlatmakla birlikte aynı zamanda bir yöntemdir de.
- III. Hristiyan inancının kuruluş ve savunma yönünü oluşturur.

yargılarından, hangileri Skolastik felsefe için söylendiğinde doğru olmaz?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) Yalnız III
- E) II ve III

3. Orta Çağ'ın başlarında Aristoteles'in ancak mantık alanındaki eserleri Latinceye çevrilmişti. Sonradan İslam dünyasından yapılan çeviriler yoluyla Aristoteles külliyatı tamamlandı. Skolastik düşünürler işte bu külliyat yoluyla Aristoteles'ten çıkarabilecekleri bütün bilgiyi derlemeye ve bunu ilerletmeye çalıştılar. Burada ikinci önemli kaynağı Aristoteles'in eserleri üzerine Müslüman filozoflar tarafından yazılmış olan yorumlar meydana getirmiştir. Bu bağlamda özellikle İbn Sinâ ve İbn Rüşd'ün Aristoteles yorumlarından çok fazla yararlandığı hemen herkes tarafından kabul edilir.

Buna göre, Orta Çağ Hristiyan felsefesinin beslendiği kaynaklar arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Müslüman filozofların Aristoteles yorumları
- B) Aristoteles mantığının ana esasları
- C) İlk Çağ doğa felsefesinin iddiaları
- D) Aristoteles eserlerinin çevirileri
- E) İlk Çağ klasik dönem felsefesinin filozofları

4.

Mitoloji ile ilgili bir kitap okuyan Koray; yazarın cesaret, aşk, dürüstlük, korku, ölüm gibi kavramları insanların ürettiğini ve tanrılara atfettiğini okur. İnancılı bir insan olarak tanrıların ya da tek bir tanrının bu kavramları var ettiğini düşünen Koray bu konuda yazar ile aynı düşünmez.

Aşağıdaki hangi seçenekte Koray'ın reddettiği ve kabul ettiği görüş sırasıyla birlikte verilmiştir?

- A) Kavram realizmi – Nominalizm
- B) Nominalizm – Kavramcılık
- C) Kavramcılık – Kavram realizmi
- D) Nominalizm – Kavram realizmi
- E) Kavram realizmi – Kavramcılık

5. "Erdemin mükemmel Tanrı aşkından başka hiçbir şey olmadığını savunuyorum... Ölçülülük kendisini bütünyle sevilene vakfeden aşktır, metanet, sevilene nesne uğruna her şeye tahammül etmeye hazır olan sevgidir; adalet ise sadece sevilene nesneye hizmet eden aşk ve dolayısıyla, doğru yönetmektir... Bu aşkın nesnesi ise başka hiçbir şey değil, fakat sadece en büyük iyi, en yüksek erdem, mükemmel ahenk olan Tanrı'dır."

Aziz Augustinus'un bu cümleleri, baz alındığında onun etik anlayışının temelinde aşağıdaki kavramlardan hangisinin yer aldığı söylenemez?

- A) Tanrı aşkı B) Erdem
C) Tanrısal uyum D) Tahammül
E) Aşırılık

6. Skolastik felsefe, genel tavrı itibarıyla, altın çağında bile, akli inanca ya da vahye tabi kılan bir felsefe olmakla birlikte, Hristiyanlığın felsefe ya da akılla bağdaşmaz olmadığını göstermeye her fırsatta özen göstermiş olan bir felsefedir. Bunun sonucu olarak, felsefe teolojiye entegre edilirken, en sonunda felsefenin bağımsız bir disiplin olmasının yolu da açılmıştır.

Buna göre;

- I. Skolastik Dönemde felsefe, inancı temellendirmenin aracıdır.
II. Skolastik Dönem filozoflarına göre akıl-iman ilişkisinde çelişki yoktur.
III. Skolastik Dönem'de felsefenin araştırmaları, zaman içinde ayrı bir alana dönüşmesinin yolunu açmıştır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) I, II ve III B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) Yalnız III

7.

Bir teoloji enstitüsü çeşitli doğa bilimlerinden insanları işe almak için ilan açar. İstihdam edilecek olan kişilerde aranan özelliklerin sıralandığı ilanın sonunda şöyle bir açıklama vardır: "Sizin ışığınız bizim inancımızı aydınlatıyor, aydınlatacak."

Buna göre

- I. Enstitü, Aquinalı Thomas'ın anlayışını rehber edinmiştir.
II. Enstitüde "İnanmak için biliyorum." görüşü hakimdir.
III. Enstitü bilimin yol göstermesi ile Tanrı inancından vazgeçebilir.

Verilenlerden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) I ve III

8.

Evet arkadaşlar, bugün Einstein, Newton'ı birçok açıdan yanlışlamış olsa bile onun 17. yy.da ortaya koymuş olduğu kütle çekim teorisi bize en basit olarak göstermiştir ki "Evren'in hareket etmesi için bir nedene, hareket ettiriciye ihtiyacı yoktur." Bu da bütün bir Orta Çağ ve özellikle Skolastik dönem anlayışının yeniden gözden geçirilmesi demektir.

Öğretmenin işaret ettiği, Newton'ın teorisi ile özellikle tekrar gözden geçirilmesi gereken Tanrı kanıtlaması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kozmolojik kanıt
B) Ontolojik kanıt
C) Hudûs kanıtı
D) Biyolojik kanıt
E) Zorunlu varlık kanıtı

1. İslam felsefesi, Hristiyan felsefesi gibi pagan felsefeye karşı olumsuz bir tavır takınmamıştır. Aksine Antik Yunan kültürüne, çok erken bir tarihten itibaren pozitif ve alımlayıcı bir tutum göstermiştir. Hristiyan düşüncesinin sapkınlık olarak gördüğü bu düşünceden uzak durması, aksi tavır gösteren İslam felsefesinin gelişmesinde oldukça etkili bir rol oynamıştır. Bu durum İslam'da felsefenin yetkinleşmesinden çok sonra Hristiyan felsefesinin, gecikmeli olarak, Yunan düşüncesiyle tanışmasını zorunlu kılmıştır.

Parçadan yola çıkarak, aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Hristiyan düşüncesi, başlangıçta, Antik Yunan mirasına sırt çevirmiştir.
- B) Pagan kültürünün düşünsel değerleri İslam düşüncesinin gelişmesini sağlamıştır.
- C) Erken Dönem Hristiyanlarına göre pagan düşüncesi sapkınlık içerir.
- D) İslam düşüncesinin yetkinleşmesi, Antik Yunan felsefesinin kazanımlarının geliştirilmesiyle olmuştur.
- E) Hristiyan düşüncesi Antik Yunan ve İslam düşüncesinden bağımsız gelişip, olgunlaşmıştır.

2. Râzî'ye göre yaratıcı, akli insanda bulunduğu yerde uyumuş olan ruhu uyandırmak ve bu yaratılmış alemin onun gerçek yurdu, mutlak saadet ve sükûn yeri olmadığını ona göstermek için vermiştir. Madenin bağlarından kurtulmak hususunda, her insan için yalnızca tek bir araç vardır ki, o da felsefedir.

Bu parçaya göre, aklın varlık nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanın bilinçli bir varlık olması
- B) İnsanın inancını güçlendirmesi
- C) İnsanı özgür kılması
- D) İnsan bilgisinin tek kaynağı olması
- E) İnsan ile inanç köprüsünü kurması

3. Kur'an'ın realitesi, Orta Çağ İslam dünyasında felsefeyle uğraşan hemen hemen herkesin temel ilgisi olmuştur. Vahye dayalı bu kutsal kitap, Kelamcılar da dahil olmak üzere, Müslüman düşünür ve filozofları sadece varlığın kaynağı ve doğası konusunda değil, hukuk, politika ve ahlak bağlamında tek ve en önemli bilgi kaynağı olarak kabul edildiği bir felsefe türüne götürdü. Kur'an, felsefe yapmak için gerekli ufku göstermeye ek olarak, felsefe için kaçınılmaz olan kavramsal, önermesel, ilkesel, ereksel ve yönetsel alt yapıyı da oluşturmuştur.

Bu durum;

- I. İslam felsefesine, felsefe yapmak için gereken temeli Kur'an sağlamıştır.
- II. Kur'an, felsefenin alanında yer alan her konu için bir çıkış noktasıdır.
- III. İslam dünyasının felsefesi, bir bilgi kaynağı olarak Kur'an'ı belirlemiştir.
- IV. Kur'an, insan hayatıyla ilgili tüm bilgiyi verdiği için felsefeyi gereksiz kılmıştır.
- V. İslam felsefesinin ufku Kur'an'la çizilmiş ve belirlenmiştir.

yargılarından hangisine ulaşmamıza neden olmaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. İslam felsefesinin aykırı filozoflarından biri de Râzî'dir. Aynı zamanda bir hekim olan Râzî, felsefeyle tıbbın aynı kaynaktan geldiğine ve aynı araştırma yöntemlerini kullandığını düşünmüştür. Sokrates'i bütün filozofların hocası olarak görüp gerek bilimsel çalışmalarında, gerekse felsefi görüşlerinde ödün vermez rasyonalizmiyle öne çıkmıştı. Râzî, bu yüzden hakikat yolunda akıldan başka güç ya da ilkeye ihtiyaç olmadığını savundu. Tanrı'nın aynı doğruları bütün insanlara ilham ettiğini öne sürerken, peygamberlik diye bir şeyin olamayacağını söyledi.

Parçaya göre Râzî'nin felsefesinin temelinde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Akıl - bilim paralelliği
- B) Aklın eşit dağıtılmış olduğu fikri
- C) Tanrısal doğrunun nesnelliği
- D) Nübüvvetin reddi
- E) İmanın akıldan üstün kabul edilişi

5. • İlk İslam filozofu olarak nitelendirilir.
- Oluşum halindeki İslam düşüncesine özellikle terminoloji ve metodoloji bakımından katkı yaptığı kabul edilir.
- İslam felsefesinin Yunan felsefesinden yararlanmasını sağlamıştır.
- Tanrı'nın varlığını akıl veya felsefi argümantasyon yoluyla kanıtlamış, evrenin meydana gelmiş olduğunu göstermiştir.
- İslam dünyasının felsefe yapmak için gereksinim duyduğu kavramsal yapının oluşturulması için ilk katkıları yapmıştır.

Hakkında bazı bilgi verilen ilk İslam düşünürü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Farabi B) Kindî C) Gazali
- D) İbn Sina E) İbn Rüşd

6. Farabi Tanrı'yı, kendisinden yetkin bir varlığın düşünülmemeyeceği, yokluğunu düşünmenin mantıksal bakımdan imkânsız olduğu, nedeni olmayan varlık olarak tanımladıktan sonra, Tanrı'nın var olduğu sonucunu çıkarır. Başka bir deyişle, Tanrı hakkında yokluktan söz edilemez.

Bu parçaya göre Farabi, Tanrı'nın varlığına aşağıdakilerden hangisinden yola çıkarak varmıştır?

- A) Evrendeki düzenlilikten
- B) Tanrı'nın yetkinliğinden
- C) Evrendeki amaçlılıktan
- D) Evrenin varlığından
- E) Varlık-yokluk zıtlığından

7. Tasavvuf anlayışına göre;

- Suyun rengi kabın rengidir.
- Tanrı'yı görmek isteyenler eşyaya baksınlar.
- İnsan yüzünü nereye dönerse, Tanrı'yı orada görür.

bu sözlerden İslam Tasavvufuna ilişkin aşağıdaki yargılardan hangisine varılabilir?

- A) Tanrı, evrendeki nesnelerin toplamıdır.
- B) Tanrı'ya varmanın yolu sevgidir.
- C) Tanrı'nın özünü yalnızca insan sezebilir.
- D) Gelip geçici zevkler insanın Tanrı'ya varmasını engeller.
- E) Her şey görelidir olduğu için Tanrı'yı anlamak mümkün değildir.

8. Bir din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni Hz. Muhammed'e peygamber derken bir felsefe öğretmeni ise ona bilge ya da filozof diyebilir. Buna itiraz edecekse, öncelikle - - - -'nin - - - - kitabına itiraz etmelidir. Filozofun İmam Gazali'yi tenkit etmek için yazdığı bu kitabında iddiası şudur: Vahiy alan kimseler arasında bilgelik hiç eksik olmamıştır ve her peygamber bilgedir.

Parçada boş bırakılan yerlere gelmesi gerekenler hangi seçenekte doğru olarak verilmiştir?

- A) İbn Sina – *Hay bin Yakzan*
- B) Farabi – *Erdemli Şehir*
- C) Hacı Bektaşî Veli – *Makalat*
- D) İbn Rüşd – *Tutarsızlığın Tutarsızlığı*
- E) Haldun – *Mukaddime*

1. İslam felsefesi ile ilgilenen Ö. M. Alper, "*İslam Felsefesine Giriş*" adlı eserinde şöyle diyor:

"... Pek çok konuda dinle ilişkili olan ve kesişen felsefi eserlerin dini bir toplumda karşılık bulabilmesi için, orada mutlaka belirli bir bilimsel ve felsefi düzeyin önceden yakalanmış olması gerekir. Bundan dolayıdır ki, önceki bilimsel ve felsefi eserlerin İslam dünyasına çeviriler yoluyla aktarılması, ancak İslam felsefesinin belirli bir olgunluğa erişmesiyle anlamlı olmuştur. Bu yüzden tercüme faaliyetini İslam dünyasında zaten var olan felsefi ve entelektüel tartışmaların bir uzantısı ve bu yönde gerçekleştirilen araştırma süreçlerinin bir parçası olarak algılamak gerekir."

Buna göre;

- I. Yunan kaynaklı felsefi eserlerinin çevirisinin İslam düşüncesine doğrudan bir katkısı yoktur.
- II. İslam dünyasının bilimsel ve felsefi altyapısı olmadan Yunancadan çevirilen eserlerin önemli bir etkisi olamazdı.
- III. Yunan eserlerinin çevirileri, zaten var olan felsefi tartışmaların bir sonucu olur.

yargılarından, hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız III

2. Orta Çağ İslam düşüncesinin etkili düşünürlerinden biri de Gazali'dir. Gazali'ye göre hakikatin bilgisine ulaşmada ne akıl ne de duyular yeterlidir. Bunun için başka bir yetiye ihtiyaç vardır. O da içten gelen bir kavrayışla kendini gösterir.

Bu parçada Gazali'nin hakikatin bilgisini elde etmede gerekli gördüğü yeti, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Duyum B) Akıl C) Sezgi
D) Deney E) Olgu

3. İslam felsefesi, Batı'nın Patristik felsefenin ardından ağır bir "karanlık çağ"a girdiği sırada, kültür tarihinde özellikle bilginin sadece korunmasına değil, zenginleşmesine önemli katkılarda bulunmuş bir düşünce geleneğini ifade eder. 7 ile 15. yüzyıl arasında İslam uygarlığında geliştirilen bu felsefe, sadece Antik felsefe ile 12. yüzyıl sonrası Skolastik Hristiyan felsefesi veya modern felsefe arasında bir köprü görevi gören bir felsefe olarak sınırlı kalmış değildir. O, buna ek olarak, felsefi düşünceye de önemli katkılarda bulunmuştur.

Bu durum, İslam felsefesi için aşağıdaki yargıların hangisine ulaşmamızı sağlar?

- A) Evrensel kültür içinde önemli bir yere sahiptir.
B) Antik felsefeden sonraki tek felsefedir.
C) Hristiyan felsefesine oranla daha rasyonedir.
D) Bilginin korunması ve saklanması tek işlevidir.
E) Orta Çağın karanlığından payına düşeni almıştır.

4. İslam felsefesinin ilk kısmı Kelami felsefedir. Kelami felsefeyi oluşturan, ondaki tartışmaları yaratan pratik, yani ahlaki ve politik olan ve Tanrı'nın özü ve sıfatlarıyla ilgili teorik gerilimden önce gelen birinci gerilim arasında, felsefi açıdan yakın bir ilişki vardır. Çünkü Emevilerin işledikleri kanlı cinayetlerden sonra sorulan soru şu olmuştur: Büyük günahlar işleyen bu insanlara nasıl davranmak gerekir? Bunlar kendilerin hala itaat edilmesi gereken müminler midir? Yoksa onlar, her ne pahasına olursa olsun ortadan kaldırılmaları vacip olan büyük günahkarlar, hatta dinsizler midir? Bu, elbette, daha önemli bir sorunu gündeme getirir: İman nedir? İmanla eylem arasındaki ilişkiler nedir?

Buna göre Kelami felsefe için yapılan;

- I. pratik sorunlardan teoriye giden bir düşünce olduğu,
- II. yaşamsal kaygılardan bağımsız olarak geliştiği,
- III. dinle ilgili sorunların özüne yönelmiş sorulardan ibaret olduğu

saptamalardan hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I, II ve III
D) II ve III E) Yalnız III

5. Başta İbn Sinâ, Farâbi ve İbn Rüşd olmak üzere, neredeyse tüm Müslüman filozoflar kendi İslami kültür çevrelerinde karşı karşıya kaldıkları felsefi problemlere bir çözüm getirmek için, ihtiyaç duydukları kavramsal araçları, muhtemel çözümlere yönelik ana ilkeleri ve temel argümanları, yoğun bir çeviri faaliyetinin kendilerine tanışma imkânı sağladığı Yunan felsefesinden almışlardır.

Buna göre, İslam ve Yunan felsefesi ilişkisi için, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yunan felsefesinin temel tartışmaları, İslam düşüncesine kaynaklık etmiştir.
- B) İslam felsefesi gereksindiği kavramsal yapıyı Yunan felsefesinde bulmuştur.
- C) İslam düşüncesi, Yunan düşüncesinin temel iddialarını çürütme amacı taşımıştır.
- D) Yunan felsefesinin argümansal yapısı İslam felsefesinin argümanlarına kaynaklık etmiştir.
- E) İslam kültürünün felsefi sorunlarının çözüm arayışı, kendisine Yunan felsefesinde bir cevap bulmuştur.

6. Neo, Matrix ile tanışmadan hemen önce kendi çağında yaşayan biridir. Sonrasında ise önce duyularının sonra ise aklının kendisini yanılttığını fark eder ancak bundan oldukça korkar. Kahin ile görüşmekten sonra ise bir oranda rahatlar ve çünkü Neo doğuştan "O" olduğunu öğrenir ve asıl hakikat ile yüzleşeceği günün gelmesi için "O" olduğuna daha çok inanması gerektiğinin farkına varır.

Aşağıdaki ifadelerden hangisi Neo'nun yaşadıklarına benzer bir durumu ifade etmektedir?

- A) Tanrı'nın kaynağı vahiydir ancak akıl vahyin ayrılmaz bir parçasıdır.
- B) Sadece yaratılıştan gelen güçler yetmez, kazanılmış güçler de gereklidir.
- C) Tanrı'yı keşfetmek ondan gelecek olan nurdan beklenmelidir.
- D) İnsan, maddi olduğu kadar manevi varlığı ile de sınırlıdır.
- E) Ne kadar inançlı olursanız olun felsefesiz yönetici olamazsınız.

7. • İslam'ın dogmatik ve akla aykırı taraflarının Hristiyanlıktan daha az olmasının Müslüman düşünürlerin iman ile akıl arasında yaptıkları sentezin daha başarılı olmasından kaynaklandığı düşünülür.
- Orta Çağ'ın teosantirik görüşünden Rönesans'ın natüralist bakış açısına geçişe yaptığı katkı açısından, Ockhamlı William'ın İslam dünyasında bir karşılığı yoktur.
- İslam'daki mistik ve tasavvufi felsefenin karşılığına Hristiyan düşüncesinde rastlanmaz. Nasıl ki Ockhamlı William'ın İslam dünyasında bir karşılığı yoksa, İbn Arabi ve Gazâlî'nin de Batı'da karşılığı yoktur.

Verilen bilgiler, aşağıdakilerden hangisini göstermeyi amaçlamaktadır?

- A) Hristiyan ve İslam düşüncesi arasındaki farkı
- B) İslam felsefesinin, Hristiyan felsefesinden üstün olduğunu
- C) Orta Çağ düşüncesinin tümüyle dinsel bir felsefe olduğunu
- D) İslam felsefesinin mistik ve tasavvufi unsurlardan oluştuğunu
- E) Hristiyan felsefesinin temellendirmelerinin mantıksızlık içerdiğini

8. Yunan bilimi ve felsefesinin İslam dünyasına aktarılmasında, bir zihniyet dönüşümünün etkisi olmuştur. Abbasî sultanlarının Emevi hanedanına göre çok daha akılcı davranmaları ve Helenistik düşüncenin aktarılmasını desteklemeleri rol oynamıştır. Abbasi hanedanı bütün bir çeviri sürecini sadece zihniyet olarak değil, kurumsal ve mali olarak da desteklemiştir.

Bu parçada, Yunan eserlerinin çevrilmesinde etkili olan etmenlerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Kültürel B) Siyasi C) Dinsel
- D) Eğitimsel E) Ekonomik

1. Orta Çağ İslam felsefesinin önemli isimlerinden olan Gazalî bilimle ilgili olarak şöyle demektedir: "Bir olayın şimdi böyle olması onun ileride de aynı olmasını zorunlu kılmaz."

Bu sözleriyle, düşünürün aşağıdaki bilim ilkelelerinden hangisini çürütmeyi amaçladığı söylenebilir?

- A) Nesnellik
B) Evrensellik
C) Olgusalılık
D) Değişebilirlik
E) Nedensellik

2. Gazalî'ye göre ruhun Tanrı'yla birliğine giden yolda en önemli hazırlık ahlaktır. Ruhun Tanrı'yla birleşmesi ise dinin en yüce kısmıdır. Ona göre insan Tanrı'yı bildiği için tüm diğer yaratıkların üstündedir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Tanrı'yla bir olma yolunda atılan ilk adımdır?

- A) Ruhunu Tanrı'ya teslim etmek
B) Diğer varlıkların üstünde olmak
C) Bilim ve sanatla uğraşmak
D) Etik olarak kendimizi geliştirmek
E) Tanrı'ya olabildiğince yakın olmak

3. Aşağıdakilerden hangisi, hakikate ulaşmada "kalp gözü" kavramını kaynak olarak gösteren İslam filozofudur?

- A) Farabi
B) Gazalî
C) İbn Sina
D) Razi
E) İbn Rüşd

4. Orta Çağ Meşşai felsefesinin büyük isimlerinden biri olan Farabi'ye göre, ilk varlık, ezeli, ebedi, mad-desiz ve şekilsizdir.

Farabi'nin bu düşüncesi aşağıdaki iddialardan hangisini desteklemektedir?

- A) Gerçekten var olan madde ve onun değişimlidir.
B) Hep kendiyle aynı olanı değişmeyen varlık atomlardan oluşur.
C) Düşünmek, algılamak, duyumlamak ile makine olmak arasında bir aykırılık yoktur.
D) Düşünce, organik maddenin hareket yeteneği, uzam gibi bir özelliğidir.
E) Varlık, soyut ve gerçekte var olan bir idedir.

5. Batılı bir felsefe tarihçisi Orta Çağ İslam felsefesini şöyle yorumlamıştır: "Orta Çağ bin yıl süren bir karanlıksa, İslam felsefesi o karanlıkta parlayan kedi gözleri gibidir."

Bu yorum aşağıdakilerden hangisini kanıtlar niteliktedir?

- A) İslam felsefesinin çağını yansıttığını
B) Orta Çağ'da felsefi bakışın İslam dünyasında gözlemlendiğini
C) İslam düşünürlerinin Batı düşüncesinden etkilendiklerini
D) İslam felsefesinin çağının çok ötesine geçtiğini
E) Batı düşüncesinin İslam felsefesini biçimlendirdiğini

6. Farabi, devlet başkanı cahil birisi olursa, toplum "Medinet-ül Cahile", yani bağınaz ve dar görüşlü, bilge bir kişi olursa "Medinet-ül Fazıla" yani yetkin olur derken aşağıdakilerden hangisine dikkat çekmek istemektedir?

- A) Devlet yöneticilerinin üstün özellikler taşıması gerektiğine
- B) Devletin tüm yurttaşlarına eşit uzaklıkta olması gerektiğine
- C) Devletin temel görevinin bireyleri erdemli kılmak olduğuna
- D) Devletin niteliklerini yöneticilerin niteliklerinin belirlediğine
- E) İnsanın ancak bir devleti içinde yetkinleşebileceğine

7. Farabi'ye göre, Tanrı yaratmaz. Çünkü Tanrı mükemmeldir; değişmez olan bir varlıktır. Tanrı'nın yaratması ise, O'nun eylemde bulunması, yani değişmesi anlamına gelir. Var olanlar Tanrı tarafından yaratılmamış, Tanrı'dan türemiş, akmişlerdir.

Bu parçaya göre, Farabi için Tanrı'nın evren karşısındaki durumu nedir?

- A) Yaratıcısı
- B) Kaynağı
- C) Yapıcısı
- D) Başlatıcısı
- E) Hareket ettiricisi

8. Yapılacak olan bir sınıf başkanlığı seçiminde 5 tane aday vardır. Adayların özellikleri şöyledir:

- ✓ 1. aday çok güzel konuşur; ancak hafızası biraz zayıftır.
- ✓ 2. aday çok zekidir; ancak obezdir.
- ✓ 3. aday asla yalan söylemez; ancak bir şeyleri zor öğrenir.
- ✓ 4. aday insaflıdır ve yürüme engellidir.
- ✓ 5. aday yüceliği arar ve irade sahibidir.

Farabi'nin yöneticide aradığı şartlar düşünüldüğünde hangi adayın seçimde başarılı olması gerekir?

- A) 1. Aday
- B) 2. Aday
- C) 3. Aday
- D) 4. Aday
- E) 5. Aday

9.

Hani insan gitmek ister bazen
Geride bırakmak ister ne varsa
Adım da atar bunun için
Ve fakat hep bir engel çıkar karşısına
Ya da kendi engel yaratır kim bilir
İşte aynı böyle Tanrı yolunda da
...

İbn Sina'nın Hay bin Yakzan'daki düşünceleri göz önüne alındığında şiirin son mısrası aşağıdakilerden hangisi olamaz?

- A) Yarım yolculuklar yapar durur ta ki ölüme...
- B) Sıyrılmaz bedenindeki eksikliklerden.
- C) Gün gelir bedeniyle birlikte bağımsızlaşır zamandan.
- D) Yaratılmış olan yanına ekler kazandıklarını ve yaklaşır ona.
- E) Bazen yüz döner ona bazen de dünyaya...

10. Bir adam kölesine birini öldürmesini emreder. Köle, efendisinin emrini yerine getirir; ancak cinayeti saklayamaz ve her şeyi polise itiraf eder. Bu itiraf sonucu köle ve adam mahkeme önüne çıkarılır. Mahkeme heyetini ise Farabi, Eş'ari ve Cebriye kelamcısı Safhan oluşturur. Heyet, öncelikle kendi arasında irade özgürlüğü problemini tartışır ve bu tartışma bağlamında ortada suçun olup olmadığına dair bir oylamaya yaparlar.

Parçaya göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Sanıklar oy birliği ile suçlu bulunmuştur.
- B) Sanıklar oy birliği ile suçsuz bulunmuştur.
- C) Sanıklar oy çokluğu ile suçlu bulunmuştur.
- D) Sanıklar oy çokluğu ile suçsuz bulunmuştur.
- E) Sanıkların yargılanmasına gerek duyulmamıştır.

1. • Hristiyan dünyasında Avicenna adıyla tanınan büyük İslam düşünürüdür.
- Kendi dönemine kadar gelen zengin birikimi yeni baştan işleyerek büyük bir külliyat hâline getirmiştir.
- Aristoteles felsefesinin İslam dünyasındaki en büyük yorumcularındandır.
- Tıp alanındaki çalışmaları, tüm dünyanın dikkatini çekmiştir.

Bazı özellikleri verilen İslam düşünürü ve bilim insanı, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Farabi
B) İbn Rüşd
C) Gazali
D) İbn Sina
E) Kindî

2. Platon'un metafiziğinde olduğu gibi, Farabi'nin ideal devlet şemasında da metafizik, psikoloji ve siyaset teorisi iç içe geçmiş hâlde bulunur. Çünkü evrende, insanda ve örgütlü toplumda, hep aynı düzen hüküm sürmektedir. Söz konusu düzen öncelikle zorunluluk âleminde vardır. Aynı düzen, insan evrendeki hiyerarşiyi ruhunda eksiksizce taklit etmeye bilinçli olarak karar verip aklının kendisini yönetmesine müsaade ettiği taktirde insanda var olur. Farabi'ye göre, filozof inzivaya çekilmek yerine, halkını aklın işleyişine dair bilinçlendirmeli ve bunu yaparken evrendeki düzeni olanaklı kılan şeyin ezeli-ebedi ve yetkin olan İlk Varlık, İlk Neden olduğunu unutmamalıdır.

Bu parçadan yola çıkarak Farabi'nin felsefesi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İnsandan yola çıkarak topluma, toplumdan insana ulaşır.
- B) İnsan ve devlet iç içeliği söz konusudur. İnsanın devleti, devletin insanı belirleyeceğine inanır.
- C) Filozofun aklının, toplumun yönlendirilmesinde belirleyici olacağını düşünür.
- D) İnsan ve siyasete ilişkin görüşleri, Platon'un görüşleriyle benzerlik gösterir.
- E) Toplumun ve insanın yönlendirilmesinde "İlk Neden" kavramına gerek olmadığını düşünür.

3. Râzî, İslam doğalcılığının en önemli ismi sayılır. Onun büyük önemi, doğalcılığıyla İslam felsefesinin üzerinde yükseldiği entelektüel zemini genişletmesinden, akli vahyin önüne geçirmesinden, böylelikle de daha rasyonalist bir felsefeye çıkacak yolu sonuna kadar açmasından meydana gelir. Râzî kurduğu ezeli ilke teorisi üzerinden din ve peygamberliği gereksiz gören bir anlayışın savunuculuğunu da yapmıştır.

Buna göre;

- I. olguculuk,
II. akılcılık,
III. deizm,
IV. sezgicilik

Râzî, verilen akımlardan hangilerine dahil edilebilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) I ve IV

4. Meşşai felsefenin ilk isimlerinden biri olan Kindî, duyulan ile düşünme veya akıl arasında epistemolojik bir boşluk bulunduğunu, insanın sadece tümellerin entelektüel bilgisine sahip olabileceğini ve nihayet, tikellerin entelektüel bir bilgisinin olamayacağını, hakiki bilginin sadece tümellerin bilgisi olduğunu öne sürmektedir.

Buna göre, Kindî'nin bilgiye bakışının aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Akılcı
B) Sezgi
C) Duyumcu
D) Deneyci
E) Olgucu

5. İslam filozofları arasında Sokrates'ten en çok etkilenen filozof Kindî'dir. Sokratik anlayışa uygun olarak, insanın bir beden ve bir ruhtan meydana geldiğini, bunlardan gerçekten var olanın ruh olduğunu öne sürer. O, insanın başına gelen bütün mutsuzlukların bedene ya da cisme bağlanmaktan, sözde iyi olduğunu düşündüklerini maddi şeylere bağlanmaktan kaynaklandığını öne sürer. Çünkü bu maddi iyilere bağlanmak insanın içsel dengesi-ne, gerçek özerkliğine zarar verirken, onu yoldan çıkarıp, acı ve üzüntüye sevk eder.

Buna göre;

- I. İnsan bedenini değil, ruhun hazzına yönelmelidir.
- II. Mutsuzlukların temelinde, insanın nesneyi gereksiz yere arzulaması yatmaktadır.
- III. İnsan ruh ve bedenini arzularını dengeleyerek yaşamalıdır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız III

6. İbn Sinâ, bütün bir varlık alanının yaratıcı ilkesi olan Tanrı'nın saf akıl olduğunu; zihinler, bedenler ve tüm diğer cisimlerin, kendisiyle zorunlu bir ilişki içinde olduğu bu ilkedен sudur ettiğini öne sürer. Tam olarak idrak edildiği takdirde, rasyonel bir yapı sergilediği kolaylıkla görülebilecek olan bu zorunluluk, bütün var olanların birbirlerinden ve son çözümlemede de Tanrı'dan türetilmesine ve mantıksal bir düzen içerisinde çıkarsanmasına olanak sağlar.

Bu parçadan yola çıkarak, İbn Sinâ'nın evreninin var oluşunu ve Tanrı'yı kavrayabilmek için, aşağıdakilerden hangisini temel aldığı söylenebilir?

- A) Duyum B) Sezgi C) Deneyim
D) İman E) Akıl

7. Bir uçak kazası sonucu adada mahsur kalan kişiler meslekleri ne ise onu sürdürmeye devam ederler. Bir süre sonra aralarında kurallar oluşmaya başlar ve o kuralları denetleyecek biri gerekir. Bu biri de kendiliğinden bu işe soyunur ve böylece basit de olsa toplumsal hayat doğası gereği devlet denilen aşamaya ulaşır. Ancak devlet bir süre sonra ortadan kalkar, bu süreyi belirleyen şey yöneticinin ada halkına olan tavrı ile ilgili olur. Eğer kuralları menfaati için kullanırsa yönetici halk devleti ortadan kaldırır; fakat devletin varlık alanı yok olmaz ve başka bir yönetici ile başka bir şekil alır.

Buna göre

- I.Devlet yapay bir kurumdur.
- II.Halka zulüm devletin ömrünü kısaltır.
- III.Yıkılan her devletin yerine yenisi kurulur.

Verilen yargılardan hangileri yanlıştır?

- A) II ve III B) I ve II C) Yalnız I
D) I ve III E) Yalnız III

8.

Öğretmen

Meşşai kelimesi arkadaşlar, yürüyenler demek. Yunan dünyasında Aristoteles'i takip edenlere nasıl "Peripatetikler" denmişse bunun Arapçası olan Meşşai kelimesi de İslam dünyasında sadece Aristoteles'in değil Platon'un da rasyonalizminin ve idealizminin etkisinde kalan filozoflara yakıştırılmıştır.

O hâlde öğretmenim rasyonalizm ve idealizm karşıtlığı ile bilinen - - - - ve - - - - 'ya "duranlar" diyebilir miyiz?

İlgar

Öğretmen

(Gülerek) İlgarcığım biz aramızda öyle diyelim ama sakın sınav kağıdına bunu yazma olur mu?

- A) İbn Rüşd – Gazali B) Farabi – Ravendi
C) İbn Sina – Razi D) Gazali – Kindi
E) Ravendi – Razi

1. Orta Çağ İslam felsefesinde hemen her filozofu ilgilendirmiş olan konulardan biri de akıl ile din arasındaki ilişkinin ortaya konmasıdır. Bu konu ile ilgili olarak dört tavrı söz konusudur:

- I. Dogmatik bakış; aklın insanı imana götürmeyeceğini,
- II. Eleştirel bakış; dinin rasyonel olduğu ve bu nedenle akılla anlaşılabilirliğini,
- III. Uzlaştırıcı bakış; aklın imanı, imanının da akla tamamladığını,
- IV. Faydacı bakış, aklın imanı hurafeye düşmekten korumada yararlı olacağını savunur.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi eleştirel bakışı içinde düşünölebilecek bir filozof değildir?

- A) İbn Sina B) İbn Bacce
C) Gazali D) Razi
E) Farabi

2. Farabi metafiziğinin konusu İlk Neden veya Tanrı ve Tanrı'nın sıfatları, sonra da Tanrı'nın varoluşuna dair kanıtlar, Tanrı'nın dünya ile ilişkisi ve nihayet dünyadaki varlıkların ontolojik mahiyetleri olmuştur. O, metafiziğinde İslam felsefesinin dünya görüşünün, sadece İslam felsefesi ve teolojisinde değil, Kur'an'da da ifade edilen, Tanrı'dan başlayarak en aşağıya, maddeye kadar uzanan hiyerarşik varlık anlayışının dört başı mamur bir resmini vermişti. Onun söz konusu gerçeklik şemasının en tepesinde, aynı anda hem Aristoteles'in İlk Nedeni'ne hem de Plotinos'un Bir Olan'ına karşılık gelen, bütün varlıkların kendisinden çıktığı varlık olarak Tanrı kullanılmaktaydı.

Buna göre;

- I. Tanrı karşısında insanın konumu nedir?
- II. Varlıklar nasıl sıralanmalıdır?
- III. Tanrı'nın varlığını nasıl bilebiliriz?

sorularından, Farabi'nin metafiziğinde yer alanlar hangileridir?

- A) I ve II B) I, II ve III C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız I

3. İbn Sinâ felsefe ve özellikle metafizik alanında çok güçlü izler bırakmıştır. Felsefesinde Orta Çağ düşüncesinin en geniş kapsamlı ve en derinlikli sistemlerinden birini ortaya koyan İbn Sina'nın ilk büyük başarısı Aristoteles felsefesiyle Platonik felsefenin kusursuz bir sentezini oluşturmuş olmasıdır. Onun felsefesinin önemli bir kısmı, Antik Yunan düşüncesinden gelen malzemeden oluşur. Bu malzemeyi, İslam dünyasına özgü konu ve problemleri temele alacak şekilde, kendi kavrayışıyla şekillendiren İbn Sina, sentetik yaklaşımıyla seçkinleşirken, kuşatıcı bir sistem inşasıyla öne çıkar. Buna göre, o, bütün beşeri sınırlılıklara rağmen, doğru bilgiye erişebilir olduğunu düşünüp, kendisine açık bütün kaynaklardan yararlanma yoluna gitmiştir.

Bu parçadan yola çıkarak İbn Sina'nın düşünsel özellikleri için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Yunan düşüncesi ile İslam'ın felsefi sorunlarını sentezlemiştir.
- B) Bilgi edinebileceği hiçbir kaynağı dışlamamıştır.
- C) Elde ettiği verileri ve kullandığı kaynakları sistem kurmada kullanmıştır.
- D) Yalnızca İslam dünyasını ilgilendiren sorunları dikkate almıştır.
- E) Felsefenin tüm problemlerinde sentetik yaklaşımı benimseyen bir sistemcidir.

4. İslam felsefesinin Batılı Müslüman filozoflarından İbn Rüşd, akıl ile iman, felsefe ile dinin bağdaştırılamayacağını ileri süren Gazali'den sonra, bu problemin İslam dünyasının en acil problemi haline geldiğini düşünür ve din ile felsefenin birbiriyle çatışmak bir yana bir ve aynı hakikatin alternatif ifadeleri olduğunu ileri sürer.

Buna göre, İbn Rüşd'ün felsefe ve din söz konusu olduğunda tavrının aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Eleştirel B) Sorgulayıcı
C) Dogmatik D) Uzlaştırıcı
E) Faydacı

5. İbn Sinâ'nın bakış açısından imkânsız olan hiçbir şekilde var olmayandır. Mümkün olmak ise bir şeyin özünün, onu var olmaktan alıkoyacak hiçbir içsel çelişki ve onun varoluşunu zorunlu kılacak hiçbir şey içermemesi anlamına gelir. Dolayısıyla mümkün olan ya var olabilir ya da var olmayandır. İbn Sinâ, Tanrı dışındaki bütün varlıklarda, onların özleriyle varoluşları, içerikleriyle varlıkları arasında bir ayrım bulunduğunu öne sürer. Bu varlıklarda, özün dışsal ya da zihinsel olması varoluş düşüncesini içermez.

Filozofun bu düşüncesi aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanır?

- A) Varoluş özün tamamlayıcı bir özelliği değildir.
- B) Mümkün tek varlık Tanrı'dır.
- C) Mümkün olmak; olmak kadar olmamayı da içerir.
- D) Varoluş özden önce gelir.
- E) Tanrı imkânsız olan varlıktır.

6. "Modern fizik bize şunu söylemektedir: Evren'de örneğin kütle çekim kuvveti her defasında sabit bir değer aldığı için Evren sınırlı ve de sonludur. Zaten böyle olduğu için biz evreni araştırma konusu yapabiliyoruz." diyen Hawking öldüğünde onu öteki dünyada karşılayan birçok fizikçi olur. Artık yürüye-bilen Hawking, bütün tebrikleri aldıktan sonra sarıklı birinin kendisine baktığını fark eder ve onun yanına gider. Bu bir İslam filozofudur ve Hawking'e, evrenin sonlu olduğu düşüncesinden dolayı teşekkür etmek istediğini, söyler.

Parçada bahsedilen İslam filozofu ve görüşü hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A) İbn Sina – Sudûr
- B) Farabi – Zorunlu varlık
- C) Eş'ari – Biyolojik olgunlaşma
- D) Kindî – Hudûs
- E) Ravendi – Dehriyye

7. İnsan unuttur bazen evrene neden geldiğini. Dalar arzuya, ihtirasa ve ötekilerle çekişmeye girerek bir girdabın içinde savrulur durur. Çünkü o da küçük ama yoğun bir evrendir. Ancak akli rehber edinse insan, Tanrı'dan gelen nakli bilginin farkına varsa görecektir ki olağanüstü bir düzene sahip evrenin yaratılış amacı bir girdabın içinde yok olmak olamaz; çünkü insan aslında var olanları var edenin peşinden gider doğumdan ölüme.

Bu parçadan hareketle, aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Tanrı, akli insana bir yol gösterici olarak vermiştir.
- B) İnsanın akıl sahibi olmasının sebebi Tanrı'ya fark edebilmesidir.
- C) İnsan aklını kullanırsa asıl bilginin nakli bilgi olduğunu anlar.
- D) Akıl, nakli bilginin söylediği her şeyi sorgulayarak değerlendirir.
- E) Akıl, Tanrı'nın insana verdiği amacı anlamada bir araçtır.

8. Mü'min suresi 67. ayet şöyledir: O, sizi (önce) topraktan, sonra az bir sudan (meniden), sonra "alaka"dan yaratan, sonra sizi (ana rahminden) çocuk olarak çıkaran, sonra olgunluk çağına ulaşmanız, sonra da ihtiyarlamanız için sizi yaşatandır. İçinizden önceden ölenler de vardır. Allah bunları, belli bir zamana erişmeniz ve düşünüp akıl erdirmeniz için yapar.

Bu sureden yola çıkarak yapılan Tanrı kanıtlanması ve bu kanıtlamanın sahibi aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A) Kindî – Zorunlu varlık
- B) İbn Sina – Hudûs
- C) Eş'ari – Biyolojik olgunluk
- D) Kindî – Biyolojik olgunluk
- E) Eş'ari - Hudûs

1. Rönesans'ın insancı eğilimleri her şeyden önce sanatta, özellikle edebiyatta anlatımını buldu. Bir başka deyişle, insancılık felsefi derinliğine sanatsal üretimler içinde kavuştu. Felsefenin dinbilime bağımlı olduğu uzun yüzyıllardan sonra etkin bir felsefi araştırmanın birdenbire ortaya çıkması beklenemezdi. Daha önce de belirlediğimiz gibi, bu dönemin yaratıcı aydınları eski çağ yapıtları araştırmasından giderek yeniden insan değerlerine ve dünya değerlerine yöneldiler. Artık bireyselliğin öne çıktığı dönemler başlıyordu. Çoktandır değeri unutulmuş ya da görmezden gelinmiş bir dünyada insan başlıca değer olmaya doğru gidiyordu.

Buna göre;

- I. yalnızca felsefede değil, sanat dalları ve edebiyatta da dönüşümün başladığı,
- II. insan ve evren kavrayışında yenileşmenin görüldüğü,
- III. insanı değerlendirmede yine insan kavramının kendisinden yola çıkıldığı

durumlarından hangileri Rönesans için geçerlidir?

- A) I, II ve III B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) Yalnız III

2. "Rönesans devinimi tam anlamında insanın insana dönüşü olarak belirdi. İnsanın yeni yeni toprakları keşfederken kendini de bir insan olarak keşfetmeye başladı." **diyen birisi, Rönesans'ta öne çıkan düşünsel akımlardan hangisine vurgu yapmaktadır?**

- A) Rasyonalizm B) Empirizm
C) Hümanizm D) Sensualizm
E) İdealizm

3. Rönesans, yaşamın dinselikten başka bir yüzü ya da yüzleri olabileceğini ortaya koydu. İnsan sanatın, felsefenin konusu olabilirdi ya da olmalıydı. İnsanın salt inanan bir varlık olma algısının dışına taşınmasının mihenk taşı Rönesans'tı.

Bu parçaya göre Rönesans aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanatın yükselişi
B) İnsanın felsefeyle ilgilenişi
C) Dinin hayata egemen oluşu
D) İncanın çok yönlülüğü
E) İnsan algısının laikleşmesi

4. 15. yüzyıldan 17. yüzyıla kadar uzanan oldukça geniş bir dönemdir Rönesans dönemi. Bu dönem 17. yüzyılın düşüncede akılcı ve mekanikçi, sanatta da akılcı ve gerçekçi atılımlarına bağlanırken bir köprü özelliği gösterir. Yeni Çağ, doğururken, kendisiyle karşılaştıracak ya da kendisine aykırı düşecek koşulları değil, arayışlarının güçlü ürünü olan koşulları yaratmış olacaktır. Bu yüzden Rönesans bir bakıma bir hazırlık dönemidir; onu tam tamına bir hazırlık, bir geçiş dönemi olarak belirleyemeyişimizin nedeni, bir çok bakımdan yeniyi getirmiş olmasıdır.

Bu parçadan yola çıkarak aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Rönesans yaklaşık dört yüzyıllık bir geçiş dönemidir.
B) Rönesans Yeni Çağ'ın koşullarını hazırlayan bir temel atma zamanıdır.
C) Rönesans Yeni Çağ'ı hazırlamasının yanında pek çok yeniyi de getirmiştir.
D) Rönesans, akılcı, gerçekçi ve mekanikçi düşüncenin temellerini atmıştır.
E) Rönesans eskiyi geride bırakırken yeninin hazırlığını yapmıştır.

5. Rönesans'ın ortaya koyduğu insancı düşünce özellikle Fransız, İngiliz ve İspanyol edebiyatlarında en yetkin anlatımlarını kazanmıştır. Fransa'da Rabelais ve Montaigne, İngiltere'de Sheakespeare, İspanya'da Cervantes insancı edebiyatın en ünlü adlarıdır. Rönesans'ta edebiyat bir sanat etkinliği olduğu kadar bir felsefe etkinliğidir. Rönesans döneminin edebiyat adamları gerçek anlamda seçkin kişilerdir, her biri derin kültür adamıdır, bunlar yalnızca sanatçı değil aynı zamanda düşünürlerdir. Dizgisel felsefeleri ya da gerçek anlamda felsefeleri bir yüzyıl içinde oluşturacak koşullar bu edebiyatta içkindir.

Buna göre;

- I. Rönesans'ta felsefe değil, sanat vardır.
- II. Rönesans'ın itici gücü felsefe değil, sanat olmuştur.
- III. Sanatta, özellikle Rönesans edebiyatında felsefi bir derinlik vardır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) Yalnız III E) II ve III

6. Teolojinin gerçek iman, papalığın da düşünceler ve vicdanlar üzerinde kurduğu baskıyı şiddetle eleştiren Erasmus, bu eleştirilerini adlı eserinde dile getirir. O, eserinde gerçek Hristiyanlık ruhunu Antik Çağ'ın basitlik ve yalınlığında arayan bir düşünürdür.

Parçadaki boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Denemeler B) Deliliğe Övgü
C) Devlet D) Kanunların Ruhu
E) Prens

7.

- 13. yy.da Ay'a bakan bir bilgin oradaki şimdi bizim krater dediğimiz lekeleri merak ettiğinde Aristoteles'in tümdengelimine dayanarak yazdığı Metafizik kitabına başvurur ve onların sabit bulutlar kümesi olduğunu öğrenir.
- 16. yy.da Ay'a yine merakla bakan bir bilgin ise hiçbir kitaba başvurmaz ve elinden geldiğince fazla deney yaparak tümevarımsal bir şekilde Aristoteles'in bulut dediği kraterlerin ne olduğunu anlamaya çalışır.

Bu iki örneğe göre Rönesans için öne sürülen

- I. Akıl yürütme yöntemi değişmiştir.
- II. Otoritelere bağlılık artmıştır.
- III. Çağdaş bilimsel yöntem gelişmektedir.

yargılardan hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız III B) Yalnız II C) I ve III
D) I ve II E) II ve III

8.

Türk ve İslam dünyasında Orta Çağ'da yaşanan Farabi, İbn Sina gibi filozofları kapsayan felsefi ve bilimsel altın çağ, sonrasında yerini dogmatik bakışa ve tamamen Kur'an ilimleri olan nakli bilgilere bırakır. Ancak 19. yy.da Osmanlı Devleti, toprak kaybetmenin de verdiği etkiyle mühendishaneler ve tıbbiyeler açarak Türk ve İslam dünyasının kapısını tekrar felsefi ve bilimsel bir anlayışa aralar.

Osmanlı'da 19. yy.da gerçekleşen bu değişim, genellikle Batı düşüncesinin değişimi için kullanılan aşağıdaki hangi kavram ile nitelenebilir?

- A) Ütopya
B) Reform
C) Yeniden doğuş
D) Hümanizm
E) Skolastik

1. Rönesans'ın kurucu filozofu sayılan Petrarca'ya göre aşk ile utanma duygusu arasında, insan yaşamının kalitesi açısından, önemli bir fark vardır. Aşk insanı iter, ona hem bir atılım gücü hem de bir aldırılmazlık ve tasasızlık verir. Oysa utanma duygusu insanı tutar, onun dizginlerini çekip her şeye karşı dikkatli kılar. Aşkın getirdiği çılgınlık, her şeyin ilk ve yaratıcı ilkesi olan Tanrı'nın unutulmasında ortaya çıkar. Mutluluk hedefi ise bu unutmaya kaldıramaz. Bu yüzden insan bir takım tutkulardan bağımsız olabileceği bir yaşam kurmalıdır.

Bu parçadan yola çıkarak, aşağıdaki yargılardan hangisinin Petrarca için doğru olacağı söylenebilir?

- A) Mutlu bir yaşam, utanma duygusunun yönettiği, tutkulardan arınmış yaşamdır.
B) Aşk, insanı canlı bir yaşam atılımıyla harekete geçiren ve mutlu eden bir duygudur.
C) Utanma duygusu ve aşk Tanrısal nitelikleri yüzünden, doğuştan getirilmiştir.
D) Yaşamda ölçülülük esastır ve bu ölçü de tutkular tarafından dengelenir.
E) Tanrı'yı unutarak yaşamak ancak utanma duygusunu temele almış birinin eylemidir.

2. Rönesans, insan merkezli bir felsefe üretilen dönemdir. Gerçekten de, Rönesans'ta insan, yepyeni bir temel ve dünyanın merkezi olarak ortaya çıkar. Orta Çağ'da insan, yasağa ve günaha eğilimli, Tanrı'nın cennetinden kovulmuş bir günahkar olarak algılanıyordu. Bu nedenle Orta Çağ'ın insanı Tanrısal rehberliğe muhtaçtı. Rönesans'ın insanı ise iyi-kötü ayırımında kendini baz alan, kendisini oluşturan bu yüzden de belli bir değeri olan bir varlıktır.

Bu parçadan yola çıkarak, Rönesans'ın insan algısının, "insan" kavramına aşağıdakilerden hangisini eklediği söylenebilir?

- A) Akılsallık
B) Günahkarlık
C) Ahlaksallık
D) Özerklik
E) Sezgisellik

3. Rönesans felsefesi, tarihsel olarak 1400 ile 1600 yılları arasındaki dönemde ortaya çıkan felsefi düşünce ve akımları içine alan tarihsel döneme verilen addır. Avrupa uygarlığının Orta Çağ ile Yeni Çağ felsefesi arasında bir tür köprü görevi üstlenmiş olan felsefi dönemdir. Pek çok felsefe tarihçisine göre Rönesans, felsefi anlamda bir geçiş dönemidir. Bu geçiş dönemi içinde hem eskiyi hem de yeniye barındırır.

Buna göre Rönesans için yapılan;

- I. Hem Orta Çağ'dan izler taşır, hem de yeni bakış açıları içerir.
II. Bir yönüyle dinsel, bir yönüyle dünyevidir.
III. Orta Çağ felsefesinin tümünden reddiyle ortaya çıkmıştır.

saptamalardan hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) Yalnız II
D) II ve III
E) Yalnız III

4.

Bir lisede yapılan münazara zaradaki iki ekip Orta Çağ ve Rönesans düşüncesini karşılaştıracaklardır. Münazarayı yöneten kişi ilk

konuyu verir: Bu iki dönemi varlık ve bilgi açısından tartışınız.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi, münazara ekiplerine puan kaybettirecek bir cevap olur?

- A) Rönesans'ta insanı merkeze alan bilgi temelli bir anlayış vardır.
B) Rönesans'ta akıl ön plana çıkarılmıştır.
C) Rönesans'ta insan bir özne olarak Tanrı'dan bağımsız olarak düşünülmüştür.
D) Rönesans'ta insan Tanrı üzerine felsefe yapmak istemiştir.
E) Rönesans'ta insan kendi bakış açısıyla evreni tekrar yorumlamıştır.

5. Montaigne, Rönesans felsefesinin en ünlü ve tanınmış simasıdır. Yunan Septisizmini temele alan bir sorgulama tekniği geliştirmiş ve bunu en bilinen eseri olan - - - -'deki anlatım ve temellendirmelerinde kullanmıştır.

Parçada boş bırakılan yere, aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) *Deliliğe Övgü*
B) *Prens*
C) *Denemeler*
D) *Kanunların Ruhı*
E) *Saf Aklın Eleştirisi*

6. Rönesans hümanizminin önemli isimlerinden Ficinus, evreni ahenkli ve güzel bir sistem olarak betimlerken, insan ruhunu manevi dünya ile maddi dünya arasındaki bağ olarak ortaya koymuştur. Tanrı'dan başlayarak şekilsiz maddeye kadar uzanan büyük bir varlık hiyerarşisi kurgulamış ve insan ruhunu - maddi ve manevi yönü birlikte barındırması nedeniyle - evrenin merkezi olarak değerlendirmiştir.

Buna göre insan için yapılan;

- I. maddi yanının ağır basması nedeniyle doğaya yakın,
II. manevi boyutu nedeniyle Tanrısal içerik taşıyan,
III. evrenin maddi ve manevi boyutunu aynı oranda kendinde barındıran

saptamalarından hangileri Ficinus için doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız III

7. Rönesans döneminde, Machiavelli ve Bodin gibi düşünürler aracılığıyla devletin niteliğine ilişkin olarak da bir anlayış değişiminin ortaya çıktığı söylenebilir. Bir basamak gerideki Orta Çağ'ın devleti olan teoratik devlet zayıflarken, dinden bağımsızlaşmayı temel alan modern devlet anlayışı belirlemeye başlamıştır.

Bu durum Rönesans siyaset felsefesinin aşağıdakilerden hangisine bir eğilim gösterdiğini ifade eder?

- A) Sosyal devlet B) Laik devlet
C) Liberal devlet D) Hukuk devleti
E) Sosyalist devlet

8. Luther, Roma'ya yaptığı bir ziyarette Papa'nın Hristiyanları kandırarak zevk ve lüks içinde bir hayat yaşadığını fark eder. Kilisenin, Orta Çağ'dan getirdiği otoritesini kullanarak din dışı uygulamalarla Bunun üzerine Hristiyanlığın asıl amacına dönmesi gerektiğini söyleyerek bir hareket başlatır. Ve 31 Ekim 1517'de ünlü 95 tezini ortaya koyar.

Aşağıda verilen Luther'in 5 tezinden hangisi Papa'nın uygulamalarına doğrudan bir eleştiri içermez?

- A) Tövbeyi Papalık değil bizzat Tanrı'nın kendisi kabul edebilir.
B) Tanrı'dan bağış dilenmek, Papa'nın verdiği bağış belgesinden daha önemlidir.
C) Hristiyanlar başları olan Mesih'i takip konusunda gayretkeş olmalı.
D) Hristiyanlar kendilerine bu dünyada verilen yalancı bir teminatla teselli etmesinler.
E) Papalık Hristiyanların gerçek bir pişmanlıkla tövbe etmelerinin önünü kapatmaktadır.

1. Rönesans düşüncesi insan aklının, inancın ve otoritenin ötesine geçerek kendine yeniden dönüşün ve bağımsızlaşmanın önemli bir aşamasıdır.

Bu durumda Rönesans döneminde yapılan felsefe için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Dinsel inanç ve otorite zayıflamıştır.
- B) Akıl ve deneyin önemi artmıştır.
- C) Doğaya ve insana yeni bir bakış belirmiştir.
- D) Bilimsel gelişmeye temel oluşturmuştur.
- E) Dogmatik tavrı zenginleştirmiştir.

2. Skolastik dönemde düşüncelerinden ötürü hapse atılan bir adam defterine gizlice bazı notlar almaya devam eder. Bu adamın suçu Aristoteles ve

Batlamyus'un hâkim astronomi anlayışını eleştirmektedir. Düşüncelerinden geri adım atmayan adam engizisyon tarafından öldürülmeden önce defterini oğluna devreder. Böylece defter adamın torununa kadar gelir ve genç adam yıllarca bu notları okuduktan sonra Kopernik'in Gök Kürelerin Devinimi Üzerine adlı kitabını okuyunca şaşırır çünkü dedesinin dağınık düşünceleri Kopernik'te sistemleştirilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu defterde yazıyor olamaz?

- A) İki ayrı evren yoktur, evren tek bir.
- B) Dünya ve diğer gök cisimleri Güneş'in etrafında dönmektedirler.
- C) Evrenin merkezinde Dünya değil Güneş vardır.
- D) Dünya fiziksel yapısı bakımından diğer gök cisimlerinden tamamen farklıdır.
- E) İnsan, evrenin merkezinde değil alelade bir gezegenedir.

3. Rönesans insanı, kendini arayan ve yaşamı üzerine düşünen insandır. Onun vatanı bütün dünyadır. İnsan aklıyla her şeyi bilebilir ve çözebilir. Artık bin yıllık Orta Çağ karanlığından çıkılmaktadır. Ancak eskinin içinden çıkan yeni, asla sût gibi aydınlık bir şafağa doğmaz. O hep önce karanlığı, alacakaranlığa çevirir, sonra aşama aşama aydınlanır. Aydınlığın karanlıkla mücadelesi ise, her zaman zor, acılı ve uzun bir tarihsel döneme yayılır.

Bu parçadan yola çıkarak Rönesans felsefesiyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Entelektüel üretimde akli temele alan bir dönemdir.
- B) İnsan ve insan hayatı sorunları güncellik kazanmıştır.
- C) Orta Çağ'ın karanlık düşüncesini, daha aydınlık düşünceye dönüştürme amaçlanır.
- D) Orta Çağ'ın etkilerinden büyük bir mücadele sonucu kurtulunur.
- E) İnsanlık tarihinde yaşanacak her türlü karanlık dönemi engellemiştir.

4. Avrupalıların 15. yüzyılda Amerika'yı keşfetmeleri ve Çin ile Japonya'ya yaptıkları ilk seyahatler yeni dillerin, kültürlerin ve dinlerin farkına varılması suretiyle ufukların genişlemesine yol açarken, aynı anda sömürgecilik, kölelik ve Hristiyan olmayanların hakları ve benzeri konuların siyaset felsefesine yeni soru ve sorunlar girmesine neden olduğu düşünülür.

Bu parçada sözü edilen gelişmelerin, Rönesans düşüncesi üzerindeki etkileri arasında aşağıdakilerden hangisi olamaz?

- A) Felsefenin temel sorunlarına ilişkin bakış açısının genişlemesi
- B) Farklı yaşam biçimlerinin fark edilmesinin felsefi bakışı değiştirmeye zorlaması
- C) Felsefi algının akılsal bir çabayı aşarak sosyolojik çalışma gerektirmesi
- D) Felsefe düşünce evreninin genişlerken aynı zamanda zenginleşmesi
- E) Felsefi literatüre, yeni kavramların eklenmesi

5. Rönesans felsefesi genel olarak, felsefe tarihçileri tarafından bir geçiş dönemi olarak nitelendirilir. Bu felsefenin bir geçiş dönemi felsefesi olmasının en temel nedeni, onun hem Orta Çağ felsefesiyle süreklilik arz etmesi hem de felsefede bir "yeniden doğuşu" temsil etmesidir. Orta Çağ felsefesiyle süreklilik göstermesinin nedeni, Aristotelesçiliğin Rönesans felsefesine, antikiteden miras kalan diğer düşünce akımlarıyla birlikte hakim olmasından kaynaklanır.

Buna göre Rönesans için öne sürülen;

- I. Bir yanılla, bir devam felsefesidir.
- II. Eskinin yanında, yeni bir düşünceyi filizlendirme mücadelesidir.
- III. Antik Çağ düşüncesine yeniden dönüşü içerir.
- IV. Aristotelesçi bakış açısı, Orta Çağ'ın etkisiyle hâkimdir.
- V. Din kaynaklı felsefe tamamen ortadan kalkmıştır.

yargılardan doğru olmayan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Rönesans hümanistlerinden Ficinus, gündelik hayatın çok çeşitli deneyimleri içinde yolunu kaybeden ve sürekli bir şaşkınlıkla tatminsizlik haline düşen zihnin, dış dünyaya sırt çevirip kendi ruhsal varlığı üzerinde yoğunlaşması gerektiğini iddia eder. Kaldı ki, insan bunu yapabilme gücüne sahiptir. İnsan kendisini yabancı etkilerden arındıracak bir güce sahiptir: Ruh. Ruh, kendisine çok da uzak ve cisimsel olmayan dünyayı keşfederek yüksek bir bilgiye erişebilir.

Buna göre;

- I. Maddi-gündelik yaşam, insanı insanca olandan uzaklaştırır.
- II. Ruh, çok daha yetkin bir düzeye erişebilme yetisine sahiptir.
- III. Gündelik hayatın gerekliliklerine sırt çevirerek, manevi yaşamını besleyen kişi yetkin bilgiye erişebilir.

saptamalarından hangileri Ficinus'un görüşleriyle tutarlıdır?

- A) I ve II B) I, II ve III C) II ve III
D) I ve III E) Yalnız III

7. Rönesans Dönemi'nin hemen öncesinde gerçekleşen;

- Teleskop benzeri aletlerin icadı,
- Yunan matematiği ve Platon'un matematiğine önem verilmeye başlanması,
- Kâğıdın 15. yüzyılda Batı uygarlığına girişine paralel olarak matbaanın bulunması gibi

gelişmeler, aşağıdakilerden hangisine zemin hazırlamış olabilir?

- A) Felsefenin laikleşmesine
- B) Eğitim sisteminin değişmesine
- C) Teknolojinin doğaya egemen olmasına
- D) Tek geçerli bilimin matematik kabul edilmesine
- E) Bilimsel düşüncenin gelişmesine

8.

Birbirine küs 5 tane kardeşi barıştırmak isteyen baba türlü fakat başarılı olamaz. Yollar dener. Fark eder ki kardeşler, birbirlerine karşı son derece bencil ve gaddar olabilmektedirler. Bu yüzden hepsine aynı davranamayacağını anlar. Ve "Araç, aracı haklı kılar." diyerek, dindar çocuğu ile ibadete gider başka bir çocuğu ile de meyhaneye... Böylece önce güvenlerini kazanır ve bir akşam hepsini birbirinden habersiz yemeğe davet eder. Birbirlerini görünce şaşırır ve homurdanmaya başlayan kardeşler karşısında ise açar ağzını yumar gözünü...

Bu örnek olayla ilgili olarak, aşağıdaki sonuçlardan hangisine varılamaz?

- A) Baba, bütün kardeşleri önce kendisine bağlamıştır.
- B) Baba, çocukları üzerindeki mutlak gücünün farkına varmıştır.
- C) Baba, gerektiğinde gerektiği gibi davranmıştır.
- D) Baba için amaca giden her yol mubahtır.
- E) Baba, çocuklarının da güç sahibi olduğunu onlara hissettirmiştir.

1. Dünya, Bruno'ya göre ayrı şeylerden ve faktörlerden meydana gelmekle birlikte, son çözümlemede bir ve sonsuzdur. Dünya sonsuz sayıda monaddan meydana gelir. Giardano Bruno monadları üç düzeyde ele alır. Buna göre matematiksel monadlar birimlerdir, fiziksel monadlar bölünemez ve bir anlamda canlı olan atomlardır; monadlar metafiziksel düzeyde ise ölümsüz ruhlara karşılık gelir. Tüm bunların üstünde ise Natura Naturans (Tanrı) vardır.

Buna göre;

- I. Doğayı açıklamada matematiksel, fiziksel ve metafizik unsurlar kullanmıştır.
- II. Doğa felsefesinin temeline Tanrı'yı yerleştirmiştir.
- III. Çoğulcu bir varlık anlayışına sahiptir.,

saptamalarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I, II ve III
D) II ve III E) Yalnız III

2. Rönesans hümanizminin bir yönü de Antik kaynaklara dönüştür. Rönesans hümanizmi klasik kaynaklara döndüğünde, Skolastik düşüncenin gömmüş olduğu bilumum cevherleri gün ışığına çıkarmayı başardı ve böylelikle modern düşüncenin yolunu açtı.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Rönesans'ın Antik felsefeye dönüşü sağlamasının sonuçlarından olamaz?

- A) Orta Çağ'da gündemden düşmüş, felsefi sorunları yeniden ortaya çıkarması
- B) Yunan felsefesinin temel tartışmalarını canlandırması
- C) Tanrı temellendirmelerinde Antik Çağ'ın çok tanrıcılığına dönülmesini sağlaması
- D) Antik Çağ insancılığının temel niteliklerini hatırlatarak Rönesans hümanizmini desteklemesi
- E) Skolastik düşüncenin göz ardı ettiği düşüncele-re geri dönüşü olanaklı hale getirmesi

3. - - - , toplumun Platon'un Devlet'ini akla getiren, hümanist düzenlenişle ortaya çıktığı "Güneş Ülkesi" adlı ütopyasında belli olduğu üzere, siyaset felsefesinde Papa'nın manevi, İspanya monarşisinin de maddi ve dünyevi liderliği altında gerçekleştirmesini umut ettiği evrensel bir hiyerarşinin savunuculuğunu yapmıştır.

Parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) F. Bacon B) Campanella
C) Thomas More D) Platon
E) Farabi

4. Kurgusal karakterlerin bir arada olduğu bir toplantıda herkes sahneye çıkarak kendisini tanıtmaktadır. Onlardan biri de sahnede şöyle der: "Benliğimi; yürümemi, konuşmamı, düşünmemi sağlayan bedenden soyutlarsam ve hayatta kalsam bana sadece zihnim karşılık verir. Sonuçta aynı şey olarak kaldığımı benliğimin yerinde olduğunu bilirim." Sözünü bitiren karakter yerine geçerken üç seyirci arasında şöyle bir konuşma geçer:

S: Descartes'ın Metod kitabından gelmiş buraya.

P: Bana, İbn Sina'nın Almahad'ından gelmiş gibi geldi.

R: Boş yere tartışmayın, ikiniz de haklısınız.

Bu kurguyu dikkate alarak,

- I. Orta Çağ İslam düşüncesi Batı düşüncesini etkilemiştir.
- II. İbn Sina ve Descartes zihin ve benlik arasında bağlantı kurar.
- III. Rönesans sonrası Batı felsefesi için Arapçadan yapılan çevirilerin değeri yoktur.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) Yalnız III B) I ve II C) II ve III
D) Yalnız II E) Yalnız I

5. Montaigne, Rönesans ruhuna bütünüyle uygun olarak "doğa" düşüncesi ya da kavrayışına özel önem vermiştir. Doğa onun gözünde tüm insanlara temelde değişmez olan belirli bir karakter verir. Bu yüzden ahlak eğitiminin doğanın bu armağanının özgünlüğünü ve kendiliğindenliğini uyandıracak ve koruyacak şekilde olması gerekir.

Buna göre;

- I. İnsan doğası ile doğa arasında kendiliğinden bir benzerlik vardır.
- II. Ahlaki eğitim, insanın doğayla benzeşmesi üzerine kurulmalıdır.
- III. İnsan karakterini şekillendiren doğadır.

yargılarından hangileri Montaigne tarafından kabul edilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

6. İlk Çağ düşünürü Epiküros'un atomcu öğretisini Rönesans'ın doğa felsefesi kapsamında yeniden öne süren Gassendi, onda kimi dini inançlarına uygun olarak bir takım değişiklikler yapar. Bu bağlamda hareketin ilk nedeninin Tanrı olduğunu ileri sürer. Ona göre bir Tanrı'nın var oluşuna duyulan evrensel inanç ile evrendeki düzeni gözlemekten çıkarsanacak doğal sonuçtur. Böylece, "Atomlar nereden gelmektedir, atomları hareket ettiren nedir?" sorusunu yanıtlamış olur.

Bu parçadan yola çıkarak Gassendi düşüncesi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Epiküros'un görüşü ile Hristiyan düşüncesini sentezlemiştir.
- B) Atomları evrenin ana maddesi olarak açıklayan bir materyalizmi savunmuştur.
- C) Tanrı'nın atomların ana kaynağı olduğunu iddia etmiştir.
- D) Evrendeki düzenin, atomların bir araya gelişinin kaynağının Tanrı olduğuna inanmıştır.
- E) Atomları hareket ettirerek evreni düzenleyen gücün Tanrı olduğu fikrini temellendirmiştir.

7. 15. yüzyılın ortalarında yaşanan Protestan reformasyonu da Rönesans'ın gelişiminde önemli bir rol oynamıştır. Protestanların kutsal kitabın, Latince değil de ulusal dillerde okunması gerektiği üzerindeki ısrarı sadece ulusal dillerin gelişimine değil, okur-yazarlığın gelişimiyle de bilginin geniş kitlelere yayılmasında azımsanmayacak derecede katkıda bulunmuştur.

Bu durumun felsefe üzerindeki etkisi aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Kutsal kitabın bireylerce olunması dinle ilgili algıyı bireyselleştirmiştir.
- B) Rönesans'ta ortaya çıkan düşüncelerin geniş kitlelere ulaşmasını sağlamıştır.
- C) İnanç-düşünce ayrımının daha etkili bir şekilde yapılmasına neden olmuştur.
- D) Latince bilmeyen kişilerin dini anlamaları mümkün hâle gelmiştir.
- E) Filozofların farklı felsefi metinlere ulaşabilmeleri mümkün olmuştur.

8.

Ne demektir ki sahip olmak?

Nasıl bir had bulur insan kendisinde
Ve "Herhangi bir şeye sahibim." diyebilir?
Ne yazık ki böyle çağımız...
Herkes her şeye sahip olmak istiyor
Ama mümkün mü böyle bir şey?
Halbuki herkes gücü yettiğinde çalışsa, paylaşırsa...
Ve hiç kimse hiçbir şeye sahip olmasa.
Evet, böyle bir şey neredeyse imkânsız çağımızda
Ancak **böyle bir devleti hayal etmemiz** de yasa değil ya!

Parçada koyu yazılmış ilk yerde eleştirilen ikinci yerde ise bahsedilen kavram ikilisi hangi seçenekte verilmiştir?

- A) Diyalektik – Ütopya
- B) Özel mülkiyet – Korku ütopyası
- C) Toplumsal sözleşme – Ütopya
- D) Özel mülkiyet – Ütopya
- E) Toplumsal sözleşme – Ters ütopya

1. Gelişen bilimin etkisiyle, 17. yüzyılda, öncelikle Batı'nın genel dünya görüşünde ve özellikle de bilgi anlayışında büyük bir değişiklik gerçekleşir. Bilim artık ilerlemenin tek ve en büyük motoru, modernliğin özüdür. Bununla birlikte, bilime modern zamanlarda, bizatihi kendisi için değil pratik değer, sağladığı yarar için değer verilmiştir. Buna göre, bilgi artık İlk Çağ'da olduğu gibi, salt anlamak veya merakı tatmin etmek için değildir. Bilgi sağladığı yarar için istenir.

Bu durum, felsefenin bilgiye bakışıyla ilgili, aşağıdakilerden hangisinin değiştiğinin göstergesidir?

- A) Bilginin kaynağında aklın görülmesinin
B) Bilgiyi bilginin kendisi için istemenin
C) Bilginin sınırlı olduğu fikrinin
D) Bilgide belirlenmiş olan doğruluk ölçütlerinin
E) Bilgiyi getireceği yarar bağlamında ele almanın

2. Rönesans biliminin modern felsefeyi, yol açtığı mekanik dünya görüşü noktasında etkilediği düşünülmür. Rönesans döneminin bilim hareketi sonraki modern felsefe üzerinde, özellikle yıktığı klasik teolojik dünya görüşünün yerine mekanik bir dünya görüşünü koymasından çok etkili olmuş ve bu anlayış 17. yüzyıl felsefesine de yansımıştır.

Bu durumu özetleyen yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rönesans mekanizmi 17. yüzyıl felsefesi için model olmuştur.
B) Bilimdeki gelişmeler daima felsefeye de yansır.
C) Klasik teolojinin yıkılması, yeni bir teolojiyi gerekli kılmıştır.
D) Mekanizm, idealist bir varlık anlayışına neden olmuştur.
E) Modern felsefenin temeli klasik teolojide atılmıştır.

3. Modern bilimin Rönesans dönemindeki doğuşunun modern felsefe üzerinde yoğun bir etkisi oldu. Bilimsel yöntemin iki boyutunun, yani sırasıyla gözlem-tümevarım yönüyle tümdengelim-matematik yönlerinin 17. yüzyıl felsefesini baştan aşağı şekillendirdiği söylenebilir.

Bu parçadan,

- I. bilim-felsefe ilişkisi,
II. bilimsel yöntemin yapısı,
III. Rönesans biliminin felsefeye etkisi

durumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) Yalnız I
C) II ve III
D) I ve III
E) Yalnız III

4.

Kopernik'in haklılığını savunduğu için 1600 yılında yakılarak idam edilen Bruno şöyle der, "Ne gördüğüm hakikati

gizlemekten hoşlanırım ne de bunu açıkça ifade etmekten korkarım. Aydınlık ve karanlık arasındaki, bilim ve cehalet arasındaki savaşa her yerde katıldım. Bundan dolayı her yerde zorlukla karşılaştım ve cehaletin babaları olan resmî akademisyenlerin yanı sıra kalın kafalı çoğunluğun öfkesinde hedef olarak yaşadım." Aradan yıllar geçer Galilei, Kopernik'i doğrular ve Francis Bacon ile de yepyeni bir bilim anlayışı kurulur.

Akademisyenleri Orta Çağ'da cehaletin babası haline gelmesine sebep olan "otoriteye uyma"yı Francis Bacon aşağıdaki hangi kavram ile ifade etmiştir?

- A) Tümevarım
B) İdol
C) Deney ve gözlem
D) Tümdengelim
E) Diyalektik

5. 17. yüzyıl felsefesi, salt insan aklının ürünü olma manasında özerk bir felsefedir. Başka bir deyişle, bu felsefe teolojiden tamamen bağımsız bir felsefedir. Gerçekten de Francis Bacon'ın, Thomas Hobbes'un ve Rene Descartes'in teolojiyle hemen hiçbir ilgisi olmamıştır. Onlar bütünüyle ve tam olarak çağlarını özümsemiş, mevcut problemlere bir çözüm getirmeye çalışarak insanlığa yol göstermeye kalkışan birer filozof olarak ortaya çıkmışlardır. Onlar, teolojiden bağımsızlaşan, teolojinin etkisinden kurtulmuş felsefenin, yani modern felsefenin kurucusu oldular.

Buna göre;

- I. felsefede laik bakışın yerleşmesi,
- II. salt akla dayanan bir özerklik taşıması,
- III. var olan problem yerine, yepyeni problemlerle uğraşması

durumlarından hangileri, 17. yy felsefesi için geçerli değildir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız III

6. Rönesans'tan itibaren, modern dönemin bütün politika teorileri dinin sunduğu ilkeleri toplumu açıklayıcı ilkeler olmaktan çıkarmaya, toplumu dünyevi bir ilkeden hareketle kavramaya çalışmıştır. İnsanı merkeze alan, insanın iradesine vurgu yapan modern politik öğretiler, toplumu da doğal bir yapı olarak değil; kurulmuş, insan tarafından yaratılmış bir yapı olarak değerlendirirler.

Aşağıdakilerden hangisi söz konusu değişimin bir örneği olarak ele alınabilir?

- A) Machiavelli'nin amaç aracı haklı çıkarır görüşü
B) Platon'un, filozof kral kavramı
C) J. Bodin'in, güçlü ailelerin devleti oluşturması gerektiği fikri
D) Hobbes'un, devletin insanların aralarında uzlaşmasıyla oluştuğu iddiası
E) Augustinus'un, gökyüzü devleti kurgusu

7.

Floransa'daki Santa Maria Nuova Hastanesi'nde o gün işe başlayan bir temizlik görevlisi gecenin geç saatlerinde işini yaparken mahzenden sesler duyar. Hastanede yalnız olduğunu düşünen görevli ölülerin de bulunduğu kata biraz da korkarak iner. Evet mahzenden ışık gelmektedir. Eline bir yangın baltası alır ve yavaş yavaş kapıyı açar. Karşısında duran Leonardo da Vinci'dir ve önünde de bir kadavra yatmaktadır.

Görevli: N'apıyorsunuz efendim bu saatte, burada?

Leonardo: Çalışıyorum. Sizin sayın kilisenizden rahat yok ki gündüz çalışabilirim. Sen yeni işe girdin herhalde.

Görevli: Evet efendim, ben sizi meşgul etmeyeyim kolay gelsin.

Leonardo: Teşekkür ederim dostum; ancak şu an burada gördüklerini öyle herkese söylemezsen sevinirim.

Modern düşüncenin aşağıdaki hangi özelliği parçada anlatılmak istenilen ile doğrudan bağlantılı değildir?

- A) Hukuk, devletin etkisinde ve laiktir.
B) Düşünürler kiliseye bağlı değildir.
C) Doğa, deney ve akılla açıklanabilir.
D) Birey ön plandadır.
E) Bilimin konusu insan, doğa ve evrendir.

8. Machiavelli'ye göre kişiyi en üst politik erke sahip kılacak yol ve yöntemler erdeme, yasaya ve akla ne kadar aykırı olursa olsun, amaca götürüyorsa mübahtır.

Machiavelli'nin bu görüşleri aşağıdakilerden hangisini temellendirir?

- A) Kendini bil.
B) Amaç, aracı haklı kılar.
C) Aydın yönetir, asker çalışır.
D) Güç, hakkın tek ölçüsüdür.
E) İktidar bozar, mutlak iktidar mutlaka bozar.

1. 17. yüzyılla birlikte başlayan, dini dünya görüşünü bir şekilde gerileten veya çok büyük ölçüde ortadan kaldıran modern düşünüşte, hemen hemen bütün felsefelerin hareket noktaları, özellikle Descartes'ın cogito'sunda çok açıklıkla ortaya çıktığı üzere, insandır, Batılı öznedir. Felsefi düşünüşün temeli, dayanağı olan bu özneyi modern dünyada çözülmek üzere bekleyen acil problemler vardır. Bunlardan birincisi, bilgiyi kendisinde veya zihninde temellendirmektir. İkincisi, varlığı, bilimin ve kendisinin taleplerine göre yeni baştan anlayıp inşa etmektir. Üçüncü olarak modern ekonomik koşullara uygun bir biçimde kendisinin doğal ya da manevi boyutuyla uyumlu yeni bir değer sistemi yaratmaktır.

Parçaya göre modern felsefenin yeniden inşa çabasına girdiği felsefe alanları aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla gösterilmiştir?

- A) Ontoloji - Estetik - Epistemoloji
B) Epistemoloji - Ontoloji - Etik
C) Etik - Estetik - Epistemoloji
D) Ontoloji - Etik - Estetik
E) Metafizik - Etik - Ontoloji

2. 17. yüzyıl felsefesi, Modern Felsefe'nin başlangıcı olarak kabul edilir. "Modern felsefe" ibaresinde geçen modern sözcüğü pek çok şey yanında, özü itibarıyla Orta Çağ felsefesini veya Skolastik düşünüş ile Orta Çağ- sonrası felsefe arasında bir süreksizlik ya da kopuş bulunduğu anlamına gelir.

Buna göre;

- I. 17. yüzyıl düşüncesi, Orta Çağ düşüncesinde hiç rastlanmayan özellikler gösterir.
II. Orta Çağ felsefesinden 17. yüzyıla geçişte keskin bir dönüşüm yaşanmıştır.
III. 17. yüzyıl düşüncesi, Skolastik düşünceyi geride bırakırken, onun yöntemlerini korumuştur.

saptamalarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

3. 17. yüzyıldan itibaren başlayan "Modern Felsefe" insanı, özgür ve yaratıcı bir özne olarak değerlendirir. İnsan doğduğu andan itibaren özellikle deneyim ve eğitim tarafından şekillendirilen, mutlak bir özgürlüğe ve devredilemez haklara sahip bağımsız bir varlıktır. Dünya da, Tanrı tarafından yaratılıp yönetilen statik bir varlık alanı olarak değil, bütünüyle insani olan, insan tarafından şekillendirilecek bir oluş süreci olarak değerlendirilir.

Buna göre;

- I. değerli,
II. özgür,
III. şekillendirici,
IV. kul,
V. hak sahibi

kavramlarından Modern Felsefe'nin insan algısında yer almayan, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Pek çok felsefe tarihçisi Modern Felsefe'yi 17. yüzyıla başlatma eğilimi gösterir. Rönesans'ın bu anlamda tamamen modern olmamasının nedeni onda eski ile yeninin, Platonik ve Aristotelesçi öğelerle yeni hümanist değerlerin, birbirlerinden ayrılmayacak şekilde iç içe geçmiş olmasıdır. Oysa 17. yüzyılda, felsefe dünya tasavvuru, yarattığı birey kavrayışı, koşulsuz öznelciliği, ilerlemeci tarih algısı, mutlak hümanizmi ve arka planındaki kapitalizmiyle, kısacası her şeyiyle yepyeni bir felsefeyi ifade eder.

Bu parçaya göre Modern Felsefe'nin Rönesans yerine 17. yüzyılda başlatılmasının nedeni 17. yüzyılın aşağıdaki özelliklerinden hangisiyle ilgilidir?

- A) İlk Çağ felsefesini reddetmesiyle
B) Salt akılcı bir yapı göstermesiyle
C) Tamamıyla yeni olanı içermesiyle
D) Hümanizmin bu çağda başlamasıyla
E) Felsefeyi sorgulamaya dayandırmasıyla

5. 17. yüzyılın bütün büyük filozoflarına göre, hakikat dini otorite veya kutsal metinler tarafından aktarılan bir şey değildir. Hakikat akla dayalı özgür ve tarafsız bir araştırma ile keşfedilen bir şeydir.

Bu durumda 17. yüzyıl felsefesi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Olguları olgularla açıklamayı amaçlamıştır.
B) İnsanın aklını kullanarak doğru bilgiye ulaşabileceğini temele alır.
C) Düşünürlerin bakışlarını doğaüstü olaylara çevirmiştir.
D) Gerçeğin özgür ve tarafsız bir araştırma ile keşfedilebileceğini ilke edinmiştir.
E) İlerlemenin temel gücü olarak bilimi görmüştür.

6.

Doğaya egemen olmak demek onu yok etmek demek değildir. Ne yazık ki günümüzde böyle düşünülmekte. Bir şeye egemen olmak demek aslında onu tamamen bilmek ya da en azından bilmeye çalışmak demektir. Siz de takdir edersiniz ki herhangi bir şey hakkında ne kadar çok fikriniz olursa ona o kadar egemen olabilirsiniz ve bu da sizi güçlü yapar. Bu bakımdan doğaya egemen olmak aslında deney ve gözlem ile ondan parçaları toplayarak genel teorilere gitmek demektir.

Bu parça Francis Bacon açısından düşünüldüğünde

- I. Bilgi, güçtür.
II. Bilgiye ulaşmanın en güvenilir yolu tümevarımdır.
III. Bilimsel yöntem yalnızca inancın bir aracıdır.

verilen yargılardan hangileri doğrudur?

- A) Yalnız II B) I ve II C) Yalnız III
D) I ve III E) Yalnız I

7.

- Gerçeği arayanın yaşamında bir kez tüm nesnelerden gücü yettiği ölçüde kuşku duyması gerekir.
- Bu nedenle kendilerinden kuşku duyulan tüm nesnelere yanlış gözüyle bakmak da yararlı olur.
- Bu kuşkuyu hiçbir zaman işlerimizi yönlendirmede kullanmamalıyız. Çünkü (...) doğruya yakın kanılara göre hareket etme zorunda olduğumuz açıktır.

Descartes kendisini "Düşünüyorum öyleyse varım." sonucuna götürecek akıl yürütmesine bu serimleme ile başlar.

Aşağıdakilerden hangisi parçadan çıkartılmaz?

- A) Descartes, apaçık olana ulaşmak ister.
B) Descartes, her şeyden kuşku duyar.
C) Descartes için kuşku bir yöntemdir.
D) Descartes için düşünce varlığın göstergesidir.
E) Descartes'a göre töz, düşünce ve maddedir.

8.

Thomas Hobbes'a göre, insan ve hayvanlarda dahil olmak üzere her şey yalnız ve yalnız maddesel parçalardan oluşmaktaydı. İnsan aklı ya da ruhu da beyindeki küçük parçaların hareketi sayesinde vardı.

Bu durumda Hobbes'un varlık anlayışını özetleyen yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Evrendeki her şey değişim hâlinindedir.
B) Varlık fiziki gerçeklikten başka bir şey değildir.
C) Düşünme ve yer kaplama varlığı oluşturan iki ayrı unsurdur.
D) Varlığın temelinde maddi olmayan ideal varlıklar vardır.
E) Varlığı kavramak süjenin yönelimiyle özü kavramaktan geçer.

1. Spinoza'ya göre, felsefe, diğer disiplinler arasında herhangi bir disiplin veya özel bilimleri tamamlayan yararlı bir disiplin değildir. Felsefe, aslında tüm diğer disiplinlerin kendisine tabi olduğu tek tam ve temel bilgi türüdür. Onun gözünde felsefe, bilgeliğin peşinden koşma ve doğru hayat tarzına ilişkin bilgi arama faaliyetidir. Felsefenin amacı ve kapsamıyla ilgili, tıpkı Platon gibi hayli iddialı ve geniş kapsamlı görüş sergileyen Spinoza, teori-pratik ilişkisiyle ilgili olarak da, tıpkı Sokrates gibi, entelektüalist bir tavırla bizim gerçek nedenleri ve doğru felsefeyi bildiğimiz zaman, nasıl yaşamamız gerektiğini bileceğimizi öne sürmüştür.

Buna göre,

- I. Felsefenin temel bilgi alanı olduğuna inanır.
- II. Felsefede teorinin pratiği doğruması gerektiğini savunur.
- III. Gerçek nedeni saptama ve doğru felsefeyi geliştirme temel hedefidir.

**saptamalarından hangileri Spinoza için söylen-
diğinde doğru olur?**

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I, II ve III E) II ve III

2.

Ben onun parçasıyım, onanımlı;
Maddem de ruhum da onun ta kendisi.
O; doğadır, tek tözdür, Tanrı'dır.
Ve doğa zorunlu eylemler gerektirir.
Bu eylemlere tabiyim
Tabi olduğum eylemleri
Kavramaya çalışmak ise
Yegâne mutluluğum.

Buna göre

- I. Şair iki töz belirler.
- II. Şair doğayı anlamak ister.
- III. Şair Spinoza olabilir.

saptamalarından hangileri doğrudur?

- A) I ve II B) II ve III C) I ve III
D) Yalnız II E) Yalnız III

3. Bacon, doğa felsefesini ikiye ayırır; fizik ve metafizik. Bu iki bilimin konu alanını, o, Aristoteles'in dört neden kuramı yoluyla açıklar. Buna göre, fizik maddi ve fail nedenleri, metafizik ise formel ve ereksel nedenleri konu alır. Metafizik, fizikten daha genel ve soyut olup, bir doğa tarihi temeline dayanan fizik üzerinde yükselir.

Buna göre,

- I. Doğa felsefesinin temeline Aristoteles'in açıklamalarını almıştır.
- II. Soyutu ve somutu birlikte ele alan bir doğa felsefesi vardır.
- III. Fiziğin bulgularının, metafiziği de belirleyeceğini düşünür.

saptamalarından hangileri Bacon'un doğa felsefesi açısından doğrudur?

- A) I ve II B) I, II ve III C) II ve III
D) I ve III E) Yalnız I

4. • Thomas More, "Ütopya" adlı eserinde, özel mülkiyetin bulunmadığı, eşitlik ilkesinin temele alındığı toplumcu bir yaşam biçimini anlatır.
- Campanella, "Güneş Ülkesi" adlı eserinde, herkesin yeteneğine ve ihtiyacına uygun bir toplumsal düzeni kurgular.
- Francis Bacon, "Yeni Atlantis" adlı eserinde, toplumsal yaşamın bilimsel ölçütlere göre düzenlendiği, bilgi ve bilimin egemen olduğu bir yaşam biçimini anlatır.

Bu üç düşünür, yazdıkları ütopyalarla, siyaset felsefesinin aşağıdaki sorunlarından hangisini yanıtlamaktadırlar?

- A) Egemenliğin kaynağı nedir?
- B) Devlet, doğal bir kurum mudur, yoksa toplumsal ihtiyaçların ürünü müdür?
- C) İnsan niçin devlet kurumuna ihtiyaç duyar?
- D) İyi bir yönetim kadrosu hangi nitelikleri taşımalıdır?
- E) İdeal bir toplum düzeni kurulabilir mi?

5. 17. yüzyılın genel düşünme biçimine aykırı filozoflardan biri Pascal'dır. Pascal, doğanın sekülerizasyonu ve mekanizasyonuna karşı çıkmıştır. Tanrısız, manevi boyutları olmayan bir evren tasavvuruna da muhalefet eden Pascal, "modern insan" anlayışına da muhalefet etmiştir. Nitekim o, hakikatin sadece gösterilebilen ve ispatlanabilen tarafını gördüğü ve Tanrı'nın yalnızca matematikçi olmadığını anladığı için Descartes'ı eleştirir.

Bu parçaya dayanarak, Pascal için aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

- A) Bilmenin egemen olmak anlamına geldiği fikrine katılır.
- B) Kendisinden şüphe duyulamayacak apaçık bilgiyi arar.
- C) Evren tasavvurunun ve bilginin yalnızca somuta indirgenmesine karşı çıkar.
- D) Modern insanın yaratılmasının koşullarını arar.
- E) Mekanik bir evren tasarımıyla ontoloji geliştirir.

6. 17. yüzyıl rasyonalizmi, batıl inançlarını vahyin gizlerine karşı çıkararak, aklın ve rasyonel yöntemlerin gücünü yüceltmıştır. Rasyonel yöntem ya da yetkin bilgi modeli olarak matematiği gören rasyonalist filozoflara göre, saf akıl yalnızca matematikte tek hakem olarak görülür ve akla yalnızca matematikte kendi başına iş görme izni verilir. Söz konusu filozofların programı, matematiksel akıl yürütme yöntemini geliştirmek ve onu, hiç bir sınırlama olmaksızın, felsefe ve bilimin tüm problemlerine uygulamaktan meydana gelir.

Aşağıdaki filozof gruplarından hangisi yukarıdaki bakış açısına sahiptir?

- A) Descartes, Leibniz, Spinoza
- B) Hobbes, Pascal, Spinoza
- C) Descartes, Pascal, Hobbes
- D) Leibniz, Pascal, Bacon
- E) Spinoza, Pascal, Descartes

7. İnsan eylemlerini yöneten, insan davranışına yol gösteren ilkeleri arayan, ahlaklılığın nereye dayandırılacağını araştıran Locke, bunu, Bacon'un modern bilgi anlayışını devam ettirdiği için, bilgiyi sorgulayarak yapar. Ona göre de bilgi güçtür ve bilmek eylemdir. İnsan bilgisinin sınırlarını belirleyerek, onun neyi bilip neyi bilemeyeceğini ve böylelikle de nasıl ve hangi ve hangi ilkelere uygun olarak eyleyebileceğini göstermek isteyen Locke, ahlaklılığı bilgiye dayandırmak, etiko-politik alanı akılda temellendirmek ihtiyacı duyar.

Bu parçaya göre, Locke'un felsefi sisteminin temelinde aşağıdaki felsefe alanlarından hangisini aldığı söylenebilir?

- A) Epistemoloji B) Ontoloji C) Etik
- D) Estetik E) Metafizik

8. Spinoza da Yahudi bir ailede doğar, Einstein da. Belki de aralarındaki çağ farkından ötürü Spinoza aforoz edilir ama Einstein'a pek dokunan olmaz. Gerçi yaşadıkları çağlarda Einstein, Spinoza'dan da katbekat ünlüdür ya o da ayrı konu. Spinoza bir panteisttir, havraya gitmez; bunu fırsat bilen hahamlar da onu sorguya çeker ve duydukları cevap karşısında uzlaşma ararlar. Eğer susacağına yemin ederse maaş bile bağlayacaklardır. Spinoza reddeder ve Yahudi cemaatinden çıkarılır. Aradan yaklaşık 300 yıl geçer ve yine bir haham bu sefer Einstein'a şöyle bir telgraf çeker: Tanrı'ya inanıyor musunuz? Einstein ise cevabının sonuna şunu ekler: (...) Spinoza'nın Tanrı'sına inanıyorum.

Aşağıdakilerden hangisi Einstein'ın hahama verdiği cevabın baş kısmı olabilir?

- A) Bireylerin yaşamlarını kontrol eden bir Tanrı olan...
- B) Yarattıklarını ödüllendiren ve cezalandıran bir Tanrı olan...
- C) Ahlaki yasalar koyması gerektiğine inandığım bir Tanrı olan...
- D) Kendisini doğa ile uyum içinde ortaya çıkarmış bir Tanrı olan...
- E) Evrenden bağımsız ama ona da ilk hareketi veren bir Tanrı olan...

1. 17. yüzyıl öncesinin astronomisi, örneğin Batlamyus'un, Dünya'nın, etrafında evrenin döndüğü tasarımı, Dünya'yı merkez yapıyordu. Bu bakış açısı Dünya üzerindeki insanı da her şeyin merkezi yapıyordu. Evrenin var oluşunun nedeni insandı; her şey insan içindi. 17. yüzyılda Copernicus'un öğretisi, dünyanın sayısız gök cisimi arasında küçücük bir toz tanesi olduğunu söylüyordu. O halde evren insan için yaratılmış olamazdı.

Bu durum 17. yüzyıl düşüncesi için aşağıdakilerden hangisini temellendirir?

- A) Bilimsel bilginin bilim insanları arasındaki işbirliği ile geliştiğinin
- B) Bilimin, geçmişteki bilgi birikiminin üzerine kurulduğunun
- C) Her dönemde, evrenin farklı yönlerine ilişkin farklı bilgilerin üretildiğinin
- D) Sahip olunan bilgi değiştikçe, insanın kendisiyle ilgili algısının da değiştiğinin
- E) 17. yüzyılda yanlış bilgilerin elenerek yerini doğru ve mutlak bilgiye bıraktığının

2. Descartes'e göre, "düşünce" ve "uzam" birbirlerinden tamamen ayrıdır. Düşünce maddeden tamamen bağımsızdır; maddesel süreçler de düşünceden tümüyle bağımsız bir şekilde var olurlar. Yine de varlıktan söz edebilmek için her ikisinin art ardalığına gereksinim vardır.

Bu parçaya göre Descartes, varlığı aşağıdakilerden hangisine indirgemektedir?

- A) Uzayda yer kaplamaya
- B) Düşünsel etkinliğe
- C) Madde-düşünce ikiliğine
- D) Görünenin arkasındaki görünmeyen öze
- E) Değişimi gerçekleştiren akışa

3.

O gün Vefa'nın iki dersi vardır: biri teoloji diğeri felsefe. İlk olarak teoloji dersine girer ve o gün derste iki ayet üzerinde durulur: Secde suresi 7. ve 9. ayet. Bu ayetlere göre Tanrı insanı yaratmaya da çamurdan başlamıştır ve sonra onu şekillendirip ona ruhundan üflemiştir. Felsefe dersinde ise o gün Descartes'ın varlık anlayışı üzerine konuşulur. Evine geldiğinde ise Vefa, biraz şaşkındır; çünkü iki derste de neredeyse aynı şeyler konuşulmuştur.

Felsefe dersinde konuşulan aşağıdaki ifadelerden hangisi Vefa'nın şaşkınlığını nedeni olamaz?

- A) Descartes'a göre varlık alanında yaratılan ve yaratıcı olmak üzere iki töz vardır.
- B) Descartes, yaratıcı töz kendisinden başka hiçbir şeye ihtiyacı olmayan, sonsuz olarak tanımlar.
- C) Descartes, yalnızca akıl ile Tanrı dahil bütün varlık aleminin bilinebileceğini söyler.
- D) Descartes, yaratılan töz olarak madde ve düşünceyi belirler.
- E) Descartes, yaratıcı töz ve yaratılan töz birbirinden ayırır.

4. Pek çok 17. yüzyıl filozofuna göre, her türlü doğru bilginin örneği matematiktir. Matematikte bir ilk ilkel, bir de bu ilklerden hareketle yapılan çıkarımlar vardır. Gerek bu ilk ilkeleri kendi gücü ile keşfeden, gerekse bu ilkelerden hareketle çıkarımlar yapan zihindir.

Bu durumda, söz konusu filozofların doğru bilginin kaynağı olarak aşağıdakilerden hangisini gördükleri söylenebilir?

- A) Deney
- B) Duyum
- C) Sezgi
- D) Akıl
- E) Şüphe

5. 17. yüzyıl filozoflarından Spinoza'ya göre, doğadaki her şey ya düşünce ya da maddedir. Günlük yaşamımızda karşılaştığımız bir takım olgular, örneğin bir çiçek ya da Turgut Uyar'ın bir şiiri, düşünce ya da maddenin değişik kipleridir. Kip, töz, tanrı ya da doğanın belli bir andaki durumudur. Bir çiçek madde yüklemine bir kipi ve çiçekle ilgili bir şiir düşünce yüklemine bir kipi. Ancak bunların ikisinde tek bir tözün ifadesidir.

Bu durumda Spinoza için varlık, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Maddesel dönüşümün sonucu
- B) Ruhun varlıkta kendini göstermesi
- C) Düşünsel süreçlerin sonucu
- D) Fenomenlerin kavranılması
- E) Aynı varlığın farklı görünüşleri

6. Descartes'in doğruluğuna kesin gözüyle bakılan her veriden kuşku duyma eylemine dayandığı yöntemi, aslında bir ipe tırmanmadan önce ipin kendisini taşıyıp taşımayacağını anlamak için birkaç kez hızla çeken birinin tavrına benzetilebilir. Belki de ip olması gerektiği gibi sağlam bir noktaya bağlıydı, belki de herkes sağlamlığına güvenebileceğimizi söylüyordu bize ama söz konusu olan bizim yaşamımızdı, filozof tırmanmadan önce bütün önlemleri almak istiyordu. Bu yöntem onu, doğruluğundan kuşku duymayacağı kesinlikte bilgiye ulaştırırdı.

Söz konusu yöntem için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

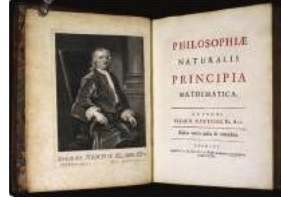
- A) Kuşkuyu doğru bilgiye ulaşmanın bir metodu olarak kullanır.
- B) Amacı doğruluğundan kuşku duyulmayacak açık bilgiye ulaşmaktır.
- C) Kuşkunun amaç olarak belirlendiği ve yargıdan kaçınmayı gerektiren bir yöntemdir.
- D) Sağlam bilgiyi elde edebilmek için, kuşkulu tüm verileri ayıklamayı hedefler.
- E) Kesin bilginin ortaya çıkarılmasına yönelik olarak; eldeki her veriyi eleştiri süzgecinden geçirmeye dayanır.

7. "Düşünüyorum, öyleyse varım." önermesi, Descartes'ın uzun ve dolambaçlı bir şüphe yolunun sonunda varmış olduğu kesin; artık sarsılamaz doğrudur.

Bu parçaya göre, Descartes doğru arayışına aşağıdakilerden hangisini ölçüt olarak koymuştur?

- A) Apaçıklık
- B) Uygunluk
- C) Yararlılık
- D) Uzlaşım
- E) Tutarlılık

8.

Bir fizikçi olan Roger Cotes, Newton'ın kitabı olan *Principia*'nın ikinci basımına bir önsöz yazar, bu önsözün bir kısmı şöyledir: "Deneysel felsefeyi (deneysel fizik) elinde bulunduranlar tüm şeylerin nedenlerini olanaklı en yalın ilkelerden türetirler; ama sonra (geçmişteki bilim insanlarının aksine) fenomenler tarafından kanıtlanmamış hiçbir şeyi ilke olarak kabul etmezler. Hiçbir ön kabul kurmazlar ve hiçbir ön kabulü gerçeklikleri tartışılabilir sorular olarak olmanın dışında felsefeye (fiziğe) dahil etmezler. (...) Seçilen kimi fenomenleri çözümleyerek doğanın kuvvetlerini incelerler."

elinde bulunduranlar tüm şeylerin nedenlerini olanaklı en yalın ilkelerden türetirler; ama sonra (geçmişteki bilim insanlarının aksine) fenomenler tarafından kanıtlanmamış hiçbir şeyi ilke olarak kabul etmezler. Hiçbir ön kabul kurmazlar ve hiçbir ön kabulü gerçeklikleri tartışılabilir sorular olarak olmanın dışında felsefeye (fiziğe) dahil etmezler. (...) Seçilen kimi fenomenleri çözümleyerek doğanın kuvvetlerini incelerler."

Bu parçadan aşağıdaki saptamalardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Newton varlığın ne olduğu sorusuna yoğunlaşmıştır.
- B) Newton geleneksel Orta Çağ biliminin izinden gitmiştir.
- C) Newton metafiziği bir açıklama biçimi olarak görmüştür.
- D) Newton nedensellik açıklamalarına katkıda bulunmuştur.
- E) Newton bilimsel yöntemi bakımından dogmatiktir.

1. Hobbes'un sözünü ettiği yeni doğa, hareketin Galileo tarafından keşfedilen fizik yasalarına göre gerçekleştiği kendi içlerinde hiç bir amaç taşımayan cisimlerin dışardan bir engelle karşılaşmadıkça, sınırsızca hareket hâlinde olduğu mekanik bir doğadır. Başka bir deyişle o, büyüğü bozulmuş, yaradılıştan gelen değer biçici bütün anlamlardan arındırılmış; doğal olanın moral açıdan kayıtsız, hatta düşmanca olduğu, doğuştan hiçbir şeyin bir başkasından üstün olmadığı bir doğa olmak durumundaydı.

Buna göre;

- I. aklın yapısından kaynaklanan bir nedensellik anlayışı,
- II. madde temelli mekanik evren görüşü,
- III. yaradılış kaynaklı evren tasarımı

fikirlerinden hangileri Hobbes'un görüşleriyle uyumludur?

- A) I ve II B) I ve III C) Yalnız I
D) II ve III E) Yalnız III

2. 17. yüzyılın büyük düşünürlerinden sayılan Francis Bacon bilimcidir. Bacon, doğayı doğrulukla bilmenin tek güvenli yolunun bilim olduğunu, bilimsel yöntemin insana doğayı denetlenmesini olanaklı kılan bilgiyi sağlayacağını öne sürmekteydi.

Buna göre, Bacon'un aşağıdaki yargılardan hangisine öne süreceği düşünülebilir?

- A) Doğanın bilgisi doğuştandır.
- B) Bilgi sezginin ürünüdür.
- C) Bilmek egemen olmaktır.
- D) İnsan bilgisi hatırlamanın sonucudur.
- E) Gerçeğin bilgisi olanaksızdır.

3. 17. yüzyıldan itibaren, değer dünyasının ancak insandan hareketle ortaya konulup tanımlanabileceğine inanan modern etik düşünürü için etik değerler ile kuralların bizzat insanın kendi doğasından türetilmesi gerekir. Nitekim modern etiği belirleyen en önemli şeyin, ahlaklılık düşüncesiyle moral değerlerin ve ahlaki hayat tarzının insanın dışındaki nesnel bir kaynaktan türetilmesi gerektiği geleneksel kabulünün terk edilmesi olduğu söylenebilir. Modern değer krizini ve ahlak bunalımını yaratan şey, bu kabulün tamamen hümanist bir çerçeve içinde terk edilmesine ek olarak, moral çerçevenin insan doğasının kendi öz kaynaklarından hareketle inşa edilmesi olmuştur.

Buna göre, modern etik anlayışının insana atfettikleri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Kendi değerlerini üretme
- B) Ahlakı kendinden yola çıkarak şekillendirme
- C) Geleneksel değer dışına çıkma
- D) Hümanist temelde etik üretme
- E) Dine paralel etik geliştirme

4. Modern felsefede insan, "düşünen töz" olarak tanımlanır; bilme olayındaki düşünce boyutu, duyum, duygu ve hayalgücü boyutunu geride bırakarak, insanı insan kılan şey olarak kabul etmiş akla indirgenir. Bu yeni insan kavrayışından, elbette teolojik-felsefi değil de bilimsel-felsefi bir dünya görüşü çıkar. Bu yeni dünya görüşü, temel ilkesi "doğayı akıl aracılığıyla yenme ve şekillendirme" olan bir teknik uygarlık anlayışına yol açacaktır.

Buna göre;

- I. Dünya akılsaldır ve insan akılla dış dünyayı kavrayabilir.
- II. Doğayı bilme yoluyla insan ona egemen olabilir.
- III. İnsanın var olmak için akıl dışında bir şeye ihtiyacı yoktur.

saptamalarından hangileri parçadan çıkarılmaz?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

5. Rönesans ve 17. yüzyıl düşüncesinin bir boyutu da ütopya eğilimidir. Gerçekleşmesi yazıldığı an için olanaksız gibi görünen, kurgusal toplum ve gelecek tasarımlarının sık ortaya çıkmasının temelinde, dönemin felsefe eğiliminin yeni olanı aramaya yönelmişliği vardır. T. More Ütopya'da, Campanella Güneş Ülkesi'nde, F. Bacon Yeni Atlantis'te insana yaraşır daha iyi bir düzen arayışının ürünlerini vermişlerdir.

Parçaya göre, ütopya yazmanın amacı aşağıdakilerden hangisidir?

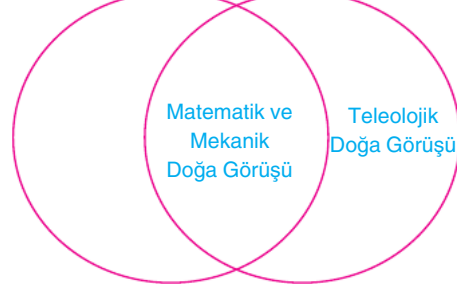
- A) Geleceği şekillendirmek
- B) İnsan yaşamı için olması gerekeni göstermek
- C) Var olan düzeni yıkmak
- D) Siyasi sistemin gereksizliğini vurgulamak
- E) Sorgulama gerektirmeyecek bir düzen kurmak

6. 17. yüzyılın siyaset felsefesine bakıldığında, insanı merkeze alan, insanın iradesine vurgu yapan öğretiler olarak karşımıza çıktığı görülür. Bu öğretiler, toplumu da doğal bir yapı olarak değil, kurulmuş, insan tarafından yaratılmış bir yapı şeklinde değerlendirirler.

Buna göre, söz konusu siyaset felsefeleri toplumu ve devleti aşağıdakilerden hangisi olarak değerlendirirler?

- A) Yapay bir varlık
- B) İnsandan bağımsız bir oluşum
- C) Doğal sürecin sonucu
- D) Kendiliğinden bir süreç
- E) Toplumsal bir zorunluluk

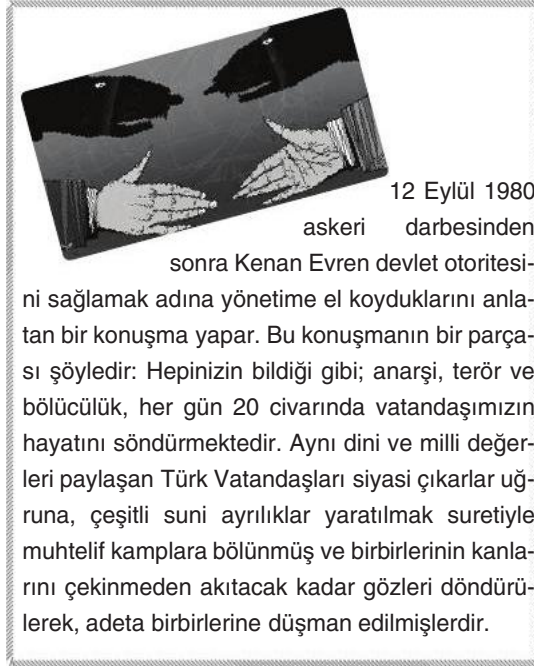
7. Spinoza ve Newton ?

Soru işaretli yere gelmesi gereken filozof aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bacon
- B) Galileo
- C) Hobbes
- D) Machiavelli
- E) Leibniz

- 8.

Buna göre

- I. Devletin amacı bireysel güvenliktir.
- II. Devlet olmadıkça herkes herkesle savaş halindedir.
- III. İnsanlar devlet tarafından özgürleştirilmelilerdir.

Verilen maddelerden hangisi darbeyi haklı kılmak için ortaya konmuş bir düşünce olamaz?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız III
- D) I ve III
- E) Yalnız II

1. 17. yüzyılın ilk akıla gelen isimlerinden biri Thomas Hobbes'tur. Kendisinin 17. yüzyıl materyalizmini temellendiren kişi olduğu düşünülür. Tanrı'nın varlığı ve Hristiyanlık konusundaki düşüncelerini açıklarken şunları söylediği görülür:

"Biz Hristiyanlar meleklerin varlığını, iyi ve kötü ruhların varlığını kabul ediyoruz. İnsan ruhunun bir öz olduğunu, meleklerin ruhları gibi ölümsüz olduğunu kabul ediyoruz. Ama biz bunun böyle olup olmadığını bilemeyiz, onun doğal apaçıklığına sahip olamayız."

Bu görüşü dikkate alındığında, Hobbes'un Tanrı yaklaşımında aşağıdakilerden hangisine yakın olduğu söylenebilir?

- A) Deizm B) Teizm
C) Agnostisizm D) Ateizm
E) Panteizm

2. Bir 17. yüzyıl düşünürü şöyle diyor:

"Skolastik düşünce, dünyanın tüm altınlarından daha değerli olan düşünce özgürlüğünü ortadan kaldırmıştır. Skolastikler gerçek bir felsefeden Sofistlere dayanan boş bir dizge türetmişlerdir. Aristoteles'in yazılarına ve sözlüğüne yaslanarak boş gevezelikler ortaya koymuşlardır. Ayrıca, Aristoteles fizikle büyük ölçüde ilgilenmiş bir filozofken Skolastikler onun bu yanını görmek istememişlerdir."

Düşünürün, Skolastisizme yönelttiği bu eleştirel yaklaşımın temelinde, Skolastiklerin hangi tavrı yer almamıştır?

- A) İnançlarını temellendirmede Aristoteles felsefesini kullanmaları
B) Yalnızca dinsel felsefe çalışmış olmaları
C) Ürettikleri sistemi temellendirmeleri
D) İlk Çağ felsefesine eleştirel yaklaşımları
E) Doğa bilimlerine uzak bir felsefe üretmeleri

3. 17. yüzyıl düşünürlerinden Gassendi'ye göre Aristoteles, çağı içinde, felsefeye getirdiği sorunlar açısından da bu sorunlara öngördüğü çözümler açısından da önemli bir yer tutar. Ancak önceki cümlede kullanılan "çağ içinde" sözünün altı çizilmelidir. Onun eğile büküle uzun yıllar boyunca felsefede etkin kılınmak istenmesi düşünce adına bir gerilemedir, bu tutum felsefi düşünceyi geriye çekmiş, dondurmuş ve sakatlamıştır.

Bu parçada, Aristoteles'in görüşlerinin "eğilip bükülmesi" eleştirisi aşağıdakilerden hangisine yöneliktir?

- A) İlk Çağ felsefi düşüncesine
B) Orta Çağ'ın dogmatik düşüncesine
C) Rönesans'ın doğalcı düşüncesine
D) Aydınlanma'nın hümanizmine
E) Roma'nın faydacı felsefesine

4. 17. yüzyılın felsefi algısının tutunduğu taşları yerinden oynatan yaklaşım şuydu: "Doğanın kölesi ve yorumlayıcısı olan insan bu doğanın yasalarıyla ilgili deneysel ve ussal buluşları ölçüsünde eylemde bulunabilir ve kavrayıcı olabilir; bunun dışında o hiçbir şey bilemez ve hiçbir şey yapamaz."

Bu tutum aşağıdakilerden hangisini içerir?

- A) Bilgiyi dış dünyanın bilgisi ile sınırlı görmeyi
B) Akıl kaynaklı ve hatırlamaya dayalı bilgiyi kabul etmeyi
C) Bilginin sezgi ile elde edildiğini savunmayı
D) Bilgi-eylem uyumunu akılsal olanda görmeyi
E) İnsanı doğaya bağımlı bir varlık olarak kabul etmeyi

5.

Bu görselde gerçekten "Mustafa Kemal Atatürk" yazmamaktadır. Yalnızca kırmızı ve beyaz elbise giymiş insanlar vardır ve bir araya gelerek anlamlı bir bütün oluşturmuşlardır. Hobbess da, insan ve devlet üzerine buna benzer düşünür ve - - -

Yarım kalan cümle aşağıdakilerden hangisi ile tamamlanmalıdır?

- A) devletin insanı var ettiğini iddia eder.
- B) insanın en baştan beri bir devlet içine doğduğunu söyler.
- C) asıl gerçeklik olan insanın devleti oluşturduğunu düşünür.
- D) insana göre tek gerçeğin devlet olduğunun altını çizer.
- E) insanın ancak bir devlet içinde anlam kazanacağını savlar.

6. E. Brehler şöyle der: "Bacon, çevresindeki bilimlerin ve düşünce dünyasının durumuna bakar ve onda bir değişmezlik, bir durgunluk, aynı zamanda bir kendinden hoşnutluk bulur. Bunlar sonu bildiren belirtilerdir. O, bilimin ilerlemeye yatkın, gelişen yaşama uygun duruma yeniden nasıl gelebileceğini araştırır."

Bacon çağını ve geçmişi enine boyuna incelemiş olmasa da çağdaşlarına şu eleştiriyi getirir: "İnsancılar bilimde edebiyatı bulmaktadırlar, Skolasitikler de bedenlerini hücreye kapatır gibi ruhlarını Aristoteles'e kapatmışlardır."

Buna göre;

- I. Çağın bilimsel ve düşünsel yöntemlerini yetersiz görmektedir.
- II. Bilimin yaşamın değişme hızına uyum sağlaması gerektiğini savunmaktadır.
- III. Otoritelere bağlı düşünme biçimlerini reddetmektedir.

saptamalarından hangileri Bacon için doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

7.

"İnsan insanın kurdudur." sözüyle bugün de insanlığın belleğinde bir yer tutmakta olan bu filozof, İngilizlerin gerek düşüncede gerek eylemde siyasete en çok merak salmış filozofudur. Ahlakta ben'ci, varlıkta materyalist görüşleriyle öne çıkmıştır. Devletin olmadığı doğa durumunun niteliğini gözler önüne serdiği "Leviathan" adlı eseriyle ünlüdür.

Parçada hakkında bazı bilgiler verilen 17. yüzyıl filozofu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bacon
- B) Hobbess
- C) Descartes
- D) Locke
- E) Hume

8.

Galileo

Galilei 1633 yılında Roma Katolik Kilisesi tarafından yargılanır ve şu sözleri söylese bile ömür boyu ev hapsine mahkum edilir: Ben Galileo Galilei; geçmişteki tüm aykırı ve yanlış düşüncelerimden huzurunuzda kendimi lanetliyorum, bir daha böyle saçmalıklara düşmeyeceğime, kutsal öğretilere aykırı hiçbir fikir taşımayacağıma yemin ediyorum.

Aşağıdakilerden hangisi Galilei'nin kutsal öğretilere aykırı bir fikri değildir?

- A) Eylemsizlik ilkesi
- B) Serbest düşme yasası
- C) Güneş merkezli evren düşüncesi
- D) Dünya'nın hareket ediyor oluşu
- E) Ay üstü ve Ay altı olarak ikili evren anlayışı

1. Aydınlanma düşünürlerine göre, akli normal işleyişinden alıkoyan, onun bütün insan varlıklarında benzer ya da aynı fonksiyonları yerine getirmesini önleyen birtakım faktörler vardır ve bu olumsuz faktörlerin en başında kurumsal ve kültürel çevre gelir. Aydınlanma düşünürleri aklın bu bozuluşundan Kilise'yi, devleti, batıl itikatları, bilgisizlik, sefalet ve önyargıyı sorumlu tutarlar. İnsanlara boş inançlar aşıl原因, onların ceplerini ve gönüllerini ipotek altına alan, dolayısıyla maneviyatlarından çok hırsları, bencillikleri, bağnazlıklarıyla papazlar ve dolayısıyla Roma Katolik Kilisesi, onların gözünde en zararlı etkiyi meydana getirmiştir.

Buna göre;

- I. aklın özgürleştirilmesi,
- II. bilginin laikleşmesi,
- III. dinsel kontrolün artırılması

durumlarından, hangileri , Aydınlanma düşünürleri tarafından kabul edilmez?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız III

2. Aydınlanma filozofu için akıl, başka şeyler yanında esas, mantık ve bilim eğitimi yoluyla araştırılıp daha rafine hale getirilmiş bir tür ortak duyuya işaret eder. Bu yüzden, aklın bütün insanlarda hep aynı şekilde işlediğine, kendi uygun fonksiyonlarını yerine getirdiğine inanılmıştır.

Bu parçadaki durumu ifade eden seçenek aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Akılda doğuştan hazır bilgiler bulunur.
B) Akıl eşit olarak dağıtılmış tek şeydir.
C) Aklın yapısı, nedenselliğin ana kaynağıdır.
D) Akılsal kalıplar deneyin verileriyle doldurulur.
E) Aklın temel niteliği bilgiyi oluşturmaktır.

3. 17. yüzyılın herbiri kendi içinde bütünlük taşıyan, böylece tam tamına kapalı bir sistem oluşturan felsefeleri, bir başka deyişle evren ve insanla ilgili tüm sorunlara bir bütünsellik içinde yanıt arayan ve herbiri ilk nedenlere kadar inmek ve son açıklamalara ulaşmak isteyen felsefeleri 18. yüzyılın eşiğinde hızla etkinliklerini yitirdiler. Bunun yerine çok basit, çok yüzeysel ve yalın felsefeler ortaya çıktı. İlk bakışta bu yeni felsefelerin, gerçek felsefi dayanaklardan, en başta da bütünsellikten ve köktencilikten yoksun kaldığı düşünülebilir.

Bu parçadan yola çıkılarak, aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) 17. ve 18. yüzyıl felsefeleri arasında sistematik açıdan fark vardır.
B) 17. yüzyıl felsefesi sistem kurma yoluna gitmişken, 18. yüzyıl felsefesinde sistemcilik görülmez.
C) 18. yüzyıl felsefesi sistematik olmadığından daha yalın niteliktedir.
D) 18. yüzyıl felsefesi, bütünlüklü bir varlık anlayışı üzerinde yükselmiştir.
E) 17. yüzyıl felsefesi, sorunlara radikal bir tutumla yaklaşırken, 18. yüzyılda yaklaşım daha yüzeyseldir.

4. Bir bebek ile Orta Çağ Avrupa'sındaki bir yetişkini karşılaştıralım ama unutmayalım bebek bu durumlara mecburdur, peki yetişkin gerçekten mecbur muydu bütün bunlara?

Yetişkin	Bebek
Ne yiyeceğine devlet karar verir.	Ne yiyeceğine ailesi karar verir.
Vicdanı kilisedir.	Vicdanı ailesidir.
Okuyacağı kitabı kilise seçer.	Dinleyeceği kitabı ailesi seçer.

Aşağıdakilerden hangisi bu karşılaştırmamızın bir sonucu olamaz?

- A) Orta Çağ insanı ergin olmama durumu içindedir.
B) Orta Çağ insanın başına yönetici olmak çok kolaydır.
C) Orta Çağ insanı otoriteden korkmuştur.
D) Orta Çağ insanının ergin olmama durumu rızası dışındadır.
E) Orta Çağ insanı otorite etkisiyle tembelleşmiştir.

5. 18. yüzyıl düşünürlerinden Berkeley 18. yüzyılın daha çok din dışı düzeyde gelişen felsefeleri ve insanlığın 16. yüzyıldan sonra başlayan tanrıtanıma eğilimleri karşısında dini savunan bir felsefe geliştirmek istemiştir. Bu felsefenin çağın eğilimlerine ters düşmesini umursamayarak ruhçulukla deneyciliği, maddecilikle idealizmi, birbiriyle bağdaşması olanaksız bir çok şeyi birbiriyle kaynaştırmayı denemiştir. Amacı her şeyden önce materyalist düşüncenin gelişimine köktenci bir tutumla engel olmaktır. Maddenin olmadığı bir ortamda maddecilik de olmaz diye düşünmektedir.

Buna göre;

- I. Karşıtlık içeren görüşleri sentezlemek istemiştir.
- II. Çağın genel düşüncesine aykırı bir felsefi duruş geliştirmiştir.
- III. Görüşleri, evreni ve oluşumu somuta indirgeyen bir nitelik gösterir.

**saptamalarından hangileri Berkeley için söylen-
diğinde doğru olmaz?**

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

6. Ada Aydınlanması adı verilen İngiliz düşüncesi, (Locke, Berkeley, Hume) Aydınlanma'nın Kant'a kadar devam edecek olan ana bakış açısına tamamen hakim oldu. Söz konusu grup, doğal olarak "ideler yolu"ndan gitmeyi tercih etti. Yani şeylerin bizatihi kendilerinden çok, deneyim üzerinden felsefe yaptı. Bu yüzden Rönesans sonrası Avrupa felsefesinin akılcı ve metafiziksel olduğu yerde, Aydınlanma felsefesi deneyimci temelde epistemolojik bir karakter taşıdı.

**Bu durumda Ada Aydınlanmasının aşağıdaki akımlardan hangisine uygun düşünce ürettiği
söylenbilir?**

- A) Rasyonalizm B) İdealizm
C) Fenomenoloji D) Septisizm
E) Empirizm

7. Bütün bir Orta Çağ boyunca Hristiyan dünya tasavvuru ile feodal Avrupa'nın sosyo-politik yapıları arasında, esas itibarıyla Tanrı, papa ve kraldan meydana gelen geleneksel otoriteler etrafından yoğunlaşan bir yapı kurulmuştu. 18. yüzyıla gelindiğinde bu yapı bozulmaya başladı. Çünkü Hristiyanlığın rasyonel düşünen insanın gözündeki akıldışılıklarla kuralları ve politikanın zorbalık ve adaletsizlikleri, modern zihniyet açısından kendisine başkaldırılacak bir oluşuma dönüşmüştü.

Bu parçadan;

- I. Orta Çağ siyasi ortamının Aydınlanmada değişmeye başlaması,
- II. eski otoritelerin, Aydınlanma dönemi insanların gözünde sarsılmaya başlamış olması,
- III. Aydınlanmanın düşünsel zeminde politik ve dinsel bir karşı duruşu içermesi

durumlarından hangilerine ulaşılır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I, II ve III E) I ve II

8. Aydınlanmanın kurucu filozofu olarak John Locke gösterilir. Locke, yeni yeni gelişmekte olan doğa bilimlerinden etkilenmişti. Dolayısıyla da istenen şey dünyaya ilişkin bilgiye eğer, felsefede kendilerine öykünülmesi gereken kişilerin matematikçilerinden çok ampirik verilere itibar eden fizikçiler olduğu sonucuna vardı. Bu yüzden, o kendi felsefesine model olarak, fizikçinin ampirik analizini, tümevarımsal akıl yürütme tarzını aldı; gerçek bilginin ölçütü olarak da teori ya da fikirlerin gözlemlenebilir verilerle uyuşması ölçütünü benimsedi.

Buna göre;

- I. Kabul ettiği doğruluk ölçütü "uygunluk"tur.
- II. Empirisit bir felsefeden yana durmuştur.
- III. Tümdengelimsel akıl yürütme yöntemini feslesine temel yapmıştır.

**saptamalarından hangileri Locke'un görüşleri-
ne uygun değildir?**

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız III

1. Aydınlanma, kamusal alanın inanç, bâtıllık veya din tarafından değil de, akıl tarafından yönetilmesi ve yönlendirilmesi arzusunu, aklın toplumu değiştirme ve bireyi gelenek ve keyfi otoritenin baskısından kurtarma gücüyle beslenen inancı ifade eder. Din ya da gelenek yerine bilim eliyle geçerli kılınan ve meşrulaştırılan bir dünya görüşünü ve nihayet, Batı Avrupa'nın büyük düşünürlerinin bütün bu talep, özlem ve bakış açılarına cevap veren entelektüel hareket ya da felsefesini ifade eder.

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin yanıtı yoktur?

- A) Aydınlanma hareketinin düşünme yönteminin temelindeki kavram nedir?
- B) Aydınlanma felsefesinin geleneksel değerlere bakışı nasıldır?
- C) Aydınlanma felsefesinin ulaşmayı hedeflediği amaç nedir?
- D) Aydınlanmanın meşrulaştırmayı amaçladığı dünya görüşü nedir?
- E) Aydınlanma felsefesinin temellendiği dinsel bakış nasıldır?

2. Aydınlanmanın, Ada empirizmi ayağında yer alan filozoflardan biri de Berkeley'dir. Berkeley'e göre, herhangi bir şeyin var olması, o şeyin onu algılayan bireyin algı alanı içinde yer almasına bağlıdır. Ona göre bir nesne bilinçten bağımsız olarak var olamaz. Bu yüzden evren bireyin sahip olduğu tasarımların toplamından ibarettir.

Bu parçaya göre, Berkeley'in varlık konusundaki yaklaşımını veren yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varlık görünüşlerin ötesindeki özdür.
- B) Varlık düşünce - madde bileşimidir.
- C) Var olmak temelde bir yanılsamadır.
- D) Var olmak algılanmaktır.
- E) Var olmak Tanrı'yı yansıtmaktır.

3. Fransız Aydınlanması'nın önemli isimlerinden biri de Denis Diderot'tur. Diderot, ünlü "Ansiklopedi"nin iki editöründen biriydi. O da bütün Aydınlanma düşünürleri gibi iyimserdi, bu yüzden uygarlığın ilerlemesi ile insanlığın ahlaki gelişimi arasında yakın bir bağ kuran, dini ve dini dogmaları ilerlemenin önündeki en önemli engeller olarak gören bir felsefe geliştirdi. Bağımsız araştırmaya, hür düşünceye engel olan, insanın doğal haklarını ihlal eden otoritelerle geleneklere savaş açtı.

Parçada yola çıkarak Diderot ile ilgili aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Felsefesinde teori ile pratiği bir araya getirmiştir.
- B) Dinsel dogmaların akılla temellendirilişini savunmuştur.
- C) Etiğin, uygarlığın gelişimi ile ilgili olduğuna inanmıştır.
- D) Teolojik baskıyı reddetmiş ve bu baskıyla mücadele etmiştir.
- E) Özgür düşünme ve araştırma ortamının uygarlığı geliştireceğini iddia etmiştir.

4.

Edmund heyecanla uyanır ve hemen komodinin üzerinde duran kâğıt kalemini alarak hatırladığı kadarıyla rüyasını not ederek şöyle yazar:

Rüyamda Tanrı ile konuşuyordum; ancak bu bir veda konuşması idi. Artık iyiyi, doğruyu, mutluluğu onsuz anlamaya çalışacağımı söyledim ona ve dedim ki ben senin değil doğanın bir parçasıyım. Yazdıklarını bitirdikten sonra defterini yerine koyarken başucunda duran kitabı gören genç adam, gördüğü rüyanın bu kitapta okudukları ile paralel olduğunu düşünür.

Parçada bahsedilen kitabın yazarı aşağıdakilerden hangisi olamaz?

- A) Kant
- B) Clemens
- C) Locke
- D) Rousseau
- E) Montesquieu

5. - - - 'a göre, insanın ereği sadece mutluluk olsaydı, doğanın ona başka canlılardan ayrı olarak bir de akıl vermesi gerekmezdi. Doğal güdüler insanı mutluluğa ulaştırmaya yeterdi. İnsana bir de akıl verildiğine göre herhalde mutluluktan başka bir erek düşünülmüş olmalıdır. Bu erek ödevdir. Ödev, aklın eylemlerinde emrini yerine getirmektir.

Parçada boş bırakılan yere, aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Locke B) Berkeley C) Kant
D) Hume E) Voltaire

6. **Yaşlı adam:** Yalnız yirmi dönümlük bir yerim var. Burasını çocuklarımla birlikte eker biçerim; bu iş, üç büyük kötülük olan can sıkıntısını, ahlaksızlığı ve yoksulluğu bizden uzak tutar.

Candide: Bu iyi yürekli yaşlı adamın, birlikte yemek yediğimiz altı kralın hayatına değişilmeye-

cek bir hayatı varmış gibi geliyor.

Pangloss: Olası dünyaların en iyisinde bütün olaylar birbirine bağlıdır. Başınıza gelen bu kadar felaket olmasaydı şimdi burada bu adamın yemeklerini yiyemezsiniz.

Candide: Bütün bunların aksine bizim de bu yaşlı adam gibi bahçemizi yeşertmemiz gerek.

Voltaire'in Candide isimli eserinden alınan bu parçaya göre

- I. Voltaire, Leibniz felsefesini eleştirmektedir.
- II. Bahçeyi yeşertmek demek başına gelen şeyleri kabul etmek demektir.
- III. Yaşlı adam birçok soyluya göre mutlu bir yaşam sürmektedir.

maddelerden hangileri yanlıştır?

- Yalnız II B) I ve II C) II ve III
D) Yalnız I E) I ve III

7. Kant'a göre, deney bilgiye yönelişi başlatan güçtür, bir çıkış noktasıdır. Duyularımızı uyaran dış dünya olmasa kendimizde ya da kendiliğinden bilgiye ulaşmamız olası değildir. Ancak tüm bilgilerimizin deneyle başlaması onların deneyden geldiği anlamına gelmez. Deneyin verdiği malzemenin işlenmesi biçimlendirilip bilgiye dönüştürülmesinde akıl büyük rol oynar.

Kant'ın bilgiye bu şekilde yaklaşması, aşağıdaki akımlardan hangisinin ortaya çıkmasına neden olmuştur?

- A) Rasyonalizm B) Empirizm
C) Kritisizm D) Pozitivizm
E) Pragmatizm

8. Aydınlanmanın en önemli düşünürlerinden biri de Kant'tır. Kant'a göre, "Felsefe eğitiminin amacı, felsefeyi değil, felsefe yapmayı; düşünceleri değil, düşünmeyi öğretmektir."

Bu tespitiyle Kant, aşağıdakilerden hangisinin altını çizmiştir?

- A) Bilimle felsefenin bir bütün olduğunun
B) Felsefenin birleştirici bir etkinlik olduğunun
C) Felsefi açıklamaların öznel bir nitelik taşıdığına
D) Felsefe yapmanın düşünüş yollarını öğrenmek olduğunun
E) Felsefi açıklamalarda olmuş bitmişliğin olmadığının

1. Aydınlanma, felsefenin özgürce hareket etmesini ve bu için hareketle gerçekliğin temel yapısını doğal ve tinsel varlığın formunu keşfetmek ister. Felsefe, bu yoruma göre, doğa biliminin, hukukunun ve yönetimin ilkelerinin üstünde veya yanbaşıda konumlanmış özel bir bilgi alanı değildir. O, daha çok içinde bu türden ilkelerin formüle edildikleri, geliştirildikleri ve temellendirildikleri her şeyi kuşatan ortamdır.

Bu parçadan hareketle, Aydınlanma Dönemi'nde felsefenin rolünün aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) İnsan yaşamındaki teori ve pratiğin atmosferi
- B) Tüm bilimleri bünyesinde toplayan bir yapı
- C) Toplumda uygulanacak hukukun temeli
- D) Doğa bilimlerinin yol göstericisi
- E) Kavramların özünün sorgulandığı düşünce faaliyeti

2.

Bir kâğıdın üzerindeyim,
Salt boş bir zihin ile
Dünyam bu benim.
Yürüdükçe öğreniyorum,
Öğrendikçe kâğıt renkleniyor,
Renkler sesler ile karışıyor
Dokunuyorum önüme çıkan her şeye
Onlarca şey duyularımı uyarıyor
Duyularım zihnimi bir pınar gibi dolduruyor.
Zihnimde bir makine gibi işliyor her şeyi, dönüştürüyor.
Ve artık ben biliyorum!

Parçaya göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) İnsan zihni başlangıçta bembeyaz bir kâğıt gibidir.
- B) Tüm bilgilerimiz deneyime dayanır.
- C) Bir bebek dünyaya boş bir zihin ile gelir.
- D) İnsanın bilmek için zihne ihtiyacı yoktur.
- E) Bilgi, a posterioridir.

3. Kant'a göre herhangi bir davranışın ahlaki olarak iyi sayılabilmesi için ahlak kurallarına uygun olması yeterli değildir. O davranışın, hiçbir çıkar veya amaç gözetmeksizin, salt iyi olduğu için bilinçli olarak seçilmiş ve gerçekleştirilmiş olması gerekir.

Aşağıdaki davranışlardan hangisi Kant'ın bu görüşüne uygundur?

- A) Öğrencilerin kopya çekmenin kötü olduğunu bildiği için kopya çekmemesi
- B) Bireyin başkaları ona iyi insan desin diye güçsüzlere yardım etmesi
- C) Bir kişinin yakalanmaktan korktuğu için hırsızlık yapmaması
- D) Çocuğun ailesinden dayak yememek için doğruyu söylemesi
- E) Bireyin başkalarından kötülük görmemek için başkalarına kötülük yapması

4. Hume'a göre, nedensellik ilkesi aslında bizim, olayların art arda gelişini görmemizden kaynaklanan psikolojik temelli bir ilkedir. Çünkü bizde neden-sonuç ilişkisine karşılık gelen bir izlenim yoktur. Biz nedenselliği algılayamayız. Peki nasıl oluyor da bizde böyle bir ide var oluyor? Hume'un buna yanıtı şöyle: Birbirini izleyen ve aynı etkiyi oluşturan olaylar bizde bir alışkanlık duygusu oluşturmakta; olaylardan öncekini neden daha sonrakini de sonuç diye yorumlamaktayız. Tamamiyle öznel bir biçimde kurduğumuz bu ilişkinin dış dünyada, nesneler dünyasında var olduğunu sanmaktayız.

Buna göre;

- I. Duyum ve izlenimlerin yarattığı alışkanlıklardır.
- II. Aklın yapısından kaynaklanan düşünsel bir ilkedir.
- III. İnsanın psikolojik yapısından kaynaklanan algısal yanılmadır.

yargılarından Hume'un nedensellik tanımlamasına uygun düşenler hangileridir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız II
- D) I ve III
- E) Yalnız III

5. Locke, nasıl ki bilgi teorisinde önce doğuştancılığı reddettiysen, siyaset felsefesinde de çoğu zaman monarşiyi temellendirmek için kullanılmış olan ilahi yönetim hakkı teorisini reddederek işe başlar. Politik iktidarın, ilahi yönetim hakkıyla değil de, sadece ve sadece bireyden hareketle ve ancak halkın rızası yoluyla temellendirilebileceğini düşünen, Locke, doğallıkla toplum sözleşmesinden ve dolayısıyla, politik otoritenin tesisinden önceki doğa durumundan yola çıkar. O, doğa halini, deneyimciliğiyle tamamen tutarlı bir biçimde tarihsel bir olgu olarak ele alır.

Buna göre;

- I. toplum sözleşmesi,
- II. genel irade,
- III. devletin yapaylığı,
- IV. ilahi yönetim hakkının reddi,
- V. devletin doğallığı

kavramlarından Locke'un reddettiği aşağıdakilerden hangisinde gösterilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Aydınlanma düşüncüsü Kant, saf aklın eleştirel çözümlemesini yaparak, anlama yetisinin nasıl nesnel ve geçerli doğru bilgi ortaya koyduğunu açıklarken, metafiziğin hangi alanlarda yapılması gerektiğini söyleyerek, bilgiyi, bilimin önermeleriyle sınırlamıştır.

Bu durumda Kant, aşağıdakilerden hangisini araştırmıştır?

- A) İnsan zihninin neyi, nasıl ve nereye kadar bilebileceğini
- B) Toplumda yaşanan karışıklıkların nasıl önlenilebileceğini
- C) Dildeki çok anlamlılığın yarattığı sorunların nasıl çözülebileceğini
- D) Evrendeki oluşum ve değişimin nasıl kavranabileceğini
- E) Zihindeki hazır bilginin nasıl ortaya çıkarılabileceğini

7. Aydınlanmanın kurucu düşünürü Locke'a göre, doğuştan gelebilecek hiçbir bilgi ve önerme yoktur. Bilincimiz başlangıçta düz bir kağıt, "boş bir levha"dır.

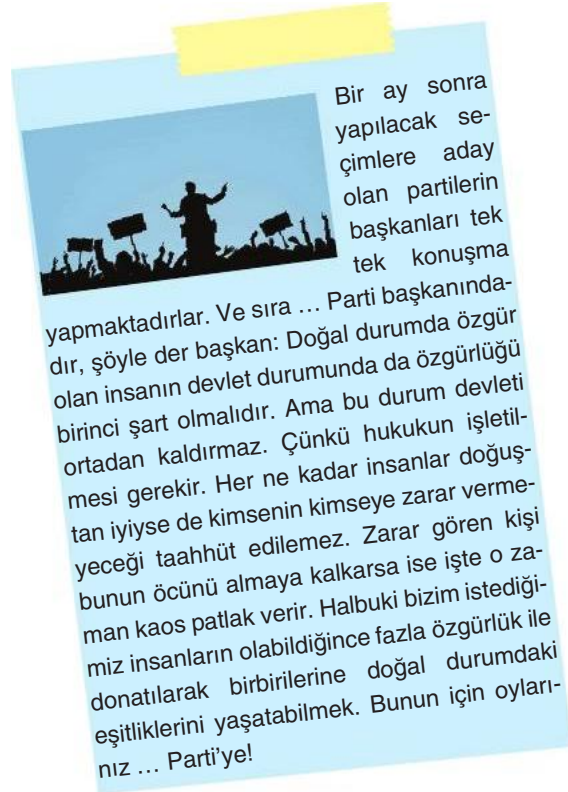
Buna göre;

- I. Tüm bilgilerimiz gözlem ve deneyden gelir.
- II. Tüm tasavvurlarımızın kaynağı duyumlardır.
- III. Öznede bulunan her şeyin temeli deneydir.
- IV. Tanrı düşüncesi, insan düşüncesinin derinliklerinde gizli olarak yer alır.
- V. Tüm bilişsel ve psikolojik süreçler, doğrudan duyum süreçleridir.

yargılarından, Locke tarafından onaylanmayacak olanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8.

Parçaya göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Partinin ismi "Liberal Parti" olabilir.
- B) Devlet sözleşme ile meydana gelmiştir.
- C) Locke yaşasaydı bu partiye üye olabilirdi.
- D) İnsan doğal olarak özgür ve eşittir.
- E) Meşru yönetimin kaynağı mutlak monarşidir.

1. Bir kısım felsefe tarihçisine göre, Hume ve Kant, kısmen de Rousseau dışta bırakılacak olursa, aslında hiçbir üst düzey filozof olmayan Aydınlanma düşünürleri, Avrupa kültürünün Orta Çağ'ın karanlık yüzyılları boyunca sergilediği, "barbarlık" ve "kabalığın" cehalet ve bağnazlıktan kaynaklandığını ve Haçlı Seferlerinin, enginizisyon ve mezhep savaşlarının bireylerin ahlaki gelişimlerini geciktirdiğini ve politik toplulukları tahrip edip bozduklarını düşünüyorlardı. Bu yüzden, Aydınlanmayı belirleyen felsefenin olduğu kadar, Aydınlanmayı şekillendiren tüm projelerin yılmaz savunucusu oldular.

Buna göre;

- I. Aydınlanma bir felsefe hareketi olmanın yanı sıra, toplumsal bir dönüşüm projesidir.
- II. Aydınlanma Dönemi'nde felsefe adına ciddiye alınır gelişmeler olmamıştır.
- III. Aydınlanma Dönemi'nin düşünürleri yalnızca Hume, Kant ve Rousseau'dur.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. Aydınlanmanın kurucu düşünürü kabul edilen John Locke, insanların Tanrı'yı doğuştan bildikleri iddiasına itiraz eder. Ona göre her toplumda Tanrı düşüncesi yoktur, üstelik toplumların Tanrı olarak algıladıkları kavramın içeriği ve işlevi farklılık gösterir. İnsan ancak çevresi aracılığıyla Tanrı fikrine ulaşır.

Buna göre;

- I. yaşıyla,
- II. akılla,
- III. hatırlamayla,
- IV. sezgiyle,
- V. aktarımla

yöntemlerinden, Locke için Tanrı fikrine ulaşmada etkili olan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aydınlanma düşünürü Kant, insanın inancına bırakılması gerektiğini söylemekten daha da ileri giderek, insanın ölümsüz bir ruhu olduğunu, Tanrı'nın var olduğunu ve insanın özgür bir iradesi olduğunu varsaymanın insan ahlakı için gerekli olduğunu iddia eder.

Parçaya göre, Kant aşağıdaki fikirlerden hangisini savunmaktadır?

- A) Özgürlüğün temel şartı ahlaktır.
- B) Tanrı'nın varlığı fikri ahlak için önem taşır.
- C) Kişinin davranışlarından sorumlu tutulması için özgürlük gerekir.
- D) İnsan ahlakı için Tanrı düşüncesi yeterlidir.
- E) Tanrı'nın var olduğunu kabul etmek inançla gerçekleşir.

4.

Propaganda filminin başında Hisli Hisar halkının mutlu, mesut yaşayışını görürüz. Sonrasında ise gümrük muhafaza müdürlüğü yapmakta olan ve doğma büyüme Hisli Hisarlı Mehdi karakteri topraklarına geri döner ve kasabasına bir sınır

çeker. Bu sınır ile birlikte kasabasının akıp giden yaşamı bir anda değişir; çünkü kasabanın öğretmeni, doktoru gibi kişileri sınırın dışında kalırlar. Bu dışarıda kalış ise zorunlu olarak başka bir devlet fikrini doğurur. Filmin geri kalanındaki düşünsel çatışma ise devletin gerekliliği ile bu gerekliliğin mantıklı zemine nasıl oturtulacağı arasında geçer.

Filmdeki insanların tekrar iyi olan yaşamlarına dönebilmeleri için Rousseau aşağıdakilerden hangisini önermiştir?

- A) Sınırın dışında kalanların yeni bir devlet kurmalarını
- B) Sınırın farklı taraflarındakilerin tekrar bir toplumsal sözleşme yapmalarını
- C) Devletin bu ikilemi kaldırmak için yasalar çıkartmasını
- D) Bütün sınırların ortadan kaldırılarak doğal duruma geri dönülmesini
- E) Sınırın farklı taraflarındakilerin savaşmalarını

5. Fransız Aydınlanmasının düşünürleri, devlet için olabilecek yegâne meşruiyetin yurttaşlarının iyiliği ve mutluluğu için çalışmak olduğuna inanıyorlardı. İnsanların da akli olmaları ve akılcı davranmaları gerektiğini savunan bu düşünürler, tek tek insanların akıllarını kullandıkları taktirde, kendileri için iyi olanı bulup ona erişmenin yollarını kolaylıkla keşfedebileceklerini, bu yüzden insanlara hayatlarını kendi bilgi, akıl ve deneyimlerine dayanarak düzenleme imkânının sağlanması gerektiğini öne sürdüler.

Buna göre;

- I. Birey-devlet ilişkisinin sınırını çizmişlerdir.
- II. Bireylerin kendi yaşamlarını kurgulayabileceklerine inanmışlardır.
- III. Birey-devlet ilişkileneğinde, bireye tanınacak hakları devletin iyiliği temelinde belirlemişlerdir.

yorumlarından, hangilerine parçadan ulaşamaz?

- A) I ve II B) Yalnız I C) II ve III
D) Yalnız III E) I, II ve III

6. Hume'un bilgi kuramı bir "algılar teorisi"ne karşılık gelir. Algılar duyuları, tutkuları ve duyguları içerir. Belli bir anda soğuk nedeniyle titreme, bir nesneyi duymama veya kızgınlık hissetme birer algı örneği olarak karşımıza çıkar. Canlı ve güçlü olan bu algılara Hume, izlenim adını verir. İkinci bir algı türünden daha söz eden Hume, bizim üşümek veya titremek dışında, üşümeyle ilgili düşünceler oluşturabileceğimizi, soğuk bir yerde yaşama üzerine planlar yapabileceğimizi belirtir. O, bu ikinci türden algılara ideler adını verir. Ona göre, insan zihninin bütün algıları, ideler ve izlenimler olarak ikiye ayrılır.

Buna göre;

- I. Zihin bütün malzemesini izlenim veya algılardan kazanır.
- II. İzlenimi olmayan ide bulunamaz.
- III. İzlenimler duyumdan, ideler doğuştan gelir.

yargılarından hangileri Hume'a göre yanlıştır?

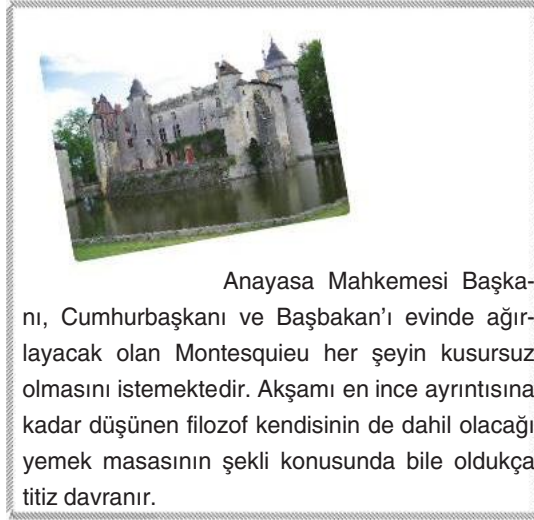
- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız III

7. Montesquieu'ya göre, her yönetim biçiminin yasaların yakınından ilişkili olduğu bir doğası ve ilkesi vardır. Bir yönetimin doğasını onu kimin ve nasıl yönettiğini bilmemiz halinde bilebileceğimizi söyleyen düşünöre göre, bir yönetimin doğası onun formunu, hukuki-politik yapısını ifade eder. O, iktidarın kimde olduğu ve bu iktidarı nasıl kullandığı ölçütünden hareketle cumhuriyet monarşi ve despotizm benzeri farklı yönetim biçimleri olduğunu savunur. Belli bir yönetim şeklinin var olabilmesi, varlığını sürdürebilmesi için yönetilenlerin ona boyun eğmeleri gerekir.

Bu parçadan yola çıkarak, Montesquieu'nun aşağıdaki hangi iki kavramı söz konusu ettiği söylenebilir?

- A) Bürokrasi - Hukuk
B) İktidar - Meşruiyet
C) Egemenlik - Sivil toplum
D) Ödev - Hak
E) Devlet - Birey

8.

Anayasa Mahkemesi Başkanı, Cumhurbaşkanı ve Başbakan'ı evinde ağırlayacak olan Montesquieu her şeyin kusursuz olmasını istemektedir. Akşamı en ince ayrıntısına kadar düşünen filozof kendisinin de dahil olacağı yemek masasının şekli konusunda bile oldukça titiz davranır.

Montesquieu'nun güçler ayrılığı ilkesi düşünüldüğünde

- I. Kare
- II. Yuvarlak
- III. Üçgen

yemek masası, verilen şekillerden hangisi olmaz?

- A) Yalnız III B) Yalnız I C) Yalnız II
D) I ve II E) II ve III

1. Aydınlanma filozofu Hume, neden ve sonuçlarla ilgili bütün akıl yürütmelerimizin sadece alışkanlık olduğunu iddia etmiştir. Ona göre; eğer ateşin yakıtına, suyun serinlettiğine inanıyorsak, buna bizi inandıran, deneyimlerimizden doğan alışkanlıklarımızdır. Bu alışkanlıklar bizi başka türlü düşünme zahmetinden kurtardığı için kolayca benimsenir.

Buna göre;

- I. Deneyimlerimizden kaynaklanan alışkanlıklar neden-sonuç ilişkisinin temelidir.
- II. Neden-sonuç ilişkisi aklın yapısından kaynaklanır.
- III. Nedensellik ilkesi bizi yanılgıya da düşürebilir.
- IV. Nedensellik ilkesi, olayların peşpeşe gelişinin bir sonucudur.
- V. Olgular arasında kurulan neden-sonuç ilişkisinin temelinde duyular vardır.

yargılarından Hume'un reddedeceği aşağıdakilerden hangisinde gösterilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. İngiltere'de kahvehaneler haberlerin ve yeni fikirlerin serbest dolaşımını ve tartışılmasını mümkün kılan bir yol açarken, Paris'teki salonlar ve kafeler filozofların faaliyetlerini organize etme sürecinde önemli bir rol oynamış, her iki tarafta da mason locaları sosyalleşmenin, kardeşlik ve dayanışma ruhunu ifade eden yeni formların ortaya çıktığı mekanlar olarak gelişmiştir. Aydınlanma felsefesini ortaya çıkaran etkenlerden biri de budur.

Bu parçaya göre, Aydınlanma düşüncesinin serpilmesinde aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

- A) Kamusal alan
- B) Yeni fikirler
- C) Filozof dayanışması
- D) Coğrafi özellikler
- E) Farklı kültürlerin etkileşimi

3. Felsefe tarihçileri Aydınlanma'nın sonu olarak Kant'ın 1804 yılındaki ölümünü gösterirler. 19. yüzyıla birlikte, felsefede daha önce rastlanmamış fiktisel bir çeşitlilik başlar. Bu yüzyılda felsefede fethedilecek veya keşfedilecek yeni alanlar ortaya çıkar. Bunlardan biri de zihin ya da diğer adıyla bilincin alanıdır.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Düşünmenin kendisinin konu edildiğinin
- B) Bilginin temeline aklın yerleştirildiğinin
- C) Akıldışı alanın da felsefeye girdiğinin
- D) Bilgi birikiminin artmaya başladığının
- E) Akıl tarafından biçimlendirilen bir evren algısının varlığının

4. Aklını kullanmalı ve yaşamını sürdürmelisin! Başına onlarca şey geldi biliyorum; işsiz kaldın, eşin evi

terk etti, daha doğduğu gün bebeğini toprağa verdin, anneni ve babanı aynı gün kaybettin...

Bütün bunların bir insanı hayattan koparması çok normal; ancak sen ne için geldin hayata, mutlu olmayı mı? Eğer cevabın evet ise sormak isterim: Bu durumda ne farkın kalır bir hayvandan? Hayır dostum biz dünyaya zorunlulukla geldik, geldiğimiz an ise ödevimiz gereği hiçbir şeye bağlı olmaksızın yaşamak için yaşadık, yaşıyoruz sadece. Şimdi, başına gelen zorluklardan ötürü yaşamdan vazgeçersen kusura bakma ama kimse iyi anmayacak seni eskiden olduğu gibi; belki de korkak diyecekler, kim bilir?

Parçada öğüt veren kişinin düşüncelerine göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Yaşamın devamı mutluluğa bağlı olmalıdır.
- B) İnsanın yaşamaya eğilimi deneyimleri sonucu gelişir.
- C) Ahlaklı yaşam ödevden dolayı sürdürülen yaşamdır.
- D) Yaşamı sevmek ya da ondan korkmak seçimleri etkiler.
- E) Ahlak, kişisel tercihler ile belirlenen bir şeydir.

5. Fransız Aydınlanmasının isimlerinden Condorcet'in sorusu şudur:

"- - - insanlar herkesin hayatın gündelik ışığına göre yönetmek, zihnini ön yargıdan bağımsız tutmak, haklarını anlamak ve onların vicdanına ve inancına uygun olarak hayata geçirmek için gerekli bilgiye sahip olacağı; herkesin, yeteneklerinin gelişimi sayesinde, ihtiyaçlarını karşılamının yollarını bulabileceği, sefalet ve budalalığın, toplumun bir bölümünün alışılmış kaderi değil de istisna olacağı bir duruma ulaşacaklar mıdır?"

Bu soru üzerinden bakıldığında, aşağıdakilerden hangisi Condorcet'in insanlık için arzuladığı bir durum değildir?

- A) Eleştirel akıl
- B) Dogmatizmden kopuş
- C) Ekonomik refah
- D) Dinsel ayrıcalık
- E) Hayatı yönetecek bilgi

6. J. J. Rousseau ünlü eseri *Émile*'de, bir çocuğun, insanda var olan yetkinleşebilirlik ilkesi temeli üzerinde nasıl yetiştirilebileceğini ele alır. Uygun ve doğru bir toplum sözleşmesinin ancak ahlaken olgunlaşmış bireylerle yapılabileceği, genel iradenin ancak eğitilmiş yurttaşlardan oluşan bir toplumda tam olarak hayata geçirilebileceğine dikkat çeker.

Bu parçadan yola çıkarak, Rousseau'nun felsefesi için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Eğitim felsefesi ile siyaset felsefesi arasında yakın bir ilişki vardır.
- B) Devletin toplumsal sözleşmenin değil, doğru eğitimin ürünü olduğunu iddia eder.
- C) Siyasetin ancak yetkinleşmiş bireylerin oluşturduğu bir toplumda geçerli olduğunu savunur.
- D) Yaşama katılabilir bireyler yetiştirmenin toplum sözleşmesi gerektirmediğine inanır.
- E) Eğitimin genel iradenin belirlediği yönde olması gerektiğini vurgular.

7.

Aşırı kilolarına ve kalbinin yağlanması rağmen hayatına ve yedik-

lerine dikkat etmeyen adam kalp krizi geçirerek hastaneye kaldırılır. Erken müdahale sonucu hayatta kalır ve bir süre yoğun bakım ünitesinde kaldıktan sonra odasına geçirilir. Çok korkan ailesi adamın kurtulduğuna sevinirken odaya doktor girer ve şöyle der: Bundan sonra karar sizin. Ya yaşamak için aklınızı kullanacak, hayattaki bazı zevklerden mahrum kalacak, belki bu yüzden acı çekecek ama kendiniz, eşiniz ve çocuklarınızın mutluluğunu sağlayacaksınız ya da içgüdüünüzü dinleyeceksiniz ve kısa bir süre sonra şimdi gülen bu insanlar, mezarınız başında ağlıyor olacaklar!

Doktorun sözlerine göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) İnsanın içgüdüü onu acıya yönlendirir.
- B) İnsan ne pahasına olursa olsun hazzı seçmelidir.
- C) Mutluluk bireysel olduğu kadar çevreyle de ilgilidir.
- D) İnsan faydasına olsa bile acıdan kaçmalıdır.
- E) İnsanın akli onu daima hazza yönlendirir.

8.

Merhaba ben tekliğim.
Merhaba ben de tek bir elmayım.
Nereden biliyorsun ki tek bir elma olduğunu?
Senden ötürü biliyorum.

Nasıl olur, ben de senden ötürü tekliğimin farkındayım?

Parçadaki diyalogu en iyi ifade eden söz aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsan zihni doğuştan tabula rasa'dır.
- B) Düşünüyorum öyleyse varım.
- C) Algısız kavramlar boş, kavramsız algılar kördür.
- D) Bilgi, güçtür.
- E) Hiç kimse bilerek kötülük yapmaz.

1. 19. yüzyılın hemen başları, 18. yüzyılın aklına karşı olumsuz bir tepkiyi ifade eden romantik harekete tanık olur. Köyden kente göçü hızlandıran, toplum içinde daha önce görülmemiş bir sefaletle yol açarken, farklı toplum felsefelerini gündeme getiren Endüstri Devrimi yüzyılın ortalarında olgunlaşır. 1848 yılında Paris'te yaşanan büyük devrim, Avrupalının bilincine "burjuva" ve "proleterya" kavramlarını sokar. Biyoloji biliminde ise Darwin'in evrim kuramıyla birlikte, 19. yüzyıl bu kez bir entelektüel devrime tanık olur.

Bu parça, aşağıdakilerden hangisine ilişkin bir açıklama içermektedir?

- A) 19. yüzyıl siyasetinin niteliği
B) 19. yüzyıl bilimindeki gelişmeler
C) 19. yüzyıl felsefesini etkileyen koşullar
D) 19. yüzyıl ekonomik yapısı
E) 19. yüzyıl sanatının özellikleri

2. Empirizme dayalı, bilimsel felsefe geleneğinin 19. yüzyıldaki adresi İngiltere ve Fransa olmuştur. Söz gelimi Fransa'da - - - - pozitif felsefesini Bacon'dan, İngiliz empirizminden ve Aydınlanmanın ilerleme düşüncesinden etkilenmiş olarak öne sürdü. Onun pozitivistliği, bilimin kabul gören yöntemleri tarafından üretilmemiş bilgiyi reddetme noktasında temel buluyordu.

Parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Hegel B) Nietzsche C) Marx
D) Kierkegaard E) Comte

3. Aydınlanmanın en büyük filozoflarından biri olarak gösterilen Kant şöyle diyor:

"Deneyim bize bir şeyin şöyle şöyle olduğunu öğretir fakat onun olduğundan başka türlü olamayacağını öğretmez. O hâlde, her şeyden önce, düşündüğünde zorunlu diye düşünülen bir önermeye sahipsek eğer, o a'priori bir yargıdır."

Bu durum;

- I. Zihnin zorunlu sonuç çıkarma yetisi deney öncesidir.
II. Deneyim bir nesnenin nasıl olduğunu söyler ancak neden öyle olduğunu söyleyecek olan zihindir.
III. Zihnin zorunlu sonuç çıkarma yetisi yoktur, deneyimsiz zihin boş kalır.

yargılarından hangilerini Kant için yanlış kılar?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız III

4. 19. yüzyıl felsefesine bakıldığında, felsefenin alanına akıldışının da girmiş olduğu görülür. 19. yüzyılın kimi filozofları gerçekliğin sanıldığı gibi rasyonel olmadığını, kör bir iradenin gerçekliğe nüfuz ettiğini öne sürdüler.

Buna göre;

- I. felsefeye yeni bakış açılarının eklenmiş olduğu,
II. felsefede aklın egemenliğinin sona erdiği,
III. akli tüm yönleriyle konu edinen bir felsefenin geliştiği

saptamalarından hangileri 19. yy felsefesi için doğru değildir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız III

5. 19. yüzyıla önce Alman idealizmi damgasını vurdu. Fichte, Schelling ve Hegel gibi Alman idealistlerinin bizzat teoloji eğitimi almış olmaları, Alman idealizminin dinle yakın temas halinde şekillenmesine neden oldu. Bu durum, Alman idealizmi eliyle felsefenin metafiziksel ruhunu yeniden canlandırdı.

Bu parçaya göre, 19. yüzyıl Alman idealizminin felsefeye getirdikleri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Kavramsal bilgi üretimine önem verilmesi
- B) Metafizik temelli felsefelerin canlanması
- C) Olgudan değil, zihinden yola çıkılması
- D) Nesnel gerçeğin felsefi olarak konu edilmesi
- E) Metafiziğin imkânının vurgulanması

6. 19. yüzyıl düşünürlerinden J. S. Mill'in felsefeye önemli katkısının etik ve politik alanda olduğu kabul edilir. - - - -in 19. yüzyıldaki en büyük temsilcisi olan Mill, teorisiyle Sanayi Devrimi'nin yarattığı olumsuzluklarla mücadele etme yönünde demokratik yollarla hayata geçirilebilecek bir çözüm denemesi yapmıştır. Ekonomik hayatın düzenlenmesinde özgürlük kavramını temel alan bu çözüm denemesi Avrupa siyasetini büyük ölçüde etkilemiştir.

Parçada boş bırakılan alana getirilmesi gereken kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) liberalizm B) pozitivizm C) pragmatizm
- D) sosyalizm E) idealizm

7.

Bir dede ile torunu bahçe-ye tohum ekmekle uğraşmaktadırlar.

Dede: Bak evladım bu çekirdek görünürde sadece bir madde olabilir; ancak bu çok farklı süreçler neticesinde bir çekirdek olmuş ve aslında bitmemiş olmaya devam etmektedir. Uygun şartlarda bu çekirdek bir ağaca dönüşecek ağaç ise meyve vererek yeniden çekirdek üretecektir.

Torun: O hâlde dede, çekirdek hem başlangıç hem de sondur öyle değil mi?

Dede: Aferin kızım, evet. Ve fark ettiysen çekirdek, içinde amacını da taşıyan bir başlangıç ve sondur. Şimdi evreni bu çekirdeğe benzetelim, ne düşünürsün evren hakkında?

Torun: ...

Torun dedesine aşağıdaki hangi cevabı verirse konuyu tam anlamamış demektir?

- A) Evren başlı başına bir oluş sürecidir.
- B) Maddi ve düşünsel evren birbirini tamamlar.
- C) Evren hem parçadır hem bütündür.
- D) Evren en başından beri böyle, aynı kalmıştır.
- E) Evren diyalektik bir harekete sahiptir.

8. İnsan düşüncesinin evrimsel haritasını "üç hal yasası" ile açıkladı. 19. yüzyıl bilimsel gelişmesine paralel olarak geliştirdiği pozitivistliği ile bilgiyi olgusal olan, yani bilimsel olanla sınırladı. Doğru bilimlerine yetkinlik veren olgusal yaklaşımı, toplum ve insan bilimlerinde de uygulanabilir kılmanın teorisini kurmayı hedefledi.

Parçada sözü edilen Fransız düşünürü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hegel B) Marx C) Comte
- D) Nietzsche E) Schopenhauer

1. 19. yüzyıl yararcılarından Bentham'a göre, haz ve acılar kendi aralarında bir sıra düzenine sokulabilirler. Buna göre, bireyin mutlak hareketsizlik ve kayıtsızlık haliyle kıyaslandığında, en küçük duyarlılık ya da mutluluk halleri olarak düşünülen haz birimleri hesaba katıldığı zaman, bütün hazların aynı değerinde olmadığı ortaya çıkar. Yani hazların herbirinin ölçülebilir olan farklı boyutları ve yönleri olmalıdır. Bunu göz önüne aldığımızda tüm ahlaki problemler çözülebilir hale gelir. Yapılması gereken, belli bir hazzın diğerlerinden daha değerli olup olmadığını görmek amacıyla ölçümlemesidir.

Bu parçaya göre, Bentham'ın ahlaki sorunları çözmede önerisi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Haz peşinde koşma
- B) Tutkuları reddetme
- C) Haz hesabı yapma
- D) Akı temele alma
- E) Ölçülü davranma

2. - - - 'ye göre Platon'un mağarasından çıkış yoktur. Mağaranın tek gerçeklik olduğunu öne süren düşünür, doğallıkla empirik olmayan, sözde akılla anlaşılabilir bu dünyanın bilgisinin sahte bir bilgi olduğunu gözler önüne sererek, metafiziği temellerinden sarsma amacı güder.

Parçadaki boş bırakılan yere gelmesi gereken filozof adı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hegel
- B) Kant
- C) Nietzsche
- D) Comte
- E) Mill

3. Sadece insanların değil kültürlerin de tek yanlı olabileceğini söyleyen Kierkegaard'a göre, kendisinden beklenen işlevi yerine getiremediği gibi, entelektüel, estetik, ahlaki ve dini alanların bireyde sağlıklı bir biçimde bir araya gelmesine engel olmak suretiyle, bilimin her şeye tahakküm etmesine izin veren modern kültürdeki tek yanlılığa yol açan şey yanlış felsefe olmuştur.

Buna göre, Kierkegaard için aşağıdakilerden hangisi yanlış bir felsefeyi temsil etmektedir?

- A) Sezgicilik
- B) Olguculuk
- C) Varoluşçuluk
- D) Şüphecilik
- E) Görececilik

4. Hegel, Aydınlanmanın insanları açıkça bireyler olarak ayırt ettiğini, onları birbirlerinden bağımsız bireyler olarak gördüğünü, fakat onların içinde yer aldıkları cemaati unuttuğunu söyler. Ona göre, Aydınlanmanın siyaset teorisi atomistiktir. Aydınlanma, bu yüzden sadece insanı çevreleyen dünyadaki dışsal, bireysel nesneleri görmüş, fakat dünyayı Tanrı, Geist ya da akıl tarafından konmuş bir düzen olarak görememiştir.

Bu parçaya göre, Hegel'in Aydınlanma eleştirisi aşağıdakilerden hangisinden kaynaklanmaktadır?

- A) Aydınlanmanın doğuşundan
- B) Aydınlanmanın yararcılığından
- C) Aydınlanmanın bilimciliğinden
- D) Aydınlanmanın ilerleyiciliğinden
- E) Aydınlanmanın insan algısından

5. 19. yüzyıl düşünürlerinin ilgisi çeken konulardan biri de yabancılaşma sorunudur. - - - , yabancılaşmanın insanın türsel varlığına uzak düşmesi olduğunu savunur. İnsan hem kendi insanlığına hem de türe yabancılaşır. Türe yabancılaşma, ürüne ve üretim sürecine yabancılaşmanın bir sonucudur. İnsan kapitalizme özgü üretim faaliyetinde, türün kendisini yansıtan ve destekleyen bir dünya ile karşı karşıya gelemez; dünyası onun emeği ve gerçekliği olarak görülmez. O, artık yabancı bir dünyayla karşı karşıya bulunmaktadır.

Parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Marx B) Mill C) Hegel
D) Comte E) Kierkegaard

6. Bilimin ideal birliği, Comte'a göre, özde yöntemsel birliktir. Comte işte burada pozitif yöntemini bir "ilk nedenler araştırması"ndan ayırır, çünkü ilk nedenlere yönelik bir araştırmanın vereceği bilgi, pozitif olamaz. Ona göre, pozitivizm, toplumsal olguların duyulardan yaralanılarak gözlemlenmesine dayanır. Bu yüzden, Comte'un pozitif yönteminin en temel yolu gözlemdir. Gözlemlendiğimiz şey elbet olgulardır ve olgularla ilgili bir iddiada bulunmayan bir cümlemin anlaşılabilir bir anlamı da olamaz.

Buna göre;

- I. İlk nedenler araştırması pozitif değil metafizik bir düşünme içerdiğinden bilgi alanının dışında yer alır.
- II. Toplumsal olaylara da doğa olaylarına yaklaşıldığı gibi, olgusal yöntemle yaklaşılmalıdır.
- III. Nesnesini veya konusunu olgulardan almayan hiçbir önerme anlamlılık kategorisi içinde değerlendirilemez.

yargılarından hangileri Comte'un düşüncesine uygundur?

- A) Yalnız I B) I, II ve III C) I ve III
D) Yalnız II E) II ve III

7.

Devletin ağır yaptırımlarına karşı isyan eden halk meydanda toplanmıştır. Varoluşçular, liberaller, sosyalistler, anarşistler aynı tarafta eylem yapmaktadırlar. Meydana kurulmuş olan bir kürsüde ise isteyen herkes içinden ne geliyorsa söylemektedir. Eylem devam ederken bir anda büyük bir alkış ve tezahürat kopar. Meydana ünlü bir filozof gelmiştir. Filozof kürsüye geçer ve sözlerine başlar: Merhaba arkadaşlar, aranızda bulunmaktan ötürü gurur duyuyorum. Bakın, Hegel şöyle diyor, "Akılsal olan gerçek, gerçek olan akılsaldır. Ve insan, mutlak aklın kendisini gösterdiği doğada bu ikisinin mükemmel bir uyumudur. Yani insanlık tarihi, mutlak aklın kendini bulup tanımmasının zamanı olarak görünür. Ve bu tarihin doğadaki en yüksek mertebesi devlettir." Peki, biz buna katılacak mıyız? Topluluktan yüksek bir hayır sesi gelir. Haklısınız çünkü gerçek olan Akılsal olan değil öznedir!

Topluluğun filozofa verdiği cevap Hegel'in;

- I. İnsanı Aklın bir parçası olarak görmesinden dolaydır.
- II. Devleti doğal ve zorunlu bir kurum olarak saymasındandır.
- III. İnsanı özgür bir varlık olarak görmesindendir.

verilen maddelerden hangisi yanlıştır?

- A) Yalnız III B) I ve II C) II ve III
D) Yalnız II E) Yalnız I

8. Aşağıdakilerden hangisi 19. yüzyılda ortaya çıkmış bir düşünce akımı değildir?

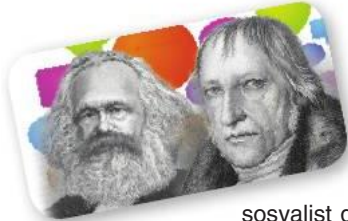
- A) Utilitarizm
B) Diyalektik materyalizm
C) Diyalektik idealizm
D) Pozitivizm
E) Kritisizm

1. Ona göre, var olmak belirli bir türden bir birey, çabalayan, alternatifleri hesaba katan, seçimde bulunan, karar veren bir fert olmayı gerektirir. 19. yüzyılda varoluşçu felsefenin kurucu olarak işaret edilen filozof, varoluşçu anlamda gerçekten var olan biri olarak, "kendini bil" diyen Sokrates'i işaret eder. Var oluşun sürekli bir oluş ve zamansallık olduğunu savunan düşünür, varoluşun, tutkunun sıcaklığında verilmiş kararların, yapılmış seçimlerin ürünü olduğuna inanır.

Parçada hakkında bilgi verilen, 19. yüzyıl düşünürü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sartre B) Comte C) Kierkegaard
D) Mill E) Nietzsche

2.

Üniversitedeki "Hegel ve Marx" dersinden çıkan Aslı liseden beri sosyalist düşüncede olan bir kadındır. Ve bu derste hocasının, "Marx, orijinal bir fikir ortaya koymamıştır olsa olsa Hegel'i ters çevirmiştir." sözüne bayağı bir içerler. Sonrasında dogmatik olmaması gerektiğini düşünerek hem derse daha fazla ilgi gösterir hem de Hegel okumaları yapmaya başlar. Fark eder ki gerçekten Marx, baş aşağı duran Hegel'in düşüncesini ayakları üzerine çevirmiştir.

Parçaya göre

- I. Diyalektik
II. Varlığı tinden başlatmak.
III. Sosyalizm

Verilenlerden hangisi Marx ile Hegel'de ortaktır?

- A) I ve III B) II ve III C) Yalnız I
D) Yalnız III E) Yalnız II

3. Hegel'in devlete bakış açısı, çağının diğer düşünürlerinden farklıdır. O, devletin aynı bir kişilik gibi, aklı, iradesi ve görüşleri olduğunu, adeta süper bir varlık olduğunu düşünür. Ona göre sıradan insanlar, ahlaksal durumlarını ancak devletle ilişkileri içinde kazanırlar ve böylece devletin kapsadığı organik birliğin parçaları olurlar. Haklara sahip tam özgür bireyler olmak, ancak devletle mümkündür. Bireyin devletten ayrı bir anlamı ve değeri yoktur; kimliğini ve gerçekliğini ancak devlet aracılığıyla bulabilir.

Buna göre;

- I. Bireleşmek ancak bir devlet yapılanması içinde olanaklıdır.
II. Düzenli bir devlet bireysel özgürleşmenin garantisidir.
III. Devlet üst sınıfların çıkarlarını korumak üzere örgütlenmiştir.

yargılarından hangileri Hegel için doğrudur?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) II ve III E) Yalnız III

4. 19. yüzyıl bir yanıyla pozitivizmin çağı olmuştur. Pozitivizmin kurucu filozofu A. Comte, insan düşüncesinin evrimini göz önüne serdiği "3 Hal Yasası" ile tanınır. Comte'a göre toplumlar tarih içinde üç büyük düşünsel dönüşümden geçtiler. Teolojik dönem adını verdiği ilk dönemde insanlar olayları "tanrı" ile açıklarken, ikinci dönem olan metafizik dönemde gizli güçlerle, üçüncü ve son dönem olan pozitif dönemde ise olayları yine olaylarla açıklamaktadır.

Buna göre Comte, toplumların evriminde aşağıdakilerden hangisini ölçü almaktadır?

- A) Üretim ilişkilerinin dönüşümünü
B) İnsanların biyolojik yapılarının değişimini
C) Toplumsal tabakalaşmadaki farklılaşmayı
D) İnsanların düşünme biçimlerinin değişmesini
E) Ekonomik sistemlerdeki farklılaşmayı

5. 19. yüzyıl irrasyonelizminin temsilcilerinden olan Nietzsche'nin felsefesinin çıkış noktasında; insanların kendileriyle, dünyayla ve neyin gerçekten bir değere sahip olduğuyla ilgili geleneksel düşünme tarzlarının tatmin ediciliğini yitirmesi vardır. Ona göre, Batı kültürünün açıklayıcı, yorumlayıcı ve değer biçici temelleri aşınmıştır. Nietzsche'nin "Tanrı'nın ölümü" ifadesiyle gönderme yaptığı şey, nihilizmin düşünceye hâkim olma tehlikesidir. Ona göre, bütün yanılsamalarla baş edebilecek ve hayatı olumlayabilecek bir alternatifte ihtiyaç vardır.

Buna göre

- I. Yaşamı yeniden değerli ve anlamlı kılacak bir değerlendirme sistemi gereklidir
- II. Dünyayı açıklama ve değerlendirmede, hali hazırda var olan, ölçütler işlemez hale gelmiştir.
- III. Tanrı'nın ölümü, yeni bir Tanrı ihtiyacını ortaya çıkarmıştır.

yargılarından hangileri Nietzsche için doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

6. 19. yüzyıl İngiliz düşüncesine hakim olan ve pratik akıl yürütmeyi faydaya dayandırırken, doğru eylemin veya iyi karakterin en yüksek faydayı sağlayacak eylem veya karakter olduğunu savunan yararcılıktır. Yararcılık bu yönüyle, Aydınlanmanın bireyciliği, reformizmi ve liberalizminin 19. yüzyıldaki uzantısıdır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi söz konusu gruba dahil edilebilecek bir 19. yüzyıl düşünürüdür?

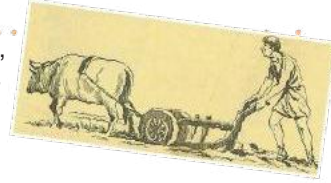
- A) Mill B) Hegel C) Marx
D) Comte E) Nietzsche

7. Nietzsche'ye göre bilişsel yapımız duygusal yapıımızdan ayıramaz. Bizde logos ve eros iç içe geçmiş durumdadır. Bu yüzden bilişsel ilgilerimiz duygusal ilgilerden bağımsız olamaz. Perspektifimizin temel niteliği, dünyayla ilgili bilgimizin bağlamsal karakteriyle ilgilidir. Bilgi insani ilgilere, çıkarlara, ilişkilere, yani hayatın olumsal yönlerine bağlı olarak değişebilir. Hakiki bir varlık dünyası olmadığına göre, insanın bir parçası olduğu bu hayatın kişisel ilgilere bağlı olarak çok farklı şekillerde değerlendirilebileceği ortadadır. Yani Nietzsche'ye göre bilgi yoktur, --- vardır.

Parçadaki boşluk, aşağıdakilerden hangisiyle doldurulmalıdır?

- A) gerçek B) algı C) doğru
D) soru E) yorum

8. İnsan doğadaydı, özel mülkiyet nedir bilmeden oradan oraya hareket eder istediği her şeyi yer, her yerde uyurdu. En önemli yaşama motivasyonu hayatta kalmasıydı belki de yani insan bireydi, tekti. Sonra üretmeye başladı insan, üstünde uyuduğu toprağı çapaladı, sürdü. Sürdükçe de geliştirdi aletlerini, toprağını ve en sonunda o toprağı bir çitle çevirerek "Burası benimdir." dedi. Dedi ve daha küçük toprağı sahip olan komşusuna ürün satmaya başladı. Artık o salt bir insan değildi, o bir iş insanıydı.

Bu parçadan hareketle, aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) İnsan doğaya yabancılaştıkça toplumsallaşır.
B) İnsan doğal durumunda özgürdür.
C) İnsanlık toplumsallaştıkça kendisine yabancılaşır.
D) İnsanlık tarihi ekonominin tarihidir aynı zamanda.
E) İnsanı toplumsallaştıran şey soyut bir ilkedir.

1. 19. yüzyıl Alman idealizminin üç temel öncülü vardı:

I.	Felsefenin ilk ve en temel verisi; birey, benlik ve onun özbilincidir.
II.	Dünya bir bütün olarak tinsel yapıdadır; onun bir tür kozmik benlik olarak anlaşılması gerekir.
III.	Gerek benlikte ve gerekse dünyada, gerçekten önem arz eden şey, iradi ve ahlaki öğretilerdir.

Buna göre, Alman idealizmi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Zihnin yapısı, işleyişi ve bireyin kendilik algısı ile ilgilenmiştir.
- B) Dünyanın algılanıp, yorumlanmasında temele soyut kavramları almıştır.
- C) Felsefenin yol haritasını çizerken, çıkış noktasına insanı ve zihnini koymuştur.
- D) Yaşamı belirleyenin bilinç değil, aksine bilinci belirleyen yaşam olduğuna inanmıştır.
- E) Soyut olanı temele alan bir ahlak öğretisi geliştirmiştir.

2. 19. yüzyıl siyaset felsefesi, birbirine karşıt ideolojileri besleyen felsefelerin sahne aldığı dönem olmuştur. Söz konusu zıt siyaset felsefelerinin birinin geliştiricisi Adam Smith iken, diğeri Karl Marx'dır.

- Adam Smith'e göre, devlet insanları kişisel çıkarlarını gerçekleştirmede serbest bıraktığında sağlıklı bir düzen kurulabilir.
- Karl Marx, sınıflar arası eşitliğe dayalı bir düzenin istenir olduğunu iddia eder.

Bu iki düşünürün ortak noktası aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İdeal düzenin ne olduğunu sorgulamaları
- B) Devletin gerekliliğini tartışmaları
- C) Birey-devlet ilişkisinin niteliği üzerinde durmaları
- D) Meşruiyetin ölçütünü araştırmaları
- E) Devletin ortaya çıkışını incelemeleri

3. Hegel'e göre felsefi düşünme, herhangi bir şey üzerinde düşünme olmayıp nesnelerin özünü anlama etkinliğidir. Felsefi düşünmede tez, antitez ve sentezden oluşan diyalektik, hem düşünmenin hem de bütün varlığın -doğa dahil- gelişme biçimidir.

Bu durumda Hegel'e göre düşünme aşağıdakilerden hangisiyle gerçekleşir?

- A) Genel bilgilerden akıl yürütme yoluyla özel bilgilerin elde edilmesiyle
- B) İki özel durum arasındaki benzerlikten yeni bir sonuca ulaşılmasıyla
- C) Olguların yerinde gözlenip analiz edilmesiyle
- D) Karşıtların içinden geçip, karşıtların uzlaştırılmasıyla
- E) Olguların yer ve zamandan soyutlanıp yalnızca akıl yoluyla kavranmasıyla

4.

İnsan insanı kollamalı tabii ki, haklısınız. Fakat sorarım size, beni kim koruyacak? Güçlüler hala çok güçlü, kim sınırlayacak onların gücünü? Kuvvet sahibi olundu mu görüyoruz ki kötüye kullanılmakta, kim dur diyecek buna? Ama bütün bunlardan önce, kim ya da ne özgürleştirecek beni? Evet soruların cevabı basit, devlet! Devlet bir otorite olarak eli-ni masaya vuracak ancak bunu haksıza karşı yapacak. İşte o zaman ben de rahatlıkla çalışırım herkesin faydası için; çünkü biliyorum ben, yalnızca benken değil, bizken mutlu olabilirim ancak.

Parçadaki düşüncelerle savunulan ahlak felsefesi öğretisi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Pragmatizm
- B) Hedonizm
- C) Utilitarizm
- D) Egoizm
- E) Ödev ahlakı

5. Nietzsche'ye göre özgür insan, ahlakdışı insandır. İçinde yetiştiği ve yaşadığı sürüden kopmuş, kendi yolunu arayan insanla ilgili şeyleri, insanın her şeyini kendi gözleriyle görmek isteyen insandır. "Üstün insan" olma yolunda ilerleyen bu insan, terk ettiği değerlerin yerine yeni değerler yaratma, ortaya koyma imkânı bulmak zorundadır.

Bu durumda Nietzsche'ye göre üstün insan olabilmek için aşağıdakilerden hangisi zorunlu değildir?

- A) Çoğunluğun kabullerinin dışına çıkmak
- B) Kendi düşüncesi doğrultusunda davranışta bulunmak
- C) Toplumun genel değerlerini terk etmek
- D) Evrensel ahlak ilkelerine uygun davranmak
- E) Reddettiği değerlerin yerine yenilerini koymak

6.

Bir Anzak askeri olan Harrie, Çanakkale cephesinde dalgın dalgın düşünmekte idi. Çok değil bir kuşak önce ailesi köyde yaşar, tarımla uğraşmış.

Annesinden dinlediği kadarıyla basit ve sakin bir hayatları varmış. Harrie ise gözünü çarpık kentleşmenin belirginleştiği şehrin bir gecekondu mahallesinde açar. Babası artık bir fabrikada çalışıyor ve eskiye oranla daha iyi kazanıyordur ancak o sakin hayatlarının yerini daha karmaşık bir hayat almıştır. Bunun yanında Harrie, dünyada ve dolayısıyla ailesinde yaşanan gelişmelerden ötürü şu an evinden binlerce kilometre uzakta cephede olduğunu farkındadır. Ancak ne için savaştığını bir bakıma kendisi de anlamamaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi parçada anlatılan durumun doğrudan bir nedenidir?

- A) Rönesans
- B) Reform
- C) Fransız Devrimi
- D) Sanayi Devrimi
- E) Hümanizm

7.

11 Kasım 1855'te ölen bir filozofun ardından üniversitede felsefe bölümünde bir "anma dersi" düzenlenir. Dersi veren profesör, O şöyle düşünürdü, diye başladığı konuşmasının devamını, "Sadece bilgi değil bir hayat istiyorum, ben insanım! Bana bilmem gerekeni söylemeyin, nesnel bilgi-nize ihtiyacım yok. Özneyim ve varoluşum ben, seçimlerimle oluşturacağım bilgimi. Sizin, aklın gerçeklikle örtüştüğü oluşunuz içinde ise ben sadece bir "an"ım. Özür dilerim, bunu kabul edemem tekrar söylüyorum ben insanım ve tarihten önce vardım, şimdi de var olmaya devam ediyorum. Gerçek olan akıl değil varoluştur!

Parçada bahsedilen filozof ve eleştirdiği görüş aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kierkegaard – Diyalektik materyalizm
- B) Hegel – Diyalektik idealizm
- C) Marx – Varoluşçuluk
- D) Kierkegaard – Diyalektik idealizm
- E) Hegel – Varoluşçuluk

8. 19. yüzyıl felsefesinde öne çıkan isimlerden biri de idealizmiyle ünlü Hegel'dir. Hegel, "Akılsal olan gerçektir, gerçek olan da akılsaldır." derken aşağıdakilerden hangisini felsefesinin temeline koymaktadır?

- A) Gerçek bilinemez.
- B) Yararlı olan gerçektir.
- C) Varlık ile akıl aynıdır.
- D) Varlığın yalnızca ilişkileri bilinebilir.
- E) Varlık anca duyumlarla bilinebilir.

1. 19. yüzyıl romantizmi, Aydınlanmanın modernizmine karşı şüpheci tavrıyla öne çıkan felsefedir. Romantikler, Batı'nın ilerlemesine, Batı uygarlığının üstünlüğüne ve rasyonel insanın başarısına duyulan inancı radikal bir tutumla sorgulamaya başlamışlardır. Romantikler, Aydınlanmanın tersine doğayı fethedilip sömürülecek bir alan olarak görmez. Onların doğaya baktıklarında gördükleri şey anlam ve güzellikle ruh kazanan bir gerçeklik alanıdır. Aydınlanmanın bakışında insan akılsal bir varlıkken, romantikler için insan, duygusal derinliğe sahip bir varlıktır.

Buna göre;

- I. insanın ve doğanın salt akla indirgenmesi,
- II. doğaya pragmatik amaçlarla yaklaşılarak, onun üzerinde egemenlik kurulmak istenmesi,
- III. insanın düşsele yatkın yanının ve yaratıcı anlam arayışının yok sayılması

durumlarından hangileri romantizmin aydınlatmaya tepkisinin nedenidir?

- A) I ve II B) Yalnız I C) I, II ve III
D) II ve III E) Yalnız III

2. 19. yüzyılın aykırı filozoflarından Nietzsche "Felsefe Nedir?" sorusuna, "Felsefe, yüksek dağda, buz içinde gönüllü yaşamaktır." diye cevap veriyor.

Nietzsche'nin bu cevabından hareketle onun bakış açısından felsefenin aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

- A) Herkesin her an farkına varmadan yaptığı bir etkinliktir.
B) Ancak çok zeki ve yetenekli insanların yer alabileceği bir çalışmadır.
C) Yaşamdan ve toplumdan kopuk kuramsal bir alandır.
D) Her şeyden şüphe etmeyi gerektirenler düşünsel faaliyetler.
E) Zorluklara göğüs germeyi gönüllü isteyenlerin yer alacağı bir alandır.

3. 19. yüzyıl pozitivistizminin temsilcisi Comte'a göre, insanlık teolojik, metafizik ve pozitif diye adlandırılan üç düşünce döneminden geçmiştir. Yaşanılan dönem pozitif dönemdir. Bu dönemde felsefe de pozitiftir. Pozitif felsefenin konusu; bilimlerin yöntemleri ve ilkeleri üzerine düşünceler geliştirerek, bir bilim teorisi ya da mantığı kurmaktır.

Bu durumda pozitivistizm için aşağıdakilerden hangisi söylendiğinde yanlış olur?

- A) Felsefenin evreni açıklarken bilimsel verilere dayanması gerektiğini iddia eder.
B) Metafizik problemleri felsefenin değişmez problemleri haline getirir.
C) Pozitif bilginin, tarihsel evrim sonucu ortaya çıktığını kabul eder.
D) Felsefeyi bilimle sınırladığı için, felsefenin alanını daraltır.
E) Olayların incelenmesinde gözlem ve deneye öncelik verir.

4.

Bir televizyoncu programına çıkaracağı iki filozofun tartışmalarının yüksek reyting getireceğini düşünür ve bu bakımdan en fazla tartışma yaşayacak ve hiçbir şekilde ortak noktası olmayacak iki filozof aramaya başlar ve kısa süre sonra programa çıkacak isimlere karar verir. Gerçekten de o akşamki program bütün senenin rekorunu kırmış ve stüdyoda da tabiri caizse düşünsel anlamda bir pozitivist, idealist tartışma sonucu kan gövdeyi götürmüştür.

Programa çıkan filozof ikilisi aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Marx – Comte
B) Hegel – Marx
C) Comte – Hegel
D) Kierkegaard – Marx
E) J. S. Mill - Kierkegaard

5. Bizler Tanrı'nın kırık hayalleri
Devr-i dünyanın kader yorgunları
Bağlı gözlerin çözülüyor düğümleri
Tükenmeden nefesleri
...
Gölgeler seyreder uzaktan bizi
Ağlatırken güldüren masallar ülkesi
Yarını mühürleyen bir rüya gibi
Omzumuzdan düşüyor geçmişin yükü

Nietzsche'nin Pentagram grubunun bu şarkısını dinlemiş olduğunu düşünülürken; filozof, insan için

- I. Kaderine boyun eğ ve Tanrı'yı mutlu et!
- II. Değerlerinin altında ezilme, gözündeki düğümü çöz!
- III. Omzundaki yükü at ve toplumla birlikte kendini de aş!

verilenlerden hangisini söylemezdi?

- A) I ve III B) I ve II C) II ve III
D) Yalnız III E) Yalnız I

6. 19. yüzyılın büyük etki yaratmış olan düşünce akımlarından biri pozitivistizmdir. Pozitivistizmden çıkış noktası; duyularımızın bize sağladığı olaylardır, görünüşlerdir. İnsan bilgisi sadece olayları görel olarak bilebilir.

Bu durumda pozitivistizmin aşağıdakilerden hangisiyle ilgilenmesi beklenmez?

- A) Olaylar arasındaki benzerliklerle
B) Olayların ard arda gelişleriyle
C) Olaylar arasındaki farklılıklarla
D) Olayların insanlara nasıl göründükleriyle
E) Olayların öz ve gerçek nedenleriyle

7. 19. yüzyıl felsefesini oluşturan kavramlardan biri de "tepki" dir. Özellikle Aydınlanmanın akılcılığı, bilimciliği veya tek yanlılığına karşı tepki niteliği taşıyan filozof ya da akımların ortaya çıkması söz konusu tepkinin nedenidir. Bu tepkilerden biri, aklın aydınlanmasından çok, ilhamın gücünü yücelten bir felsefe olarak ortaya çıkar. Aydınlanma, insanın aklını öne çıkarırken sözünü ettiğimiz felsefe; hayalgücü ve irade kavramına vurgu yapıp insana, manevi bir takım özlemlere, duygusal derinliklere, yaratıcılığa, kendini ifade ve inşa etme özelliklerine sahip olduğu için değer verir.

Parçada sözü edilen felsefe akımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rasyonalizm B) İdealizm C) Romantizm
D) Entüisyonizm E) Sensualizm

8. Bir felsefe öğretmeni, öğrencilerinin düşünme şekillerini ve yöntemlerini biraz çözmek adına tek soruluk bir sınav yapar, soru ise şudur: "Big Bang'den önce ne vardı?" Öğretmen bu soruya gelen cevapları Comte'un bakış açısı ile değerlendirerek öğrencilerini teolojik, metafizik ve pozitif grup olarak üç gruba ayırır.

Öğretmenin öğrencileri pozitivist bir anlayışla gruplara ayırmasını sağlayan olası cevaplar aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru verilmiştir?

	Teolojik	Metafizik	Pozitif
A)	Bilmiyorum	İlk neden	Tanrı
B)	Tanrı	İlk neden	Bilmiyorum
C)	Tanrı	Bilmiyorum	İlk neden
D)	İlk neden	Bilmiyorum	Tanrı
E)	Bilmiyorum	Tanrı	İlk neden

1. Bilim dünyayı kullanılabilecek parçalara ayırır. Bergson ise şeylerin özelliklerinin soyut olduğunu iddia eder; gerçek olan, daima dünyada biricik olandır. O halde dünyaya ilişkin hakikate ulaşmamızın yolu yok mudur? Bu tür bir hakikate sezgi ile ulaşırız. Sezgi kendinde şey ile birleşir ve onu kendi biricikliği içinde, içerinden kavrar. Ne tür şeylerin bu sezginin nesneleri olabileceği açık değildir ama ben kesinlikle bu nesnelerden biriyim. Sezgiyle kendimin, yani ruhumun ve varoluşumun doğasını kavrama yeteneği kazanırım.

Buna göre, ile Bergson'u 20. yüzyıl felsefesinde etkin olan aşağıdaki görüşlerden hangisinin içine yerleştirebiliriz?

- A) Varoluşçu felsefe
- B) Çağdaş metafizikçiler
- C) Analitik felsefe
- D) Ütopacılar
- E) Eleştirel felsefe

2. Nietzsche, Darwincilik'e hayrandı. Darwincilik ona gelişim fikrini –yaşayan organizmaların evrim süreciyle sürekli gelişimi inancını– aşılmasa da, doğal seçicilik ve en uygun olanın hayatta kalması düşüncesini onayladı. Daha zayıf ve değersiz örneklerin eleneceği ve sadece en soylunun ve türünün en iyisi olanın hayatta kalacağı fikri ona çekici geldi ve bu tür yasanın insan türü üzerinde de işleyebileceğini düşündü. Daha güçlü bireyler hayatta kalırken ve değersizlerin ölmesine katkıda bulunurken daha zayıf olanlar ölmeliydi. Hristiyanlığı küçümsedi çünkü Hristiyanlık karşıt bir ilkeyi benimsemişti: Hristiyanlık bizden, doğa kanunlarını ve hayatın kurallarını hiçe sayarak, zavallı, uysal ve zayıf olanları koruyup kollamamızı istiyordu.

Buna göre, Nietzsche'nin felsefesi ile Hristiyanlığın bakış açısı arasındaki anlaşmazlık, aşağıdakilerden hangisinden kaynaklanmaktadır?

- A) İnsan ve güç ilişkileri
- B) Evrenin yaradılışı
- C) Tanrı'nın varlığı
- D) Bilimin amacı
- E) Değerlerin saptanması

3. Tüm varoluşçu filozoflar bireyden bireye ilişkileri dramatik ilişkiler olarak görürler. İlişkinin çeşidi öznel ilişki olunca elbette böyledir bu. Öznelliğin kolay kolay anlaşılamayan ancak sanatta yetkin anlatımlara ulaşan öznel bir dili vardır. Böylesi bir ilişkide bizi nesnele çıkarabilecek yollar bulanık ve düşseldir, tehlikelerle doludur. Bir kere ben'i mutlaklaştırdınız mı, ona özel özellikler yüklediniz mi, onu kendi içine hapsettiniz mi bir daha onu başkasına kolay kolay ulaştıramazsınız.

Parçada varoluşçuluğa yöneltilen eleştiriler arasında, aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Birey'i ve ben'i temel alma
- B) Kişiler arası ilişkileri dramatikleştirme
- C) Öznelden yola çıkıp nesnel sonuçlara ulaşabilme
- D) İnsan benliğini mutlaklaştırma
- E) İnsanı benliğine kapayıp, dış dünya ile ilişkisini kesme

4. 19. yüzyılın sonuna kadar felsefeye sistemler egemen olmuş ve dünyanın farklılık gösteren çok çeşitli fenomen veya algısal görünüşleri felsefenin kurucu boyutu üzerinden birtakım sistemler yoluyla anlaşılır kılınmaya çalışılmıştı. Felsefenin 19. yüzyıldan itibaren giderek güç kaybetmeye başlayan söz konusu kurucu/bütünleştirici veya metafiziksel boyutu, çok sayıda filozof ve akımın yer aldığı 20. yüzyılda sadece bir kaç filozof ve bir akım tarafından temsil edilmiştir.

Buna göre, 20. yüzyıl felsefesi için yapılan;

- I. filozofların sistem kurmak yerine, spesifik konular üzerinde çalışma yaptığı,
- II. yaşamın ve bireyin çeşitlenmesinin, felsefenin kapsayıcılığı üzerinde olumsuz rol oynadığı
- III. bilimsel ve toplumsal gelişmelerin felsefeye olan ihtiyacı ortadan kaldırdığı

saptamalardan hangileri doğru değildir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) II ve III
- D) I ve II
- E) Yalnız III

5. 19. yüzyılda yaşamış olan Kierkegaard'ın 20. yüzyıl varoluşçuluğunu önceleyen bir filozof olduğu düşünülür. Kierkegaard, her kişinin biricik bir gerçeklik olduğunu, insanlar hakkında konuşurken bilimin başvurduğu soyutlamalara indirgenemeyeceğini birçok kez tekrar eder. Ama bu her birimizin biricik ve tekrar edilemez bir şey olduğunu söylemek yeterli değildir çünkü iki taş ya da ağaçtaki iki yaprak da birbirinin aynı değildir. Önemli olan her taşın ya da yaprağın soyut terimlerin yardımıyla enine boyuna tanımlanabilmesidir ama kişi böyle –yüzeysel bir şekilde– tanımlanamaz. Kişinin biricikliğini yakalayacak soyut kategoriler yoktur. Ve dilimiz çeşitli nesneleri tanımlamak için tasarlanmış soyut ifadeler içerdiğinden, sıra benliğin, yani "Ben"nin, biricik ve tekrar edilemez gerçekliğini tanımlamaya gelince çaresiz kalır.

Buna göre;

- I. Her birey benzersizdir ve bilimin genel kategorileri onu açıklamada yetersizdir.
- II. Dilin soyut bir araç olması; soyut bir genellemeyle açıklanamayacak olan birey'in açıklanmasını olanaksızlaştırır.
- III. İnsanın benzersizliği, doğadaki diğer benzersizliklerden farklı olmadığı için bilimin evrensel nitelermelerine indirgenebilir.

yargılarından hangileri Kierkegaard tarafından kabul edilemez?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

6. Dil ile dünya arasındaki ilişki nedir? Aristoteles ile Orta Çağ filozoflarının düşünmenin yapısını, Aydınlanma dönemi filozoflarının bilginin kaynağını ve bilme yetisinin sınırlarını araştırırken değişik biçimlerde sordukları soru bundan başka bir soru değildir aslında.

Söz konusu ilişkiyi;

- I. analitik felsefe,
- II. pragmatizm,
- III. egzistansiyalizm

akımlarından 20. yüzyılda sorgulamış olanlar aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız II
D) I, II ve III E) II ve III

7.

Öğretmen: Arkadaşlar fenomenoloji aslında gerçeklik-görünüş problemine getirilmiş bir yöntemdir ve aradığı şey fenomen değil özdür.

Öğrenci: O halde ismi neden fenomenoloji hocam, fenomen görünen şeyler demek çünkü.

Öğretmen: ...

Öğretmen bu soruya aşağıdaki cevaplardan hangisini verirse Husserl'in fenomenoloji görüşüyle çelişir?

- A) Sen, fenomen olmadan bilincinin farkına varabilir misin?
- B) Bilincinin özü fenomene yönelimdir zaten.
- C) Fenomeni paranteze almazsan bilinci öze kapatırsın.
- D) Bu yöntemin uygulanması bilinç ile başlar fenomende biter çünkü.
- E) Çünkü bilince dair bir araştırma aslında fenomene yöneliktir.

8. "Dil felsefesi ile dilci felsefeyi birbirinden ayırıyorum. Dilci felsefe, belirli bir dildeki belirli sözcüklerin ya da başka öğelerin günlük kullanıcılarına bakarak felsefe sorunlarını çözme girişimidir. Dil felsefesi ise dilin gönderme, doğruluk, anlam ve zorunluluk gibi dikkat çeken belli başlı yanlarına ışık tutan felsefi betimlemeler yapma girişimidir. Belli bir dilin belli öğeleriyle ancak yer geldikçe ilgilenir."

Buna göre;

- I. anlam ve tutarlılık denetimi yapma,
- II. dilin gönderme görevlerinin niteliğini sorgulama,
- III. bir dildeki kullanımın günlük yansımalarını anlamama

durumlarından hangileri dil felsefesine uygun değildir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

1. Günümüz filozoflarından Chomsky dille ilgilenmiş ve "Nasıl oluyor da bu denli karmaşık bir dili küçük bir çocuk öğreniyor?" diye sormuştur. Ona göre küçük bir çocuğa ilksavlı kümeler kuramı öğretilemez. Ama ilksavlı kümeler kuramından çok daha karmaşık bir yapısı olan İngilizceyi küçük bir çocuk öğrenebiliyor. Chomsky buna dayanarak, çocukların dilin yapısını zaten bildiklerini, dili öğrenmediklerini, dile programlanmış olarak doğduklarını ileri sürer. Ona göre çocuk doğduğu zaman evrensel dilbilgisini tam olarak bilir, dille karşılaşınca da bu bilgi harekete geçer.

Bu durumda Chomsky için dil aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Arkhe
B) Oluş
C) A'posteriori
D) Kurgusal
E) A'priori

2.

Bilimi korumalıyız. Bize evreni anlatan daha doğru bir açıklayıcı güç yok.

Bunun yanında en basitinden kolunuzu açtığınızda aşı izlerini görüyorsunuz değil mi, sorarım size o aşılar nasıl geliştirildi ve yaşam sürenizi, kalitenizi arttırdı mı? Sanırım cevabınız evet ve haklısınız işte bu yüzden bilimi korumalıyız. Neyden mi korumalıyız, insani olan ne varsa ondan dostlarımız, evet, şu an içinizden "bilimi yapan insanın ta kendisi" diyorsunuz belki ve haklısınız ancak değerler, kültür, ön yargı vesaire bunlar tehlikelidir ve bilime mesafeli olmalılardır.

Parçadaki düşünceleri savunan biri için aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Bilim, bilim insanlarının bir etkinliğidir.
B) Bilimi anlamak istiyorsanız ortaya koyduğu ürünlere bakmanız gerek.
C) Bilim öznel bir etkinliktir.
D) Tarihsel gelişmeler bilimi anlamak için değerlidir.
E) Bilim kendisini meydana getiren değerlerden bağımsız değildir.

3. Felsefenin 20. yüzyıldaki gelişim seyrini izleyebilmek, onun başka çağlardaki gelişimini takip edebilmekle kıyaslandığında, alabildiğine zor ve zahmetli bir iş olarak karşımıza çıkar. Bunun da en önemli nedeni, bütün çağların en uzun olan 20. yüzyılda çınar sayısının hiç olmadığı kadar çok hatta ormanı veya ana akımları görmeyi imkansızlaştıracak ölçüde fazla olmasıdır. Artık belleklerin bir parçası haline gelmeye başlayan 20. yüzyılın, ilk üç çeyreğini bir tarafa bıraksak bile, sadece son çeyreğinde, çağ ile neredeyse özdeşleşmiş pek çok filozof vardır.

Buna göre, 20. yüzyıl felsefesinin karakterini ortaya çıkarmanın güçlüğü aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Çağın karmaşık sosyo-ekonomik yapısı
B) Filozofların niceliksel çokluğu ve niteliksel çeşitliliği
C) Çağın, zamansal olarak diğer çağların üstüne geçmesi
D) Sosyo-politik ve sosyo-kültürel karmaşa
E) Filozofların etrafında toplayacak akımların oluşmaması

4. 20. yüzyıl felsefesinin önemli boyutlarından biri de eleştirel boyutudur. Eleştiri aslında felsefenin bizzatı kendisine içkin olmakla beraber, onun esas olarak ortaya çıktığı yer Nietzsche sonrası felsefedir. Eleştirel boyutuyla çağdaş felsefe veya kökleri itibarıyla 19. yüzyılda bulunan Kıta felsefesi, aslında neredeyse kendisi dışında bütün bir felsefeye karşı yani klasik ve modern felsefeye olduğu kadar, analitik felsefeye karşı da radikal bir tepkiyle karakterize olur.

Buna göre, Kıta felsefesi ile ilgili;

- I. köklerinin 19. yüzyıla dayandığı,
II. Nietzsche'nin görüşleriyle filiz verdiği,
III. kendinden önceki kadar çağdaş olan akımlara da karşı çıktığı

saptamalardan hangileri doğrudur?

- A) I, II ve III
B) I ve II
C) II ve III
D) Yalnız III
E) I ve III

5. Dersi geçmesi için 5 soruluk sınavda en az 70 alması gereken bir öğrenci 20 puanlık 4 soruyu yapar ve sınav biter. Arkadaşlarıyla sınavı konuşurken bir soruya verdiği cevapta "nazar" kavramını kullandığından söz ettiğinde ortam birden sessizleşir çünkü dersin hocası sıkı bir Carnap ve analitik felsefe taraftarıdır. Bunun üzerine apar topar hocasının odasına giden öğrenci düşük not almamak için bir bakıma yalan söyler.

Öğrencinin söylediği yalan aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Ben o nazar sözcüğünü uğursuzluk anlamında kullandım.
- B) Orada bahsettiğim nazar, göze gelmek demek.
- C) Aslında ben nazar derken hayranlık duymaktan söz etmiştim.
- D) Nazar, benim yaşadığım şehirde kötülüğe karşılık gelir.
- E) Birine bakmak, onu görmek anlamında düşünmüşüm nazar sözcüğünü.

6. 20. yüzyılın önemli düşünürlerinden Wittgenstein, filozoflarca yanıtlanabilecek anlamlı felsefi iddialar veya çözülecek gerçek felsefi problemler olmadığını söyler. Felsefenin devam etmesini ve hakiki problemlere çözüm bulunmasını engelleyen yanılsamalara düşmenin en önemli nedeni, ona göre dilsel karışıklık ve muğlaklıktır. O, felsefedeki sonuç gelmez tartışmaların bu anlam belirsizlikleri, muğlaklık ve dilsel karışıklıklardan kaynaklandığı söyler. Dilin işleyişi tam olarak ortaya çıkarılabildiği takdirde felsefedeki karışıklıkların önüne geçilebileceği gibi dünyayı da olduğu gibi görmek mümkün olacaktır.

Buna göre, Wittgenstein'in felsefeye biçtiği rol aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çözumsuz sorunları gündeminden çıkarmak
- B) Düşünceyi bilinebilir olanla sınırlamak
- C) Dilsel ifadeleri açıklığa kavuşturup, aydınlatmak
- D) Dilin farklı kullanım biçimlerinin neler olduğunu sorgulamak
- E) Felsefenin boş bir çaba olduğunu kabul etmek

7. Diğer varoluşçularda olduğu gibi Sartre'da da insan dünyaya bırakılmış bir varlıktır. Onun dünya karşısında duyacağı ilk duygu bulantı olacaktır. Bulantı adlı eserinde şu sözlerle karşılaşırız: "Bulantı bende değil, ben onu burada duvarın, kayışların üstünde tüm çevremde duyuyorum." Kaynak tümüyle varoluştadır; varoluşun kendisinden, varlıkla yüzyüze olmaktan gelir bulantı, gelir ve sarar bizi, öyle ki "ellerimizde bir çeşit bulantı" duyarız, nesneye dokunan ellerimizde. Böylece istemimiz dışında bırakılmış olduğumuz yaşamda bulantı hiçbir zaman yakamızı bırakmayacaktır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi varoluşçuluk için söylendiğinde doğru olmaz?

- A) Yaşamak insan için bir yük ve bulantıdır.
- B) İnsan bu dünyaya bırakılmış bir varlıktır.
- C) İnsanın yaşamsal sıkıntısının kaynağı varoluştur.
- D) İnsanın doğumla getirdiği nitelikler varoluşunu anlamsızlaştırır.
- E) İnsanın varoluşu nesnelerle ilişkisini bunaltıya dönüştürür.

8. 20. yüzyılda ortaya çıkan pragmatizmin tek bir felsefe olmaktan çok Amerikan felsefelerinin çoğunu kapsayan bir düşünceler bütünü olduğunu söyleyebiliriz. Bu felsefenin en ünlü adı William James de olsa, Amerikan düşünce dünyasına imzasını atmış pek çok pragmacı vardır. C. S. Peirce'i mantıksal pragmatizmin, J. Royce'u idealist pragmatizmin, J. Dewey'yu araççılık diye bilinen bir pragmatizmin (bilgi geleceğe dönük bir araçtır, bir dönüştürme aracıdır), G. H. Mead'i toplumsal pragmatizmin kurucuları olarak biliyoruz.

Buna göre;

- I. Pragmatizm, yarar kavramını farklı açılardan ele alan felsefelere verilen genel addir.
- II. Pragmatizmin düşünsel coğrafyası Amerika'dır.
- III. Pragmatizm bilgi, bilim, etik, sanat, din gibi pek çok alanda sistemleştirilmiştir.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) I, II ve III
- C) I ve II
- D) Yalnız III
- E) II ve III

1. Nietzsche bilimle tam, saygın anlamda bir hakikat üretileceğini düşünmedi. Bilginin tümü gibi bilim de kendisini önyargılı bakış açısından kurtaramaz. Bilim olgulara dayanmalıdır ama "olgular" yoktur, sadece yorumlar vardır, der Nietzsche. Ve bize cennetin boş ve Tanrı'nın orada olmadığını söyleyecek bir bilime ihtiyacımız yoktur.

Buna göre, Nietzsche felsefesi için yapılan;

- I. olgusal bilginin olanaklı olmadığını,
- II. her tür bilginin yorum temelli oluştuğunu,
- III. bilimde nesnelliğin olanaksızlığını,
- IV. Tanrı'nın olmadığını bilmek için olgusal kanıtın gereksizliğini savunur

saptamalardan hangileri doğrudur?

- A) I, II ve III B) II, III ve IV C) I, II ve IV
D) I ve IV E) I, II, III ve IV

2. Yaratıcılık, başlangıçtaki ruh, yeni, kutsallığın doğası, sezgi. Bunlar, filozofun metafiziğinin aklımıza getirdiği düşüncelerden bazılarıdır. Pozitivistlerin aksine, O metafiziğin yaşamlarımız için olası ve gerekli olduğuna inandı; ama Kantçıların tersine, metafiziğin deneyim temelinde inşa edebileceğini –aslında böyle bir inşa olmazsa değersiz olduğunu– iddia etti. Teorisinin başlangıç noktası, zaman ve devinim deneyimidir. Zaman en dolaysız şekilde deneyimlediğimiz bir gerçekliktir ama bu, zamanı zihinsel olarak yakalayabileceğimiz anlamına gelmez. Ne de olsa, geçmiş artık mevcut değildir ve gelecek henüz gelmemiştir; tek gerçeklik şimdiki zamandır ve şimdiki zaman, deneyimimiz sayesinde gerçektir; Şimdiki zaman zihinsel bir gerçekliktir.

Parçada düşüncesi özetlenen 20. yüzyıl düşünürü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Wittgenstein B) Russell C) Bergson
D) Dewey E) Nietzsche

3. En basit deneyimi ele alalım, diyor Husserl: Gece yarısıdır ve bulutların arasından çıkan bir ay görürüm. Ama gördüğüm bu şey gerçekten var mıdır? Ve gece yarısı tam olarak ne demektir? Bilim bize ayın gökyüzünde tam olarak ne zaman ve nerede ortaya çıkacağını söyleyebilir; aynı zamanda, zamanın akışını da büyük bir kesinlikle ölçebilir. Ama Husserl'e göre, dünyayı doğru anlamamızı sağlamaz çünkü tahmin ettiği ve ölçtüğü şeylerin gerçekten ne olduklarıyla ilgilenmez. Bilim birçok şeyi araştırır ama bilişsel eylemin kendisini araştırmaz.

Husserl'in bu çıkışının, 20. yüzyıl felsefesinde meydana gelen gelişmelerden hangisine yönelik olduğu söylenebilir?

- A) Gerçeğin dil analizlerinde aranmasına
- B) Bilmenin bilimsel bilgiyle sınırlandırılmasına
- C) İnsan varoluşunun anlamının tartışılmasına
- D) Felsefede dizgeci tutumunun yerini uzmanlaşmanın almasına
- E) Bilginin soyut kavramlara indirgenmesine

4.

İzmir'de yaşayan Mert ve ailesi, annenin iş değişikliğinden ötürü Atina'ya

yerleşir ve Mert bir Yunan okulunda eğitimine devam eder. Okulun yeni açıldığı eylül ayındaki bir tarih dersinde öğretmenleri tahtaya "Küçük Asya Felaketi" yazar ve konuyu anlatmaya başlar. Mert ise dinledikçe şaşırır çünkü öğretmenin anlattığı olay Kurtuluş Savaşı, 30 Ağustos ve 9 Eylül gibi zaferlerdir.

Mert'in yaşadığı ikilemi aşağıdaki hangi felsefi anlayış açıklamaya çalışmıştır?

- A) Yeni ontoloji B) Fenomenoloji
- C) Hermeneutik D) Mantıkçı pozitivizm
- E) Varoluşçuluk

5. 19. yüzyılın önemli akımlarından pozitivizm, doğallıkla felsefeyi var olan her şeyin nedenlerini ve ilk ilkelerini araştıran özel bir bilim olarak takdim eden bir ilk felsefe ya da temel bilim anlayışına karşı çıkmıştır. 20. yüzyılda pozitivizmin devamı niteliğindeki mantıkçı pozitivizm de dünyaya dair bütün doğruların bilimler tarafından üretildiğini, felsefi araştırmaların ise bilimsel araştırmalarla koordineli olarak ve bilimsel faaliyeti tamamlayacak şekilde yürütülmesi gerektiğini öne sürer.

Buna göre, 19. yüzyıl pozitivizmi ile 20. yüzyıl mantıkçı pozitivizmi ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Felsefi çalışmalardan metafizik öğeleri ayıklaymayı amaçlarlar.
- B) Felsefi araştırmanın sınırlarını bilimsel olanla çizmek istemişlerdir.
- C) Dünyaya ilişkin bilinebilir olanın olgularla sınırlı olduğuna inanmışlardır.
- D) Felsefi çalışmanın bilimin yerini alması gerektiğini savunmuşlardır.
- E) Bilimsel sonuçların felsefe tarafından analiz edilmesi gerektiğini bildirmişlerdir.

6. Babası oğluna yazdığı mektupta şöyle der: "Eğer daha önce senin için olumlu olsa da artık sevmediğin, sana iyi gelmeyen bir şey varsa onu terk etmeyi becerebilmelisin. Yoksa hem hayatından çalarsın hem de sana daha iyi gelebilecek bir şeyin önünü tıkamış olursun. Ayrıca unutmaya iyi ve kötü bir arada durur gibi gelir ama bu sorundan başka hiçbir şey teşkil etmez. Bu yüzden senin için iyi ya da kötüne ne olduğuna karar vermeli ve bugün iyi olanın yarın kötü olabileceğini de unutmadan yoluna devam etmelisin."

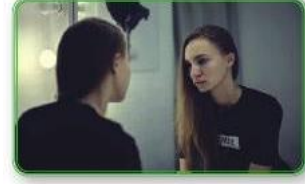
Parçaya göre

- I. İnsan kötüyü eledikçe, iyi, git gide daha sağlam temellere dayanacaktır.
- II. Kötünün farkına varan insan ona bir şans daha vermelidir.
- III. İnsan bulduğu iyiden şüphe etmemelidir.

yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) II ve III
- D) I ve III
- E) Yalnız II

7. Bir kadın evindeki tüm aynaları kaldırır; çünkü kendisine bakmaya katlanamıyordur. Psikoloğu bu kadına elinden geldiğince kendisi dışında yaşamamasını öğütlemiştir aslında. Ancak kadın, özellikle görünüşü ile ilgili olarak ötekilerin sözlerini dinlemeye devam etmiş ve her gün aynada kendisini farklı bir renkte göreyek bir bakıma kendisini mahrum bırakmıştır ötekilere. Oysa kadın yalnızca odur, görmesi gereken ise "ben"inden başka bir şey değildir. Bunun yöntemi ise deneyim ya da akıl gibi dolaylı yollarla olmaz; bu, dış dünyada yaşanan zamanı azaltmamıza paralel olarak doğrudan kendimizde yaşamak ile olur.

Parçaya göre

- I. İnsan, kendi kendisine sahip olmalıdır.
- II. İnsanın dış dünyada geçirdiği süre onun özgürlüğünü artırır.
- III. "Ben"i kavramak zor ve imkansızdır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) Yalnız II
- D) I ve III
- E) II ve III

8. Felsefe, sosyoloji, sanat, metafizik ve diğer bilgi türleri tabii ki önemli, bunlarla uğraşanlar da öyle ve neredeyse bir gibiler zaten. Ancak dikkat edilmesi gereken bir filozofun sanat alanına ya da bir sosyoloğun metafizik alana ne kadar girip girmediğidir. Sözün özü bilgi türleri ile uğraşan öznelere dikkat ettiğimiz kadar bilgi türünün ait olduğu nesnelere yani varlık alanına da dikkat etmemiz gerekir. Yoksa bilgi her halükârda "problem" çıkaran bir şey olarak görünecektir.

Parçadaki düşünceleri savunan biri için

- I. Yeni ontolojinin yöntemi bilgiyi kategorize etmelidir.
- II. Varlığın doğasının yattığı yer bilgi alanıdır.
- III. Bilgi ile uğraşan kişi uğraştığı alanı tanımalıdır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız III
- B) II ve III
- C) I ve III
- D) Yalnız II
- E) I ve II

1. 20. yüzyılda Max Scheler ve Nicolai Hartmann, Kant'ın biçimsel etiğine karşı araç değerler kavramını koymuşlardır. Araç değerler (maddi değerler), insanlar için şu ya da bu açıdan önem taşıyan nesnelerle ya da nesne durumlarıyla ilgilidir. En yüksek araç değerlerden bazıları bağlılık, esenlik gibi değerlerdir. Daha üst basamakta, insana düşünsel, sanatsal ya da benzeri doyum getiren değerler bulunur. Araç değerler kişiden kişiye değişir, görelidir. Ahlaki değer ise herhangi bir gerçekliği bulunmayan, gerçekleştirilmesi gereken ancak kişilerce gerçekleştirildiğinde içerik kazanan şeydir. Ahlaki değerlerde köklerini araç değerlerde bulurlar.

Buna göre;

- I. Araç değerler, ahlaki değerlere kaynaklık ederler.
- II. Araç değerler koşulsuz buyrukların temelini oluştururlar.
- III. Araç değerlerin önem dereceleri görelidir.

yargılarından hangileri doğru değildir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. Seçimlerini dikkatli yapmalı
Seçim yapmak zorunda olan insan
Çünkü onu o yapandır seçimler
Bununla kalsa iyi yine
Her seçimi kendisiyle beraber
Başkasını da belirler aslında
Severse eşler birbirlerini içten mesela
Sever çocukları da başka birisini içten

Parçaya göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) İnsan, bütün insanlardan sorumludur.
- B) İnsan, kendisini seçerken başkalarını da seçmiş olur.
- C) İnsan, özgürdür.
- D) İnsan var olmadan önce bir öze sahiptir.
- E) İnsan seçerken kendisini de tasarlar.

3. Popper'a göre tümevarım yoluyla doğrulama, bilimselliğin ölçütü olamaz. Bir önermeyi, bir kuramı doğrulamaya giriştiğimizde istediğimiz kadar doğrulayıcı örnek bulabiliriz. Ancak milyonlarca doğrulayıcı örnek tümel bir önermeyi doğrulamaya yetmez. Örneğin, milyonlarca beyaz kuğu gözlesek, "Bütün kuğular beyazdır." gibi tümel bir önermeyi doğrulamış olmayız. Oysa tek bir yanlışlayıcı örnek, örneğin gözlenen tek bir kara kuğu, bu önermeyi yanlışlamaya yeter.

Buna göre;

- I. Tümevarım bilimsellik açısından sorunlu bir yöntemdir.
- II. Bilimselliğin ölçütü, doğrulanabilirlik koşullarının oluşturmastır.
- III. Bazı durumlarda doğrulanabilirlik ölçütü bilimsel olanı veremezken, yanlışlanabilirlik bilimsel olmayı ayıklamayı sağlar.

yargılarından hangileri Popper için doğru değildir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

4. Gilbert Ryle, filozofun işini bir gramercinin ve bir haritacının işine benzetiyordu. Zihin Kuram'ının taslağını çıkarırken şu tespitte bulunmuştu: "Çoğu insan kavramları kullanarak mantıklı şeyler söyleyebilir ama kavramlar hakkında mantıklı şeyler söyleyemez." Kavramları nasıl kullanacaklarını bilirler ama onların kullanımını yöneten mantıklı düzenlemeleri ifade edemezler.

Buna göre, Ryle için felsefenin görevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kavramların kullanım biçimlerini saptamak
- B) Kavramların nasıl kullanılacağını göstermek
- C) Kavramların kendilerinin mantıksal analizini yapmak
- D) Kavramların tarihçesini ortaya koymak
- E) Kavramların birbirleriyle ilişkisini belirlemek

5. 20. yüzyılın en büyük dehası sayılan kişi Einstein'dır. Her ne kadar keşifleri atomun yıkıcı gücünü ortaya çıkarmış olsa da Einstein bir pasifistti. Bilimsel düşüncesinin altında Kantçı geleneğe derin ahlaki bir bağlılık yatıyordu. Bilimi iyi ya da kötü amaçlar için "güçlü bir araç" olarak görüyor, onu öldürmek için de kullanılabilecek faydalı bir araç olan bıçağa benzetiyordu. Einstein'ın düşünceleri, eşit ölçüde içgüdü ve zekadan meydana gelmiştir. "Benim pasifistliğim içgüdüsel bir histir, bu his beni ele geçiriyor çünkü insanın öldürülmesi tiksindirici bir şey. Tutumum entelektüel kuramlardan değil, zalimliğin ve nefretin her türlüşüne karşı duyduğum derin antipatiden kaynaklanıyor."

Buna göre, Einstein için;

- I. bilimin değeri konusunda ahlakçı bir tutumu benimsediği,
- II. insani sezilerinin onu pasifist yaptığına inandığı,
- III. bilimin insanları öldürmeye yönelik silahlar üretmede kullanılmasını reddettiği

yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) I, II ve III C) I ve II
D) Yalnız III E) II ve III

6. 20. yüzyılın en büyük filozofu ilan edilmiş olan Wittgenstein şöyle diyor:

"Sanırım her insanın iki insandan oluşan ebeveynleri var ama Katolikler İsa'nın sadece bir annesi olduğuna inanıyor. Başkaları da ebeveynleri olmayan insanların varlığına inanabilir ve bunun karşısına koyulacak delillere itimat etmeyebilirler. Katolikler tüm deliller aksini gösterecek belli koşullarda ekmeğin tüm doğasının değişebileceğine de inanır. Ve dolayısıyla eğer biri "Bunun kan değil, şarap olduğunu biliyorum" derse, Katolikler ona karşı çıkarlar."

Wittgenstein'in bu yorumu aşağıdakilerden hangisinin, analitik incelemenin dışında kalması gerektiğini vurgulamaktadır?

- A) Olgusal önermeler
B) Bilimsel sonuçlar
C) Mantıksal çıkarımlar
D) Bilimsel açıklamalar
E) Dinsel dogmalar

7. Modern felsefe, temelde kendisinin ve düşüncelerinin varoluşunun kesinliğinden hareket eden ve bununla dış dünyanın var olduğu sonucuna ulaşan Descartes ile başlar. Bu, Berkeley ve Kant'la gelişen ve her şeyin benin ortaya çıkışı olduğunu düşünen Fichte ile devam eden gelişim sürecinin sadece ilk aşamasıdır. Bu deliliktir ve felsefe o dönemden bu yana, bu aşırıktan günlük hayatın sağduyusunun dünyasına kaçmaya çabalamaktadır.

Russell'a ait bu sözler, modernizme yönelik olarak aşağıdaki eleştirilerden hangisini içermektedir?

- A) Egoist bir ahlak anlayışının gelişmesine neden olma
B) Gündelik yaşamı karşılamayan soyut bir felsefeye dönüşme
C) Düşünce ile varoluş arasındaki bağı görmeme
D) Düşünce üretiminde aşırıya kaçma
E) Felsefeyi Descartes, Berkeley, Kant üçgeninde sıkıştırma

8. Platon'a göre hermeneutik, tanrıların sözlerini açıklayan bir sanattır. Orta Çağ'da "yorumlama sanatı" olarak anlaşılmıştır. Dilthey ise hermeneutiğin alanını genişletmiştir. Gadamer ise hermeneutik ile empatik bağlamda felsefi bir anlam teorisi kurmak istemiştir. Gadamer kendisinden öncekilerden farklı olarak anlamının tamamen özneye bağlı bir faaliyet olmadığını iddia etmiştir. O'na göre, anlama; kendisinde geçmiş ve şimdiki zamanın sürekli olarak birlikte bulunduğu geleneksel birikime nüfuz etmek anlamını taşır.

Parçadan hermeneutik ile ilgili olarak ulaşılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarihsel süreç içerisinde farklı anlamlar kazanmıştır.
B) Öze ulaşmanın yöntemidir.
C) Tinsel bilimlerin metodoloji problemiyle ilgilenir.
D) İnsan özgürlüğünün en önemli değer olduğunu savunmaktadır.
E) Farklı filozoflar tarafından aynı şekilde tanımlanmıştır.

1. 20. yüzyılda insanın ne olduğu konusunda bir düşünce kargaşası ortaya çıkmıştı. Her alan (metafizik, teoloji, biyoloji vb.) insanın ne olduğu sorusunu aydınlatmaya çalışırken, bunu kendi bakış açılarından yaptılar. Bu görüşlerin hepsini bir araya getirip bir insan kuramı ortaya koymak olanaksızdı. Bu düşünce kargaşasının yalnızca kuramsal bir sorun olmakla kalmayıp yakın bir gelecekte tüm ahlaksal ve kültürel yaşamımız için bir tehlike olması kaçınılmazdı. 20. yüzyılda bu tehlikenin bilincine varıp dikkati çeken düşünür Max Scheler oldu ve şöyle dedi: "İnsanla ilgilenen bilimlerin sayısı sürekli artmış olmasına karşın, bu bilimlerin insanın ne olduğu- nu aydınlatmaktan çok karartmışlardır."

Buna göre, 20. yüzyıl felsefi antropolojisinin temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanı, içinde yer aldığı toplum açısından anlamak
- B) Biyolojik bir varlık olan insanı açıklamak
- C) İnsanın inanan bir varlık olduğu bilgisinden yola çıkmak
- D) İnsanı davranış ve kültür temelinde çözümlemek
- E) İlişkide olduğu tüm unsurlarla tutarlı kapsamlı bir insan görüşü oluşturmak

2. "İnsan nedir?" sorusu altında bir araya getirilen sorular tarih boyunca felsefenin farklı disiplinlerince ele alınmıştır. Eski Çağ'dan beri siyasetle ve etikle uğraşan filozoflar kaçınılmaz olarak insanla, insanın ne olduğuyla ilgilenmişlerdir. Ancak insan felsefesinin ayrı bir disiplin haline gelmesi 20. yüzyılda olmuştur. İnsan hakkında görüşleri felsefenin kendisi kadar eskilere dayansa da, insan felsefesi geçmişte çok uzun olmayan yeni bir felsefe dalıdır.

Parçada sözü edilen yeni felsefe dalı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Din felsefesi
- B) Tarih felsefesi
- C) Felsefi antropoloji
- D) Analitik felsefe
- E) Edebiyat felsefesi

3. 20. yüzyıl felsefesinde, çağdaş metafizikçi filozoflardan sayılan Bergson'un düşüncesinde gerçeği kavrama yolu sezgidir. Sezgiyle yalnızca kendi doğamızı kavramakla kalmayız. Mesela, diğer insanlarla yaşadığımız deneyimlerde de onu kullanırız. Bergson'a göre, diğer insanların iç yüzünü sezgisel bir deneyimle kavrayabiliriz. Sezginin işlevine en mükemmel örneğe Tanrı'yla kurulan mistik ilişkidir; bu çok nadir olsa da kültür tarihinde son derece önemli, belki de yaşamsal bir şeydir.

Buna göre, Bergson'la ilgili yapılan;

- I. çağına hâkim olan bilimsel yaklaşımın dışında yer aldığı,
- II. hakikatin olgusal olmayıp, soyut bir kavrayışı gerektirdiğine inandığı,
- III. gerçeğin görünür olanla sınırlı olduğunu iddia ettiği

saptamalardan hangileri doğru değildir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

4. 20. yüzyıl, felsefenin daha önce sistematik olarak konusu içine almadığı, yalnızca belki biraz değindiği, konuları içine alarak alanının genişlediği dönemdir. Bu dönemde pek çok yeni felsefe alanı ortaya çıkmıştır.

Buna göre;

- I. İnsanların, böylesine şaşılacak sonuçlar doğuran sesler çıkarmasını ve işaretler yapmasını olanaklı kılan özellikleri nedir?
- II. Kurgu metinler insanın yaşamla ilişkisini etkileme ve belirlemede ne kadar etkilidir? Bir kurguyu edebiyat yapan nedir?
- III. İnsanların ideal veya mükemmel bir siyasal düzen kurabilmeleri ve bu düzene süreklilik kazandırabilmeleri olanaklı mıdır?

sorularından hangileri 20. yüzyıl felsefesinde sistemleşmiş yeni bir alana aittir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) Yalnız II
- E) I, II ve III

5. Bergson'a göre evrende akıp geçen şeyler bilinçte akıp geçen şeylere benzer. Ona göre evrende her şeyi yaşamla, "canlı atılım"la açıklamak gerekir. Ancak her yerde yaşam olmadığı, evrenin büyük bölümünün cansız olduğu doğru değil mi? Bergson'a göre doğru değil. Ona göre yaşam yalnızca bizim şu küçük dünyamıza özgü olamaz. Başka benzer gezegenlerde de yaşam olmalıdır. Bergson her şeyden önce bize yaşamı herhangi bir fiziksel-kimyasal etkinliğe indirgeyemeyeceğimizi bildirir.

Buna göre Bergson için;

- I. Evren tasarımıyla oluşudur.
- II. Yaşamın canlı bir atılımı olduğunu savunur.
- III. Yaşamın maddeye indirgenmesine karşıdır.

yapılan saptamalardan hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I, II ve III E) I ve II

6. Neye yaradığını bilmeden bir makas yapmaya kalan bir kimse tasarlanamaz. Bu, şu anlama gelir: Makasın özü yani onu yapmayı olanaklı kılan reçetelerin, tekniklerin, niteliklerin hepsi, onun var olmasından, varoluşa çıkmasından önce gelir. Yani ben bir makas yapmadan önce ne yapacağımı bilirim. Burada dünyanın teknik görünümü söz konusudur. Bu görünüme bakarak "öz varoluştan önce gelir." denebilir. Ancak 20. yüzyılın varoluşçularına göre insan söz konusu olduğunda durum tam tersidir. İnsan belli bir öze doğmaz; her ne olaksa onu sonradan seçimleriyle kendisi oluşturacaktır.

Buna göre varoluşçuluğun,

- I. İnsana özünü veren Tanrı'dır.
- II. Yapış varoluştan önce gelir.
- III. İnsanda önce varoluş sonra öz gerçekleşir.

kabul etmeyeceği yargılar hangileridir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

7. Basel Üniversitesi'nde açık bir kapının önünden geçen Profesör Jaspers, içerideki "insanın neliğine" dair tartışmaya kulak misafiri olur ve çaktırmadan kapının yanında dinlemeye başlar.

K: İnsan bir makinedir arkadaşlar, topyekün maddeci, düşünsel süreçler ikincildir.

L: Hiç sanmıyorum çünkü maddi olandan düşünsel olan türemez, bu yüzden önce tinsel olan olmalıdır, insan tinsel bir varlıktır.

M: Ne kadar da kolay söylüyorsunuz bunları, yaptığınız bir tane deney olmadan hem de...

İnsanın ne olduğunu öğreneceksek onu parçalara ayırmalıyız ve araştırmamızı buna göre yapmalıyız. Varoluşçu Jaspers dayanamaz ve tartışmaya katılmak için içeri girer...

Aşağıdakilerden hangisi Jaspers'in vereceği cevap olabilir?

- A) Bilimsel bilgi en ideal bilme şeklidir, bu bakımdan M haklıdır.
- B) İnsan doğuştan Tanrısal öze dünyaya gelir bu bakımdan L haklıdır.
- C) Evet, insan maddenin diyalektiği ile sürekli değişmektedir bu bakımdan K haklıdır.
- D) Eğer maddeciler, bilimsel yöntemi benimserlerse insan daha iyi anlaşılır bu bakımdan K ve M haklıdır.
- E) İnsan seçimleriyle öze sahip olur ve bir bütün olarak düşüncenin merkezinde incelenmelidir bu bakımdan üçünüz de haksızsınız.

8. - - - yorum bilimidir ve yorumlanmakta olan şeyin hem içeriğine hem biçimine ilgi duyar. Temel ilkesi, bir saptamanın anlamını ancak kendisinin bir parçasını oluşturduğu tüm bir söylemle ya da dünya görüşüyle ilişkili olarak kavrayabileceğimiz düşüncesindedir. Yani parçaları anlamak için bütüne, bütünü anlamak için parçalara bakmalıyız.

Parçada boş bırakılan yere gelmesi gereken kavram hangisidir?

- A) Fenomenoloji B) Hermeneutik
C) Varoluşçuluk D) Yeni ontoloji
E) Mantıksal pozitivizm

1. Felsefi düşüncelerini özellikle siyaset ve ekonomi üzerinde yoğunlaştıran 20. yüzyıl düşünürü Herbert Marcuse şöyle diyor:

"Ekonomik bağımsızlık demek ekonomiden; ekonominin güçleri ve ilişkilendirmelerinden; var oluşun karşılaştığı gündelik mücadelelerden; hayat gailesinden bağımsız olmak anlamına gelmemeli. Siyasi özgürlük, bireylerin üzerinde hiçbir etkisi olmadığı siyasetten özgürleşmesi anlamına gelmeli. Benzer şekilde entelektüel özgürlük şu anda kitle iletişim araçları ve beyin yıkama teknikleri tarafından zapt edilmiş bireysel düşüncenin, artık onun yaratıcılarının yenilenmesi anlamına gelmeli. Bu önermelerin kulağa gerçek dışı gelmesi onların ütöpik niteliğinden değil, gerçekleşmesine engel olan odakların gücünün göstergesidir."

Buna göre, Herbert Marcuse için;

- I. Ekonomik özgürlük, ekonomik ortamın niteliklerinin dışında yer almak değildir.
- II. Siyasi özgürlük, siyasetin dışında yer almak değildir.
- III. Entelektüel özgürlük, kitle iletişim çağında olanaklı değildir.

hangileri doğru değildir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

2. Güç istemi kavramını, yaşam felsefesinin merkezine yerleştirmiş filozoftur. Güç istenci kaynaklarda kimi zaman evreni ve yaşamı anlamaya ve yorumlamaya yarayan bir varsayım, kimi zaman canlı cansız tüm evrenin metafizik - kozmolojik temeli, kimi yerde canlı yaşamın organik yasası, kimi yerde sadece insana özgü psikolojik bir güdü olarak tanımlanır. İnsanın gücünü yarma güdüsü, diğer insanlar üzerinde hakimiyet kurma eğilimi ya da kişinin kendini alt etme ve kendisinin hakimi olma yeteneği olarak tanımlanır.

Hakkında bilgi verilen filozof, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nietzsche B) Sartre C) Bergson
D) Kuhn E) Hegel

3. Husserl'in yerleşmiş fikirler olmadan ilerlemeyi esas alan fenomenolojik yönteminden etkilenen ve yorum bilgisini kural koyucu olmaktan ziyade tanımlayıcı bir girişim olarak gören Gadamer, yine de önyargılarımızı tamamen ortadan kaldıramayacağımızı, tarihimizden dolayı, her zaman bir miktar önyargı taşıyacağımızı iddia eder.

Buna göre, Gadamer'in Husserl'den farklı olarak, aşağıdakilerden hangisini mümkün görmediği söylenebilir?

- A) Fenomenolojik yöntemin başarısını
B) Bireyin önkabul ve yargılarından bağımsızlaşmasını
C) Kavramların net tanımlarının yapılabilirliğini
D) Ön yargılarla kurulmuş tarih biliminin yok sayılmasını
E) Yorum bilgisinin olgusal nitelik kazanmasını

4. 20. yüzyıl bilim felsefesinde Kuhn'a kadar ki dönemde bilimsel bilginin düz bir çizgide sırayla biriktiği, bir keşfin diğer bir keşfe götürdüğü düşünülüyordu; yani bir tür istikrarlı, evrimsel ilerleme vardı. Kuhn bu fikri her bilimsel çağın bir paradigma ile yönetildiğini iddia ederek çürüttü. Bu paradigma -bir dünya görüşü, dünyayı görme ve içinde bir şeyler yapma biçimi- şiddetli epistemik bir parçalanmayla son buluyor, eski paradigmanın yerini yenisi alıyordu. Bilimsel devrimin yapısı buydu.

Buna göre;

- I. bilim felsefesine yeni bir bakış açısı getirdiği,
- II. bilimde adım adım ilerleme fikrini çürüterek, bilimsel ilerlemeyi sıçrama fikrine bağladığı,
- III. paradigma kavramını bilimsel bakış açısı veya bilimsel dünya görüşü olarak tanımladığı

iddialarından Kuhn için doğru olanlar aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) I, II ve III B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) Yalnız III

5. J.P. Sartre'a göre, biz insan doğasını veya özünü kendinde varlığı veya insan tarafından imal edilmiş bir nesneyi açıkladığımız tarzda açıklayamayız. Her ne ise o olan, olduğundan başka bir şey olamayan kendinde varlık olarak insan eliyle üretilmiş bir ekmek bıçağını düşünelim. Bir ekmek bıçağı daha üretilmeden önce belli bir doğaya sahiptir; yani önceden tasarlanandır. Oysa insanda durum farklıdır. Ona göre insan doğası ya da özü önceden belirlenmemiştir.

Parçaya göre, insan aşağıdakilerden hangisine sahip değildir?

- A) Özünü yaratma olanağına
- B) Verilmiş bir doğaya
- C) Eylem özgürlüğüne
- D) Seçme şansına
- E) Eylemlerinin sonuçlarını üstlenmeye

6. Kierkegaard'a göre, var olmak belirli bir türden bir birey, çabalayan, alternatifleri hesaba katan, seçimde bulunan, karar veren bir fert olmayı gerektirir. Kierkegaard, Sokrates'i ilk varolan birey kabul eder çünkü "Kendini bil!" sözünü söylemiştir. Ona göre varolan birey, kendisi tarafından kendi başına yaratılması gereken bir şey olarak görülmelidir. Ona göre şu ya da bu şekilde yaşamamız ve seçimlerimizin sonuçlarıyla birlikte yaşamamız gerektiği için seçim yapmak dışında bir seçimimiz olamaz.

Buna göre, Kierkegaard'ın savunduğu akım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varoluşçuluk
- B) Fenomenoloji
- C) Mantıksal pozitivizm
- D) Faydacılık
- E) Nihilizm

7. Husserl'in açtığı fenomenoloji yolundan gidenlerin en başında Heidegger gelir. Heidegger fenomenolojik şüphe sonucunda erişilen deneyimde, bizim kendimizi hatalı önkabul ve yanlış ön yargılardan kurtardığımızı ve varlığın bize kendisini ancak bundan sonra açıldığını söyler. Bu nedenle fenomenolojinin konusu Husserl'de, bireysel, saf bilincin varlığı da dahil olmak üzere, tek tek varlıklar iken, Heidegger'de varlığın kendisidir.

Parçaya göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Heidegger'in fenomenolojisi "varlık fenomenolojisi" şeklinde tanımlanabilir.
- B) Heidegger ve Husserl konu ve öz bakımından fenomenolojiye aynı şekilde yaklaşmışlardır.
- C) Heidegger'de fenomenolojinin konusu tek tek varlıklardır.
- D) Heidegger şüphe yöntemini kullanmıştır.
- E) Heidegger'de fenomenolojinin konusu saf bilincin varlığı yani bireysel olandır.

8. K. Jaspers'e göre, varoluş ya da insani benliğin doğası, insanın, yani kendisini ve varlığı anlamaya çalışan bir varlığın imkanlarını gözler önüne seren bir varoluş aydınlanması yoluyla keşfedilebilir.

Buna göre, Jaspers'in görüşü için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İnsan varlığının sahici yönünü meydana getiren varoluşçuluk olduğunu iddia eder.
- B) Bilimsel değerleri ön plana çıkartacak pozitivizmi savunur.
- C) Doğuştan gelen bilgiyi vurgulayan rasyonalizmden yanadır.
- D) Varlığın gerisinde kalan "öz"lerin bilgisine odaklanan fenomenolojiyi savunur.
- E) Dil problemleriyle ilgilenen analitik felsefenin temsilciliğini yapmıştır.

1. Hermeneutik on dokuzuncu yüzyılda pozitivizmin büyüyen entelektüel egemenliğine ve gerçek bilgi olarak tanımlanan şeyin modelini ve ölçütlerini yalnızca doğa bilimlerinin sağlandığını iddia eden bilimcilik tipine bir karşı çıkışı ifade eder. Yirminci yüzyılda hermeneutiğin alanı ve anlamı Heidegger tarafından genişletilmiş ve fenomenolojik gelenek içinde uğraşan diğer düşünürler Gadamer ve Ricoeur tarafından kapsamı daha da genişletilmiştir. Günümüzde hermeneutik sosyal disiplinlerin yeni araştırmalarında, anlama ve yorumlama üstüne vurgulardan oluşur.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) On dokuzuncu yüzyılda hermeneutiğin genel eğilimi pozitivizme tepki geliştirmek olmuştur.
- B) Hermeneutik "nesnel bilgi" yi sadece doğa bilimlerinin sağladığı fikrine karşı çıkıştır.
- C) Her filozof hermeneutiğin anlamı ve alanını genişletme çabası içine girmiştir.
- D) Günümüzde hermeneutik sosyal disiplinler üzerine anlama ve yorumlama üstüne vurgular yapar.
- E) Hermeneutik mutlak bir akılcılık ve aklın sadece bilimde tezahür ettiği görüşüdür.

2. J.P. Sartre'a göre kendinde varlık kategorisi, nesneler dünyası ile bu dünyanın çok çeşitli unsurlarını meydana getiren nesneleri tanımlayan bir kategoridir. Ona göre her ne ise o olan kendinde varlığın karşısında, bilincin varlığını ifade eden kendisi için varlık bulunur.

Parçaya göre Sartre, kendinde ve kendi-için varlık ayrımının temelinde aşağıdakilerden hangisi vardır?

- A) Bilinçlilik – Bilinçsizlik
- B) Gerçeklik – Düşünsellik
- C) Somutluk – Soyutluk
- D) Akılsallık – Kurgusalılık
- E) Denenebilirlik – Sezgisellik

3. Sartre'a ün kazandıran ve dünyanın onun varoluşçuluğunu tanımasını sağlayan "Bulantı" adlı kitabıdır. Romanın baş kahramanı Roquentin, dünyada var olduğu gerçeğinden dolayı ciddi anlamda mide bulantısı duymaktadır; nesnelerin "şeyliğini" ve kendisinin dışındaki dünyada anlamın olmayışını kavramak ve bulantıya neden olur. Sartre'ın olgusal kavramı, öznenin kendini bulduğu duruma işaret eder; cinsiyeti, soyu, ulusu, becerileri vs. Bu durum bağlamında özne, özgürlüğü ile yüzyüze gelir ki özgürlük olgusalıktan tarafından kısıtlanmıştır. Sartre'a göre insan özgür olmaya mahkumdur.

Parçaya göre Sartre'ın olgusal kavramından anladığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Somut dış gerçeklik
- B) Denenebilir oluşumlar
- C) Bireyin doğumla getirdiği nitelikler
- D) İnsanın kendi özünü yarattığı koşullar
- E) Bireyin kaçınılmaz özgürlüğü

4. T. Kuhn "Bilimsel Devrimlerin Yapısı" adlı eserinde bilimde sürekli ilerlemenin kabul edilemeyeceğini savunur. Bilim tarihi önceki görüşü devam ettirmeyip, farklı bir tarz oluşturanlarla doludur. Ona göre normal bilim döneminde özgür ve objektif bilim azınlıktadır yani geri plana itilmiştir ve radikal fikirler bertaraf edilmiştir. Ona göre belirli bir alanda çalışan bilim adamlarının paylaştığı ortak değerler ve anlayışlar dizisi vardır.

Kuhn'un söz ettiği "anlayışlar dizisi" aşağıdakilerden hangisiyle adlandırılır?

- A) Olağan bilim
- B) Bilimsel devrim
- C) Paradigma
- D) Hipotez
- E) Diyalektik

5. Popper'a göre, doğrulanabilirlik ilkesi bilimi, bilim olmayandan ayıramıyorsa onun yerine başka bir ilke getirilmelidir. Ona göre binlerce hatta yüzbinlerce örnek bir hipotez ya da kuramı doğrulamaya yetmezken, tek bir aykırı örnek onu yanlışlamaya yeterlidir. Ona göre tümevarım yoluyla oluşturulmuş bir hipotezin lehine ne kadar çok gözlem yapılmış olursa olsun, bundan sonra ilk örneğin onu yanlışlaması mümkündür.

Parçadan Popper'ın bilim felsefesine ilişkin aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Bilim teorileri doğrulamaktan ziyade yanlışlamakla ilgilidir.
- B) Bilim, tümevarım olmadan da yapılabilir.
- C) Bilimselliğin ölçütü yanlışlanabilirliktir.
- D) Doğrulanabilirlik bilimi sözde-bilimden ayırmamıştır.
- E) Bir kuramın ampirik olmasının ölçütü doğrulanabilirliktir.

6. Hartmann'ın felsefesi materyalizm ile idealizmi karşıtlığının üstesinden gelmeye çalışır. Ona göre insan, varlık ilişkilerinin oluşturduğu geniş bir sistem içinde olup, varlık düzeninde dört katman vardır. Bunlar maddi, örgensel, ruhsal ve tinsel kavramlardır. Bu basamaklar birbirine ingirgenemez niteliktedirler.

Parçada açıklanan görüş, aşağıdakilerden hangisiyle adlandırılır?

- A) Yeni ontoloji
- B) Diyalektik idealizm
- C) Diyalektik materyalizm
- D) Mantıksal pozitivizm
- E) Analitik felsefe

7. Nietzsche, özellikle metafiziksel hakikati reddederken, her türden tözsel varlık anlayışını da karşı çıkar. Nietzsche, metafiziği oluş dünyasının dışında kalan ikinci bir dünyaya, hakiki bir dünyanın varoluşuna beslenen inanç olarak tanımlar. Ona göre ikinci bir dünyaya ait olan fikir rüyalarından elde edilen bir durumdur. Yani oluş dünyasıyla baş edebilmek için kalıcı, tözsel varlıkların varoluşunu öne süren metafizikçi filozoflar yanılgı içerisinde.

Parçaya göre Nietzsche aşağıdakilerden hangisinin varlığını yadsımaktadır?

- A) Olgu dünyasını
- B) Olanı aşan bir dünya fikrini
- C) Gerçekliğin varlığını
- D) Varlığın, var olduğunu
- E) Maddi gerçekliği

8. Marx, insanın özüne ilişkin tartışmasını sonradan ihtiyaç kavramıyla zenginleştirerek somutlaştırır. Buna göre, insan varlığının kendisini ihtiyaç duyduğu bir şey, onun özünün bir parçasını, belli bir boyutunu meydana getirir. Başka bir deyişle, ihtiyaçların varlığı insan için özsel olup, onlar olmadığında, insan varlığı tam, gerçekleşmiş bir varoluşa sahip olamaz. Mevcut ihtiyaçlar karşılanamaz ve bir şekilde bastırılır veya engellenirse, varoluş özle ahenk içinde olmaktan çıkar ve yabancılaşma söz konusu olur.

Bu parçaya göre, insanın yabancılaşması aşağıdakilerden hangisiyle ortaya çıkar?

- A) İhtiyaçların çeşitlenmesiyle
- B) Öz-varoluş uyumunun bozulmasıyla
- C) İhtiyaçların yetersizleşmesiyle
- D) Kendini gerçekleştirememesiyle
- E) Özün geri plana itilmesiyle

1. Sartre'a göre Tanrı olmadığına göre, yaptığım seçimi haklı gösterecek tanrısal değerler, tanrısal buyruklar da yoktur. Yalnız ve özürsüz kalmışızdır: "İnsan özgür olmaya mahkumdur". İnsanın yeryüzünde kendisine yol gösterecek, önceden verilmiş bir işaret bulması olanaksızdır. Genel-geçer bir ahlâk yoktur. İnsanlara söylenecek tek şey şudur: "Özgürsünüz; onun için kendiniz seçin, yolunuzu kendiniz bulun! Hiçbir genel ahlak size ne yapacağınızı söyleyemez. Buna ancak siz karar vereceksiniz."

Buna göre, Sartre ile ilgili yapılan;

- I. Tanrı'nın olmadığına inandığı için ateisttir.
- II. İnsanın ahlaki eylemde bulunurken özgür olduğunu savunduğu için indeterministtir.
- III. Evrensel bir ahlak yasasının mümkün olamayacağına inanır.
- IV. İnsanın verilmiş bir öz taşıdığını iddia eder.
- V. Özgür olmanın insan için bir zorunluluk olduğunu savunur.

saptamalardan doğru olmayan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. 20. yüzyıl felsefesinin önemli düşünce akımlarından biri de hermeneutik (yorum bilgisi)tir. Bu akıma göre yaşamı, tarihi, bilgiyi anlamamanın yolu yazılı yapıtları yorumlamaktır. Anlama ve yorumlama felsefenin en önemli görevidir.

Buna göre, hermeneutik akımına mensup düşünürler, aşağıdakilerden hangisiyle ilgilenmezler?

- A) Tarihsel metinlerin çözümlenmesi
- B) Edebiyat eserlerinin incelenmesi
- C) Bilimsel önermelerin sembolik mantıkla denetlenmesi
- D) Filozofların eserlerinin ele alınması
- E) Sanat kuramlarının araştırılması

3. 20. yüzyılın önemli düşünürlerinden Croce'ye göre, her tarih çağdaş tarihtir. Tarih, kitaplarda ya da belgelerde bulunmaz, tarihçi bu bilgileri eleştirip yorumladığı ve böylece içerilerine girip soruşturduğu zihin durumlarını kendi için yeniden canlandığı sırada, şimdiki bir ilgi ve uğraşı olarak onun kafasında var olur. Tarihin konusu geçmiş olarak geçmiş değil, elimizde kanıtı olan geçmiştir. Tarihin belgeyle ilişkisi onun yaşamla ilişkisi demektir.

Parçadan yola çıkarak Croce'nin tarih felsefesini özetleyen yargının aşağıdakilerden hangisi olduğu düşünülebilir?

- A) Tarihte yaşam ile düşünce arasında çözümler bir bağ vardır.
- B) Tarih, kitaplara ve belgelere dayalı bir bilgi alanıdır.
- C) Tarih geçmiş yaşantının tutarlı bir resmini verir.
- D) Tarih, geçmiş yaşantının arasında kurulmuş bir köprüdür.
- E) Tarihin amacı geçmişten yola çıkarak geleceğe ışık tutmaktır.

4. Nietzsche nihilizmi "en yüksek değerlerin kendi kendilerini değersizleştirilmesi, amacın kaybolması ve niçin sorusunun cevapsız kalması" diye tanımlar. Bu tanımıyla Nietzsche, klasik ahlak anlayışının sonuna işaret eder, onu sonuçları bakımından değil, tarihsel bir süreç içinde değerlendirir. Ona göre nihilizmi ele alırken ona vücut veren tarihsel kaynak veya kökenleri ele almak gerekir.

Parçada Nietzsche'nin aşağıdaki alanlardan hangisiyle ilgili görüşlerine yer verilmiştir?

- A) Etik B) Ontolojik
- C) Epistemolojik D) Siyaset
- E) Din

5. Kierkegaard'a göre akıllı, toplumu vb. ön plana çıkartan bir felsefe kişiselliği, kişisellik ilkesi olan varoluşu, insanın varoluşunu meydana getiren öğeleri dikkate almaz. Ona göre hümanizmin hakim olduğu bir bilim ve ideoloji çağında, her şeyin soyut ve nesnel terimlerle anlatıldığı bir dönemde, insan kendi özüne yabancılaşmıştır, kendini unutmuştur. Bu nedenle Kierkegaard, Aydınlanmanın nesnellğine, bilgi ve akılcılık anlayışına karşı çıkmıştır ve öznel hakikatin önemini vurgulamıştır.

Parçadan Kierkegaard felsefesiyle ilgili olarak hangisine ulaşamaz?

- A) Rasyonalistleri her şeyi akla indirgeyip açıkladıkları için eleştirir.
B) Ona göre, akıllı ön plana çıkartan felsefeler insan varoluşunu dikkate almazlar.
C) Varoluşçu felsefeyi başlatan kişidir.
D) Hegel gibi inanç ve akıllı uzlaştırmaya çalışır.
E) Felsefenin genele değil öznel olana ve öznel olana yönelmesi gerektiğinin savunur.

6. 20. yüzyıl düşünürlerinden Jaspers'ın amacı Kant'ın aşkın idealizminden insan özgürlüğünü tanımlayacak bir yol çıkartmak ve öznenin iç yaşantısını yeni keşiflere ve kendi psikiyatr deneyimlerine dayanarak tanımlamaktır. Öznenin kendisi bir yöntemdir çünkü Jaspers'ın görüşüne göre felsefe, sadece müfredattaki bir başlık ya da kütüphanelerde yaşanan tarih değil, aralıksız bir etkinliktir.

Buna göre;

- I. Felsefe, düşüncenin kendine dönmesidir.
II. Felsefe, inancın akılla gerekçelendirilmesidir.
III. Felsefe, daima yolda olmaktır.

tanımlarından Jaspers'ın bakış açısını yansıtanlar aşağıdakilerden hangisinde gösterilmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

7. 20. yüzyılı bütün çağlardan ayıran karakteristik özellikleri vardır. Örneğin filozof ve filozofları bir araya getiren okul sayısı çok fazladır. Ayrıca bu filozofların düşüncelerine vücut veren sosyal ve politik koşullar çok çeşitlidir ve farklıdır. 20. yüzyıl büyük dünya savaşlarıyla, komünist, faşist ve totaliter devletlerin doğuşu ve yıkılışıyla, nükleer silahlar, küreselleşmeyle, teknolojinin gelişimiyle kendisini gösterir. Ayrıca yeni felsefeler de ortaya çıkmıştır. Örneğin dil felsefesi, çevre felsefesi, toplumsal cinsiyet felsefesi, matematiksel mantık, bilim felsefesi gibi felsefeler başlamış, felsefe üniversite kürsüleri aracılığıyla profesyonelleşmiştir.

Buna göre;

- I. var olan değerlerin yeni değerlerle değiştirilmesi,
II. yeni bir insan yaratmayı mümkün kılacak yeni değerler oluşturulması,
III. ahlakın insan doğasına aykırı ve gereksiz olarak nitelendirilmesi

durumlarından Nietzsche'ye uygun olmayanlar aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

8. 20. yüzyıl varoluşçuluğunun en bilinen ismi Jean Paul Sartre'dır. Sartre'ın tüm eylemlerinin merkezinde insan varoluşunun göze çarpan özelliklerini tanımlama çabası vardır; özgürlük, sorumluluk, duygular, başkalarıyla ilişkiler, iş, somutlaşma, algı, hayal, ölüm ve benzerleri. Bu şekilde öznel olanın bulanık alanına açıklık ve netlik getirmeye çalışmıştır.

Sartre'ın bu çabası, felsefenin taşıdığı aşağıdaki özelliklerden hangisiyle örtüşmektedir?

- A) Özü sorgulama
B) Refleksiflik
C) Kavramsallık
D) Eleştirelilik
E) Çözücülük

1. Dewey'e göre empirizm de rasyonalizm de bilmeyi statik varlıklar olarak özne ile nesne arasındaki ilişkiyi bazen nesneden hareketle pasif, bazen de öznenen hareketle kurucu bir şekilde kavrarlar. Fakat bilmeyi yapmayı her durumda birbirinden ayırırlar. Araçsallık düşünmenin problemi çözme işiyle meşgul olur. Düşünme bu yüzden çıkar gözetmeyen bir hakikat arayışı olmadığı gibi doğruluk da şeylerin statik ve ezeli-ebedi bir niteliği değildir. Düşünme insanın çevresiyle sağlıklı ve ahenkli bir ilişki kurmasına, onun çevresine uyarlanıp çevresini dönüştürmesine imkân veren zihinsel bir faaliyettir.

Parçadaki bu bakış açısı bilme eyleminin temeline aşağıdakilerden hangisini yerleştirmektedir?

- A) Bilginin nesneyle uyumunu
- B) İki iddianın bağdaşmasını
- C) Yargının hiçbir şüpheye yer vermemesini
- D) Bilginin uygulanabilir olmasını
- E) Çoğunluğun doğrusunun kabul edilmesini

2. Kıta felsefesi, Avrupa'da daha ziyade Almanya ve Fransa'da geliştirilen ve içeriğinde modern ya da Aydınlanma karşıtı bir karakterle karşımıza çıkan felsefeleri barındırır. Bu felsefeler arasında ise fenomenoloji, varoluşçuluk, hermeneutik, Frankfurt Okulu, post yapısalcılık, postmodernizm ve feminizm gibi akım ve felsefe anlayışları bulunur. Kıta felsefesi, insana merkezi bir rol veren, her şeyi beşeri özneye akılcı bir biçimde indirgeyen bir metafizikle mümkün kılınan bir hümanizm eleştirisiyle karakterize olur.

Buna göre, Kıta felsefesinin aşağıdakilerden hangisine karşı olduğu söylenemez?

- A) Aydınlanmanın akılcılığına
- B) İndirgemeci metafizik anlayışına
- C) İnsanın akılsal özne olarak ele alınmasına
- D) Birey merkezli felsefe geliştirilmesine
- E) Modernizmin dünya kavrayışına

3. 20. yüzyılın en etkili görüşlerinden biri analitik felsefe olmuştur. Felsefenin esas itibarıyla analitik bir etkinlik olduğu kabulüyle öne çıkan analitik felsefe bir geleneğe dönüşmüştür. Bu geleneği karakterize eden üç temel görüş ya da tutum ve analitik felsefenin bu görüşlere bağlı olarak ortaya çıkan üç farklı versiyonu bulunmaktadır.

Buna göre;

- I. pozitivism,
- II. neopositivism,
- III. pragmatizm,
- IV. mantıkçı pozitivism,
- V. eleştirel felsefe

akımlarından parçada anlatılan versiyonlardan biri olarak kabul edilemeyecek olan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. 20. yüzyıl düşünürlerinden Russell gibi Wittgenstein da gündelik dilin asıl mantıksal formu gizlediğine inanır. Bu açıdan bir öğretiler bütünü değil de bir faaliyet alanı olan felsefenin amacının, düşünceleri mantıksal yönden açıklığa kavuşturmak, dildeki belirsizlikleri ortadan kaldırarak formu açığa çıkarmak olması gerekir.

Parçada adı geçen filozofların aşağıdaki akımlardan hangisine dahil olması beklenir?

- A) Varoluşçuluk
- B) Analitik felsefe
- C) Fenomenoloji
- D) Olguculuk
- E) Modernizm

5. "Cellatlarına saygı gösterdikleri zaman kurbanlardan tiksiniyorum" diyen filozof, 20. yüzyılın en bilinen isimlerindendir. İnsanın insan olmak adına sonuna kadar direndiği bir dünya özler. Bu direniş onun özgürlüğünü gerçekleştirmesinin bir koşuludur. Özgür olmak direnmektir bir bakıma. Çünkü filozofa göre, "verilmiş" özgürlük yoktur ve insanın insan olması ancak insanlarla ilişkide olmasıyla olasıdır. Verilmiş bir özgürlük olmadığı gibi verilmemiş bir öz de yoktur insanda. İnsan kendini özgürleştirirken bir yandan da kendi özünü biçimlendirir.

Parçada düşünceleri özetlenen varoluşçu filozof aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sartre B) Camus C) Kierkegaard
D) Heidegger E) Nietzsche

6. Maurice Blondel, 20. yüzyılda katolik inancını felsefenin temeline yerleştirmeye çalışmış, böylece bir eylem felsefesi geliştirmiştir. Ona göre gerçek inancın çıkış noktası etkin eylemdir. "İnsan, istemli inancıyla olguları aşar" önermesini temellendirir. Ona göre eylem bizi üst bir dünyanın ya da olağan üstü bir dünyanın keşfine götürecektir. Her gerçek felsefe, insan yazgısının sorunlarını çözmelidir. Felsefede tek amaç, aklın ışığıyla insanı ve yazgısını ortaya koyabilmektir.

Blondel'in bu görüşlerini tepkiyle karşılayacak, çağdaş felsefe akımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Pozitivizm B) İdealizm
C) Fenomenoloji D) Rasyonalizm
E) Düalizm

7. Son büyük felsefe sistemlerinin 19. yüzyılda kaldığı dikkate alınırsa, 20. yüzyılda filozofların, sistem inşa etme gayreti içine girmekten ziyade, felsefenin münferit alanlarında özgün ve eleştirel düşünceler geliştirdikleri ve felsefeyi, söz konusu uzmanlaşma eğilimlerine paralel olarak geliştirdikleri söylenebilir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi 20. yüzyılda ortaya çıkan münferit alanlardan değildir?

- A) Ahlak felsefesi
B) Dil felsefesi
C) Çevre felsefesi
D) Toplumsal cinsiyet felsefesi
E) Psikoloji felsefesi

8. Neo-pozitivizm, 1922 ile 1938 yılları arasında Viyana Çevre'sinin çabalarıyla yaygınlaşmış daha sonra da bilim felsefesi görüşleri üzerinde epeyce etkili olmuştur. Neopozitivizme göre felsefe bir öğretidir; başka bilimlerin yanında kendine özgü bir nesnesi olan ve bilimlere kılavuzluk eden bir öğretidir. Felsefe yalnızca bir etkinliktir. Bu etkinlik ise bilginin ve bilimsel kavramların çözümlemesini yapmaktır. Felsefenin işi, bilimin temellerini, hareket noktalarını, yöntemlerini, kavramlarını mantık yoluyla incelemek, bilime karışmış bilim dışı öğeleri ayıklamak, tutarsızlıkları ortadan kaldırmak bilimi metafizikten arındırmaktır. Felsefenin bu görevi yerine getirmek için kullandığı alet ise mantıktır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi neopozitivizm kullandığı ve önemseydiği kavramlardan değildir?

- A) Olgu B) Çözümleme C) Tutarlılık
D) Metafizik E) Mantıksallık

1. 20. yüzyılın filozoflarından Martin Heidegger, "Metafizik Nedir?" adlı yazısında, "Niye hep varolan var da, hiç yok?" diye sorar. Heidegger için varolan, varlık bir bütündür. Bu bütünün bir yanı "hiçlik", öteki yanı "varlık"tır; bunlar birbirinden ayrılmaz. Ama bilim onları birbirinden ayırır ve hiçliği tanımak, görmek istemez. Felsefe ise varlığı bir bütün olarak ele almalı, onun hiçlikle birlikte ortaya çıktığını göstermelidir.

Buna göre, Heidegger bilimin varlığı anlama konusundaki yetersizliğini aşağıdakilerden hangisine bağlamaktadır?

- A) Bilimin nedenselliğe yönelmesine
- B) Bilimin varlığı parçalara ayırmasına
- C) Bilimin nesnellik iddiasına
- D) Bilimin tutarlılığı gözetmesine
- E) Bilimin yöntemlerine ilişkin şüpheyne

2. - - -, en genel anlamda, zihnin özünü, doğasını, var oluşunu, kapsamını ve içeriğini araştıran; zihnin dünyayla ilişkisinin nasıl kurulduğunu, zihnin kendi dışındaki nesnelerle ilişkiye nasıl geçtiğini temellendiren felsefe dalıdır.

Parçada boş bırakılan yere, aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Metafizik
- B) Zihin felsefesi
- C) Felsefi antropoloji
- D) Dil felsefesi
- E) Analitik felsefe

3. Dil felsefesi 20. yüzyılda sistemleşmiş bir felsefe alanıdır. Frege ve Russell'in yüzyılın başlarında matematiğin temellerini ve matematiksel bilginin doğasını araştırırken yaptıkları çalışmalar bu felsefenin sistemli bir alan olarak ortaya çıkmasına neden olmuştur. Frege ve Russell'in çalışmalarının, felsefenin dili konu edinen ayrı bir alanı olarak dil felsefesinin doğuşu ise farklı bir isimle gerçekleşmesine neden olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi, dil felsefesinin kucusu olarak anılan bir filozoftur?

- A) Comte
- B) Wittgenstein
- C) Nietzsche
- D) Sartre
- E) Heidegger

4. Varoluşsal düşünme, bireyin kişisel seçimlerle karşı karşıya olduğunun bilincinde olmasıdır. Düşünme, tümeller veya genel kavramlar üzerinden gerçekleştirilmek yerine kişisel durum üzerinde odaklanması gereğine vurgu yapılmıştır. Varoluş düşüncesini savunan filozoflara göre varoluş etkin olmayan şeyler için kullanılmaz; terim sadece hayatın sorumluluğunu üstlenmiş karar alan, tercihte bulunan insanlar için kullanılabilir.

Buna göre, verilenlerden hangisi varoluşçuluğun temsilcilerini göstermektedir?

- A) Kierkegaard - Sartre
- B) Sokrates - Platon
- C) Hobbes - Marx
- D) Mill - Bentham
- E) Locke - Hume

5. Varoluşsal düşünme, bireyin kişisel seçimlerle karşı karşıya olduğunun bilincinde olmasıdır. Düşünmenin, tümeler veya genel kavramlar üzerinden gerçekleştirilmek yerine kişisel durum üzerinde odaklaşması gereğine vurgu yapılmıştır. Varoluş düşüncesini savunan filozoflara göre, varoluş etkin olmayan şeyler için kullanılamaz. Terim sadece hayatın sorumluluğunu üstlenmiş karar alan, tercihte bulunan insanlar için kullanılabilir.

Buna göre, varoluşçu felsefenin merkezine aldığı kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Olgu B) Anlam C) Kavram
D) Seçim E) İnsan

6. – Mantıkçı pozitivistlere göre, matematik ve mantık ile doğru olarak tanımlanamayan, deney ve gözlem ile doğrulanamayan her bilgi değersiz ve boş laftır.
- Varoluşçuluğa göre hiçbir gelişme ve değişme insanın özgürlüğünü engellememelidir. İnsan kendi bilinciyle, kendi davranışlarını yönetebilecek güçtedir.
- Fenomenolojiye göre felsefenin görevi, özlerin niteliğini ve işlevlerini araştırmaktır. Bu görüşteki filozoflar felsefeyi kesin bilim haline getirmeye çalışmıştır.

Verilenler aşağıdakilerden hangisi ile bir araya getirilebilir?

- A) 20. yüzyıl düşünce akımları
B) Farklı bilgi felsefesi anlayışları
C) Bilimsel bilgi türleri
D) Kıta felsefesi akımları
E) Pragmacı felsefeler

7. Bu dönemde Kant'ın gerçekliğin bilgisiyle ilgili görüşlerine ve yalnızca akla dayanan metafiziğine bir eleştiri getirilmiştir. Bu nedenle deneycilik etkili olmuştur. Felsefenin araştırmaları ve konusu mantık ve bilim kuramı ile sınırlanmalıdır. Bu dönemde din, ahlak, sanat, toplu gibi kültür alanları temellendirilmeye çalışılmıştır. Bu yüzyılda ilgi insanın varlığı üzerine çevrilmiştir. Çağdaş felsefe insanın gerçek varlığına kendinden önce gelen felsefelerden daha çok yaklaşmıştır.

Bu parçada bahsedilen dönem aşağıdakilerden hangisidir?

- A) MÖ 6. yüzyıl – MS 2. yüzyıl
B) 15. yüzyıl – 17. yüzyıl
C) MS 2. yüzyıl – MS 15. yüzyıl
D) 18. yüzyıl – 19. yüzyıl
E) 20. yüzyıl

8. Filozof, 19. yüzyılda yaşamış olmasına karşın, 20. yüzyıl açısından ihtilalci ideolojinin sembolüdür. O, problemin artık dünyayı anlama problemi değil de dünyayı değiştirme problemi olduğunu söyler. Ona göre proleterya devrimi ve sınıfsız toplum, onun gözünde kapitalist bir ekonominin özünde var olan çelişkilerin zorunlu sonuçları olmak durumundadır. Bu nedenle filozof diyalektiği, insanlık tarihinin içinde barındırdığı her sosyal sistemin kaçınılmaz olarak karşıtına dönüştüğü bir zorunlu gelişme süreci olarak tanımlar.

Paragrafta bahsedilen filozof aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nietzsche B) Bergson C) Sartre
D) Hobbes E) Marx

1. Modernliğe geçiş döneminde felsefi düşünce ve tartışmalar en canlı ve en zengin bir biçimde ikinci Meşrutiyet'i takip eden yıllarda ortaya çıkmıştır. Bunun bir nedeni, bu dönemin ikinci Abdülhamit'in otuz yıllık her türlü düşünceyi bastıran sıkı istibdat dönemini takip eden bir rahatlama, düşüncelerini özgürce ifade etmeyi mümkün kılan bir dönem olması ise, ikincisi, yaklaşık yüz yıllık bir birikim, hazırlanma döneminden sonra artık felsefi tartışmaların çok daha bilinçli, çok daha bilgili bir zemin üzerinde yapılmaya başlanmasıdır. Artık Batı'nın hem edebi, siyasi, fikri, felsefi akımları, eserleri, yazarları çok daha yakından tanınmakta, hem Osmanlı toplumunun hemen her alana ait problemleri kavramsal olarak konuşma, tartışma düzeyine çekilmiş bulunmaktadır.

Buna göre;

- I. özgür düşünme ortamının oluşmaya başlaması,
- II. bilgi birikiminin oluşması ve tartışmaya uygun hâle gelmesi,
- III. Batı kaynaklarının ve düşüncesinin ülkede etkili olmaya başlaması

durumlarından hangileri Osmanlı'da felsefenin gelişmesine katkıda bulunmuştur?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) Yalnız II
- E) I, II ve III

2. Ölümlü insan nasıl bilebilir ki ölümsüzü? Bu mümkün olsaydı insan da ölümsüz olmaz mıydı? Ne yazık ki hiçbirimiz hiçbir şey bilmiyoruz aslında, kısıtlı aklımız ve mantığımızla bu deryada bir yelkenlideyiz. Ama pusulamız var, felsefe; hedefimiz de ölümsüz olan. İnanın dostlar, kısdıkça hedefe olan mesafe, bilemesek de sezeceğiz onu çünkü buna zorundayız, ona karşı sorumluyuz ve ancak buna özgürlük diyebiliriz.

Parçaya göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) İnsan, sonsuz varlığı bilemez.
- B) Akıl ve mantık ile insan Tanrı'yı düşünebilir sadece.
- C) İnsanın özgürlüğü kendi seçimlerine bağlıdır.
- D) Metindeki düşüncelerin sahibi idealisttir.
- E) İnsan sezgi yoluyla sonsuz varlığı hissedebilir.

3.

Hatırlarsak şöyle di-yordu savunmasında Sokrates: "Ben Tanrı'nın, devletin başına musallat ettiği bir at sineğiyim, her gün her yerde sizi dürtüyor, kandırıyor, azarlıyorum; peşinizi bırakmıyorum. Benim gibi bir kimseyi kolay kolay bulamayacaksınız, onun için size kendinizi benden yoksundurmamanızı tavsiye ederim." En demokratik olarak nitelediğimiz Atina bile bu savunmasından sonra Sokrates'i öldürür. Demek ki felsefe, Sokrates'in de söylediği gibi nerede olursa olsun gerçekten bir at sineğidir ve içinde yaşadığı toplumu "rahatsız ederek" onu tartıştırır ve geliştirir. O halde felsefe ...

Uluğ Nutku bu parçaya bir son söz söyleyecek olsaydı aşağıdakilerden hangisi olurdu?

- A) Saygılı bir şaşkınlıktır.
- B) İsyan ahlakıdır.
- C) Antropolojidir.
- D) Sonsuz varlığı arayıştır.
- E) Karşıt kültürdür.

4. 1927 yılında kurulan Türk Felsefe Cemiyeti hem profesyonel bir etkinlik olarak felsefenin bir meslek, felsefi yayınların ve tartışmaların kurumlaşarak yapılması yoluyla kültürün vazgeçilmez bir parçası haline gelmesine ve hem de çağdaşlaşmasının teorisinin veya felsefenin aydınlar eliyle biraz daha geniş bir kitleye yayılmasına hizmet eder.

Parçada anlatılan cemiyetin, Türkiye'de felsefe adına aşağıdakilerden hangisine hizmet ettiği söylenebilir?

- A) Felsefeyi tanımlama
- B) Felsefi akımları kurma
- C) Felsefeyi bağımsızlaştırma
- D) Felsefeyi siyasileştirme
- E) Felsefeyi kurumsallaştırma

5. 1933'ün sıcak bir haziran günü Ankara Erkek Lisesi tarih sınavında havanın sıcaklığına ek olarak 21 yaşındaki bir genç, karşısında Atatürk olduğundan biraz daha fazla terlemektedir. Sorulan bütün sorulara layığıyla cevap verdikten sonra şu Atatürk ile arasında şu diyalog geçer:

Atatürk: Sen ne olmak istiyorsun?

Öğrenci: Su mühendisi pašam.

Atatürk: Herkes su mühendisi olabilir. Seni tarihçi yapalım, ne dersin?

Öğrenci: Ailece kararımızı verdik. Anne ve babamın onayını almam gerekir pašam.

Atatürk: Bravo! Onlarla görüş, benim teklifimi de söyle, sonra gel Eğitim Bakanı Reşit Galip Bey'e kararını bildir.

Bir tarihçi olan bu öğrenci daha sonra Harvard Üniversitesi'ni kazanır ve dünyada ilk kez bilim tarihi doktorası veren kişi olur.

Parçada anlatılan öğrenci aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nurettin Topçu B) Aydın Sayılı
C) Hasan Ali Yücel D) Nusret Hızır
E) Hilmi Ziya Ülken

6. Felsefe salt dil ile yapılır öyle değil mi? O halde konusu da dildir. Peki dili kim üretti ve geliştirdi? İnsan. Sorarım size nasıl olur da o dil ile Tanrı'yı açıklamaya kalkarsınız. Bazen Tanrı da demez, mutlak varlık dersiniz ama her halükârda aklı, deneyimi ve dili metafiziğin hizmetine sokarsınız. Hayır, felsefeye bunu reva göremeyiz, analiz ile metafiziği dilden atmalı ve araştırmamızı olgusal alan ile sınırlandırmalıyız. Yok, korkmayın sakın felsefenin konusu bitecek diye çözümlememizin bittiği noktada karşıtı ile çarpıştırır yine canlandırırız kavramı merak etmeyin.

Parçaya göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

- A) Bilginin kaynağı olarak sezgiyi önermektedir.
B) Metafiziği bilimlerin üstünde bir uğraş olarak görmektedir.
C) Yazarı Nusret Hızır olabilir.
D) Yalnızca analitik yöntemi önermektedir.
E) Yalnızca diyalektik yöntemi önermektedir.

7.

- Ece'nin felsefe dersi yazılılarının ortalama sı 75'tir. Bunu 80'e çıkarmak için öğretmeninden bir sunum konusu ister. Öğretmeni, Macit Gökberk'i araştırıp geldikten sonra detaylı bir sunum yaparsa notunu yükseltebileceğini söyler. Bir hafta sonra Ece, sunumundan 100 alarak notunu yükseltir.

Parçaya göre Ece aşağıdakilerden hangisini sunumda söylemiş olamaz?

- A) Gökberk, TDK başkanlığı yapmıştır.
B) Gökberk'e göre felsefe, Türkiye'yi aydınlanmaya götürecektir.
C) Gökberk, kültürel gelişme için felsefenin yayılması görüşündedir.
D) Gökberk, felsefi dilin halk dilinden farklı olarak daha soyut olması gerektiğini söyler.
E) Gökberk, felsefenin insanlara çağın bilincini fark ettirdiğini düşünür.

8.

Felsefe, Cumhuriyet Dönemi'nden başlayarak ciddi bir biçimde gelişmeye başlamıştır. Üniversitede felsefe alanında uzmanlaşmış kadroların görev yaptığı felsefe bölümleri kurulmuştur. Bu bölümde yetişen öğrenciler uzmanlık eğitimi için devlet eliyle yurt dışına gönderilmiştir. Bu dönem Batı'nın hemen bütün felsefe klasiklerinin çevrildiği, felsefe dergilerinin yayınlandığı ve Türkiye'de bir felsefe dilinin oluşturulduğu dönemdir. Cumhuriyet dönemine iz bırakmış felsefeciler; Hilmi Ziya Ülken, Takiyettin Mengüşoğlu, Macit Gökberk, Nurettin Topçu, Cemal Yıldırım, Teo Grünberg, İonna Kuçuradi, Süleyman Hayri Bolay, Arda Denkel gibi isimler sıralanabilir.

Bu parça aşağıdakilerden hangisine yönelik bir açıklama içermektedir?

- A) Türk düşünce geleneğinde İslamiyet öncesi dönem
B) Yunan tarzı felsefenin Türkiye'deki temsilcileri
C) Başlangıçta felsefenin gelişmemesinin nedenleri
D) İkinci Meşrutiyet Dönemi'nde felsefi akımlar
E) Cumhuriyet'in kurucu felsefesini yansıtan bazı felsefeciler

1. 1933 tarihinde İstanbul Üniversitesinde bağımsız bir felsefe bölümü kurulur ve felsefe alanında modern anlamda bir eğitim ve araştırma faaliyeti burada sürdürülmeye başlanır. Bölümün öğretim üyelerinin üç ayrı kaynaktan geldiği söylenebilir:

- I. Eski Üniversiteden, yani Darülfünundan kadroya alınan hocalar.
- II. Avrupa'ya tahsile gönderilen ve Avrupa Üniversitelerindeki öğrenimlerini veya ihtisaslarını başarıyla tamamladıktan sonra geriye dönen Türkler.
- III. Yabancı profesörler

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Türkiye'de felsefenin kurumsallaşması zor koşullar altında gerçekleşmiştir.
- B) Felsefe Türkiye'ye İstanbul Üniversitesinin kuruluşuyla gelmiştir.
- C) Ülkede felsefenin bir eğitim alanına dönüşmesinde çok yönlü kaynak kullanımı söz konusu olmuştur.
- D) Üniversite felsefe bölümlerini yabancı hocalar kurmuştur.
- E) Felsefenin kurumsallaşmasında eski kaynaklar kullanılmıştır.

2. *İnsan Felsefesi* kitabında Takiyettin Mengüşoğlu, insanı bir bütün olarak görür. Ona göre felsefi antropoloji, **insanlara has olan varlık ve eylem öğelerini** göstermelidir. Çünkü insan ancak bu öğelerin bir toplamı olarak insan olur ve bu durum, onu belirlemeye çalışan birçok alana karşı insanı merkeze alır.

**Aşağıdaki tanımlamalardan hangisi parçada ko-
yu yazılmış yer ile çelişir?**

- A) İnsan, bilen bir varlıktır.
- B) İnsan, değerleri duyan bir varlıktır.
- C) İnsan, içgüdüsel bir varlıktır.
- D) İnsan, konuşan bir varlıktır.
- E) İnsan, inanan bir varlıktır.

3. Türkiye'de felsefenin kurumsallaşmasında, en önemli rolü son çözümlemede Üniversite'nin oynadığını belirtmek kaçınılmaz bir zorunluluktur. Bu görevi Türkiye'de felsefenin kurumsallaşmasının başlangıcında, neredeyse yalnız başına İstanbul Üniversitesi yerine getirmiştir. Çünkü, İstanbul Üniversitesi felsefenin kurumsallaşması sürecinde, deyim yerindeyse bir motor görevi yapmış, başta 1939 yılında kurulacak olan Ankara Üniversitesi olmak üzere, bir çok cumhuriyet üniversitesinin felsefe araştırmacı ihtiyacını karşılamıştır. Buradan yetişen pek çok felsefeci daha sonra farklı üniversitelere geçmiş, buralarda çoğunluk yeni felsefe bölümlerinin kurulması görevini üstlenmiştir.

Buna göre;

- I. Türkiye'de felsefenin kurumsallaşmasının merkezi üniversiteler olmuştur.
- II. İlk felsefi çalışmalar İstanbul Üniversitesinde gerçekleşmiş, ülke üniversiteleri bu kaynaktan beslenmiştir.
- III. Felsefenin kurumsallaşmasında yabancı kaynakların çevirileri rol oynamıştır.

saptamalarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

4.

Sokrates gibi kendisini bilmeli, Kant gibi de aklını kullanmalı insan. Zaten Kant olduğunda mecburen Sokrates de olmaz mı? Ama yetmez; çünkü insan toplumsal bir

hayvan Aristoteles'in dediği gibi. Kendini bilirken toplumsallığını da unutmamalı bu yüzden ötekine saygı duymalı, eğitmeli, eğitilmeli böylece hümanizmi ile beraber hür olmalı hem kendisi hem toplumu.

Bu parçadan hareketle, aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Hürriyet insan ve toplum için bir idealdir.
- B) İnsan bağımsız düşünürse ancak hür olduğunun farkına varabilir.
- C) Hümanizm, insanlar arasındaki eşitsizliği kaldırır.
- D) Bireysel bir hürriyet toplumsal hürriyetten değerlidir.
- E) İnsanın insana saygısı hürriyeti yaygın hale getirir.

5. K: Türk devrimi, beraberinde Türk kültürünü de oluşturmali öyle değil mi?

L: Tabii ki ve bu kültür oluşturulurken felsefeye de oldukça fazla iş düşüyor.

K: Yani felsefemizi üretmeliyiz mi demek istiyorsunuz?

L: Evet; ancak şu sözü unutmadan: **Kendi içinde büzülen kurur, dışta yaşamaya kalkışan, yok olur.**

Aşağıdakilerden hangisi diyalogda koyu yazılmış iddia ile çelişir?

- A) Başka felsefelere sırt çevirmemeliyiz.
- B) Kendi felsefemizi diğer felsefelerden üstün tutmalıyız.
- C) Felsefe, kültürler arası etkileşime gerek duyar.
- D) Felsefe üretebilmek için yerel kültürü aşmak gerekir.
- E) Felsefe üretmek için yerel ile diğer kültürler arasında bir denge gözetmek gerekir.

6.

Küçüklüğünden beri insanın özgürlüğü üzerine düşünen genç Deniz, bu konuda babasıyla hep ters düşer. Babası, özgürlüğün doğrudan insana ait olmadığını ve insanın yapıp etmelerindeki değerlere bağlılığı ile ortaya çıktığını ya da hiç çıkmadığını savunurken Deniz, özgürlüğün insana ait ve seçimlerden kaynaklanan bir şey olduğunu düşünür. Babası, Deniz'in bu düşüncesini onaylamadığı gibi kızını ileride insanlara dair yaşayabileceği hayal kırıklıklarından korumak ister; çünkü ona göre bazı insanlar özgürlüğün farkına hiç varmıyorlar bile.

Parçaya göre

- I. Baba için özgürlük bir mahkumiyettir.
- II. Deniz, özgürlüğün bir olanak olduğunu düşünür.
- III. Özgürlük, babaya göre her insana açıktır.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) Yalnız I
- D) I ve III
- E) Yalnız III

7. Şaşkınlığın şaşasıdır felsefe

Ama öyle gelişigüzel bir şaşkınlık değil

Saygın bir şaşkınlıktır, eleştireldir.

Nerede doğduğu meçhuldür

Ama her insanda her çağda

Az da olsa çok da

Yaşamaya devam etmiş,

Etmektedir felsefe.

Neden mi saygındır?

Çünkü herkes yapabilir,

Ama herkes yapamaz.

Bu parçaya göre;

- I. Felsefe, Yunan'da doğmuştur.
- II. Batı ve Antik Yunan kültürü hariç araştırmaya değecek felsefe yapılmamıştır.
- III. Felsefe doğa karşısında duyulan merakla başlar.

maddelerden hangisine bir eleştiri niteliği taşır?

- A) Yalnız II
- B) I ve II
- C) Yalnız III
- D) Yalnız I
- E) I, II ve III

8. İnsanın en büyük mağlubiyetlerinden biri haz der-yasında neredeyse boğularak kendisinden kaçmasıdır ama kendini bulması için de önce ötekilerde hayal kırıklığı yaşamalıdır. İnsan kolay kolay yok olmayı isteyecek bir varlık değildir bu bakımdan mev-zubahis hayal kırıklıkları çoğaldıkça kendine dönüş hareketi de hızlanacaktır ve bir noktada tamamen ötekilerden vazgeçecek ve onlara isyan edecektir. Burada ise kendisiyle hiç baş başa kalmayan insa-nı, kollayacak olan felsefedir. Felsefe, bu hareketi canlı tutarak insanın kendisindeki amacı yani son-suz olana ulaşma hedefini sürekli kılar ve ona irade sahibi olduğunu hatırlatır.

Bu parçadan hareketle, aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Haz, insanın hareketinin ana kaynağıdır.
- B) İnsan, özgürlüğünün farkına vardığı an Tanrı yoluna girer.
- C) Felsefe insanı Tanrı yolundan saptıran bir et-kinliktir.
- D) İnsan kendisine döndüğünde hareketini kay-betmeye başlar.
- E) İsyan, insanı Tanrı'dan uzaklaştıran bir tutumdur.

FELSEFE TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ

A-B

Aristokrat: Soylu, seçkin, asil.

Aristokrasi: Soylu sınıfın yönetimi.

Arkhe: Ana madde / öge / ilke. Var olan her şeyin kendisinden doğduğu ilk neden. (Arche sorunu, felsefenin başlangıcında doğa filozofları arasındaki tartışmadır.)

Aşkın: Transendental. Bir şeye göre üstün olan, onda içerilmeyen ve ondan ayrı olan.

Ateizm: Tanrı'nın varlığını reddeden görüş. (Sartre, Nietzsche)

Ateşperestlik: Ateş tapınma.

Budizm: Buda (MÖ 563–483) tarafından kurulan; reenkarnasyon, Nirvana, meditasyon gibi inanç unsurları barındıran Uzak Doğu dini.

Burjuvazi: Kentsoyluluk. Sosyal statüsünü eğitiminden ya da zenginliğinden alan kentli sınıf.

Bürokrasi: Bir toplumda tabandan tavana daralarak örgütlenmiş idari işleyiş sistemi ve kurallar bütünü.

C-Ç

Cevher: Töz. Bir şeyin esası, öz.

Çelişmezlik İlkesi: Bir şey hem kendisi hem de kendisi olmayan bir şey olamaz.

Çıkarım: Belli öncüllerden bir sonuç türetme işlemi.

D

Dedüksiyon: Tümdengelim.

Değişken: Bir fonksiyonel ilişkide, bağıntıda, deneyde; farklı değerler alabilen veya belirleyici etkide bulunabilen nicelik veya nitelikler.

Deizm: Yaradancılık. Tanrı vardır ve evreni yaratmıştır. Ancak evrene müdahale etmemektedir.

Demokrasi: Halkın egemenliğine dayanan yönetim biçimi.

Determinizm: 1. Nedensellik ilkesi, doğada neden sonuç ilişkisinin varlığını kabul eder. 2. İnsan ahlaki eylemlerinde özgür değildir.

Diktatörlük: Egemenliği bir kişi ya da grubun zorla elde tutması.

Dikotomi: İkiye bölme. (Zenon paradokslarından biri)

Dinamik: Devingen, hareketli.

Diyalektik Materyalizm: Düşüncenin maddeden, bilginin gerçeklikten kaynaklandığını yani maddesel gerçeğin hakikat olduğunu ve bu gerçeğin diyalektik bir şekilde varolduğunu savunan ontolojik görüş. (Marx, Engels)

Diyalektik: 1. Herakleitos'a göre diyalektik, evrende ve insan zihnindeki zıtlıkların savaşımını ve bunun ardındaki birliği ifade eder. 2. Hegel'e göre diyalektik, gerçek varlığın (Geist) kendini tez/anti-tez/sentez biçiminde açılmasıdır.

Dogma: Ayet, dini hüküm.

Dogmatizm: Mutlak doğru bilgi mümkündür görüşü.

Doksa: Sanı, duyularla verdiği yanılsamalı bilgi.

Doktrin: Öğreti. Belli bir düşünce sistemi.

Dualite: İkilik.

Dualizm: İkicilik, kartezyen felsefe. Varlığın düşünce (res cogitans) ve maddeden (res extansa) oluştuğunu savunan, görüş. (Descartes)

E

Egoizm: Kendi benini ve çıkarını merkeze alan görüş.

Egzistansiyalizm: Varoluşçuluk. Varoluşun özden önce geldiğini, özgür iradeyi ve bireyin ahlaki özerkliğini savunan felsefe. (Sartre, Kierkegaard)

Eidos: Öz. Husserl felsefesinde bilincin kurduğu, fenomenlerin özü.

Empirizm: Deneycilik. Doğuştan bilgiyi reddeden, doğru bilginin deney ve deneyim ile elde edildiğini savunan

felsefe akımı. (Locke, Hume, Hobbes, Bacon)

Endüksiyon: Tümevarım.

Engizisyon: Orta Çağ'da, Katoliklerde dini inançlara karşı gelenleri cezalandırmak için kurulan kilise mahkemesinin adı.

Entelektüel: Aydın, münevver.

Entüisyonizm: Sezgicilik. Doğru bilgiye sezgiyle, doğrudan içsel kavrayışla varılacağını savunan felsefe. (Bergson - Gazali)

Episteme: Mutlak bilgi.

Epistemoloji: Bilgi felsefesi. Bilginin olanağı, kaynağı, doğruluk ölçütü, sınırı ve önemi sorunlarını ele alan felsefe dalı.

Epokhe: Yargıdan kaçınma. (Septiklerin temel kavramı.)

Erdem: Fazilet, ahlaken övülen güzel nitelikler.

Estetik: Beğeni değerlerini (güzel, çirkin, vb.) konu alan felsefe dalı.

Etik: İnsan eylem ve davranışlarının anlamını, ahlaki olanın özünü araştıran felsefe disiplini.

Evrensel: 1. Evrenle ilgili. 2. Bütün insanlığı ilgilendiren, insanlığa ait veya dair olan, âlemşümul, cihanşümul, universal.

Fatalizm: Kadercilik.

Fenomen: Görüngü.

Fenomenoloji: Görüngübilim. Fenomenlerin özünü (eidos), bilinç, yönelimsel ve zamansal olarak kurar. (Husserl)

Fenomenolojik Redüksiyon: Husserl felsefesinde fenomenolojik yöntemin ilk basamağı olarak, tüm bilgilerin paranteze (askıya) alınması.

Feodalite: Derebeylik. Tarım ekonomisine dayalı, yönetim gücünü tek başına elinde bulunduran senyör (feodal) ile toprak çalışanı serflerin oluşturduğu kölecilik yapı.

Form: Biçim, suret, öz, bir varlığın zihinsel tasarımı.

Formel: 1. Biçimsel, 2. Resmî.

Formel bilimler: Konusu zihinsel varlıklar olan bilimler. (Mantık, matematik, geometri)

Geist: Hegel felsefesinde varlığın hakikati olarak, Mutlak Ruh. (Tin)

Gelenek: Bir toplumda, kuşaktan kuşağa iletilen kültürel alışkanlıklar, töre, örf.

Genel: Birçok tekil olanda var olan ortak nitelik.

Hedonizm: Hazcılık. Hazzı ahlak ilkesi olarak kabul eden, ahlaksal eylemin amacını hazda bulan ahlak öğretisi. (Epiküros)

Hipotez: Araştırmanın başlangıcında henüz doğruluğu veya yanlışlığı belli olmayan önvaryayım.

Hiyerarşi: Makam sırası, derece düzeni, aşamalı yapı, ast-üst ilişkisi.

Homojen: Yeksenak. Aynı özellikte olanların birlikteliği.

Hümanizm: İnsanı ve insani değerleri bütün öteki değerlerden üstün tutan anlayış.

İçkin: Bir şeye dahil, onda içerilmiş olan.

İde: İdea.

İdea: Düşünce, kavram, form, zihinsel varlık.

İdeal: 1. Zihinsel, düşünsel olan. 2. Ülkü, hedef.

İdealizm: Varlığın hakikati idea'dır. (Platon, Hegel).

İndeterminizm: İnsan ahlaki eylemlerinde özgürdür.

İrade: Eylem ve davranışları belirleme ve yönetme gücü, yetisi.

İzafi: Göreli, göreceli, relatif.

İzafiyet: Görelilik.

Jüristrokrasi: Üst düzey yargıların muktedir olduğu yönetim.

Kaos: Düzensizlik, karmaşa, fevza.

Kapitalizm: Özel mülkiyetin üretim araçlarını elinde tut-

tuğu, serbest piyasa ekonomisine dayanan sosyo-ekonomik sistem.

Kartezyen Felsefe: Düalizm, ikicilik.

Kast Sistemi: Hinduizmde toplumdaki sınıfları keskin biçimde ayıran tabakalaşma sistemi.

Katarsis: Arınma. (Aristoteles'e göre sanatın insana etkisi.)

Kategori: 1. Düşünce ve kavramların genel veya temel formu. 2. Yüklem.

Kategorik İmparatif: Koşulsuz buyruk. Kant felsefesinde ahlaki ölçüt.

Kıyas: 1. Aristoteles mantığında tümdengelimsel akıl yürütme. 2. İslam teolojisinde temel kaynaklardan sonra başvurulacak bir kaynak olarak akıl ve mantık.

Komünizm: Özel mülkiyeti reddeden, ortak mülkiyeti ve eşitliği temel alan ideoloji.

konfederasyon: Federasyona göre biraz daha ılımlı bir bağımlılık içinde ortak politika ve yönetim izleyip diğer alanlarda ise bölgesel yönetimlerinde serbest bulundukları devletler topluluğu.

Konseptüalizm: Kavramcılık. Nesnelerin kendi başına var olduğunu, kavramların ise nesnelerden soyutlanarak elde edildiğini savunur. (Aristoteles)

Kozmoz: 1. Düzen 2. Evren

Kriter: Ölçüt.

Kritisizm: Eleştiricilik. Doğru bilgiye akıl ve deneyin işbirliği ile ulaşılır. (Kant)

Kuram: Teori, nazariye. Bir şeyi açıklayan önermeler bütünü, açıklama modeli.

Kültür: Ekin, hars. Doğada olmayıp insanın yaptığı maddi manevi her şey.

Kümülatif: Yığılgan, biriken, birikimsel.

Laiklik: Dinin ve siyasetin yönetim düzeyinde ayrışması.

Liberalizm: Serbest piyasa ekonomisi.

Literatür: Edebiyat.

Logos: Akıl.

M-N

Manifesto: Bildiri. Bir düşüncenin amaçlarını açıklayan bildiri.

Mantık: Doğru düşünmenin bilimi, yolu ve yöntemi.

Marksizm: Diyalektik materyalizmi ve bilimsel sosyalizmi kapsayan Marx ve Engel'in düşüncesi.

Materyal: 1. Maddesel. 2. Araç-gereç; belge, doküman.

Materyalizm: Varlığın özünün maddeliğini savunan felsefe. (Demokritos, Marx)

Mayötik: Doğurtma, anımsatma. (Sokrates'in bilgiyi açığa çıkarma yöntemi.)

Medeniyet: Uygarlık.

Mefhum: Kavram.

Mekanik Materyalizm: Varlığın özü maddedir ve maddede statiktir. Evren atomik ve mekaniktir. (Demokritos)

Meşru: Bir şeyin kurala uygun olması.

Meşruiyet: Bir şeyin kuralınlığı.

Meta: Mal, ticaret malı.

Metafizik: Fizikötesi, doğaötesi. İnsanın duyu, deney, gözlem, deneyim alanını aşan her şey; zamanda ve mekânda bulunmayan.

Metodoloji: Yöntem bilimi.

Metot: Yöntem

Mimesis: Sanatın bir taklit, öykünme, yansıma olduğunu ifade eden kavram. (Platon, Aristoteles)

Militarizm: Askeri yönetim.

Mistisizm: Gizemcilik. Evrendeki şeylere doğaüstü ve gizemli anlamlar yükleyen yaklaşım.

Mitos: Söylence, efsane.

Monarşi: Tek kişinin (monarkın) yönetimi.

Monat: Leibniz'in felsefesinde artık bölünemez olan tözler.

Monoteizm: Tek Tanrıcılık. Bir Tanrı'nın varlığını kabul eden anlayış.

Moralite: Ahlak.

Nelik: 1. Bir şeyi o şey yapan öz. 2. Mantıkta bir şeyin zihindeki varlığı.

Nesnel İdealizm: Hakikatin öznenen bağımsız mutlak idealardan oluştuğunu savunan felsefe. (Platon, Hegel)

Nicelik : Sayılabilir, ölçülebilir özellik.

Nihilizm: Hiççilik. Varlığın olmadığını savunan felsefe. (Gorgias).

Nitelik: Bir şeyi diğer şeylerden ayıran özellik.

Nominalizm: Adcılık. Tümel kavramların yalnızca nesnelerin adları olduğunu söyleyen görüş.

Normatif: Kural koyucu.

Nous: Akıl.

Olgü: Düşünölmüş olanın karşıtı, olmuş olan, gerçek olan, gerçekleştirmiş olan.

Olgusal: Pozitif. İnsanın duyu, deney, gözlem, deneyim alanına giren her şey.

Oligarşi: Siyasal gücün bir grubun elinde bulunduğü rejim.

Ontoloji: Varlıkbilim, varlık felsefesi. Varlığın olanağını ve neliğini tartışan felsefe dalı.

Otokrasi: Baskıcı yönetim.

Otonomi: Özerklik. Öz-yönetim gücü, kendi kurallarını kendi belirleme durumu.

Otorite: Gücü elinde tutan yapı, yetke, sulta, velayet.

Önerme: Yargı bildiren, doğru veya yanlış değeri alabilen ifade.

Özdeşlik ilkesi: Bir şey ancak kendisidir.

Pan-enteizm: İslam tasavvufundaki vahdet-i vücud teoris. Tanrı evreni yaratmış, yönetmektedir ve her varlıkta tecelli eder. Evrene hem aşkın hem içkindir.

Panteizm: Tüm tanrıcılık. Tanrı ve evren özdeşdir. (Spinoza)

Paradigma: Olağan bilim. Kuhn'un bir dönemin bilim anlayışını ifade etmek için kullandığı kavram.

Paradoks: Mantıkça hem geçerli hem geçersiz olan, mantıksal çatışkı.

Politeizm: Çok tanrıcılık.

Post-Modernizm: Modernite, modernizm eleştirisi yapan düşüncelerin genel adı.

Postülat: Koyut. Varsayılmış olan.

Pozitif: 1. Olumlu. 2. Olgusal.

Pozitivizm: Olguculuk. Metafiziği reddeden, varlığın olgulardan oluştuğunu, bilginin ise pozitif bilim yöntemi ile (deney ve gözlem) elde edileceğini savunan felsefe. (Comte)

Pragmatizm: Faydacılık. Doğruluğı ve gerçekliğı, sonuçlara, faydaya göre değerlendiren felsefe. (James, Devey)

Progresif: İlerleyen.

Prolaterya: İşçi sınıfı.

Rasyonalizm: Akılcılık, usçuluk. Bilginin kaynağının akıl olduğunu savunan felsefe. (Sokrates, Platon, Descartes, Leibniz, Spinoza, Farabi, İbn Sina, İbn Rüşd)

Rasyonel: Akılcı, akla uygun.

Realizm: Gerçekçilik. Öznenen bağımsız dış gerçeklik vardır.

Refleksif: 1. Kendi üzerine dönen. 2. Düşünme üzerine düşünme.

Rejim: Yönetim, siyasi düzen.

Retorik: Belagat, güzel konuşma, ikna, hitabet sanatı.

Ritüel: Dini tören, ayin, ibadet.

Relativite: Görelilik.

Relativizm: Görecelilik. Bilginin mümkün olduğunu ancak doğruluğun relatif olduğunu savunan felsefe. (Protagoras)

Sağduyu: Doğru, akla uygun yargılar verme yeteneğı, akliselim, hissiselim.

Sekülarizm: Dünya yaşamına yönelmeyi, dini olanla dünyevi olanın ayrışmasını savunan düşünce.

Sembolik Mantık: Mantıkçı pozitivistlerin Aristoteles'in söze dayalı klasik mantığını, anlam karmaşalarından arındırmak için matematikselleştirmesi ile oluşan simgesel mantık dizgesi.

Sensüalizm: Duyumculuk. Bilginin yalnızca duyularla elde edildiğini savuan felsefe.

Sentez: Birleşim, birleştirme.

Sentetik Önerme: Empirik, olgusal içerikli önerme. Örnek: "Yağmur yağıyor."

Septisizm: Kuşkuculuk, şüphecilik. Bilginin olanaksız olduğunu savunan felsefe. (Timon, Phyron)

Sezgi: Apaçık, içten, doğrudan kavrayış.

Sezgicilik: Entüisyonizm.

Sistematik: Dizgeli, sistemli.

Skolastik: Batı Orta Çağ okullarında öğretilen, din esaslı düşünceye ve o döneme verilen ad.

Sofist: Dogmatizme karşı ilk tepkiyi gösteren ve görelî bilgi anlayışı savunan retorik ustası düşünürlerin genel adı.

Sosyalizm: Ortak mülkiyeti ve eşitliği temel alan ekonomi modeli.

Spekülatif: Tartışmalı, üzerinde konuşulan.

Statik: Durağan. Gelişme, ilerleme göstermeyen.

Subjektif: Öznel.

T

Taoizm: Gerçeklikte var olanlar sadece çelişkilerdir, karşıtlıklardır. Gerçeklik yanılsamadır. Esas düzenin ve dengenin dünyası Tao'dur. (Lao Tseu)

Teizm: Tanrı evrenden bağımsızdır. Evreni yoktan yaratmış ve yönetmektedir.

Teokrasi: Dine dayalı yönetim.

Teoloji: İlahiyat, Din bilimi.

Teori: Kuram.

Teorik: Kuramsal.

Terminoloji: Bir alanın terimleri toplamı.

Tin: Ruh.

Tiranlık: Bir kişinin zorba yönetimi.

Titan: Yunan mitolojisinde ilk kuşak. Tanrıların atası olan 12 varlık.

Toplum Sözleşmesi: Aydınlanma filozoflarının, toplumun ve devletin açığa çıkmasını sağladığını düşündükleri; bir egemene (devlete) hakların devri olarak görülen toplumsal mukavele.

Totaliter: Baskıcı, otoriter.

Totemizm: Bazı kabilelerde görülen; klanın kendisinden türediğine inanılan hayvan veya bitkiye tapınma.

Totoloji: Her yorumlamada "doğru" değer alan önerme.

Töz: Varolmak için başka bir şeye ihtiyaç duymayan varlık.

Transendental: Aşkın.

Tutarlılık: Birbirini değilleyen önermelerin, yani çelişkinin olmaması.

Tümdengelim: Genelden genele ve genelden özele yapılan akıl yürütme.

Tümevarım: Özelden genele yapılan akıl yürütme.

U-U

Us: akıl.

Uslamlama: Akıl yürütme.

Üçüncü hâlin imkansızlığı: Bir şey iki değerli mantıkta ya doğru ya yanlıştır; 3. seçenek yoktur.

Ütopya: İdeal toplum ve devlet tasarımı.

V

Vicdan: İnsanın, iyi ve kötü değerleri birbirinden ayırt etme bilinci.

Y

Yeter-sebebe ilkesi: Her şeyin var olmak için yeterli bir sebebi olmak zorundadır.

Yin-yang: Çin geleneğinde iki asli doğurucu ilke olarak varlıkların özünde yer alan pasif ve aktif kozmik güçler.

Yoga: Hint felsefesinde ruhsal yaşama ve bedene egemen olmayı amaçlayan edim.

CEVAP ANAHTARI

1. BÖLÜM

1. ÜNİTE - FELSEFEYİ TANIMA												
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
TEST - 1	D	E	C	B	D	A	D	A	B	C		
TEST - 2	D	C	B	E	D	B	E	B	A	C		
TEST - 3	C	B	A	C	C	A	C	E	A	B	A	
TEST - 4	D	C	C	B	E	C	E	E	C	D	A	
TEST - 5	C	B	E	C	A	A	A	C	D	A		

2. ÜNİTE - FELSEFEYLE DÜŞÜNME												
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
TEST - 1	D	C	D	A	E	B	C	B	A	A		
TEST - 2	C	D	D	A	A	D	A	D	E			
TEST - 3	A	D	E	D	C	E	A	B	E	E		
TEST - 4	C	B	A	D	D	C	E	E	C	E		
TEST - 5	E	A	E	B	C	D	A	C	C	C	C	B

2. BÖLÜM

FELSEFENİN TEMEL KONULARI VE PROBLEMLERİ												
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
TEST - 1	B	C	E	B	E	A	D	B	B	A		
TEST - 2	A	D	B	C	C	C	B	C	A	B	D	
TEST - 3	B	A	C	B	A	A	C	C	E	D	B	D
TEST - 4	D	B	B	D	D	C	E	D	D	C	B	
TEST - 5	B	E	D	D	A	A	E	A	D	C	D	
TEST - 6	B	D	B	D	B	C	C	A	B	E	D	
TEST - 7	D	E	D	B	C	B	B	A	A	B	E	C
TEST - 8	C	A	D	A	D	B	C	B	E	C	C	
TEST - 9	A	E	D	D	B	A	C	C	A	C	E	
TEST - 10	A	B	A	E	C	C	C	D	B	D	B	

TEST – 11	C	B	C	B	D	A	A	D	D	D	A	
TEST – 12	D	A	C	A	E	C	B	C	E	D	A	
TEST – 13	C	E	D	A	A	D	B	B	A	C	A	
TEST – 14	E	C	C	A	A	E	A	C	D	E		
TEST – 15	B	C	B	C	D	A	D	B	B	B		
TEST – 16	C	B	B	D	E	A	A	E	B			
TEST – 17	C	A	B	D	D	C	D	E				
TEST – 18	D	C	B	B	D	A	D	A	D			
TEST – 19	A	A	A	C	A	C	B	B	D			
TEST – 20	E	D	E	E	E	A	D	C				
TEST – 21	C	D	A	E	B	B	A	C	D			
TEST – 22	B	E	C	C	B	D	A	C	D	C		
TEST – 23	D	A	B	B	D	D	D	E	A			
TEST – 24	A	D	A	C	C	A	B	E	D	D	B	
TEST – 25	D	C	E	E	E	B	C	C	E	A	D	
TEST – 26	A	B	C	C	B	D	C	D	B	C		
TEST – 27	A	E	B	B	D	B	E	B	A	C	B	E
TEST – 28	C	A	A	A	B	D	B	E	C	C		
TEST – 29	D	E	E	C	D	A	C	B	A			
TEST – 30	D	D	C	B	D	B	A	A	E	C		
TEST – 31	B	B	A	C	B	D	B	A	E	C	B	
TEST – 32	D	A	E	A	E	E	C	B	D	A		
TEST – 33	D	B	B	B	E	A	E	C	C			
TEST – 34	D	A	B	E	D	A	B	B	D	B		
TEST – 35	A	C	E	D	B	B	A	D	B	A	B	

3. BÖLÜM

	MÖ 6. YY – MS. 2. YY FELSEFESİ											
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
TEST – 1	A	A	C	B	C	B	B	D				
TEST – 2	E	B	E	E	E	C	C	E				
TEST – 3	C	B	D	D	C	D	C	B				
TEST – 4	E	C	E	C	E	E	A	B	A			
TEST – 5	C	B	B	E	D	E	B	B	D			
TEST – 6	D	D	C	D	A	C	C	D				

TEST – 7	A	B	C	C	D	B	A	A	B			
TEST – 8	D	A	A	E	B	C	E	D	C			
TEST – 9	A	D	B	C	D	B	E	C	A			
TEST – 10	E	E	A	E	B	D	E	C				

MS 2. YY – MS 15. YY FELSEFESİ												
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
TEST – 1	E	C	C	A	C	E	B	E	D			
TEST – 2	B	E	C	E	C	E	E	A				
TEST – 3	C	A	A	A	D	D	C	D				
TEST – 4	E	B	E	D	A	D	D	D	C			
TEST – 5	D	D	C	D	E	A	B	A				
TEST – 6	E	E	D	E	A	B	A	D				
TEST – 7	C	C	A	A	C	C	A	B				
TEST – 8	E	D	B	E	B	D	B	E	C	C		
TEST – 9	D	E	B	A	B	E	C	E				
TEST – 10	C	B	D	D	C	D	D	C				

3. ÜNİTE - RÖNESANS VE 17. YY FELSEFESİ												
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
TEST – 1	A	C	E	D	D	B	B	C				
TEST – 2	A	D	B	D	C	E	B	C				
TEST – 3	E	D	E	C	E	B	E	E				
TEST – 4	C	C	B	A	E	B	B	D				
TEST – 5	B	A	D	B	E	D	D	B				
TEST – 6	B	D	D	C	C	B	B	B				
TEST – 7	D	B	B	E	C	A	A	D				
TEST – 8	D	C	C	D	E	C	A	D				
TEST – 9	A	C	E	C	B	A	E	C				
TEST – 10	C	D	B	A	C	E	B	E				

4. ÜNİTE - 18. YY - 19. YY FELSEFESİ												
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
TEST - 1	E	B	D	D	C	E	D	E				
TEST - 2	E	D	B	B	C	A	C	D				
TEST - 3	B	D	A	A	E	A	D	E				
TEST - 4	D	A	B	B	D	E	B	A				
TEST - 5	B	A	A	C	D	C	C	C				
TEST - 6	C	E	E	D	D	D	D	C				
TEST - 7	C	D	B	C	A	B	A	E				
TEST - 8	C	C	B	D	D	A	E	E				
TEST - 9	D	A	D	C	D	D	D	C				
TEST - 10	C	E	B	C	E	E	C	B				

5. ÜNİTE - 20. YY FELSEFESİ												
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
TEST - 1	B	A	C	C	C	A	D	C				
TEST - 2	E	B	B	A	E	C	D	B				
TEST - 3	E	C	B	C	D	C	A	A				
TEST - 4	B	D	B	C	B	E	B	A				
TEST - 5	E	C	C	B	D	D	E	B				
TEST - 6	C	A	B	A	B	A	A	A				
TEST - 7	E	A	A	C	E	A	B	A				
TEST - 8	D	C	A	A	D	C	E	C				
TEST - 9	D	D	C	B	A	B	A	D				
TEST - 10	B	B	B	A	E	A	E	A				
TEST - 11	E	E	E	E	B	C	D	E				
TEST - 12	C	C	D	D	B	E	B	B				

App Store veya Play Store'dan **Aydın Video Çözüm** uygulamamızı indirerek soruların video çözümlerine ulaşabilirsiniz.

AKILLI TAHTA İÇİN DİJİTAL İÇERİK DESTEĞİ

AYDIN YAYINLARI

Haymana Yolu 5. km Karşıyaka Mah. 577. Sk. No: 1 Gölbaşı / ANKARA
Tel: 0 (312) 418 10 02 - 0 (850) 577 00 71 • Faks: 0 (312) 418 10 09

